Copiese la portada.

M. S. 4.º perg. con 101. hojas foliadas y ademas la portada. bien tratado, completo

R— de Setiembre.

TRACTATUS UNICUS

DE

Da. SCIENTIA. DISPUTATIONES

SCHOLASTICÆ, COMMEN-

TARIÆ SUPER 1.am

D. THÆ DOC.

ECC.æ

PARTEM PER UNICAM QUÆSTI-

ONEM, VIDELt 14

OPUS

B. MARIÆ semper Virgini ex aio sacrum.

AUTHORE

R. P. ignatio de Vargas

Gaditano Soc. Iesu vespinæ

Cathedræ Proffessore, in Cor-

dub. Collegio eiusdem Soc.

D. Catharinæ V. et M.

dicato.

Anno Dni 1676.

Proemium

Divinæ scientiæ ubertate et sublimitate attonitus clamabat ille Div[us] Pa[u]l[us] exclamabat: O altitudo divitiarum sapientiæ et scientiæ Dei. Cum enim Apostolus indefessam scientiæ Dei lumen mentis aciem extenderet, tantis luminis plenitudine verbis destitutus in admirationem et stuporem raptus est. Nunc cuilibet notum est, quam arduum et difficile sit hujus tractatus sequentis [illegible] ... atque de Dei sapientiæ sacramento verba facere, cum enim in scientia Dei divitiæ multæ reconditæ quidem, et instar thesauri ab oculis sensuum et cognitione remotæ, ut satis superque alio in loco idem Apostolus testatur: in quo sunt thesauri sapientiæ et scientiæ Dei. Thesaurum [illegible] nobis [illegible] quærite et invenietis, atque ingenii humani de usu [illegible] atque exercitatione et industria [illegible] divitias Dei sapientiæ [illegible] perscrutemus. Cæterum inutilis erit vester labor irritusque conatus nisi mihi et vobis ipsius Dei sapientiæ radius illucescat et [illegible] depellet imbecillitatem. Quod tamen enixissime precabimur opportunum [illegible] vestris: Mitte radium sapientiæ tuæ, repellat tenebras nostras, et fulgeat in nobis imago tua, ut quod nos latebat aperiat nobis, et quod erat [illegible] revelet [illegible].

De scientia Dei agunt theologi scholastici cum Magistro in 1° distinctione 35 et cum D. Thoma 1 p. q. 14. Nos tractatum [illegible] omnes quæ ad scientiam Dei pertinent [illegible] quatuor disputationibus [illegible]. 1a erit de scientia Dei in communi. 2a de scientia media, seu conditionata in particulari. 3a de scientia visionis. 4a scientiæ simplicis intelligentiæ exponet. Communi methodo [illegible] agitatur [illegible] et nobis [illegible] difficultates scientiæ conditionatæ, quæ [illegible] agitari solent, indigna brevitate perstringere [illegible] copiis [illegible] pluribus, [illegible] tractatus et [illegible]

ricesst venitunt:

Disp. 1a

De scientia Dei in Comm.

1 Multae sunt in creaturis perfectiones ad lineam intellectualem pertinentes vult intellectum radicalem, et intellectum formalem, habitus intellectuales species intelligibiles, et tandem intellectio ipsa sive cognitio. Sed vero intellectio multiplex solet esse in creaturis, nempe apprehensiva, iudicativa, et discursiva, directa, et indirecta etc. In hac igitur disputatione videndum nobis est, quaenam ex his perfectionibus possint separari ab omni imperfectione, ac proinde convenire Deo, in quo nihil reperiri potest, quod in suo conceptu formali aliquam imperfectionem involvat.

Quaestio 1a

De existentia scientiae Dei.

Sec. 1a

Fide divina et naturali ratione constat Deum habere scientiam rerum omnium.

Et Ill. Mar. Benedict.

2 Scientia in praesenti accipitur, prout opponitur cognitioni opinativae, et probabili, et quatenus est cognitio certa, et evidens, alicuius veritatis. Etenim alia acceptio, in qua sumitur scientia pro noticia habita per demonstrationem, sive pro noticia rei habita per sua principia, et eas praesentibus institutione. Et forte in hoc sensu interpretandi sunt illi quos refert S. Tho. q. 2a de veritate art. 1o. asserentes, in Deo non dari formaliter scientiam; sed solum metaphorice, sicut dicitur in Deo dari dolor et timor. Solum causaliter, quatenus Deus est causa scientiae creatae: forte enim ita asserentes, solum voluere, in Deo non dari scientiam, quae sit scientia per discursum comparata, aut quae sit noticia veri deducta ex cognitione causarum principiorum.

3 Deum igitur habere scientiam, sive noticiam evidentem rerum omnium adeo constat apud omnes, qui Deum esse fatentur, ut haec veritas potius supponenda, quam probanda sit. Sed

1° cstat ex fide ex innumeris pene locis Sacre scripture Ester 14: Domine qui hes om̄ scientiã. Ecclesiastici 23: qui novit o͞ia antequã fierent: et iterũ 39 nihil e absconditũ ab oculis eius. Sed in his testimonijs immorandũ; cum + n.c. sapientiã Dei passim scriptura pclamet. Imo vt advertit eximius Doctor 1ª pte lib. 3. C. 1. ipsa Dª Scriptura vt Dª ee possit, supponit in Deo scientiã, q.ª ptinet verba Dei; nemo ã pot loqui, nisi cognione, seu scientiã heat. Quomodo ã possit credi fide Dª scientia Dei, cũ ipsa scientia sit partiale motivũ credendi in communiori opinione ad tractatũ de fide ptinet.

I Eadẽ veritas rone nali demonstrat.

1° q.ª Deus e ens ptinens oes pfectnes, habit talis de finea entis: ã intellẽ e pfectio, habit talis intra lineã entis: q.º Deus het intellectũ. Marpt: q.ª Deus het oẽs pfectes simpliciter simplices, sive pfectnes, quæ admista n e imperfectioni. Mirat patet: q.ª intellõ e pfectio simpliciter simplex, vt observavit Anselm. in Monologio C. 14: vbi e: q.ª melius e intelligere, quã n intelligere, et pfectius e scire, quã ignorare, et ex his pt: q.º si Deus n intelligeret, n heret oẽs pfectnes de linea entis. Prat: Q.ª Deus e ens, quo pfectius, neqꝫ dari neqꝫ excogitari pot; e em pfectissimũ ens: q.º e intelligens. Pt coa: q.ª ens intelligens cæteris paribus melius e n intelligente.

5 Demõstrat 1°, scientia Dei illis o͞ibus argtis qqꝫ Phi et theologi vtunt ad pbandũ event Dei ee 1ũ motorẽ, authorẽ qꝫ et conditorẽ rerũ o͞iũ. Etenim Conditor et artifex o͞iũ rerũ debet cognoscere suũ obtũ, sive id q.d pot efficere, suaqꝫ virtute pductiva; ã dat prius everis nale ad pbandũ Deus ee artificẽ, authoreqꝫ o͞iũ rerũ: q.º et dat prius nale evens ad pbandũ Deũ ee scientẽ. Prat: q.ª event cognoscunt solo lumine nali alias pfectnes Dei, supponentes ex na sua intellectionẽ: talis e trĩtas et libertas Dei, eius prudentia.

et veru gubernatio: qᵒ et cognoscit event scientia Dei, q̄ se lumine nat.

6 Demonstratio 3ᵃ desumit ex modo operandi, qui Deo convenire debet: nq 1ᵒ ca utpote perfectissima debet here nobilissimu agendi modu, quaes e p intellu et voluntate vel quide melius e operari pᵗ hos, qua casu et fortuito operari, ut e eveus: qᵒ ista ca nempe Deus debet operari cognoscendo, acpinde ex modo operandi event plat in Deo scientia. Deniq̄ hec verits ex consensu omn hom nascit pbatur: nq quilibet hom sibi timore, aut spe percellit ad auxiliatore Deu recurrit, numenq̄ implorat; cognoscit qᵒ quilibet hom Deum scire, aliqᵈ enim n sciente, qᵒ pant, invocaret.

7 Aliqui DD scientia Dei pbant ex eo qᵈ Deus producat scientia et intellu creatu. Hoc tn prio neos firmiu n e qᵃ ex eo p̄cise qᵈ Deus causat intellectiva, n infert Deu ee intellectivu. Hoc e: qᵃ ex eo qᵈ aliqᵈ sit ca se pbat continere effu virtualit; n vero infert qᵈ fralit heat pfectione effus. Pt. nq ca equivoca n het fralit effu; imo neqd ca univoca, nq intellus sit ca intellectus n e fralit intellus qᵒ ex eo p̄cise qᵈ Deus producat intellectiva, so infert Deu ee virtualit intellectivu n vero ee fralit sicut pᵗ Guappt securus, quo Deus producit n̄ros actus vitales, n e fralit vitalis.

Sec. 2ᵃ.

Utrum ex immaterialitate arguat Scientia in Deo?

8 Non e dubium, qᵈ Sᵘˢ Thos multis in locis utat argtᵒ dessumpto ex immaterialitᵉ Dei ad pbandu illius scientia. Ita in hac qᵉ 14 art. 1ᵒ et iteru in 1ᵒ dist. ne 35 qᵉ 1ᵃ art. 1ᵒ et sepe alibi. Argtu aut ita pponit. Res immalis e necessario cogitativa, et quoma gis est immalis, eo magis e cogitativa: d Deus e summe

et perfectissime immalis: g° Deus e summe, et perfectissime cogitivus. Mar pbat 1° ab inductne: gª de facto entia cogitiva sunt immalia, et quo magis cogitiva eo magis immalia, vt pt. in hoe, Angelo, et Deo. 2° pbat eadem mar: gª res immalis recipit Fras aliarum rerum sine ma, quas n pot recipere res malis: g° res immalis e nessario cogitiva. Pbat coa: nam entas recipiens Fras aliarum rerum sine ma recipit spes repratives talium rerum: nam hec spes sunt Frae aliarum rerum sine ma: sed entas recipiens spes repratives aliarum rerum e intellectiva: g° entas immalis e intellectiva seu cogitiva.

9. Propter debitam D°. Thae venerationem hoc argtum discutimus alioquin illius examen omnino pretermissuri, eo res ipsa, quam pbari ostendit, per se perspicua sit, et evenit demonstrata, vt constat ex pcedentis sectione. Sunt g° in hoc argto plura dubia et maxime controversa. 1um an re ipsa intentum suadeat, et ex immaterialite sequat scientia? 2um, an hec illo sit evers, ita vt argtum demonstrativum sit? 3um, qd intelligi debeat per immalitatem istam, ex qua deducat scientia?

10 Et inprimis Ocamus in 1° dist. 35 q. 1ª et ibidem Gabriel Bassolis et Ariminensis hanc argumentationem confutarunt, docentes qd n inferri scientiam ex immalitate: qqq accesserunt Arriaga 1ª parte disputne 15 sec. 1ª, et quamplures ex RRis in manuscriptis - Ferrariensis a refellit rationem, qua intentum pbat D. Thos, eo qd n cognoscentia suscipiat et Fras alienas sine ma. DD oes Thomiste argtum hanc admittunt vt efficacem: ita et Pr. Suarez, Herise, Granado, et Amicus cum multis aliis, qui argtum hoc vt pbabile defendunt. Aliqui vero Thomiste argtum hoc evers ee ostendunt, qui satis revincunt, ingenti doctorum varietate, et difficilimis, qqq ipsimet vtunt, explicationibus, vt eorum scripta legenti facile constabit, et ex infra dicendis manifestis

erit.

11 Sq vero int doctores variantes efficatiæ huius argti magna discordia e, ut exponont, qd intelligere debeamus nne immalitis. Nq aliqui docent sub nne malis intelligi corpus ostans pbus homoneis, et nulla organizatne distis: unde immale apud hos Theologos e et quodcuqz gial ut pote ostans ma organizata. Alij sub nne malis intelligunt qqd corporeu est; immale a dicunt ee qqd e incorporeu positive, sive qqd spirituale. Alij docent immale ee qsd e independens a ma 1o in existendo, l in operando. Alij deniqz male dicunt ee qqd e imperfectu, acpinde immale erit idz qd pfectu, et summe immale erit ens summe pfectu.

12 Oes hi dicendi modi egre substineri pnt: nq qui dicunt sub nne malis intelligi corpus ostans pbus homoneis, explicare n pnt quomodo arbor n sit cogitiva, cu tn ostet pbus heteneis. Pterea n ostendunt, cur repugnet ens sive corporeum sive incorporeu ostans pbus heteneis; qd tn intellectivu n sit: et similit cur repugnet aliud ens ostans pbus homoneis, qd tn cogitivu sit. Asserentes vero male idz ee, qd corporeu, sive dependens a ma in existendo, l in operando, manifeste ovincunt in aia bruti, que cogitiva e; lt sit corporea, et dependens a ma tam in existendo, qu in operando. Insuper tenent defendere, ee impole ens incorporeu, et independens a ma in existendo, et in operando, qd n sit cogitivu; hoc a fls e, ut inferius exponemus

13 Deniqz illi qui asserunt immale ee idz qd pfectum, a mente D. The longe deviant. qa sus Ptr 1o contra Gentes c 44 art 4o utrqz rone videlicet pfectnis et immalitatis Dei seorsim adduxit ad pbandu illius scientia; que quidz repetitio prsus eet inutilis, si pfectio idz eet cu immalitate. Deinde quodlibet ens pfectu e, ut docent Phi; et tn n quodlibet ens cogitivu e: go pfectio n pbat intellectivu, acpinde neqz immale

erit argt; ad pbandq cogniong, si immale signet idq qd pfectum.

14 Acipit dm ee indicio immale, de quo loquit D. Thas, et ex quo infert cognio ee id qd capax e fiere sp̄s inoales veru, quq quidq sp̄s u fiq aliary very sine ma, qa n u obta ipsa ma lia realit loquendo; d quqdq imagines, seu repraones obtory ex na sua ordinatq ad pariendq postmody noticiq expsq verum. Et hac rone intellecta malitate, et immalitate legitima erit argto ex D. Tha ppusita, quq in hunc mody clarisribq try eformari pot.

15 Qqd ex na sua capax e hendi sp̄s inoales very e cogitivy: d qqd ita capax e immale e: go qq e immale e cogitivy: go qqo e magis immale e magis cogitivy: go summe immale erit summe cogitivy. Oes istq pones liquido fluunt, si marq pbernus; illq ita pbo; qa id qd ex na sua capax e hendi sp̄s inoales, e subty, in quo illq sp̄s operant nalit: go e subty cogitivy. Ans pt: qa subty nale speciery inoaliy e subtum in quo sp̄s pos exercere suq virtutq nalq. Pbat coa: qa subty in quo sp̄s operent nalit, e subty ccurrens cy illis ad cogniong: qd e cogitivy. Pt coa; et pbat ans: qa operatio nalis speciery inoaliy e cognio, sive noticia expssa obti; hec a operatio erit ex illis speciebq, et ex poa in qua si; et hoc pacto erit noticia ex obto et poa, ex obto inquam media sui spe, vt ostat: go otta.

16 Cfrat et explicat ab inductne qua et vtit D. Thas: qa de facto qqd het rone sui sp̄s inoales very e cogitivy, et eo magis cogitivy, quo magis capax hary speciery: go ex hac capacitate infert cogitivy, et ex augmento huiq capacitatq infert augmenty cogitivi. Pbat ans: qa ho e magis cogitivy, quq brutum eo qd bruty so recipiat sp̄s obtory maliy; ho vero recipit et sp̄s intelligibiles, et sp̄s obtory spiritualiy. Preterea Angelus e magis cogitivy quq ho, qa ho n pot nalit hre nisi sp̄s dependen t a speciebq sensibiliby, a qqq Angelus nullo pacto dependet.

et tn Deus e summe intellectivus, q^a modo perfectissimo het species rerum oium, vellt sua esse, quae tu intellus Di e species rerum oium, vt aliqui docent; l. het eminent species rerum oium quatenus het detraone mentis ad cognione oium rerum sine indigentia speciei provenientis ab obto vt alij docent.

17 Ca hanc explicatione obiicies 1° ex Ferrariensi. Non cognoscentia recipiunt et species inoales rerum: g^o immalitas nobat vim cogitivam. Pt cons q^a immalitas vt a nobis explicat, nihil aliud e quam capacitas hendi has species inoales rerum. Ans n e minus certum: q^a corpora oia diafana recipiunt in se species inoales rerum, et tn cognoscentia n sunt: g^o etc^a. Reo n viventia aliquando recipere species inoales malit, et ppt aliud: q^a sunt media p quae transmittunt species ad pot cogitivam; nunquam vero n viventia recipiunt illas species fralit ut inoales sunt, neque ppt ipsa n viventia: q^a in illis operari n poss effus sibi conale, vellt cognione. Quappt subtum conale p se harum specierum debet ee cogitivum: q^a in solo subto cogitivo poss operari istae species. Vnde constat ad argtum: q^a aer et quodcumque aliud corpus diaphanum n recipit species ppt se, nec sibi repraesentantes; sed so ppt cogitivum, cui et in quo repraesentant.

18 Instas: g^o probamus cogitivum p ipsum cogitivum, hoc e, probamus idem p idem. Pbat illo: q^a probamus cogitivum, eo q^d sit subtum conale ppt se specierum inoalium, hoc e in quo et cum quo operent: sed hoc e subtum ee cogitivum: q^a operari cum speciebus e operari cognione, sive ee cogitivum: g^o etc^a. Reo, capacitate conale ad has species recipiendas identificari cum cogitivo realit; n vero fralit: q^a isti conplus sunt fralit disti: nam eadem entitas conparat ad diversos tros, seu connotata, quod sufficit ut pbatio legitima sit. Quappt ad argtum no illatione, et ad pbatne dda e mir: hoc e ee cogitivum realit, cdo; hoc e ee cogitivum fralit no mire.

19 Obiicies 2°. Intellectivum Dei nequit probari p

ista aptitudine recipiendi sp^s inmales: q^o hec aptitudo n e immalitas, ex qua D^us Thes infert intellectivu. Probat arg: q^a in Deo nulla dar aptitudo ad recipiendu: hec em aptitudo includit essalit poalitate et imfect^em, que Deo svenire n pot. Reo, aliqs in Deo repugnare recept^em phicq; n tn repugnat, q^d Deus heat sp^s obtoru identificatas cu ipso Deo. q^d duplicit stingere pot. 1° quatenus ess^a D^e applicet p mu sp^ci intellui D^o, vt multi docent Theologi. 2° quatenus ipse intellus D^us sit eminent sp^s. veru oiu, q^a ex se het oem determe ad cognoscendu independent ab o^a sp^e dista vt ali si placet. Intellectivu g^o D^s pbat p aptitudine Dei ad hendu sp^s veru oiu slm eminent: in quo ptu nulla e receptio phica, neqs poalitas includens imfect^em. Unde stat ad argtu.

Sec. 3^a

An sit pols substia spirituals que n sit cogitiva

20 Independent ab hac difficultate explicuimus rone D^i The desumpta ex immalitate ad pbandu seiu Dei. Sed huius argti occasione docent fere oes Thomiste, impols ee substu spirituale n cogitivu, eo q^d immale apud ipsos coit accipiat p spirituali, sive p incorporeo positive. Ess^a vero Doctores citati n 10 admittunt substia spirituale pole n cogitivu; qq adhsit Herise dispne 1^a c^e 3°, et Oviedo in Phia strovertia 5^a de aia puncto 6°, aliiqs quu plures.

21 Ad huius difficultatis resolut^em supponendu e impols ee substa immale n cogitivu, si immalitas sumat in sensu D^i The iq exposito. Pt ex dictis sec. anti: q^a rone substie immalis intelligimus in psenti substiu, que sit subtu snale speciem inoalium ppt se: g^o nessario debet ee cogitiva. Pt con: q^a si eiusmodi substia n eet cogitiva, n posset recipere sp^s inoales ppt se: s ppt aliud, et so tanqu mediu p q^d sp^s transmitterent ad pu cogitivu vt stingit in aere, et in quocuqs corpore diaphano: g^o repugnat, q^d substia sit immalis in sensu explicato, et q^d n

cogitiva sit. Quapropt in psenti difficultate spiritualitas n acci-
pit p hac immalitate; sed pout opponit corpori in accesione met-
phca illius. Ideoq. lt brutum dicat immle, quatenus e re-
ceptivus specierum sensibilium, simplicit tn et absē e ens corpore-
u, et minime spirituale, vt zstat apud oes.

22 Sq vero nra sclo sit. N repugnat substia spi-
ritualis n cogitiva. Quapropt si immalitas sumat p spirituali-
tate n e sufficiens ad inferendus cogitivus. Potissima huius zclonis
pbatio desumit ex n repugnantia, que solutne argtrs pis oppositi
ostendit. Sed pterea pbat positive sclo: qa substia spiritualis ex
suo zptu se petit independentius a sensibili, a quantitate, a
trine dimensio xa varias suas cca eius spiritus: d in nullo ex his
zceptibus affert essalit cogitivus: go zptus substis spiritualis n af-
fert essalit cogitivus: go pot dari substia spiritualis n cogiti-
va.

23 Ofrat 1o qa dari pot accidens spirituale n cogitiium: go
dari et pot substia spiritualis n cogitiva. Ans zstat in gra-
tia habituali, charitate infusa, alijsq accidentibus, n vitalibus
neq cogitivis; cus tn sint entia spiritualia. Coa vero pbat
lis a paritate: lis et qa zptus substis superadditus spiritualita-
li n infert cogitivus: ng dant substis n cogitivis. Qa
ex zunctne vtriusq zptus resultet exigentia cogitivi sine ul-
lo psius fundo dr. Ofrat 2o et explicat; qa neq zptus
substis, neq zptus spiritualis exigit inevitabilit intellecti-
vus: go neq zunctus ex vtroq exigit inevitabilit intellecti-
vus. Probat coa: qa nulla roq cur ex zunctne illorum zcep-
tuus resultet exigentia nessaria intellectivi.

24 Pbat 1o positive nra resolutio: qa substia cor-
porea n affert essalit natione cogitive: go substia incorporea
sive spiritualis n affert essalit cogitivus. Ans zstat: qa mul-
te ss substis corpores cogitivis. Coa vero pbat 1o a pari-
tate ronis n em pot exhiberi ro, cur dent substis corpo-
res cogitive, dent et n cogitivis; et n possint dari

substis incorporee cogcitivę, et alię n cogcitivę. Probat eadem
ca: nq si substia incorporea seu spiritualis eet ro inferens
cogcitivy, deficiente hac rone daret natio cogcitivi; qa ut
Phi loquunt, quando afrāo e ca afraony, natiōe ca nati-
ony: d hec e fly, ut pt in substia corporea, in qua n dat ro
spiritus; quin inde det natio cogcitivi: qo etc.

25 Obicies tn ex Thomystis 1o. Implicat substia
spiritualis que n sit capax recipiendi spes inoales ppt se: d impli-
cat qd heat hanc capacitatę, quin sit cogcitiva: qo implicat sub-
stia spiritualis, quę n sit cogcitiva. Mir e nra doctra. Proba-
tur mar, qa implicat substia spiritualis quę limitet a ma;
qa implicat substia spiritualis n excludens mq; d substia n li-
mitata a ma het nessario capacitatę recipiendi spes inoales ppt
se: qo implicat substia spiritualis quę n sit capax recipiendi eas
spes ppt se. Hęc mir pbat: qa incapacitas recipiendi has spes p-
venit a limitatione mę: qo deficiente hoc prīo limitationy nessa-
rio dabit in substia capacitas recipiendi spes inoales ppt se.

26 Ita Obicit Godoi, et frequent Thomystę ut ipse
fatet to 1o in 1a pte tt 3 disp 22 § 8. n 17o. Nihil a
argtus hoc celebri apud Thos principio vult qd limitatio uniuscuius-
qꝫ rei pveniat a ma, qa apud illos nullus aliud dat prius limita-
tnis verum, nisi ma. Sed hoc prius apud nos falsissimus e: qa quęli-
bet res limitat ex sua intrinca na, et ex dependentia a suis cis:
ideoqꝫ si Anlus excludat os mq, et sit ab illa independens, ad
huc het suũ ee limitatus ex sua na, et ppt dependentię ab alio,
quę het essalit. Quappt ad argtus nanda e mar. Ad illius pba-
tnis scessa mari no mir. Ad huius pbatns ro ans: qa illa inca-
pacitas pot aliunde pvenire quę a ma, vult ab ipsa intrinca
imofectne entis. Et quidę n video, qua coe dicant Thomystę
mq ee unicus prius limitatnis ois entis; cu in psenti doceant,
qd substia spiritualis n pot limitari a ma.

27 Obicies 2o Implicat substia spiritualis n vi-
vens: qo implicat substia spiritualis n intellectiva. Coa sequi

ma est: g^a substia spiritualis n pot so here vita sen-
sibile. Pbat ans: q^a implicat substia spirituali qua n sit pfectior
qualibet substia corporea: o substia spiritualis n vivens n eet
pfectior qualibet substia corporea: g^o implicat substia spiritua-
lis n vivens. Mar pbat a P^e Herrera q^e 1° de Scientia Dei
sec 4^a, qui maxime fidit huic argt^o. Pbat ingua authoritate
D. Aug. sup Psalmus 145 vbi excellentia aie nre his verbis
mendat: na aie pstantiote, qua na corporis: excellit multis: res
spiritualis, res incorporea e, vicina e substie Dei: g^o x^a Aug.
substia spiritualis titulo spiritualitatis pfectior qualibet sub-
stia corporea. Pbat 1° Ex Ireneo lib 1° c^e 54, vbi c^o
Gnosticos pbat Deus n ee corporeus, g^a si corporeus eet, in-
pfectior eet Anlo spirituali. Que ro nulla eet, si substia spi-
ritualis posset ee impfectior qua corporea.

28 Pbat: g^a dependere a ma e impfectio; et eo^a
eet independens a ma pfectio e: cu em ma sit impfectissi-
ma ois substantiarum, nesse e, q^d dependentia ab illa sive
in essendo, sive in operando sit impfectio: g^o substia depen-
dens a ma e impfectior, qua substia independens ab illa: g^o
substia incorporea e impfectior qua substia spiritualis, ac pinde
repugnat substia spiritualis, qua n sit pfectior qualibet sub-
stia corporea: g^o et repugnat substia spiritualis n vivens.
Qd vero substia spiritualis n vivens n possit ee pfecti-
or qualibet substia corporea, facile pbat: g^a substia
vivens melior et pfectior e qua substia n vivens; dat sub-
stia corporea vivens: g^a dat substia corporea melior et pfe-
ctior, qua substia spiritualis n vivens: g^o substia spiritualis n
vivens n erit pfectior qualibet substia corporea.

29 Hoc argtu manifesta het retorsione in acciden-
ti spirituali: na eade fra arguendi pbari pot repugnantia ac-
cidentis spiritualis n viventis. Sic argumentor. Accidens spiri-
tuale e pfectius quocuq accidenti corporeo: g^o repugnat ac-
cidens spirituale n vivens. Pbans illis testimoniis qq bre-

pbas, substia spiritualis perfectior ee qualibet substia corporea, Et deinde qa accidens spirituale e independens a ma in existendo et in operando: go debet ee perfectius quocumqe accidenti dependenti a ma, quale e quodcumqe corporeum. Coa vero I. enthimematis eodem argto pbo: qa accidens vitale melius et perfectius e quam accidens n vitale; d dat accidens corporeum vitale: go dat accidens corporeum melius et perfectius, quam accidens spirituale: go accidens spirituale n vitale n erit perfectius quocumqe accidenti corporeo.

30 Reo igit ad argtum neando ans. Ad cuius pbatnem dico que maior: implicat substia spiritualis quae in oi linea n sit perfectior qualibet substia corporea, nc maior: quae in aliqua linea n sit perfectior qualibet substia corporea, 2do maior. Itaqe substia spirituali erit perfectior corporea ceteris paribus, si tn cetera n sint paria, n segregabte excessum perfectnis simpliciter, d so in aliqua linea. Si go comparemus substiam spiritualem n viventem cum substia corporea viventi, dicemus, eas substias se here tanquam excedens et excessum: nam quaelibet het perfectnem, qua caret alia. Ita gratia Sanctificans perfectior ex hoc in rone supnalitatis; et ho perfectior e in rone viventis.

31 Ad pbatnem desumptam ex Do Aug reo, excellentiam ais supra corpus utiqe pbari ex eo, qd aia sit spiritualis et vivens, cum supponamus corpus ex se n here vitam, neqe aliam perfectnem aequivalentem spiritualitati, et vitalitati ais. Fit go comparatio int spirituale et corporeum, int vivens et n vivens ceteris paribus in qua comparatne proculdubio praeferendum e vivens n viventi, et spirituale corporeo. Ireneus a so ostendit Deum n posse ee corporeum, qa ita eet imperfectior Angelo in aliqua linea; cum Deus in nullo genere possit ee imperfectior creatura. Cum go melius sit per se loquendo spirituale quam corporeum, qa spiritualitas e perfectio simpliciter simplex nesse, e, qd Deus sit spiritualis, ne excedat ab Anlo in aliqua perfectne. Hinc a nihil 2o nem infert.

32 Ad ɔfraonē eodē modo resp̄ ɔcedendo ans, et dl
coerē: gº substia dependens ama e imperfectior ceteris paribꝫ
ɔdo; coq. si cetera n sint paria no coq. An vero substia n
vivens sit eo ipso abse et simplicit imperfectior qualibet substia
viventi, res sane dubia e, et in qua nulla regula genera-
lis ɔscribi pot. et quide gratia santificans e accidens pfe-
ctius actu visionis corporeæ; et gratia n sit vitalis sicut actus
visionis corporeæ. Jq vero si ɔcamus prius aliqd substle pole
pductivus gratiæ, ex hoc p se cª. erit substia pfectior quā
prius pductivus visionis corporeæ; qª nobilitas et pfectio cª
desumit a pfectne suorū effuū. N igit adeo certus e, ut
ɔtendit argtus, qd oe n vivens e imperfectius quolibet viven-
ti.

33 Obiicies 3º. substia spiritualis debet hēre aliquā ope-
ratnē incorporeā: gª oe ee, et pcertim substle e ppt ope-
ratnē: ɔ nulla e operatio incorporea, quæ n sit cognitio,
l supponat in suo principio cognitionē: gº substia spiritualis
debet hēre cognitionē. Rño omissa mati nando mis; q
lux spiritualis, aut alia qualitas incorporea n vitalis pot.
ee operatio ppria substiæ illius spiritualis; illa a qualitas
neqꝫ e cognitio, neqꝫ illā supponit in suo prio. Et certe
si ponamus substia creatā pductivā gratiæ, quæ posse ee
satis pbabilit alibi docuimus, ea substia hēbit operatnē
incorporeā sibi pporcionatā, quæ quide operatio n e intellio,
neqꝫ supponit in suo prio intellectnē

Qº 2ª.

Utrum in Deo det pfectio p modum
actus 1ⁱ ru suæ intellectus?

Sec. 1ª

Explicat difficultas, et pponunt sñæ.

34 Oibus indubitatū e, in Deo n dari actū 1ᵘ, seu prius
aliqd intellectnis, a quo Dª cognitio pducat realit, aut
vere dimanet. Qd aperte definitū fuit in ɔsilio Rhe-

nensi sub Eugenio 3º cuius decreta refert P.r Basquez
1. p. to. 2. d. 120. c. 2.º ibi em damnata e hec pp.º Gilberti Porretani,
Deus n ipsa sua sapientia e. Cyrillus a Lib 11 Thesauri, quo-
niã, inquit, Deus simplex e, n e aliud ipse; aliud cognio sua.
Et Aug. Lib. de Trinit.e C.e 7º: hoc e Deo ee qd saperet,
et ea illi ess.a e, quę sapientia. Quę testimonia n pbant distitu-
tiones Dl essl et cognione, ut multi stendunt; d so identitatę
realę Dei cu suo intellu et intellectne: n godat in Deo ali-
qd prius realit pductivus, aut receptivus suę intellectnis.

35 Qº. si in Deo daret tale prius realit pductivus
suę intellectnis, daret et distinctio realis int intellectnę, et
int intellus Dis, et Deus eet spositus ex poa et actu phico: quę
oia repugnant pfectni, et simplicitati Dei. Sequella d nitit
eo funto, qd unicus e ad pbandũ distinctnę Divinarũ psonarũ:
qa id qd e prius realit nessario disquit realit ab eo qd rea-
lit pducit: videt em evens qd nihil possit se ipsu pduce-
re realit: Si g.e in Deo daret prius realit pducens suę
intellectnę essalę, daret aliqd distinctio realis, realisqd spo-
sitio in Deo.

36 Neqd obstat, qd in P. D. det va et realis poa genera-
tiva p intellus: qa hęc realis poa n e pcise intellus ipse; d ulterius re-
latio Paternitatis, rone cuius poa generativa realit disquit a tro
genito nempe a filio. Qd a dixit Aug. Lib 83 q.um q.e 15, vi-
delicet Deus suę sapientię cã ee, n debet intelligi positive, quate-
nus Deus sit ppria et realis ca suę Sapientię; d so native, qua-
tenus Deus extra se n hét cã suę Sapientię. Quapt S. Thas 1.a
pte q.e 41. art. 4º. plane docet, in Deo n dari poã ad actus es-
sales intelligendi et volendi; bene tn ad actus notionales, et ad
opera ad extra.

37 Suppono 2º, in Deo n dari actũ 1ũ, sive priũ intellectnis, a
quo Da cognio pducat virtualit, aut virtualit dimanet. Ro
huius suppositi e: qa nulla dat in Deo pfectio ans intellectnę, quę
disquat virtualit ab intellectnę: go nulla dat pfectio quę sit prium

virtualit. productivus intellectionis. Pt. cons. : nam quod est prius, et productivus alterius habet aliquid quasi prioritatis virtualis, habet et distinctionem ab illo: ergo sicut prius realiter productivus debet distingui realiter a termino producto: ita prius virtualiter productivus debet distingui virtualiter a suo termino: nam distinctio debet esse in eo genere in quo est productio. Ans. a. probat: quia si nulla supponit in Deo perfectio ante intellectionem, si vult Deus metaphysice constituat per intellectionem, si sola supponit essentia Divina, quae tamen non distinguit virtualiter ab intellectione absoluta Dei: nihil ergo antecedit intellectionem, et ab illa distinguit virtualiter: ergo nihil est in Deo prius virtualiter productivus intellectionis essentialis. 40

38 Dices. Si daret distinctio inter essentiam Divinam et intellectionem, essentia produceret intellectionem: ergo essentia Divina de facto producit virtualiter intellectionem. Sed consequentia est falsa: nam et si daret ea distinctio, adhuc non daret productio: quia licet productio inferat distinctionem, distinctio non infert productionem, ut patet. Dices 2o: quia et si daret illa distinctio, adhuc maneret improducibilitas essentialis in cognitione Divina: sicut de facto essentia Divina est improducibilis; licet distinguat virtualiter a Divinis relationibus: 41 ergo et si daret illa distinctio adhuc essentia Divina non produceret intellectionem. Et similis instantia fit in ipsa essentia Divina, quae essentialiter est improductiva. Dices 3o: nam licet in ea hypothesi essentia produceret intellectionem, inde non infert, quod essentia Divina de facto producat virtualiter intellectionem: sicut de facto intellectio non recipit virtualiter in Deo, neque de facto est virtualiter creatura; licet in ea hypothesi esset creatura et reciperet in Deo.

39 Tota igitur praesentis quaestionis controversia est, utrum in Deo detur perfectio, quae ratione nostra cum fundamento in re sit actus primus respectu intellectionis Divinae: et difficultas versatur circa intellectionem necessariam Dei, qua Deus ut se ipsum cognoscit: nam de intellectione libero specialis videtur esse difficultas in qua involvit ardua illa controversia de constitutivo actus liberi Dei. In hac ergo difficultate triplicem sententiam invenio. 1a docet, in Deo dari formaliter actum primum, 42 seu prius ratione nostra productivus intellectionis Divinae, ac proinde admittit haec sententia potentiam intellectivam, non quae realiter sit prior; sed quae

sit poa inoalit, et rone nra pductiva intellectnis DI. Ita Durandus in 1º distinctne 35. q. 1a. n. 8º. Capreolus ibidē qº. 4. art. 2º. Molina 1a. pte q. 27. art. 5. Pr. Bayquez in hanc sng inclinare videt multis in locis, et expssius 1a. pte. d. 102. c. 4º.. Illa gd defendit Egidius de Conint lib. 2. ttt. 2. c. 4., et Granado. 1a. pte 9troversia 2a. ttt. et dispne 1s sectne 2a.

40 2a sna docet, dari in Deo fralit pfectns de linea actus 1i intellectivi psupposita ad actualē intellectnē, quam pfectnē vocant actus 1s inoalē, et poē metphā. seu metphā radicē intellectnis absq' vllo ordine pductnis ad illā. Hec gº sna n admittit actū 1s, qui rone nra sit pductivus, aut receptivus intellectnis, d so qui antecedat intellectnē, et illā exigat p intimā identitatē. Ita Arriaga dispne 15 sec 3a., et p illa citari solet Ripalda in manuscriptis de Scia. et de voate: et hanc snā coit defendunt RR.; Lt in modo explicandi n ocs 9veniant.

41 3a sna oino nat actus 1s tā phicū. quā inoalē rui intellectnis essalis, ac pinde docet, nullā dari in Deo pfectnē de linea actus 1i intellectivi psupposita ad intellectnē: nat gº hec sna oē poē et rone nra cū fundo in re, sive ea poa dicat pductiva, et phica fralit, sive so metpha ru intellectnis DI. Atrne docent Aureolus, Gabriel, et alij antiquores, quos refert et sequr Pr Suarez to 2º metphe disp. 30. sec. 15. Accedit Herise, Hurtado, Arrubal, alijq' quā plures. Dus Thos in hoc puncto n plane suā mentē explicuit, ideoq' p snis oppositis adduci solet; vnde et Thomistē in hac difficultate diviss.

Sect. 2a

An det in Deo fralit actus 1us rone nra pductivus intellectis DI?

42 Hec sectº 2a DD. II snē; illā tn recipiunt AA 2e et 3e snē. Nitit à resolutio duplici fundo, altero ex Theologia, altero ex Phia desumpto, fundus Theologicus ita ppono, et pbo 1º sic for. Q reperit fralit in Deo pratus. qd in suo 9ptu frali includit impfectionē:

ꝺ actus 1ᵘˢ pductivus intellectⁿˢ e pratus, qᵈ in suo ꝯptu frali includit imperfectⁿᵉ: gᵒ n reperit fralit in Deo actus 1ᵘˢ pductivus intellectus. Mar e certa, pbat mir: qᵃ actus 1ᵘˢ pductivus intellectus se movet nessario ab intrinco, et recipit intellectⁿᵉ: ꝺ movere se ab intrinco, et recipere intellⁿᵉ e pratus, qᵈ in suo ꝯptu frali includit imperfectⁿᵉ, ut pt: gᵒ actus 1ᵘˢ pductivus intellectus e pratus, qᵈ in suo ꝯptu frali includit imperfectⁿᵉ. Pbat mar: qᵃ actus 1ᵘˢ pductivus intellⁱˢ e pᵒᵃ vitalis et immanens: ꝺ pᵒᵃ vitalis et immanens nessario movet se ab intrinco p actus a se elicitus, illudq recipit, ut ꝯstat ex Are Lib 5ᵒ metphᶜ tᵉ 12: gᵒ actus 1ᵘˢ pductivus intellⁱˢ movet se ab intrinco et recipit intellectⁿᵉ. 45

43 Rebus, motus et receptⁿᵉ reale utiq afferre imperfectⁿᵉ Deo repugnantē; qᵈ si so ponamus motus et receptⁿᵉ irrvolᵉ, sive rone nra, nullā admittemus in Deo imperfectⁿᵉ. Quapt dꝰ n ponat in Deo actus 1ᵘˢ realit pductivus intellⁱˢ, ꝺ so pductivus fralit, sive rone nra, nihil ponit imperfectum. Sed 1ᵉ e manifeste: qᵃ n so debemus excludere a Deo pratus realit imperfectus; ꝺ et quodcuq aliud, qᵈ fralit et rone nra includat fralit imperfectⁿᵉ: ideoq n admittimus in Deo irq, trystitiq, et siles affectus n so realit, ꝺ neq fralit: qᵃ afferunt in sua rone ꝯstiva imperfectⁿᵉ, a qua n poss pscindi. Sed ita se het actus 1ᵘˢ pductivus intellⁱˢ: gᵒ neq fralit et rone nra dat in Deo talis actus 1ᵘˢ. Pbat hoc ars: nq ea rone qua e actus 1ᵘˢ pductivus intellⁱˢ dicit in suo ꝯptu imperfectⁿᵉ motus. et receptionis: gᵒ actus 1ᵘˢ pductivus fralit dicit illas imperfectⁿᵉ fralit: ꝺ imperfectio neq fralit debet admitti in Deo: gᵒ cttᵃ. 46

44 Ꝯfrat 1ᵒ: qᵃ ro corporis, et ro accidentis n so realit, ꝺ et fralit et rone nra excludenda e a Deo: gᵒ actus 1ᵘˢ n so realit pductivus; ꝺ et fralit et rone nra pductivus intellⁱˢ excludendus e a Deo. Pbat coa: nq ideo ro corporis vg neq fralit ponit in Deo, qᵃ in suo ꝯptu frali affert imperfectⁿᵉ excludentē spiritualitatē, aut simplicitⁿᵉ: ꝺ actus 1ᵘˢ pductivus intellⁱˢ in suo ꝯptu frali affert imperfectⁿᵉ excludentē immutabilitⁿᵉ, et simplicitⁿᵉ: gᵒ cttᵃ. Ꝯfrat 2ᵒ: qᵃ actus 1ᵘˢ pductivus intellⁿˢ

supponit ess imperfectam ex suo conceptu: ergo non est admittendus formaliter in Deo. Probatur antecedens: quia ille actus primus est instrumentum esse ad habendam intellectionem: ergo supponit, esse non habere immediatam connexionem, et exigentiam intellectus; quae procul dubio est imperfectio esse. Quapropter potentia intellectiva admittitur in creaturis propter earum imperfectionem. Quae vult ratione sui non posse immediate habere intellectionem, sed indigent potentia tanquam instrumento, et medio, sine quo non possunt habere intellectionem;

45 Probatur 2º secundum ex Philosophia. Praedicatum, quod realiter non datur in objecto neque formaliter datur, seu ratione nostra in illo; sed actus primus productivus, aut receptivus intellectus non datur realiter in Deo: ergo neque formaliter datur, seu ratione nostra in Deo actus primus productivus, aut receptivus intellectus. Minor et consequentia constant; probatur maior: quia intellectus seu ratio nostra non habet vim ponendi in objecto praedicata; sed solum denominat dicta extrinsece ea praedicata, quae erant in objecto intrinsece identificata: ergo ut detur in objecto formaliter, seu ratione nostra aliquod praedicatum, debet tale praedicatum dari realiter in objecto. Antecedens patet: nam si homo non esset realiter animal, non posset intellectus noster distinguere in hoc conceptum animalis a conceptu rationalis: non ergo daret in hoc animal formaliter et ratione nostra, nisi et realiter daret. Ideo in Deo non possumus nisi fingendo distinguere formaliter animal, neque illud ponere ratione nostra, quia talis conceptus in Deo realiter non existit.

46 Confirmatur 1º: quia actus primus productivus, aut receptivus intellectus, si datur in Deo, erit praedicatum intrinsecum Deo: ergo vel datur ante operationem intellectus, vel non datur post illam. Patet consequentia: quia intellectus noster non potest in Deo ponere praedicatum aliquod intrinsecum: ergo si post operationem intellectus nostri datur in Deo formaliter actus primus productivus intellectus, ante illam operationem intellectus nostri daretur talis actus primus: ergo daretur realiter in Deo actus primus productivus intellectus. Confirmatur 2º: quia cognitio intuitiva, aut comprehensiva Dei non attingit actum primum productivum, neque receptivum intellectus in Deo: ergo neque cognitio nostra praecisiva talem actum primum attingit. Antecedens constat: quia cognitio intuitiva, aut comprehensiva Dei solum attingit perfectiones, quae re vera sunt in Deo; in Deo autem sive ex parte objecti non datur perfectio productiva intellectus Dei. Consequentia vero probatur: quia cognitio nostra praecisiva non differt ex parte objecti, a cognitione intuitiva, sed solum ex modo cognoscendi; utraque autem fertur in idem objectum: ergo cognitio

nra pcusiva n attinget tale praty in Deo: g° n dat in Deo rone nra actus 1us pductivus, neqꝫ receptivus intellis.

47 Obiicies tn 1°. Dat in Deo pfectio rone nra ans intellis, et dista fralit ab intelle. g° dat in Deo pfectio, que sit actus 1us rone nra pductivus intellis. Pbat coa: q° illa pfectio ans fralit intellis e illius pductiva fralit: sicut em in Divinis vbi e distinctio realis, ibi et e realis pductio: ita vbi e distinctio ronis debet dari pductio ronis, sive p intellm: g° pfectio ans intellis, et ab illo dista, arg essa Da, debet ee fralit, et rone nra pductiva intellis. Cfrat: q° essa Da e ro a priori inferens intellns Dj. g° dat in Deo pfectio fralit pductiva intellis. Pbat coa: q° ro a priori het aliqd qus causalit is q° trs ex ipsa deducts: g° sj hebit causalits frals et rone nra: g° admittenda e causalitas fralit, seu rone nra in Deo rn sus intellis.

48 Reo omisso anti, de quo dicemus p sectiones sequentes nando coa. Ad illius pbatns nc ans: nq sit ex distinctne reali in Divinis inferat pductio ppt summa Dei simplicitate, qui ait in Deo oia u vnu, nisi obstet relatio oppositnis; attamen ex distinctne ronis n infert pductio fralis; alioqui intello pduceret fralit volitione, et volitio immensitate, imo neqꝫ ex distinctne virtuali infert virtualis pductio vt cstat ex n 38; et pt in essa, et relationibus Divinis, in qqs dat distinctio virtualis absqꝫ virtuali pductione. Ad cfrone, cdo ans, et no coa. Ad pbatns dic, rone a priori metphe nulla aliq here causalitate, nisi qd ipsa cognita debet ad cognione lri ex ipsa deducti absqꝫ vllo ordine pducts et fralis ad tale trs; q° p. pris cuiuscuqꝫ antis logi rn coents. Ita essa hois, est ro a priori admirativi et risibilis, quin det pductio aliqua hors trors ab essa. Et in Deo xa pbabilissima, et communiore sna intellectivus e ro a priori rn volitivi; quin volitivus pducat et fralit ab intellectivo. Sola g° ro a priori, seu radix phica rei dicit pductione illius; n vero ro metpha, qualis e essa Da. rn intellis.

49 Obiicies 2°. Deus vere et pprie intelligit p sus intellis. Sed intelligens e actus 1us pductivus slm fralit sus vite actualis: g° Deus vere et pprie e actus 1us pductivus sj fralit

suę intellis. Pbat mir: qa intelligens e priu vitale intellis: d priu vitale se movet, et aliquomodo agit operatnis vitę: go intelligens se movet, et aliquomodo agit suą intellne: go intelligens e actus 1us operativus stm fralit suę intellis. Jfrat 1o: qa in creatura intellectuali dat priu, sive actus 1us realit productivus suę intellis: go in Deo dat priu, sive actus 1us fralit productivus suę intellis. Pbat coa: qa Jparabilitas Dei cu pfectionibz creaturarum realit distis e sufficiens fundus disquendi in Deo fralit et rone nra pfectiones identificatas. Jfrat 2o: qa in Deo dat vere et pprie scientia, seu intellio: d intello essalit e actus immanens solius poę intellectivę: go in Deo dat vere et pprie poa intellectiva sz fralit, acproinde dat in Deo actus 1us fralit productivus intellis.

50 Reo Jcessa mari nando mirę. Ad illius pbations distinguo marę: intelligens p intellnę productą, et a se distą e priu vitale intellis, Jdo marę; intelligens p intellnę improductą, et secu identificatą e priu vitale intellis, no marę. Ro priu Jvenit creaturis intelligentibus ppt ipsarum imperfectnis, et qa vivunt p intellnę productą, et receptą adquą se movent ab intrinco creaturę. Hec a oia longe distant a pfectne Do: qa lt Deus sit pfectissime intelligens, et vivens; n tn e priu suę vitę actualis, neqz illą et rone nra producit, aut recipit: qa illą es salit het p immtą exigentią, et identitatę sui cu intellne. Anvero hęc vita Dei appellanda sit inoalis, l phica, qo e de voce: qa si nne vitę phicę intelligamus actus phice productus a prio vitali, nulla erit in Deo ro vitę phicię, qa suą intellę: nq vt diximus, Deus n producit suą intellnę, neqz het priu illius. Si tn nne vitę phicę intelligamus actus realę verę vitę, existentę qz ex pte obti independent a Jsiderat ne intellus nri, ctiqz dabit in Deo ro vitę phicę absqz illa pductne, et absqz prio intellis.

51 Ad 1ą Jfraons Jcesse anti no coq, cuius pbatio e extra rę: qa in psenti pcipue inquirimus, vtru in Deo det fralit ro poę, seu priu pductiui suę intellis: nq si semel admittamus eam rone poę fralit, proculdubio erit dista fralit ab intellne actuali. Pbanda igit erat exa talis Jplus in Deo vtiqz identificati cu aliis pfectionibus;

et deinde per separabilitates ad varios terminos legitime deduceret distinctio formalis inter eas perfectiones realiter identificatas. Et certe in creatura intellectuali datur et actus 1.us realiter receptivus intellectionis, et datur dependentia realis ab alio; hi termini oppositus non reperiuntur formaliter in Deo, ideoque non potest intellectus noster illos distinguere: quia ut dictum manet intellectus non ponit in obiecto prata; sed solum distinguit ea quae realiter supponunt in obiecto identificata. Ad 2.um confirmationis concessa maiori nego minorem: quia intellectio potest esse immanens per omnimodam identitatem, et immutatam exigentiam illius ab esse sine interventu potentiae et formaliter; et ita re ipsa se habet intellectionis Dei defendimus.

Sect. 3.a

Non datur in Deo actus 1.us inadaequatus praesuppositus ad vitalem intellectionem

52 Haec est potissima huius quaestionis pars, et magis inter Recentiores controversa, qui excludentes potentiam formaliter receptivam, et productivam intellectionis Dei, adhuc inveniunt actum 1.um, quem vocant inadaequatum, seu perfectionem de linea formali intellectivi antecedentem ad intellectionem actualem, illamque exigentem per identitatem absque ullo ordine productionis, et receptionis. Nos autem cum DD.bus 3.a Ei.... non invenimus in Deo talem perfectionem de linea intellectivi, neque agnoscimus actum 1.um, qui saltem formaliter non sit productivus, aut formaliter receptivus sui actus 2.i; atque inde omnem actum 1.um rationem intellectionis Dei reiicimus. Omissis autem aliorum probationibus, quae nobis inefficaces visae sunt, aut quae ex aliis principiis deducunt.

53 Probo 1.o hanc conclusionem. Quilibet actus 1.us intellectionis est potentia ad intellectionem: sed in Deo nulla datur potentia ad intellectionem: ergo in Deo nullus datur actus 1.us antecedens intellectionem. Syllogismus rectus est. Maior autem constat: quia omnis actus 1.us comparatur ad 2.um tanquam potentia ratione illius, et tanquam quod denominabile, et aptum habere suum terminum, ratione cuius dicitur actus 1.us. Hoc autem potissimum veritatem habet in quolibet actu 1.o vitali, qualis necessario est actus 1.us intelligendi: quia actus 1.us vitalis ordinatur ad suum actum 2.um tanquam ad terminum, per quem compleat, et perficiat in ratione viventis, quia ab illo recipit esse vivens actualiter: certum igitur debet esse apud omnes, qui quem ad vocem deducere voluerint, omnem actum 1.um intellectionis necessario esse potentiam ad intellectionem; quae erat maior nostri syllogismi.

54 Pbo igit mir. In Deo sola dat poa loga ad intellne: ꝯ poa loga n e poa ans intell, neqꝫ actus 1us ru illius: gº in Deo n dat poa ans intell, neqꝫ actus 1us intellis. Mir hec facile pbat: qª poa mere loga nihil aliud e quã n repugnantia vt res sit id qd e, quæ n repugnantia infert ex ipso actu, illus qꝫ supponit; qª vt dicunt Logi valeat ab actu ad pos, nõ ex eo qd res sit, legitime infert posse ee. Hec gº poa n antecedit; ꝯ potius ꝯseqr ipsus actus, et e insufficiens ad ꝯstituendum actus 1us; alioquĩ in vnione dabit actus 1us vniendi ans ipsã vniõnem, et in Deo dabit poa ans ad hendũ suã essã; qª vnio pot vere vnire, cũ revera vniat; et Deus pot here suã essã, quã re vera het. Neqꝫ obstat qd ista poa loga sit prior in subsistendi coa; qª hec prioritas n sufficit ad ꝯstituendũ actus 1us. Pt: qª ee subsua e prabus prius in subsistendi coa ru intellectivi, et intellectivus e et prius in subsistendi coa ru volitivi; et tn neqꝫ ro subsie e actus 1us ru intellectivi, neqꝫ intellectivus e actus 1us ru volitivi, vt ꝯstat apud oes.

55 Pcedo iq ad mars illã, vollt qd in Deo sola det poa loga ad intell, cuius poissima pbatio desumit ex dictis sec anti: qª in Deo n dat poa phica, neqꝫ fralit ru intellis: gº sola dat in Deo poa loga ad intell. Ans pbat: qª poa phica et fralit includit essalit in suo ꝯptu pductnis et receptnis fralis: ꝯ neqꝫ fralit admittenda e in Deo pductio, aut receptio intellis, vt ꝯstat ex dictis a n 42, et admittunt Aa, quibus cũ in psenti ꝯtendimus: gº in Deo n dat poa phica neqꝫ realit neqꝫ fralit ru sui intellis: gº sola dat poa loga: poa enim quæ neqꝫ fralit, seu rone nra e phica, n pot ee nisi loga.

56 Rebis statim, intellectivã suã in Deo neqꝫ ee phicã fralit neqꝫ logã ppt rones supra a nobis expositas; ꝯ ee poã quamdã metphã, ac inde disinctã fralit ab intellne, illãqꝫ priorẽ. Sed ꝯª hanc solutnẽ ꝯfrat nrũ argtũ, cuiusqꝫ efficacia brevioribus tris ꝯtendit. Etenim quæ cũqꝫ poa intellectiva quæ loga n sit e phica slm fralit: gº hec poa metphca e phica fralit. Pt coã; et pbo ans: qª poa phica fralit e quæ pducit aut recipit fralit: ꝯ eo ipso qd poa intellectiva n sit loga pducit et recipit fralit: gº eo ipso qd poa intellectiva n sit poa loga, e phica fralit. Pbo mir: nã eo ipso qd poa intellectiva

n sit loqa, distinguit fralit ab intellne, p quq vivit in actu 1o; d poa vitalis debet pducere, et recipere actus a se distus, p ques vivit in actu 2o: qa aliqua debet dari egressio actus vitalis a sua pota vitali dista, et aliqua applicatio actus 1i ad tale potq distq: qo etc.

97 Explicat. Implicat pota intellectiva realit dista ab intellne, que n pducat realit et recipiat realit intellnes: qo implicat pota intellectiva fralit dista ab intellne, que n pducat fralit, et recipiat fralit intellnes. Ans 2stat xa cos et verq Phiq: nq si intellus noster pduceret cognions, eaqs cognio reciperet in solo lapide, neqs intellus viveret in actu 1o, neqs lapis p tales intellnes eo qd neutrum sit pducens et recipiens intellis, vt pt. Coa vero pbat tum a paritate rons: tum qa pota intellectiva e pota immanens, atqinde a se et in se debet here suum actum vitalt intellis: si go a se et in se n het intellis p identitats frals, debet illa here p pductns, et receptions frals. Sq vero cum hec pota metpha in Deo abstrauat a suo Actu dista fralit ab intellne, nesse e, qd intello pcedat fralit ab illa pota metpha, in ipsaqs recipiat fralit: nq alio modo neqs applicari pot, neqs pduci, vt reqs ad rons, pot immanentis et vitalis.

98 Rebus itesm intellis Di applicari p summq identitats reales intellectivo Do. Vnde actus 1us intellectivus in Deo sive pota metpha ad intelligendum erit capacitas subreptiva intellus p summq identitats reals. Sed 2a e 1o. Nq hec responsio 2o pbat in Deo non dari poq intellectivq, que realit pducat, aut recipiat realit intellem, qd certissimum e. Ceterum hinc n impedit pductio, neqs receptio fralis seu rone nra: qa prius fralit vitale debet a se et in se here fralit suum actum vitals: d pota illa metpha n het a se, et in se fralit intellis p identitats frals: qo debet illa here a se et in se fralit p pductns, et p receptions frals. Da e 1o: qa intello ea rone, qua distinguit ab intellectivo, n 2venit illi p identitats; d p te intello distinguit fralit et rone nra ab intellectivo: qo intello n 2venit fralit, et rone nra intellectivo p identitats: qo illi 2venit fralit, et rone nra p egressions ab intellectivo, et p receptions in illo. Qui go hos 2ptus a Deo excludunt fralit, inuerent admittunt actus 1us, seu poq metphq distos ab

intellne.

59 Da adhuc e 3a: qa actus vitalis eo modo quo distinguit a suo prio, debet ab illo pcedere; d intello e actus vitalis distus rone nra a prio intellectivo D: go intello debet rone nra pcedere a prio intellectivo Do. Et ide fit argt p Cea recept: go semel admissa distinctne frali int intell et intellectivu, nes sariu e admittere pductione, et recept fral intell in intellectivo. Da e 4a: ga si pcise auferas pductione, I receptione real a poa viventi p actu realit distu, abstulisti 2ptu essale poe realis: go si pcise auferas pduct, aut receptne frale a poa viventi p actu fralit distu, abstulisti 2ptu essale poe fralis, seu metphe. Ro utrusq e: qa denoao poe viventis p actu a se distu 2stituit p causalitate, et receptne talis actu ita disti: ablatis go his 2ptibus nihil manet, p go possit 2stitui in rone poe ad tale actu.

60 Pbat 2o principalit nra scl. Essa Da pt sua pfectione talis e, ut n indigeat instro aliquo medio ad hend intell: d actus 1us inoalis, seu poa metpha intellectiva ex suo 2ptu e instru ess ad hendam intell: go essa Da n indiget actu 1o inoali, neq poa metpha intellectiva ad hend intellne. Pbat mar: qa essa Da p se immte nessaria quad coa 2nectit cu intelle. hec enim e pfectio ess, qua nare n possumus ess pfectissime. Cfrat 1o: qa essa Da p se immte exigit immensita te, oipoe, et cetera attributa; quin det aliqua poa intmedia: go et exigit pse immte absq ulla poa intmedia intellectione. Pbat coa: qa intello e pfectio n minus nessario 2nexa cu essa Da, qua reliqua attributa: d alia attributa 2nectunt immte absq ulla poa intmedia: go etta. Cfrat 2o: qa imperfectio ess create ca e, ut det medius 2iungens intellect cu ess, eo qd sit p se impotens ad illa sibi 2iungend: go in essa Da, que ex se potens immte here intell, superfluo e quaelibet poa intermedia ad illa hend. Unde 2stat nullus ee pratus ppriu poe intellective qd possit cu veritate prari de Deo.

61 Rent 1o, ess Ds n indigere instro sive medio a se disto rel ad hend intell: qa actus 1us intellectivus n distinguit ab ipsa essa Da. Rent 2o, actus 1s seu poa metpha in Deo requiri tanqua fundus pximus intellis, qua 2o exigit essa radicalit et remote. Sed 1a responsio It n ponat rel ess Dy imperfecta; illa relinquit imperfecta

fralit et rone nra: q^a fralit indiget instro, sive medio ad hendq intells. Nihil a imperfecty et fralit debet in Deo admitti vt 2ta a n 43. Sed neq alia responsio satisfacit: sicut em essa D^a e primy funty aliory attributory, ita et debet ee primy funty intellis. Et certe ro funti primi n pot in alio 2sistere q^m in nexione cy intell^e, q^m nexione 2venire ess D^s p identitate, aut coam immtq asserimus, idqs ee de pfect^e ipsius ess D^e

Sect. 4.

Pro argt^orum solutione.

62 Arguunt 1° multis D^i Thę testimoniis; q^a tn oiby eade solutio adhibenda e, vnicy ppong; et quide q^d urgentius ee videt. Ilq 1^a p^te q^e 45 art. 4 ita docet: vu actus intelligendi et volendi n e in Deo ro pop 2ys re; d 2ys mody intelligendi, et signandi tanty. Sed ro pop 2ys mody intelligendi et signandi e actus 1us inoaty si ve poa metpha, et rone nra: g^o x^a D^{ry} Thq admittendus e actus 1us inoaty, et poa metpha, seu rone nra vu intellis et volitis.

63 Huic testimonio alia opponimus, in qqa S. D^{or} nrq snam aperte tradit. Etenim 1° 2a Gentes c^e 11 ita inquit: intellus et vnq in Deo n ss sicut pop; d so sicut actus. Vbi ipso excludit a Deo verq rong pop, d et silitudins cy poa vu actus intelligendi et volendi. Et insup in hac q^e de ess^a Dei art. 4 hęc verba notatu digna het: Pt ex oiby pmissis, q^d in Deo intellus intelligens, et id q^d intelligit, et ipsy intelligere, ss oino vny et idq. Vbi p particula illq oino n so excludit distincts reals, d et fralq cy fun lo in re, vt optime pbat Pr Herise d. 2^a de sci^a c. 3°: q^a ea phra si vtit D^{us} Thas quoties signare vult oimodq identitatq et fralq aliquory extremory vt 2stat ex q^e 41 1 p.^s art 1°, vbi generatio et paternitas dicunt ee oino idq, q^a solis nominibus differunt.

64 Dm igit e, intellus nry rone modi imperfecti agnoscendi et funto desumpto ex rebus creatis, quary speciebus vtit, apphendere in Deo gradus intellectivus instar pop elicientis cognions, cur 2tingit in intellu creato: et hoc so intendit D^{us} Thas asserens in Deo ee pop 2ys mody intelligendi, et signandi tanty. Hec tn apphensio

nostra corrigenda e, q^a n het in Deo funty, neq possumus cy veri tate pdicare de Deo pog intellectivg ut tale, ideoq abrenanda e. et r rone nra talis poa ad qug ponendg nullg dat in Deo funty; q^d docuit Dus Thay Loris p nobis adducty numero anti. Ita apphendimus P^em Eternum ee filio anteriorem ppt impfect intellus nri apphendentis p sp^es Dus creati; attamen q^a hec apphensio nullg het in Deo funty, ideo Pr Eternus rone nra et fralit n e anterior filio; d so Zy mody signandi, qui mody signandi n sufficit ad ponendy in Deo praty aliq^d rone nra. Et hoc Forte so intendit Pr Herrera, qui post qug q3 Zy de Scia sect^e 2^a pbat sola dari in Deo pog logg ru intelly; deinde sect 5^a admittit priy intelly in Deo p rong, Que duo coherere n poss, nisi dicamus priy intelly p rong dari absq funto in ipso Deo; d so apphensive ex impfect^e intellus nri apphendentis in Deo pfect^s ad mody creaturary, et p sp^s desumptas ex creaturis.

65 Arguunt 1°. Ut det in Deo priy intellectivg p rong sufficit, q^d apphendamus Dey p mody priy influentis in sug cogniong; d ita re ipsa Dey apphendimus: g^o dat in Deo priy intellectivy p rong. Pbat mir: q^a Dey apphendimus ad mody creaturary intelligentiy, que p pog influente in sug cogniong intelligunt. Pfrat 1°: g^o ex creaturis manuducimur in cogniong Dei: d in creaturis reperimus intell et intellectivy int se dista: g^o debemus ponere in Deo intellectivy, et intell rone nra int se dista, sive ad mody intelly et intellectivi creati. Pfrat 2°: q^a oy pfectio, que reperit in creatura, debet poni fralit in Deo ablatis impfectionibus: g^o ponenda e fralit in Deo poa intellectiva ablatis impfectionibus. Sed impfect^s poe intellectie ss pductio, et receptio intelly: g^o ponenda e in Deo poa intellectiva, ablata pduct^e et receptione.

66 Reo nando mare: q^a n sufficit, q^d apphendamus Dey ad mody rei corporee, ut rone nra Dey corporeus sit: reg g^o q^d praty, q^d apphendimus, possit cy verit^e prari de Deo. Ad 1^m pfraong dic, ex creaturis nos manuducit in cogniong Dei sublatis impfect^s; quas si n possimus auferre ab aliquo pplu, eo q^d includat essalit impfect, taly pplus n e ponendus in Deo: et ita se het poa intellectiva,

quæ essentialiter includit imperfect. receptib. et producti. g.° intell. Ad 1.m confirmatione[m] concesso ante, nego cons: q.a ablatis imperfect. per intellectivam aufert et ipsa potentia intellectiva, quæ essentialiter affert eas imperfect. Ita ablatis imperfect. a conceptu corporis, n[on] manet ro formalis corporis: q.a ipsa ro formalis rei corporeæ e[st] imperfecta.

67 Arguunt 3.° vt inquiunt a priori. Datur in Deo formalit. Ante intell. actualem perfectio formalit. vitalis exigens intell., a qua denominet actualit. intelligens: ergo hæc perfectio e[st] actus 1.us intellectivus, et potentia metaphysica ad intelligendum: ergo datur in Deo formalit. actus 1.us intellectivus et potentia metaphysica ad intelligendum. Probat mai: q.a Deus e[st] perfectissime vivens intellectivus: ergo vivens perfectissime intellectivus necessario habet formalit. perfectionem vitalem ante actualem intell. a qua denominat intelligens actualit. ergo etc.a Probat hæc min: q.a per solum intell. actualem n[on] pot Deus neque aliud quodcumque ens denominari formalit. vivens et intelligens: g.° ad has denominationes requiritur perfectio ant., et distincta formalit. ab intellectione. Probat ant. q.a si intellectio ponat extra se subiectum, aut ponat in subiecto incapaci, vt in lapide, n[on] dabit ens formalit. intelligens neque vivens: g.° p[raete]r ipsum intell. requiritur ad has denominationes alia perfectio de linea intellectiva ant. ipsum intell. Confirmat: q.a intelligere, et actualit. vivere dicit essentialit. capacitatis seu aptitudinis ad intelligendum, et dicit et formalem conceptum intelligi: nam quacumque ex his ablato n[on] manet vivens actualit., neque intelligens actualit.: ergo isti conceptus sunt perfect.es de linea formali intellectiva, et inter se distincti formalit.: g.° intelligere, et actualit. vivere dicit essentialit. perfect.es de linea formali intellectiva inter se formalit. distinctas.

68 Respondeo verissimum esse, q.d Deus possit intelligere per n[on] repugnantiam ad habendum intell., quæ orit ex immediata, et necessaria connexione esse Dei cum intellectione, 1 ex ipsa intellectione Dei. Et in hoc sensu Deus habet potentiam ad intelligendum hoc e[st], habet n[on] repugnantiam explicatam. At tamen habet Deus potentiam positivam intellectualem, quæ sit instrumentum essendi ad habendum intell.: hæc enim potentia e[st] formalit. imperfecta, et supponit eius imperfectam vt probatum manet; hæc tamen potentia positiva requirebat actum 1.m intellectivum. Quapropter ad argumentum nego maiorem. Ad illius probat. concedo maiorem, ex cuius veritate infert falsitatem minoris: q.a eo ipso q.d

Deus sit perfectissime vivens non debet dysqui neque formalit a sua vita actuali. Ad huius minoris probationem no ans, si loquat de intelle subsli, et identificata cum intelligente sive Deo sive creato. Ad probat. dis quo ans: si intello substis, et cui ex se non repugnet proponari, ponat extra oe subtum, non dabit ens formalit intelligens, no ans; si intello accidentalis, et cui ex se repugnet proponari ponat extra oe subtum, non dabit etiam. Cedo ans.

69 Itaque intello Dei ratione sui formalit, et essalit est intello substis, ac proinde ratione sui, et independent a quocumque formalit dysto e substia intelligens. Nec video qua coa possit ita obiicere, qui nat oe recept erm et formalis intellis in intellectivo: quia si intelle posita extra oe subtum, nequit poni intelligens formalit, certe aut Deus non erit formalit intelligens, aut sua intello erit in subto aliquo, quod formalit e here intellis receptam: quia forma existens in subto e forma recepta ut pt. Ad confraons dysquo maiorem: intelligere dicit essalit capacitatem logq, seu non repugnantiam ad intelligendum, cedo maiorem: dicit essalit aliquam capacitatem, no maiorem. Deus igit e capax, et aptus intelligere; haec tn capacitas e ipsa non repugnantia intellis Dei summe actualis; non vero Deus capax e per potentiam aliquam antis, et praesupposita ad actum intelligendi.

70 Doctrinam hanc illustrare possumus, et st argtum in adversarios retorquere duplici exo innegabili. Etenim verissime dicimus Deum posse existere, et here capacitatem ad existendum, quin admittamus aliquam perfectionem, quae sit ans exm, et actus 1us vel illius: quia ea pota, seu capacitas, quae e in Deo ad existendum e so quaedam non repugnantia orta ex ipsamet exa. Praeterea cum oi veritate dicimus Deum posse ee aeternum et immensum, dicimus et here capacitatem ad immensitatem, et aeternitatem; non tn ponimus in Deo perfectionem actus 1i, neque potentiam aliquam metphiam quae sit de linea formali immensitatis, illamque exigat: quia per operto hemus, eam potentiam quae in Deo e ad immensitatem ee mere logam, et non repugnantiam ut sit immensus, aeternus etiam: quo exeo quod Deus sit actu intelligens, heatque capacitatem ad intelligendum non infert dari perfectionem de linea actus 1i intellectivi, sive potentiam metphiam ad intelligendum, aliqui dabit actus 1us et pota metphica ad

existendi, et sibi ad immensitatem aeternitatem etc. quoniam principium adversae partis sunt.

71 Arguunt 4°. in Deo datur intelligens ut quod, et intelligens ut quo: ergo datur in Deo actus 1us intelligendi. Ans probatur: quia 73
in Deo datur id quod intelligit, et datur ratio formalis intelligendi: sed idquod intelligit est intelligens ut quod, et ratio formalis intelligendi est intelligens ut quo: ergo etc. Confirmatur: quia in Deo datur actus 2us intelligendi: ergo et datur actus 1us: sunt enim correlativi. Pro omisso anti[ci]pando cog: quia intelligens ut quod et ut quo salvatur per ipse per intellectionem subsistentem, et omnino identificatam cum intelligente. Ita in unione non datur actus 1us uniendi, licet sit id quod unit, et ratio formalis uniendi. Et in Deo non datur actus 1us existendi, licet Deus sit id quod existit, et ratio formalis existendi. Praeterea admissa aliqua distinctione formali inter hos conceptus, non est necesse admittere actum 1um intelligendi; quia essentia Divina est intelligens ut quod, et et quaelibet personalitas Divina denotat intelligens; quia tamen non sunt de linea formali intelligendi, aut non supponunt ad actualem intellectionem, non possunt dici actus 1i intellectivi. Ad confirmationem nego ans, si in sensu proprio sumatur actus 2us: datur enim in Deo actus intelligendi, hoc est actualis intellectio; non tamen datur actus supponens alium actum intelligendi, cui 1us sit ratio alterius.

72 Arguunt 5°. Deus potuit cognoscere alium mundum 74
existentem, quem de facto non cognoscit existentem: ergo datur in Deo potentia intellectiva ante intellectionem actualem, et ab ipsa formaliter distincta. Ans vero cognitionis obiectum contingentis. Ans probatur: nam si Deus produxisset alium mundum utique illum cognosceret actualiter existentem; et nunc de facto datur in Deo potentia ad talem cognitionem, quam cognitio de facto non datur in Deo; quia Deus de facto non affirmat, seu iudicat alium mundum existere. Consequentia sibi est evidens: quia si potentia intellectiva, et intellectio actualis essent formaliter idem, repugnaret intelligi potentia intellectiva non intellecta intellectione actuali; sed in Deo de facto intelligitur potentia intellectiva, non intellecta intellectione actuali alterius mundi existentis: ergo isti conceptus non sunt formaliter idem. Confirmatur: quia industria ad cognoscendum est proprietas de linea actus 1i intellectivi, quae proprietas non convenit intellectioni actuali.

ᴐ in Deo dat indria ad cogniong mundi existenti, l ad cogniong mundi n existenty: g° in Deo dat prat de linea acty I[i] intellectivi, q[d] n conveniat actuali intell:

73 Hoc argt tangit re difficilima in Theologia, et mihi prorsus investigabile, de ctivo acty D[i] Liberi, et ideo p[r]sens controvertia instituit de cognione nessaria Dei, vt p[r]monuimus n 39. Adhuc tn dm noly e, n dari in Deo acty I intellectivy ru cognitionis obtory ctingentiy: nq qq[d] sit de cstitut[e] actu Liberi D[i], certy apud oes e, q[d] ipsamet ent[as] cognioni nessarie Dei e indifferens, vt sit repraes huius obti ctingenty, aut repraes oppositi; que indria tollit p ipsa posit obti ctingenty creati, l p p[r]fixiong cognioni Dl ad illud, l p quamdq defectibilit virtualq, x[ea] varios dicendi modos. Quapropt nulla e in Deo indria, neqꝫ potestas ad cognoscendy, que n sit et in ipsamet cognione D[o]: q[a] et si Deus n cognosceret obty ctingens, vg mundy existentq, n p inde heretalis acty, seu frq cognionq distq ab illa quq modo het, neqꝫ careret actu cognioni, que het de facto; ᴐ p eamdq frq cognioni modo existenty in Deo Deus diceret cognoscere nationq mundi, seu mundy n existentq cu sola diversa denoaone, l p[r]fixione, l virtualitate, aut cnotatione.

74 Ad argt g° disquo ans: Deus potuit cognoscere aliy mundy p poq ad aliq cognionq, quq de facto het no ans; p poq cognioni de facto existenty in Deo ad cognoscendy alium mundy, cdo ans. Ad pbat dic, q[d] si Deus p[r]oducisset aliy mundy, illy cognosceret p eamdq frq cognioni, quq de facto het: q[a] in eo casu n daret alia cognio in Deo; ᴐ so alia denao, aut p[r]fixio, aut cnotatio, l virtualitas. Ad cfraionq silit reo, indriq ad cognoscendy ortq ex poa indifrenti ad ipsq acty cognioni ee pratam de linea acty I[i] intellectivi; hec a[d] indria n dat in Deo: q[a] p eamdq frq cognioni nessarie, quq Deus de facto het, cognosceret aliy mundy, si p[r]oductus fuisset ab oipoa: et si mundus iste de facto existens n fuisset p[r]oductus adhuc daret in Deo eadq fra cognioni, p q[m] de facto illy cognoscit. Ent[as] g° cognioni DE

et qa obta gtingentia e in se oino necessaria, et indefectibily; Et sit indifferens quoad virtualits, denoaions, l gnotals, aut gfixions; que indria n ptinet ad acty lys, d ad ipsq cognions actuals, et e p pria soliy cognionis Dj.

Qo. 3a.

Vtrum in Deo det hity, et ges intellectualis?

Sect. 1a.

Quid Cca hitum intellectualem tenendum sit.

75 Coy et Va Theologory sna excludit a Deo rone hity cy So. Tha 1o 2e qe 49 art 4. Vbi og oino hity a Deo reiicit, et speci alit hity intellectuals In 1o dist e 35 qe 1a art. 5o; et in hac qe de Scie art 2o, vbi expse ait; scia n equalis in Deo, l hity; d substia et actus puriy. Qd et docuit Pr Suarez Lib 1o metphs disp 30 sec 15, et itery Lib 3o de attributis c. 1o. Hanc sng docent reliqui Theologi pt Henricy 1a pte art 37 qe 1a, Alexandry ibide qe 23, Carlutiany in 1o dist e 35 qe 1a. Teliq ce 1o de scia Dei difficult 2o 999 accesit Amiaga disp 15 de scia sec 3a subsect 4a n 55.

76 Nra resolutio sit. In Deo n dat hity intellectualis. Pbat 1o qa praty, qd in suo gptu frali involvit imprfect: n dat in Deo: d hity intellectualis in suo gptu frali involvit imprfect: go hity intellectualis n dat in Deo. Pbat mir. qo qraty, qd ex se postulat aliqd imprfecty, dicit imprfect ex suo gptu frali: d hity intellectualis ex se postulat pog imprfectq: go hity intellectualis includit imprfect in suo gptu frali. Mar certa e; Pbat mir: qa hitus intellectualis supponit pog indifrents, et indetrata ad cognoscendy; d poa indiferens, et indetrata ad cognoscendy imprfecta e: gd hity intellectualis ex se supponit et postulat pog imprfectq. Mar pt: qa ro hity intellectualis stat in eo, qd adiuvet sua clritate pog, illaqd detret, et facilitet ad cognoscendy.

77 Pfrat: qa hity intellectualis, l e nalis l supnalis: vtergl Deo repugnat: go rugnat Deo quilibet hity intellectualis. Pbat mir: ng in primis hity supnalis supponit pog impletq, et ex se sola impotents cognoscere: et ideo hitus

supnalis dr ɔferre pos simpliciter posse; sed rugnat Deo poa inɔpleta, et ex se insufficiens cognoscere: go rugnat Deo hitus supnalis. Preterea hitus nalis supponit pos ex se indetatam, et difficilem ad operandum: et ideo hitus nalis dr ɔferre pos faciliter posse, qa sine tali hitu egre et difficult. operat. poa: sed rugnat Deo poa ex se indetrata, et difficilis ad cognoscendum: go rugnat Deo hitus nalis intellectualis.

78 Pbat 1o specialit xa nra prio hec sel.e: qa in Deo nulla dat poa intellectiva ons actualem intelles, et ab ipsa fraliter dista: go nullus dat hitus intellectualis. Ans abunde pbatum e ge anti: Pbat coa: qa hitus intellectualis e pprius pos intellectivae, illa qs supponit ex suo ɔptu: go vbi nulla dat poa intellectiva, nullus dat hitus intellectualis. Ɔfrat ex doctra coi Theologorum in ma de Anlis, in qqs n admitt hitus nalis intellectualis, eo qd Anli ppt sua pfectionem sint detrati et faciles ad cognoscendum obta nalia; qd in hoc n contingit, et ideo in illo admittit hitus nalis inoalis: go hitus intellectualis semp supponit difficultatem, et indetraonem ad cognoscendum: go nullus hitus intellectualis admittendus e in Deo qui e summe facilis et detratus ad cognoscendum oia obta. Et quidem rones pptem n so pbant, in Deo n dari vel hitum, sed neq dari fraliter, seu rone nra: nam ɔptus, qui includit essaliter imperfectionem n e ponendus in Deo neq fraliter et rone nra, vt supe inculcavimus.

79 Dices ex Henrico. qqd e pfectus in creatura debet poni in Deo ablatis imperfectionibus: sed ro hitus dicit pfectionem in creatura: go ro hitus ponenda e in Deo ablatis imperfectionibus. Pbat min: qa hitus dicit detraonem, et facilitatem ad cognoscendum: sed detrao et facilitas ad cognoscendum e pfectio in creatura: go hitus dicit pfectionem in creatura, ac pinde hec pfectio in Deo ponenda e. Ret; hitus dicere pfectionem admixtam essaliter imperfectioni vt ɔstat ex nris pbatis, ideoqs n e ponendus in Deo hitus: qa detrao et facilitas ad cognoscendum, si habitualis sit, seu proveniens ab hitu, supponit pos in hitu, et quidem indetratam, et difficilem ad cognoscendum. Quapropter si ois imperfectio auferat ab hitu, n manebit ro fralis hitus. Vnde ɔstat ad obiectionem.

80 Instas ex Arriaga. Facilitas et detrao ad

cognoscendi nulla dicit imperfect in suo conceptu formali: facilitas et
dexteritas ad cognoscendum est formalis habitus: ergo habitus formalis nulla dicit im
perfect in suo conceptu: ergo ponendus est in Deo habitus formalis. Maior patet: quia
facilitas et dexteritas ad cognoscendum datur formaliter in Deo, in quo nihil
datur quod formaliter in suo conceptu dicat imperfect. Praeterea quia facilitas et
dexteritas ad cognoscendum se opponit difficultati, et indexteritati ad cogno
scendum; indexteritas et difficultas ad cognoscendum est imperfectio: id ergo quod
se opponit imperfectioni, nulla dicit imperfect. Minor vero probatur: quia fa
cilitas et dexteritas ad cognoscendum est praedicatum proprium habitus, et est praedicatum
inseparabile a cognitione actuali Dei: ergo facilitas et dexteritas ad cogno
scendum est formalis habitus: habitus enim formalis appellamus illud praedicatum, quod
proprium habitui, et inseparabile ab intellectu.

81 Reo scessa mari nando mirs. Ad illius probationem no
ans quoad primum partem: quia facilitas et dexteritas ad cognoscendum potest prove
nire ab habitu, vel a gradu intellectivo perfectissimo, seu ab intellectu ex
se dextrata et facili: ergo illa facilitas et dexteritas non est praedicatum proprium habi
tus; sed potius commune habitui et non habitui; quia est praedicatum commune habitui et gradui
intellectivo perfectissimo. Datur ergo in Deo facilitas et dexteritas ad cognoscendum,
non tamen datur habitus formalis: quia illa facilitas et dexteritas praecise considerata non con
stituit habitus, neque est propria illius; sed congrui gradui intellectivo perfecto et
habitui. Quod autem facilitas haec sit inseparabilis ab habitu, et cognitione subli
non probat rationem habitus: quia et a Deo et creatura inseparabilis est ratio entis
qui inde detur in Deo formaliter ratio creaturae: illa ergo praecisio probat
esse rationem communem secundum analogice, prioremque in subsistendi con. Quod si
cognitio Dei intelligat suus conceptus adequatus, necessario intelliget
facilitas et dexteritas ad cognoscendum, atque inde haec facilitas non distingui
i adaequate formaliter a Dei cognitione.

Sect. 1a.

De Habitu quoad speciem intensionalem

82 Coeptandea-
que hucusque diximus circa gradus intensivos in Deo asserendum nobis in
praesenti est, non dari in Deo veram et propriam rationem speciei intelligibilis, quae ta
lis sit in intellectu Dei. Ita DD omnes, qui nobiscum negant in Deo

intellus et modus pos, ut videre est in P.e Suarez citato n. 75, Herice disp.e 2.a c. 3. et Fasolo 1.a p.te q.e 14 art. 4 dubio 1.o et Aureolo in 1.o distinct.e 35 puncto 2.o art 4. Ex DD? et admittentibus in Deo intellus et modus pos, aliqui et nant sp.em intelligibilis ru intellus D.i. Ita Arrubal 1.a p.te disp.e 29 c 4. Granado ttt 1.o de Scia disp.e 1.a Rairaudus in Theologia nali distinct.e 8.a q.e 1.a art 5.o et alij quq plures.

83 Hec resolutio pbat ex eo, q.d sp.s intelligibilis ex suo cptu frali afferat impfect.s, illq q.s supponat in prio intellectivo, aut in intell.e ru cuius dr sp.s. Colligit a hec impfectio 1.o: q.a sp.s intellectualis ex suo cptu supponit pos intiva, que cpleat, et debet ad cognione p cursus ipsius sp.ei: d in Deo nulla dat poa intiva, que sit cplebilis, et debrabilis ad cognione: g.o in Deo nulla dat sp.s intellectualis. Pbat mar: q.a sp.s intellectualis ex suo cptu e iuvamen poe intive, vi cuius obts pporcional et applicat; et ideo sp.s dr semen obti, et vicaria illius, que oia manifeste supponunt pos intivq ex se impletq, et indigentem iuvamine ad hendq cognione. Pbat: q.a sp.s intellectualis ex suo cptu n ponit in cognione ipsa actuali; d in poa cogitiva, et anti ipsa cognione: d in Deo nulla dat poa cogitiva dista a cognione actuali: g.o in Deo nulla dat sp.s inoalis. Pbat mar: q.a sp.s intellectualis se het ex p.te actus 1.i ad cognione, et e cprius illius: ideoq dicunt Phi, q.d ex obto et poa parit noticia: d cprius se hens ex p.te actus 1.i deservit poe cogitive illq q.s supponit, ut pt: g.o sp.s intellectualis n in ipsa cognione, d in poa cogitiva ponit.

84 Colligit 2.o hec impfectio sp.ei intellectualis: q.a sp.s intellectualis ex suo cptu e instrus obti cocurrens ad sui cognione: d nullus dat instrus cocurrens ad cognione Dq ru cuiuslibet obti: g.o nulla dat sp.s intellectualis ad cognione Dq ru cuiuslibet obti. Min pt: q.a cognio ad q.m dat instrus cocurrens e cognio impfecta, et que aliquomodo e producibilis; cognio a D.o pfectissima e, et oino improducibilis. Mar a e ipsa na, seu essa sp.ei: n em aliud intelligimus p sp.em intellectuale, nisi instrus quoddq, seu cprius.

se teneus ex pte obti, adiuvarique, seu detrahi ad cognitionem talis obti. Ofrat: qa coit Theologi cu D° Tha 1a pte q. 56 art 1°. nant sps intellectuales in Anlo ad sui cognitionem, eo qd ipse Anlus sit intime psens, et pporcionatus ad cognoscendus se ipsus: d Deus e intime psens, et pporcionatus ad cognitionem ois obtorum: go nanda e in Deo va et ppria ro spei intelligibilis. Pterea cu eode Angelico Pceptore 1a pte q. 12. art. 1° nant Theologi in Beatis sps intellectuales ad cognitionem Dei, eo qd essa Da p se ipsa et pporcionata et Diuncta cu intellu Beati: d mas pporcio et Diunctio e int essa Da et cognitionem qua Deus se cognoscit: go admittenda non e spes intellectualis ru cognitionis Dei.

85 Dices: go slm admittenda e in Deo sps inoalis indista ab ipsa essa Da. Pbas illatus: qa lt spes dista ab obto sit illius instrum, et vicaria obti; attamen spes identificata cu ipso obto n e instrum illius, neq vicaria obti: go spes indista ab obto nullu dicit imfectus, acpinde in Deo admittenda e. Ofrat: qa lt Beatus n heat sps ad cognitionem Dei ppt rone a nobis allatas; attamen essa Da gerit munus spei intelligibilis ru intellus beati ad eliciendus visionem Dei, ide qd dme de spe intellectuali in Anlo ru cognitionis qa se ipsus: go lt cognio Da n heat sps inoales, ipsa essa Da geret munus spei ru talis cognitionis: go ru cognitionis Dei dat spes intellectualis vtiq indista ab ipsa essa Da.

86 Reo nando illatus, qa id qd het ronem spei impresse debet fralit et rone sua ee instrum obti, ee quasi vicarius illius, et debet fralit supponere prius cogitivus n spletus fralit, neq detrahitus ad cognoscendus, que oia in suo Iptu frali afferunt imfectus, acpinde nec fralit possumus in Deo admittere sps intellectuales. Vnde Ifiat nandus ee ans, qd assumit ad illatus pbandus. Ad fraonem a° misso anti no cons. Disparitas duplex. 1a qa in Beato dat poa cogitiva, sive pductiva cognitionis qa Deus, que quide poa adiuvari pot, et detrahi quoad exercitius p iuvamen spei, siuisus obti Icurrentis p modus spei. Cu a in Deo n det poa cogitiva, neq pductiva cognitionis, nequit obtis illa adiuvare, neq immte p se ipsus, neq mediate p sps sui. Alia disparitas e: qa cognio De

ati q^a Dey e pducibily, et re ipsa pducta; deinde pot pcedere ab sp^e impssa, l ab ipsa ess^a D^a gerente muny sp^ei. Cognio a D^a e oino impducibily, et ideo nihil pot gerere muny sp^ei ru illiuy: q^a nil pot ɔcurrere ad pducts rei ex se intrinse, et essalit impducibily.

Dices 1° ex Magistro Godoi in hoc ttt disp^e. 24. §. 7. Ess^a D^a reprat se ipsa Divino intellui, cy quo se vnit in ee intelligibili, et cy illo ɔcurrit ad intellm: d hoc so reqr ad vq rone sp^ei impssę: q^o ess^a D^a het vq rone sp^ei impssę ru cognioniy Dę. Mar quoad 3q pts pbat: q^a ex obto et poa parit noticia, vt oes Phi docent: q^o obty cognioniy quodeqq illud sit ɔcurrit aliquomodo ad cognione sui: q^o ess^a D^a het vq ɔcursy obtivy in cogniong Dq. Argty facile retorquet: nq quelibet creatura e obty cognioniy Dę; Creatura a n pot here ɔcursy in cognions Dq; alioqui quelibet creatura erit sp^es impssa ru cognioniy Dę.

88 Reo igit, mare ee flq: q^a muny sp^ei n e reprare obty trative, sive ee try cognioniy; d reprare active, et effective hoc e, pducere reprao ne frale, seu cogniong. Ess^a a D^a n pducit cogniong Dq, neqq actualit, neqq virtualit, neqq fralit cy fundo in re: q^a cognio D^a e oino impducibily. Quappt ess^a D^a n het fralit vq rone sp^ei impssę ru cognioniy Dę. Ad pbat^ns illiuy mary reo assioma illud vq ee de noticia impfecta, et dista ab obto cognito, n vero de cognione pfectissima et identificata cy suo obto, ad quq n reqr ɔcursy alicuiy pot, neqq ɔcursy obti effectivy. Obty q^o soly ex rone taly debet ɔcurrere trative, quy e try cognioniy; n vero effective, q^d e pprię sp^ei impssę.

89 Deniqq ɔ^a nrq resoluts obiici solent plura D. The testimonia, qqq docere videt essq D^a gerere muny sp^ei impssę ru intelly D^i: et pcertim in hac q^e de scia art 5°, et iterum 1° ɔ^a gentes c 47, et c 55: Cibuy tn testimonijs dm e, essq Dq ee eminent sps oium rery, q^a in ipsa cognoscit Deus obta quecumqq que fralit aut eminent in illa ɔtinent, vt infra explicabimus. N tn het fralit ess^a D^a rone sp^ei ru cognioniy Dę: q^a nully q^a illq het ɔcursy effectivy, vt ɔstat ex dictis.

Q.º 4.ª

Utrum cognitio D.ª constituat ess.am Dei

Sect. 1.ª

Quæstionis resolutio.

90 Ad pleniorem expositionem eorum quæ diximus circa gradus intellectivos Dei, necessarium ducimus hanc difficultatem adnectere; et proprius sedes hæc videatur in materia de essentia et attributis. Nihilominus in insipienti cursu est, gravissimas illas de constitutivo metaphysico essentiæ Dei generatim ex professo discutere; sed solum ea, quæ ad nostrum institutum, et ad meliorem scientiæ Dei cognitionem pertinent attingemus. Interim à nostra mente circa essentiæ Dei constitutionem breviter et dilucide exponemus; aliorum dicendi modis, eorumque impugnationibus omissis.

91 Igitur supponimus omnibus esse ex communi doctrina Theologorum, alias esse in Deo perfectiones primarias, et essentiæ Dei formaliter constitutivas; alias vero secundarias, et extra essentiam formalem positas, quæ dicuntur attributales, et correspondent passionibus metaphysicis essentiæ creatæ. Quod sine detrimento simplicitatis Dei contingit; quia omnia prædicata Dei realiter obiective identificata sunt cum perfectionibus absolutis, ac proinde omnes perfectiones pertinent ad constitutionem quasi physicam Dei; solumque distinguuntur formaliter, et ratione nostra, quatenus una perfectio ex suo genere aliquam supponit et ex illa infertur et est quasi radix et fundamentum alterius. Ita volitio ex suo genere posterior formaliter est intellectione; et perfectio relativa supponit perfectionem absolutam. Imo in ipsa intellectione Dei formalitas attingens Deum antecedit formalitatem attingentem obiecta creata, quæ non sunt obiectum primarium, seu præcipuum cognitionis Dei: perfectio ergo attributalis, et secundaria est illa quæ supponit aliquam antea, et sufficienter constitutivam Dei, distinctivamque Dei esse a quocumque alio.

92 Quæ vero inquirimus, an cognitio Dei sit perfectio primaria, et non supponens ante aliquam perfectionem constitutivam, distinctivamque Dei a quocumque alio, ac proinde ipsa cognitio Dei constituat essentiam Dei; vel potius sit perfectio secundaria, et supponens alias perfectiones sufficienter constitutivas Deitatis, et ita erit cognitio perfectio attributalis, et non constituens essentiam formalem Dei? in qua difficultate non ignobiles Theologi iudicarunt Dei intellectionem esse perfectionem primariam, et constitutivam essentiæ formalis Dei. Horum dux fuit Aureolus in 1.º distinctione 3.ª prima parte distinctionis art. 3.º Sequitur est Tumel 1.ª parte q.e 27 art. 4.º Mazorius ibidem. Salmanticenses tract. 3.º de scientia Dei disp. 4.ª

dubio 1°, et Ioannes a S. Tha to 1° in prima p. disp. 16 art 1°. et noster Hurtado in metapha disp.e vltima sec 1a, et omnes aceni me tenere disp.e 3a de scia c.e 3°, vbi, et se adduxit Suarius, d immerito: q.a P.r Suarez se docet, nihil pcedere obtive, et virtualit cognione Dei; q.d his statis nihil favet.

93 Dico tn nobis e, intellis Dei n ee 2stiva Dei ess formalit; d potius illa supponeret, et tanquam attributus cum ea 2parari. hanc tenent antiqui oes Thc, vt tradit Illus. God. to 1° in 1a p.tis ttt. 1° dispne 4a §. 7°. vbi hanc sclone docet, et eam adducit Capreolus, Caietanus, Ferrarus, Ledesma, Cerra, Lessara, Araugo, Curiel, et alios. Hanc resolutis tenet et Scotus quodlibeto 1° q.e 1a. et ex ipso scotiste, Smicinus, et Franciscus Felix de scia Dei c 1 difficulte 3a. Ex nris defendunt hanc snia P. Suarez, Basquez, Molina, et Valentia quos citat et seqr Granado dispne 3a de scia sect 1a, Accessit Beccanus ttt 1° de attributis c 1 q.e 1a, et Albertinus to. 1° Collario 14 q.e 14 dubit.e 1a, Et hec e cois Theologorum doctra, dum in ma de Trinitate 2a Durandus docent, pductis verbi Di n ee fralit, et immte per nam sed essa Dei; d per intellm aut intellnis, si a intello ect fralit essa Da, aut illa 2stitueret fralit, certe verbum Dei pcederet per nam seu essa vt pt.

94 Pbat a nra resolutio 1° Authoritate D. Thc, qui multis in locis disguit essa a cognione Da, docetque, cognionem supponere essa ant 2stitutam. Nam inprimis in pfatne huius q.s agturus de essa Dei ita scribit: post 2sideratis eorum que ptinent ad Dei substiam, restat 2siderandus de his, que ptinent ad operatis ipsius. Vbi manifeste disguit operatis intelligendi, et volendi a Da substia, quam per essa vsurpat ex Are 5° metaphc textu 15, vt ipse D.us Thas exponit q.e 29 art. 1°. Deinde q.e 26 huius 1e ptis art. 2°. ita docet: in Deo n e aliud ee, et intelligere 1a ra; d tantus 1a intelligentie rone. Hoc ipsus docuerat in 1° distincte 27 q.e 1a. art 1°. Vbi afrat q.d Beatitudo n 2venit Deo 1a rone ess(e); d magis 1a rone intellus: g° ex mente D. Thc essa et intello, sive Beatitudo fralis Dei disguunt fralit adequate.

95 Afrat: nq D.us Thos in 1° dist.ne 22 q.e 1.a art. 3°. probat distinct. ronis cum fundto in re int. attributa D.a, vg int. Sapientiã et bonitatẽ, eo q.d ro formalis Sapientiæ n̄ e ro formalis bonitatis, et q.a vtraq. pfectio dr de Deo et creaturis n̄ equivoce, d sim analogice et tanq. ro vere cois Deo et creaturis, sed ro formalis esse n̄ e ro formalis intellus, et vere et pprie dr de Deo et creaturis, q.d heant esse et heant intellm, et isti pplus n̄ dicunt equivoce, d slr analogice, et tanq. rones vere coes Deo et creaturis: g.o x.a D. Thã admittenda e distinctio ronis int esse D.i et intellẽ. Alia testimonia videri possunt apud God. citata, et a nobis pt mittunt, q.a ex huiusq. allegatis sa tis plane pstat hanc fuisse Angelici Doctoris sniam.

96 N desunt tn, qui ad hæc testimonia reant, D. Thã solu ponere int esse et cognionẽ D.i distinct. ronis ratiotinantis sine fundto in re; n̄ vero dism ronis ratiotinatæ, quæ sit cum fundto in ipso obto, et dequa so insipienti sermoe. Ipsa tn responsio inutilis e 1°: quia eq dism ponit D.us Thos int esse et intellẽ D.i, quæ suf ficiat vt Deus sit Beatus rone cognionis; et n̄ sit Beatus rone esse d. distinctio, quæ sufficiat ad hoc verificandum e distinctio ronis ratioci natæ, et cum fundto, vt pt. g.o etl.a 2°: q.a docet intellm ee operatẽ, hereq. aliquod pris seu radicẽ sui; esse vero n̄ here radicẽ, seu pris sui: d ad hoc et verificandum reqr distinctio vtilis ad pdicatẽ, et cum fundto in re: g.o etl.a Deniq. ipse D.us Thos hanc evasionẽ pclu sit in 1° distinct. 27 q.e 1.a art 1° ad 5.u vbi expsse ait; intell.o et Deitas n̄ differunt 2.a re, d. 2.a rone cum fundto in re.

97 Nec minus efficax pbatio desumit ex Authorit.e PP.m Sq inprimis Chrīus hom. 1.a de incophensibili Dei na, ita loqr: N a Sapientia substia e; d ex substia Sapientia. Vbi manife ste disquit substiã, seu esse Dei ab eius cognione, admittit q. in esse ordinẽ radicis q.a intellẽ, l vt q.a pprietatẽ suæ. Pterea Damascenus lib. 1° de Fide orthodoxa c.e 4° ad finẽ inquit: sive bonum, sive Sa pientẽ dicere libeat, n̄ Dei nã; d quæ nẽ insunt, exponit. Ecce n̄ so excludit Sapientiã ab esse.a seu na D.a; d et ince esse D.i, afrat Damascenus, q.d planee Sapientiã ee attributum. Deniq.

Basilius, lib 1° 2a Eunomiy hec notatu digna verba het: quo n̄q igit' pacto n deridendus si evidentiā substiā ee dicat? eod̄ modo pscīq, et oēs ibidē evenat q̄ substiā putet. Substia g° sive essa Dei Div̄a fralit ē ab intell. D° x° ss° rp Pp̄um mentis.

98 Roneà pbat 1° nra resolutio: qa in Deo dat pfectio ans intells illā q̄ inferens: d in ea pfect. anti vistit nessario 3ptus adequatus ess. D. g° intell° D° subregs fralit ad 3ptu adequatū ess. D. ac p̄inde nequit 3tituere fralit D. ess. Mar expssa ē D. Thō q̄ 1° deppa art. 1°, ubi docet cogniōne D. herē priu, seu radicē suā; radix à in Divinis ex suo 3ptu infert illā pfect. cuius ē radix, ut certus ē. Deinde rone pbat illa mar: qa in Deo dat 3ptus entis subsīs a se, et denotabilis p̄ intells actualē: d iste 3ptus antecedit fralit intells, illā q̄ infert: g° etta. Mira 1i syllogismi pbat: qa essa D° adequate salvat inpfect. primaria anti, et inferente oēs alias pfect., quē in Deo ss: talis em pfectio erit ro a priori, et radix metpha oiū, quē ss in Deo: d pfectio ans intells, et illā inferens ē pfectio primaria, et inferens oēs alias pfect., quē ss in Deo, sive ē ro a priori, et radix metpha oiū, quē ss in Deo: g° pfectio ans intells, et illā inferens ē 3ptus adequatus ess. D.

99 Ofrat: qa essa D° ē radix volitis; d intell° D°. n ē radix volitis: g° essa D°. n ē fralit D° intell°. Mar admittit a Doctoribus q̄q̄ disputamus, qui quidē asserunt intells ee 3stiva fralit ess. D.; n vero volitis, quē subregr et radicat in essa. Et ita tradit a Justino Martyre libro Christianorū q̄um. ad Gentes q° 3°. ubi pbat distinct. voatis D. ab essa, eo q̄d vos insit ess., acp̄inde essa sit fralit radix voatis. Mira pbat: qa cogniō so ē 3ditio quēdā p̄requisita, eo q̄d ee n possit amor rei, nisi prius cognoscat: d hoc n sufficit ut cogniō sit radix volitis ut pt in creaturis, in q̄q̄ substia, sive essa ē radix volitis; n vero cogniō, lt sit p̄requisita ad volits: g° etta. Et hac de cā essa D° denoat volens fralit ut q̄d, qa ē radix metpha volitis; cogniō vero D°. n denoat volens fralit ut q̄d, qa D° cogniō ex suo 3ptu frali so ē 3ditio requisita ad volits.

Sect. 2°.

Sintell°. supponit ens a se tanquam Dei essam

100 Cum Dixerimus intellectum Dei esse attributum Dei, et extra eius illius fralit, eo quod det in Deo perfectio ans intellectus, et illius inferens; videndum in presenti est, quenam sit ista perfectio, et an per illam constituatur adequate essentia Dei sumpta fralit, ut hac ratione mens nostra poenitus exponat, ut rel. omnis statutus sect. precedenti circa intellectum Dei plenius comprehendemus.

101 Supponendum tamen est 1°, ens a se afferre in suo conceptu rationem positivam entis, que analogice, aut et univoce communis est Deo et creaturis similiter existentibus. Hec autem ratio communis abstrahit per aseitatem, que est singularis quedam perfectio positiva, fundans nationes cuiuscumque esse; excludit enim efficientem causam, et ideo ens a se dicitur ens per essentiam, non per participationes; excludit et causam finalem, quia ens a se non expectat aliud, tamquam sui finem; denique excludit causam internam, sive privis sui; et ideo ens a se non est ex aliis tamquam ex partibus componentibus, aut substantialibus ut materia et forma, aut integralibus, ut partibus extensionis. Quapropter cum dicimus, Deus esse ens a se, non debemus cogitare influxum aliquem, seu causalitatem Dei quoad se ipsum; dicitur quoddam esse omne incausatum, quod explicamus per nationes cuiuscumque esse; hec autem natio necessario convenit positivis et perfectissimum fundatum.

102 Supponendum est 2°, ens a se ita explicatum esse rationem apriori ex qua necessaria illatione deducitur quodcumque perfectum excogitari potest. Ratio est: quia eo ipso quod Deus sit ens a se, sive nullam habeat causam sui, nihil est a quo eius perfectio limitari possit: ergo necesse est, quod sit illimitatum ens, habeatque omnes perfectiones possibiles, et excogitabiles. Quapropter ratio entis a se in Deo est prima radix et fundatum, in quo eminenter continentur omnes perfectiones; et ideo hae causales verissime sunt: quia Deus est ens a se, habet omnes perfectiones: quia Deus est ens a se habet sapientiam, bonitatem, eternitatem etc. Et hinc potest conceptus entis a se antecedere fralit, et ratione nostra quemcumque aliam perfectionem quia ille conceptus est ratio apriori, et prima radix, que ex nulla alia infertur, et que alias omnes infert.

103 Quod vero nostra scl.° sit. Essentia Dei fralit, et adequate consistit in conceptu entis a se: Ita Legionensis 1a parte variarum disputationum relectione 5a. Alvarez lib. 12 de Auxiliis disp. 119 n. 3 asserens primarium essentiale Dei, ex quo omnia alia inferunt, esse ens per essentiam, quod a nobis vocatur ens a se. Ita et Gilius lib. 2° tract. 1. c. 14, et Vasquez 1a sect. 1a. quem et sing. docere videtur P. Baquez

1a p.e d 25 c 5, et apud ipsy alij, quos n inobiles Rs sequuntur. Pro hac snia citari poss oes illi, qui cy negent acty 1m intellectiuy, adhuc docent essa Di n 9stitui p actuale intellnes: qa insua hac n e dabilis pfectio ary intellnis in qua possit 9sistere essa Da, nisi ro entis a se.

104 Pbat 1o ex illo Dei nne celeberrimo qui e. Exodi 3o. Ego ss qui ss: sic dices filijs Israel, qui e misit me ad vos. Et sepe alibi in sacris Litteris Dei essa explicat p 9pty entis p essq, sive entis a se, vt 9stans e Sanctorum Patrum, et Interptum expositio, et ita docuit Dus Thos 1a pte q 13 art 11, alijsq in locis. Quapropter Nazianzenus Orate 4a de Theologia pbat vocem ens aptiore ee ad explicanda essa Dei, additqe nam eiusmodi exquirimus, que ipsy ee p se heat: Ens vero pprium sane e Dei. Et deinde ttu de fide ita loquit: De Deo in Lege scripty e, ego ss qui ss, et qui e misit me: qo ipsy qd e, hoc erit substia huius rei que ee defit. Hilarius a ttt 12 de Trinitate eade verba exponens ait: verby ad Moise dicty misit me ad vos is qui e, Deo pprium ee id qd e, n ambiguus sensus e. Denique Aug. Id ipsy sepe docet, et pcipue lib 5 de Trinite c 2o, cuius verba brevitatis ca omitto.

105 Ex his et silibus testimonijs ita argty 9ficit: ro entis a se e ita ppria Dei vt n 9veniat alteri; e et ro apriori ex qua deducunt oes pfectes que ss in Deo, et ipsa n infert ex alia anti: qo essa Da 9stituenda fralit e p rone entis a se. Pt twa: qo essa rei e id, p qd res differt ab oi alio; et ex quo inferunt apriori oia prata, que ss in ta re. Ans a quoad 1a pte 9stat: nq qd Deus n e ab alio e. 1a vero ps antis pt ex numero 102, et opportune tradit a S.o Dionisio de Dis nominibus ce 5o his verbis: ex ipso ee tanquam antiquiori alijs Dei donis ipse Deus celebrat. Primus igit ipsius ee munus ceteris pponens summa illa bonitas ipso ee vt antiquissimo 1o q oius eius participationis potissimus celebrat. Antiquius qo donis Dei, sive pfectio prior in Deo e ipsy ee p se, ac pinde ex illo oia alia deducunt tanqm ex rone apriori. 9frat: qo gradus essendi ex sua rone frali antecedit gradus operandi vdlt intelligendi et volendi: qo prius e Deus ee a se, qm intelligere et velle. Cy a aliunde oia ista inferant ex ente a se, in hoc 9ptu ponenda nes

sario e essa Da: qa ut diximus essa Dei e pratis distivus Dei ab
oi alio, et ex quo inferant cetera que ss in Deo.

106 Pbat 1o hec xclo; nq huic defoni, Deus e ens a se
nullus deficit requisitis ex illis, que ad bonq defong requirunt a logis
go in eo xplu ponenda e essa fralis Dei. Ans pbat: qa inprimis
ea defo n e descriptiva: tradit em p prata essalia, et n p aliqu
Dei pprietates, qa essale Deo e, ee ens et ee a se. Deindeea
defo tradit p gus et driq: qa ro entis e instar generis, seu em
pratis coe Deo et creaturis ea rone qua Deo et creaturis aggre
gari pot aliqd coe. Differentia a e xptus aseitatis, p qm Deus
ns differt a creatura. Deniq dria aseitatis e pximior enti, e
ens e qus pximus drie aseitatis: nq 1a divisio et immta entis e in
ens a se et ens ab alio: nullus go requisitus defficit illi defoni. Ex his
tande xcludimus, Intells supponere essq Dq xstitutq qa intello
supponit ens a se, in quo sitq ee essq Dei frale pbavimus.

Sect. 3a

Dissolvit argta que xtendunt intellectionē ee
xstitivam essē Dē.

107 Adverse ptis funta in duas classes dividimus. Alia em xten
dunt intellnē Dq ee ult et frale xstitivq essē De xtra dicta in 1a
secte, et hec argta in psenti solvenda ss; alia vero funta directe
impugnant xstitute essē De p ens a se explicatq sec 1o, et hec in
sequente secte remittimus. Obiicit go primo authoritas D. The,
qui multis in locis asserere videt identitate essale int essq Dq et
intelle. Ideo in hac qe art 4o Corpore ait: intelligere Dei e eius
substia, et paulo inferius: intelligere e eius essa, et eius ee. Qm doctrq re
petit qe 34 1 ptis art. 1o: et 1o xa Gentes Ce 55, et 4o xa Gentes
c 11. Qd et tradit ab Arte 12 Metphe ce 9 asserente, Deus ee intel
lecte, et intellectus intellecte.

108 Silia testimonia adducunt ex Nizeno hom. 7a in Cant
Ex Anselmo in monologio ce 28. Ex Sto Maximo apud Euthymiu in Pa
noplia pte 1a tit 3o. Et deniq ex Aug. qui lib 15 de Trinite c 1
ita loquit: Deus sua e ipse sapientia, qa n e aliud sapien-

tia eius, aliud essa eius: hoc e ei ee, qd sapiente ee. In cuius rei frone adduci poss multa alia Sanctorum Patrum testimonia, et pcertim illa, quæ a nobis adducta ss n 34 ad pbandum in Deo n dari intellectivum qd ret pducat intellm, aut a quo vere dimanet.

109 Rendum tn nobis e ad hæc oia testimonia in eis so doceri, qd certissimum e, vdlt dari identitate reale int essm et intellectm Dm, Deumqs p se ipsum cognoscere tanquam p rone frale cognoscendi, et n p aliqd a se distm vt otingit in creaturis. Veritas huius intptatis colligit 1o ex testimoniis p nra sna adductis a n 94. in quo D. Thos, et Sancti PP agnoscunt distinctm ronum cum funto in re int essm et intellm Dm: vt qo sibi ipsis n oppo- nant, debemus alia testimonia intptari de sola identitate reali. Colligit 2o: qa Dus Thos et Si PP n minus afrant volitm ee idem cum essa Da, qm intellm. Quapropt Sus Thos 1a pte qe 19 art 1o ait: sicut suum intelligere e suum ee, ita suum velle, et iterum 4o 3a Gentes ce 19. Vorum Dei e substia Dei, sicut intellus Dei. Cum go Dus Thos so ponat identitate reale volitis cum essa Da, hæc identitas realis xa ipsius mente ponenda solum e int essm, et intellm Dm. Colligit 3o: qa Si PP afrantes identitate essæ cum intelle Da, illam deducūt ex simplicite Dei. Qd argtum æque pbat identitate cum volite, immersitate, et cum ceteris attributis, int quæ et essm sola dat identitas realis cum distinctione frali: go idem dme de intelle. ru essæ Dæ.

110 Obiicit 1o a rone essa Da debet ostitui fralit prato oim pfectissimo: d intello e prato oim pfectissimum: go essa Da debet ostitui fralit p intellm. Mar p se nota e: qa essa Da e ens pfectissimum, et otinet in se eminent quasqs pfectis quomodolibet ab ipsa distas. Mir vero pbat: qa pratum vitale pfectius e n vitali: et int prata vitalia pfectior e intello quocumqs alio prato vitali: go pratum pfectissimum e intello. Ofrat: qa essa Da debet ostitui p gradum intellectuale: d p nos in Deo n dat gradus intellectualis p mum prius seu pos intellectivum: qo essa Da ostituenda e p ipsam intellectm actuale. Marpbat: qa essa ptinens ad gradm intellectuale pfectior e essa n ptinente ad tale gradum: nq qqd e vivens pfe-

fectius est non vivente: et quod est intelligens perfectius est non intelli-
gente: ergo ut essentia Divina sit omnium perfectissima debet constitui per gradum in-
tellectualem.

111 Respondeo, perfectissimum omnium praedicatum formaliter esse ens a se: quia ens a
se est prima radix omnium perfectionum, quae sunt in Deo, ac proinde et est radix
ipsius intellectus. Et quamvis gradus vitae ex suo genere sit perfectior gra-
du non vivente; attamen gradus vitae per modum radicis perfectiore gra-
du vitae per modum potentiae, et per modum actus 2i. Et similiter quamvis gradus
intellectivus ex suo genere sit perfectior gradu non intellectivo; ad-
huc in gradibus intellectivis per modum radicis perfectior est gradu intelle-
ctivo per modum principii, et per modum actus 1i. Quod patet in creaturis, in quibus
substantia ipsa perfectior est intellectu, et intellectus perfectior est intellectione:
quia videlicet substantia est radix intellectus; intellectus autem est radix intellectionis.
Cum ergo essentiam Divinam constituamus per radicem intellectus, et omnium aliarum perfectionum,
illam perfectissimam constituimus, et certe perfectiorem intellectivo formali, et
intellectu actuali. Quapropter ad argumentum consequentia maior neganda est minor.
Ad illius probationem distinguo antecedens: praedicatum vitale formaliter est perfectius non vita-
li formaliter, nego; praedicatum vitale per modum radicis est perfectius non vitali for-
maliter, concedo antecedens, et nego consequentiam. Similiter ad confirmationem dico, essentiam Divinam consti-
tuendam formaliter esse per gradum intellectualem per modum radicis, et ita per-
fectissime constitui.

112 Instas: ergo in Deo datur perfectio de linea intelle-
ctivi ante intellectum actualem; quod videtur opponi doctrinae superius a nobis
traditae a n. 41 et deinceps. Probatur illatio: quia essentia Divina est radix in-
tellectus, ac proinde denominat formaliter intelligens per intellectum, illam quae
antecedit: sed perfectio denominabilis ab intellectu, illamque ante est perfectio
de linea intellectivi: ergo in Deo datur perfectio de linea intellectivi
ante intellectum. Unde necessario videtur concedendus actus 1us intellectivus
secundum radicalis, ex quo et deducitur actus 1us formalis contra ea, quae loco
citato propugnavimus: quia actus 1us radicalis supponit actum 1um formalem
in ordine ad quem dicitur radicalis.

113 Sed haec instantia ad meras voces rem totam de-
ducit. Etenim principium radicale intellectus potest sumi per ordinem ad principium

frale, sive ad poq intellectivq, q^s priy in rone sui immte; d me-
diante poa dysta fieat intellis. Et si in hoc sensu accipiat priy ra-
dicale, saty sstat ex dicty in Deo n dari priy radicale intelli:y
qa nulla dat pfectio in Deo, quę dicat ordinę ad priy frale, seu poq inti-
rq; qm oino a Deo reiicimus. Si tn priy radicale intellis sumat p radice,
cui debeat immte intello, stiq admittendy e in Deo priy radicale: ngre
vera essa Da sumpta fralit e radix, cui intello immte debet; n tn hinc
segr nqd essa Da sit pfectio de linea frali intivi: qa radix et radica-
ty n ptinent nessario ad eamdę lineq; alioqui essa Da erit pfectio de li-
nea frali immensit is, æternit is etc. qa n minus debet essę Dę tanquam
radici æternitas, et immensitas, qm intello. Vnde sstat ad instantiq.

114 Obiicit 3o ex Aureolo: Nulla creatura potest magis
essalit cognio, qm essa Da; d actus intelligendi Angelicus et humanus e
essalit intello: go essa Da debet ee essalit, seu fralit intello. Pbat mar
qa nulla creatura pot magis accedere ad pfectę simplicit simplicę, qm
essa Da; d ee cognionę essalit e pfectio simplicit simplex: go nulla cre-
atura potest magis essalit cognio qm essa Da. Pbat: qa si essa Da
n sstitueret fralit p intellem, eet pfectibily ab intelle: d hoc dm
n e: nq iq Deus p suq essq n eet vndequaqz pfectus: go essa Da ssti-
tuit fralit p intellę. Pbat mar: nq eo ipso qd esso Da n includat
intellę, illq n het essalit, d quasi expectat, vt p intellę pficiat: go essa
Da ex se n erit vndequaqz pfecta; d potius pfectibily ab alio.

115 Hoc argty pbat n so intellę, d quamcuqz aliq Dei pfectę
ee sstivq essę Dę; qd n admittit Aureolus, neqz DD qqcy in psenti i-
tendimus. Etenim volitio, virtus pductiva ad extra, aliqz pfectes Dę
relinquent essę pfectibile ab ipsis, si p illas fralit n sstituat: et hę
pfectes magis essalit erunt tales, quę essa Da reo igit nando mar,
si loquamur de essa Da in sensu pcisivo et frali. Et ad pbatę silit
nanda e mar, si sumat in eodę sensu frali. Ad sfraonę reo dd ma-
rę: essa Da eet pfectibily ab intelle in linea essę, no marę; in linea
secundaria et attributali sdo marę, in quo nully e inconveniens: qa hoc
pacto essa Da e et pfectibily fralit p volitę, immensitatę, Oipuq
etc. absqz vlla impfectę, qa essa n e poa pductiva aut receptiva

hary pfectum, a qqq fralit; et rone ma disquit.

116 Et a' ois equivocatio removeat, notandu e, voce essale sumi duplicit. Primo p oi eo, qd retr et obtive identificat cu re. 2º sumit vox essale p eo qd rone nra e 1ª ro essendi rei alicuius, 1ª qs radix oiu aliorum, que ss in tali re. In 1º sensu nulla pfectio simplicit simplex e magis essalis alicui creature, qm Deo: qa oiu pfectio simplicit simplex identificat retr et obtive cu Deo, acpinde p oes phice ostituit; et p nulla essalit in hoc sensu pficit. In 2º vero sensu, qui solus ad psente difficultate oducit, utiqe dat pfectio simplicit simplex magis essalis alicui Creature, qm Deo: qa volitio e pfectio essalis volitioni create: et virtus pductiva e pfectio essalis cu creatis; volitio a', et virtus pductiva n e essalis Deo, seu ne Dei, acpinde na Dª n ostituit essalit p has pfectes, d illi accedunt, illiqe pficiunt fralit in suis lineis.

117 Obiicit 4º. Essª Dª e ultimus finis oiu: d ultimus finis oiu ostituit fralit p intellm: gº essª Dª ostituit fralit p intellm. Mai pt ex summa pfecte esse Dei ad qm oia referunt. Pbat min qª ultimus oiu finis e ipsa beatitudo Dei: d beatitudo Dei fralit e eius intellº gº ultimus oiu finis fralit e intellº Dei. Hoc argt diluit ex doctra D. Thae adducta n 94 asserentis Deu ee beatus rone intellus; n vero rone esse. Reo igit oessa mari nando min. Ad pbate disquenda e duplex beatitudo alia fralis; obtiva alia. Ultimus finis, seu essª Dª e beatitudo Dei obtiva; intellº vero e fralis beatitudo Dei. Beatitudo gº obtiva n ostituit p fralis, et ideo essª Dª n ostituit fralit p intellm. 120

Sect.º 4ª.

Dissolvit argtª que directe impugnant ostitutm Esse Dei p ens a se.

118 Pcipuum adverse ptis fundm oª ing a nobis ppositq sect 1ª desumit ex eo qd ro entis a se videat ee trans oes pfectes Dei, acpinde n erit fralis ponis esse Dei; sed potius coe esse et attributis. Cu a' essª cuiusque rei debeat differre plm fralit ab pprietatibus et attributis talis rei, n poterit ee essª adequata id qd et fralit reperit in pprietatibus seu at

tributis. Q.d. sunt ita in sua dispositione et obiicit 1.o Ens a se e. praetis
trans oes D.as pfect.es: s. complexus trans oes D.as pfect.es nequit constituere adequa
te essam D.i: g.o ens a se nequit constituere adequate D.i essam. Syllogismus resolvitur.
Pbat mai. 1.o a paritate: nam quelibet pfectio creata e. essalit ens ab alio: g.o
quelibet pfectio D.a e. essalit ens a se: g.o ens a se e. praetis trans oes pfect.es D.as
Pbat 2.o eadem mai.: nam quelibet pfectio D.a excludit essalit quamcumque causam
sui, sive dicit essalit nationem ce sui: s. ens a se e. illud, q.d excludit quam
cumque cam sui, et dicit nat.m ce sui: g.o quelibet pfectio D.a e. essalit ens a
se: g.o ens a se e. praetis trans oes pfect.es D.as

119 Min. vero 1.i syllogismi pbat: q.a complexus trans oes pfect.es
D.as nequit distinguere essam D.i ab attributis: s. complexus, qui n. distinguit essam D.i ab
attributis nequit constituere adequate essam D.i vt patet: g.o complexus trans oes pfect.es
D.as nequit constituere adequate essam D.i. Pbat hec mai.: q.a essa D.a nequit
distingui ab attributis p. complexum coem esse et attributis, vt constat: s. complexus trans oes
D.as pfect.es e. complexus coem esse D.i et attributis: g.o complexus trans oes pfect.es D.as
nequit distinguere essam D.i ab attributis. Pbat: q.a linea esse debet fra
lit distincta a linea attributorum, alioqui n. poterit ce radix illorum: radix enim
semper fralit distingui debet a suo, cuius e. radix: s. complexus trans oes pfect.es
D.as nequit constituere lineam esse D.i distinctam a linea attributorum: q.a talis complexus
e. de oi linea, et in qualibet fralit reperiatur: g.o complexus trans oes pfect.es
D.as nequit adequate constituere essam D.i. Sed ens a se transcendit oes pfe
ct.es D.as: g.o ens a se nequit adequate constituere essam D.i.

120 Huic argt.o dupliciter occurrere possumus 1.o ex doctrina
P.is Vasquez, qui 1.a pte disp.e 119 c.e 3.o nam docet, D.as pfect.es vt sunt
in se a pte rei, ce eiusdem simplicem entitatem, ac proinde praedicari posse adinvicem
in sensu reali, in quo verum e., q.d oes pfectio D.a sit ens a se; sicut et verum e.,
q.d quelibet pfectio D.a sit intellectio volitio, immensitas etc.a Q.d si conside
remus pfect.es D.as vt sunt in nro intellectu imperfecte, et praecisive eas cognoscen
te, et distinguente, hac rone vna pfectio praedicari n. pot de alia in sensu
fralis, in quo verum n. e., q.d quelibet pfectio D.a sit ens a se: sicut verum n.
e., q.d quelibet D.a perfectio sit volitio intellectio, aut immensitas. Itaque
intellectio D.a est a parte rei e. volitio, eternitas, et ens a se; ceterum ea intellectio,
quae fralit distinguit ab aliis pfectionibus, ea e. reprao subtilis [illegible] obiectorum

et in suo genere infita, ex Philosophorum, non formalit volitio, neque
æternitas, neque ens a se.

121 2ª qm doctrinam, qm omnino veram iudicamus, rendy e ad
argtu add maior: ens a se e praty trans oes perfect es Dei sumptas retr 2do
maior; oes perfectis Dei sumptas fralit, et ut pcisas ab alijs no maior. Ad
1um illius pbatis eode pacto reo quamlibet perfectis creatq retr ab alio; n
vero fralit: nihil emphibet, qd nos dum cognoscimus volitis angelicq, p-
scindamus 2ptu affective tendente in obty a 2ptu creaturæ: et tunc volitio
Angelica fralit et pcisive sumpta n e positive ab alio. Ad 2um pbatis si-
lit disquenda e mar: quælibet Dª perfectio ut e in se retr excludit po-
sitive quamvis eq sui, 2do maior; quælibet Dª perfectio ut fralit dista
ab alia excludit positive equalit qmvis eq sui, no maior. Itaque in-
tellus noster attingens vnq perfectis Dei, vg intellis, n e necessarium, qd in
illa attingat 2ptu aseitatis, qui retr dat in ipsa: erit ergo intellio Dª
retr ens a se; n vero fralit: sicut realit e essª Dª, et n fralit.

122 Alit pot arglo pposito satisfieri, si vellt dicamus, ens a
se abstractu, et ut tale pcise 2sideratu ee essentiam Dei: qª ens a se ita 2si-
deratu ero apriori oius quæ sunt in Deo. Qd verum e, et si omittamus, qd
ens a se trandat oes Dei perfectes: ex quo 2o deducit, qd perfectio quælibet
Dª sit ens a se 2tractu, et detratu ad speciale Lineq. Quamvis lt quæ-
libet perfectio Dª sit ens a se; cæteru ens a se n includit qmlibet perfectis
Dei in suo 2ptu. Ita DD, qui in Phia defunt trandiq entis qª
sua inferiora, dicunt hoc vg ee fralit ens; lt ens fralit n sit ho
neque illud includat. Dat ergo distio sufficiens int ens et hoc; lt ens
trandat hoc: qª vellt ho e ens detratu, et 2tractu ad suq spes; ens vero
pcise 2sideratu e ens abstractu, et Indifferens ad oes spes.

123 Eode igit pacto sustineri pot, qd essª Dª trandat oes
perfectes Dei, qª quælibet Dª perfectio sit ens a se 2tractu, et detratu ad suq
lineq; no vero esse Dei sita fralit sit in 2ptu entis a se abstracti et
1º se 2siderati, ex quo inferat a priori quælibet ro entis 2tracti ad
quamlibet perfectis. 2ª qm doctrinam ad argtu rendy e omissa mari-
nandæ miris. Ad illius pbatis disquenda e mar: 2ptus trans oes
perfectes Dei requirit disquere essentiam ab attributis, si talis 2ptus n includat et

fr̃alit attributa, sed non marg., si talis cptus n includat fr̃alit attributa, non marg. Vnde cstat ad illius pbat. Ad strãons a scessa mari, nãn do e mii: qa linea ess erit fr̃alit ro entis a se abstracta et 2ᵃ se pcise sciderata; ro vero entis a se cstracta ad intellectivũ vg erit linea attributalis. Iq vero cũ ro entis 1ᵃ se sciderata et abstracta disquat fr̃alit a rone entis stracta ad aliquã lineã sufficiente distinct̃ damus int ess et attributa Dᵃ, et hęc 2ᵃ solutio satis pbabilit sustineri pot.

124 Obiicit 1ᵒ. Ens a se fr̃alit intellectivũ e pfectius, qm ens a se pcise: gᵗ essᵃ Dᵃ n csistit in ente a se pcise; cᵈ vlterius addit intellectivũ fr̃alit. Pt coa: qa essᵃ Dᵉ debet ee pfectior et fr̃alit quovis alio posi, et excogitabili. Ans vero pbat: qa ens a se fr̃alit intellectivũ dicit pfect̃ entis a se, et pfect̃ intellectivi fr̃alit: gᵒ ens a se fr̃alit intellectivũ dicit marg pfect̃, qm ens a se pcise: qᶜ ens a se fr̃alit intellectivũ e pfectius, qm ens a se pcise: qa illes ptus e pfectior altero, qui dicit totã pfect̃ alterius, et insup addit aliq pfect̃, qm alt n dicit, ut videt evers.

125 Hoc argtũ pbat, essᵃ Dĩ cstituendã fr̃alit ee p oes pfect̃ Dĩ: etenim cuncty ex essᵃ Dᵃ, et quacũq alia pfectᶜ n cstituente vtg ess erit fr̃alit pfectius ipsa essᵃ Dᵃ: qa tale cuncty includit oẽ pfect̃ ess et addit illã pfect̃, quę excludit a cstitutᶜ ess. Imo et relatᵉˢ Dĩ debe-rent fr̃alit cstituere essᵃ Dĩ: cũ em relatᵉˢ Dĩ in coi et vᵃ sina dicant pfectᵉᵐ, et quidẽ infite pfectã, cuncty ex praty abs et relationibus erit pfectius ipsa essᵃ Dᵃ; et si hęc dicat cstitui p oes pfectᵉˢ absoltᵃˢ Dei. Vnde tandẽ deduceret nullã dari distinct̃ attributorũ; cᵈ ee idẽ fr̃alit intell̃ Dĩ, volit̃, oĩpoq, etcᵃ. Ro e: qa praty qdlibet Dĩ e infitũ, et pfectissimũ: cᵈ pfectius erit praty identificatũ fr̃alit cũ oĩ alio, vg volitio identificata fr̃alit cũ intellᵉ. qa hac rone hebit fr̃alit pfect̃ volitᵉ, et intellᵉ: gᵒ praty quodlibet Dĩ identificat fr̃alit cũ quolibet alio, atq inde nulla dabit distinctio attributorũ int se.

126 Rendũ igit oibus e ddᵒ lineas in Deo: qa lt intellᵒ Dᵃ sit infite pfecta in suo genere, n e fr̃alit pfectio de linea volitivi, neq e pfectio in oĩ genere entis, et ideo n identificat fr̃alit cũ volitᵉ, neq cũ aliis pfectᵉ Dĩ. Sicut nos diximus essᵃ Dĩ n ee infitã in oĩ genere; cᵈ so in linea ess, et ideo n debet includere fr̃alit

or perfect., d. so perfect. exr. Nanc a perfect. affert ess.a D.a, hoc perfectione praecise, q.a si ens a se: q.a ita e radix om. perfect. cuiuscumq. generis, atque inde a radix, seu ess.a perfectissima. Quapropter dd. e ans argt.: ens a se formalit. intellectivum e perfectius in linea ess., q.m ens a se praecise, no ans et suppositum; ens a se formalit. intellectivum e perfectius in linea secundaria et attributali, omitto ans, et nego cons. Vnde constat ad reliquas argt. p.p.nes.

127 Instas: conjunctum ex ente a se, et ex intivo formalit. het suum esse: d. esse huius iuncti perfectior, q.m ens a se praecise: g.o excogitabilis e ess.a perfectior q.m ens a se praecise: g.o iq. ess.a D.a constituta p. ens a se praecise n. erit esse perfectissima om. Haec instantia patit easdem retorsiones, quas argtum, vt consideranti patebit. Reo omissa mari dd.o mire: ess.a huius iuncti perfectior intensive, et radicalit, q.m ens a se praecise, no minus perfectior e extensive et formalit., omitto minus. Namque in ente a se continet eminent. intensive et radicalit. om. perfectio: q.a ens a se e radix om. perfect. cuiuscumq. lineae, q.d so pertinet ad lineam ess. infinite, et perfectissime: atque inde nihil excogitabile e melius radicalit. et intensive q.m ess.a D.a. Q.d a conjunctum illud sit melius formalit, et extensive so e, q.d addat perfect. secundarias, et attributales, q.m formalit. n. affert ess.a D.a et quae ad illius lineam n. pertinet.

128 Obiicit 3.o Ess.a D.a constituit formalit. p. exq.: d. ens a se n. constituit formalit. p. exq.: g.o ess.a D.a n. e formalit. ens a se, neg. p. hoc praelis praecise constituat formalit: Pbat mai: g.a ess.a D.a n. het formalit. pognasi [illegible] ad existendum: alia em quaecumque pa ad existendum e formalit. imperfecta, atque inde excludi debet a Deo, vt cor Theologorum notavimus n. 70; alioqui Deus posset scipi vt n. existens, et vt more polij, et exn essalit. n. detraxis ad existendum sh p aliquo signo ique oia paul removenda ss a perfect.e ess. D.e: g.o ess.a D.a n. pot scipi 2 y suy [illegible] de qualy nisi scipiat vt existens formalit, atque inde formalit. constituit p. exq. Mir vero pbat: q.a ens a se pot scipi formalit. vt non existens; d. so quis n. dicens contradictione, seu q.s pale: g.o ens a se formalit n. constituit p. exq.

129 Magister Godoi nat marem argti, cuiusque falsitatem late cnat su

adere; et proinde inefficacit. ttt 1 disp. 4 § 10, ubi ipse alios DD.s adducit. Sed nunquam ego cogitare potui esse Deum perfectissimum ab extra, seu non intellecta extra; imo nec quidem in creaturis distingui ipsum esse a possibili extra probabilissimum est, et mihi verum. Quapropter cum communi theologorum mare vero adargum descensa mari nando miror. Ad illius probationem non argum: quia ens a se dicit formaliter exclusionem causae et principii, et ratione nostra: quod et dicit formaliter repugnantiam ad essendum intra causas: et haec formalis repugnantia ad essendum intra causas a formaliter extra necessaria entis: quia ens a se dicit formaliter ens necessarium. Ad finem nota in essentia Dei sive in ente a se includi formaliter omnia illa praedicata, quae sunt omnia quibus perfectus Deus, ut esse substantia, esse spiritus etc. Quia haec praedicata et similia formaliter reperiuntur in quocumque ipsum infinite perfecto, qualis debet esse quicumque ipsum in Deo abstrahit essentialis, et attributalis.

Q.o 9.a

De divisionibus scientiae Dei.

Sect. 1.a

Quo pacto scientia Dei sit divisibilis?

130 Certum apud omnes est, scientiam Dei esse realiter indivisibilem, et actum simplicissimum, quo Deus perfectissime omnia objecta et seipsum cognoscit. Ratio est: quia multiplicitas realis cognitionum poneret in Deo compositionem physicam omnino repugnantem perfectioni et simplicitati Dei. Quapropter fere omnes theologi ex 1.o Tha in hac q.e 14 art. 7.o docent in Deo non dari discursum formalem; quod esse de fide iudicavit Molina in expositione eiusdem loci D. Thomae. Ratio est: quia formalis discursus est cognitio unius veritatis per aliam, et post aliam: ergo formalis discursus petit essentialiter plures actus, quorum unus attingat veritatem, quam alter non attingebat. Cum autem Deus unico simplicissimo actu realiter loquendo cognoscat omnes veritates, nequit habere discursum formalem.

Quae doctrina vera est, sive loquamur de discursu proprie sumpto, qui vocatur discursus 2.a causalitatis; sive loquamur de discursu improprio, qui appellatur discursus 2.a successionis cognitionum. Etenim utergue discursus requirit pluralitatem realem cognitionum; pluralitas autem realis cognitionum omnino repugnat Deo, et quidem discursus proprie talis, sive discursus 2.a causalitatis alio et titulo repugnat Deo: quia uterque discursus 131

pprie sumptus dicit causalit[a]s unius cognionis in alia; quelibet a Dª cognio e incausabilis, et irreducibilis, ac proinde causari n pot ab alia cognione, neq ab obto illius. An a in Deo ponendus sit discursus rone nra, ex infra dicendis stabit.

132 Erigit scia Dei dibilis rone nra, q^us noster intellus distinguit identitatem indibilem scie Ds in plures fralitates, seu prata. Qd pbat ex priis generalibus distinctis ronis: qª illa entas e dibilis in plures fralitates, que e referibilis ad varios tros, et que equivalet pluribus entitatibus int se distis xª varia pria cc^a distinct[a] ronis cu fundto in re: d cognio Dª e referibilis ad varios tros, et equivalet pluribus cognionibus int se distis: gº cognio Dª e dibilis in plures fralitates, sive in plures cognones crone nra cu fundto in re. Fora evidentius pt in scia libera et nessaria Dei: qa lt utraq sit eade realit cognio equivalet cognionibus sariis, et cognioni libere, que retr int se disguerent. Pterea: gª cognio que trat ad ipsu Deus distguit a se ipsa ut trata ad obtu alu et stingens differunt gº ille cognones rone nra lz ex sua intrinca rone, lz ex obtis in que ferunt.

133 Dices: gº Deus n e ens oiu polis simplicissimus; qd e absurdu. Pbat illº: qª Deus n het simplicit[a]s fralis, et rone nra; d potius fralis dibilitatis, et opposit[a]s metphq. Reo nando illat[a]s, que n bene pbat ex dibilitate frali pratorum, sive pplus in Deo qa impole e ens, q d identificet fralit prata fralit dista: mar gº simplicitas polis e identitas realis oiu pfectus et pratorum, que si in obto. Cu a in Deo det hec identitas realis oius pfectionum, dat in Deo mar simplicitas polis. Etenim alia simplicitas, p q m ens sit fralit indibile in plures fralitates e simplicitas impfecta, et chymerica. Quappt admittenda e in Deo opositio metpha, qª in Deo dant multe pfectes rone nra diste, que oes realit identificant cu Deo: et silit dant multe fralitates cognionis que una entitate cognionis pfectissime oponunt.

Sect. 2ª

Multiplex scie Ds divisio exponit.

134 Suppono, nullā posse fieri sciē Dī divisionē, in qua aliq^d membru dividens dicat in suo ꝯptu frali imꝑfectē. Rō e manifesta: q^a nulla pot fieri divisio sciē Dī in prata aut fralit^s, quę re ipsa n sint in scia D^a: ꝺ in scia D^a re ipsa nullū dat praty seu fralitas dicens in suo ꝯptu frali imꝑfectē: g^o nulla pot fieri divisio sciē Dī in praty, seu fralitatē, quę in suo ꝯptu frali dicat imꝑfectē. Ñr e evens; mara fundat in eo q^d intellus noster n ponat in obto prata; ꝺ so distinguat extrince illa prata, quę re ipsa sī in obto identificata; alioquī intellus n ꝑscinderet, ꝺ fingeret, vt explicuimus et ꝓbavimus a N 45.

Quapꝑt cognio D^a n pot dividi in apphensionē, iudiciū et discursū fralē, vt solet dividi cognio creata: q^a apphensio et discursus fralis dicant in suo ꝯptu imꝑfectē. Etenim discursus fralis dicit multiplicitē cognionū, et causalitē vnius cognionis q^a aliā vt ꝯstat ex anti sectione. Apphensio vero ex suo ꝯptu frali relinquit aiū suspensū cc^a veritatē aut falsitē obti, acꝑinde n pot partipare ronē sciē, neq ꝯphensionis, q^m participat quęlibet fralitas sciē Dī cc^a suū obtū. Quęlibet g^o cognio D^a e iudiciū, et quidē certū et infalibile et ꝯphensivū sui obti. Hac et de ca cognio D^a n pot dividi, sicut solet dividi cognio creata in opinionē, fidē, et sciā: q^a opinio et fides, ex suis ꝯptibus afferunt obscuritatē et imꝑfectē: et ideo sola scia, sive cognio certa et evens invenit in Deo tā retr q^m fralit. 135

Dividit g^o 1° cognio D^a in sciā et ꝑsciā. Pscia e, quę antecedit suū obtū quocūq genere ꝑcedentię vdlt tempore, na aut rone. Scia vero put illi opponit, e cognio, quę n antecedit suū obtū. Quapꝑt eadē fralitas cognionis Dī pot ee scia et ꝑscia sub diverso genere si vdlt antecedat tempore suū obtū, n vero antecedat na aut rone. Ita cognio de peccato futuro e ꝑscia quoad tempus q^a tempore ꝑcedit ad ipsū peccatū; n a e ꝑscia na aut rone: q^a cognio futurorū ꝑcertitū ꝯtingentiū e posterior na ad ipsa futura, vt suo loco dicemus. Preterea eadē cognio, quę nunc dr ꝑscia, pot deinceps ee scia; si vdlt; obtū illius modo n existat, et postea existat. Quapꝑt istę denoaones sī partim extrincē cognioni Dī. 136

Dividit 2° cognio D^a in sciā apbat^s, et sciā 137

simplicis noticiæ. Scia approbatis dr illa qua cognoscit obta ab ipso amabile. Scia vero simplicis noticiæ e illa qua Deus cognoscit obta ab ipso n amabile, quale e peccatu. Et hæc e communior huius divisionis explicatio, quæ desumit ex Sacra Scriptura, et ex S. S. PP. Aliqui ln hanc divisionem alit explicant asserentes sciam approbatis ee, qua Deus determinat ad aliqd de facto operandu; sciam vero simplicis noticiæ ee illam, qua Deus n determinat de facto ad aliqd operandu. Hæc 2a explicatio confundit sciam approbatis cu scia practica, et sciam simplicis noticiæ cu scia speculativa: et ideo 1a explicatio tenenda nobis e.

138 Dividit 3o cognitio Da in reflexam et directam. Directa, qua Deus cognoscit obta a se dista. Reflexa vero cognitio e, qua Deus sua cognitione cognoscit. Unde virtr reflexa e quæcumque cognitio Di hens p obto aliquam Dei pfectionem: nam quælibet Dei pfectio e virtr cognitio Da reflexa vero et fralit e illa fralitas cognitionis, p qm Deus cognoscit se cognoscere, seu p qm Deus cognoscit sua cognitione fralit ut tale. Nullus e inconveniens, qd nos possimus in cognitione Da distinguere infinitas sincatice fralitates reflexas unam supra alteram: qa in quaus fralitate cognitionis Di dat ro obti, et dat ro fralis reparandi, quæ rones aliquomodo distinguunt a nro intellu.

139 Dividit 4o cognitio Do in liberam et nessariam. Scia libera, sive contingens e illa, qua Deus cognoscit obta quæ hent veritate contingente. Quappt sicut hæc obta abse poss alit se here, ita scia Dei abse potuit n trari ad hæc obta. Cum quo stat, qd posita obtiva veritate, sit oino nessarium, qd scia Da teret ad talem veritate obtivam. Scia nessaria, sive nalis e illa, qua Deus cognoscit obta quæ hent veritate oino nessariam. Talis e scia qua Deus se ipsu cognoscit, et qua cognoscit politate creaturarum. Quappt sicut hæc obta s abse nessaria, et eoru veritas oino indefectibilis ita scia Dei abse n potuit n trari ad hæc obta.

140 Rogas, utru hæc divisio sit adequata, et comprehendat oe sciam Dei. Ro dubitandi e, qa scia de futuris conditionalis contingentibus n e Deo libera, ut pote quæ n dependet ab aliquo exercitio libertatis Di, ut late exponemus dispe sequenti. Pte

rea talis scia n e nessaria: qa obtu illius n het veritatis omnes sarias, et indefectibilis: admittenda igit e scia media int sciam liberam, et sciam nessariam Dei. acpinde hec divisio n erit adequata. Sola dif ficultas e cca voces. Reo divisionem ee adequatam. Roe: nq quelibet veritas l e nessaria l ɔtingens: go quelibet scia Dei e nessaria l ɔtingens: go hec divisio e adequata. Ans pt: nq quodlibet obtus scie Dei, l potuit abse alit se here, l abse n potuit alit se here. Si 1us veritas erit ɔtingens: si 2us veritas erit nessaria. coa vero ne minus certa: qa illam sciam Dei appellamus nessariam, que versat cca veritates nessarias et indefectibiles; ɔtingentem vero appellamus illam sciam Dei, que versat cca veritates ɔtingentes et abse defectibiles.

Unde manifestum fit, sciam de futuris ɔditionatis ɔtingentibus ptinere ad sciam Dei liberam sive ɔtingentem: go obtus qd Deus p hanc sciam cognoscit, potuit abse alit se here, het q veritatem ɔtingentem, et simplicit defectibilem. Quapropt ad ronem dubitandi dne, sciam liberam, seu ɔtingentem ee illam que libera e, et dependens ab exercitio libertatis sive Dei sive creaturae, qualis e scia de futuris ɔtingentibus ɔditionatis, que sltm dependent a libertate creaturae. Qd si p sciam ɔtingentem, seu liberam velis intelligere solam sciam, que dependeat ab exercitio libertatis Dei, sive que sit libera ipsi Deo, tunc scia de his futuris ptinebit ad sciam nessariam, seu nalem ad qm reducenda erit quecumque cognitio, que Deo n sit libera, seu que n dependeat ab usu libertatis Dei. Nunqua go scia hec de futuris ɔditionatis ɔtingentibus erit media int sciam liberam et nessariam Dei. 141

Sect. 3a.

Dividit sciam Dei in practicam, et speculativam.

Cca hanc divisionem aliquae difficultates occurrunt, que maxime dependent ex varia vocis usurpatione, et ideo brevit a nobis decidende s. 142 Ca pria coa et magis recepta que tradi solent in Loga, dum inquirit utrum Loga sit facultas practica? Scia igit practica e illa que dirigit, seu ordinat ad effectionem sui obti. Speculativa vero scia e, que sistit in ɔtemplatione sui obti, seu que n ordinat, neque dirigit ad effectum sui obti. Ideo Ares 2o metaphe textu 3o docet, finem theoricae

sive cogniony speculative ee veritate; fine vero cogniony practice
ee opus: qa here p fine veritate, nihil aliud e, qm 9templari ve
ritate obti: sicut here p fine opus e dirigire ad efficiendy suy obty

143 Quaest scia practica debet ee operativa sui obti: n
em sufficit ad rone cogniony practice, qd sit operativa alicuius obti.
Ro e: qa oy cognio e operativa alicuiy rei, qus dirigit voate ad amo
re, l ad odiy sui obti: si go ad rone cogniony practice sufficeret,
qd dirigat ad aliqd efficiendy, certe oy cognio eet practica: debet
go ee operativa sui obti, seu dirigere ad efficiendy suy obty. Et
hac de ca debet scia practica antecedere suy obty, nec pot illud sup
ponere existery: qa oy ca antecedit slm na suy effy: ey go cogni
practica sit aliquomodo ca sui obti, n pot taly cognio supponere
existery suy obty.

144 Ut a cognio sit practica, obty illiy debet ee dirigibile, et
subty arti, acq inde obty cogniony practice debet ee aliquomodo
9tingery et libery. Ro e: qa cognio practica, l e ars, l pruden-
tia: hec em e divisio adequata practice cogniony: d ru obti indi-
rigibily, et oino nessary n dat ars, neq prudentia: go ru obti
indirigibily, et oino nessarij n pot dari cognio practica. Mir
pt: qa ea que 9tingunt oino indefectibilit, et nessario pveniunt
ex nessitate ne acq inde pveniunt independent a prudentia, et
arte: qa ca naly distiguit a ca artifitiali, et a ca morali, qua
lis e ars et prudentia.

145 Obicit Arriaga. Cognio practica so petit, qd diri-
gat ad faciendy suy obty, et qd sua directe sit ca taly obti
d cognio pot dirigire ad faciendy suy obty; et si tale obty sit o-
no indefectibile, et nessariy: go pot dari cognio practica ga obty oino
indefectibile, et nessariy. 9frat: qa scia que cogeret, et nessitaret
ad faciendy aliquod opus, eet scia practica: go scia practica n petit
qd obty illiy sit aliquomodo libery agenti. Pbat ans: qa ro cogni
oniy practice 9sistit in virtute efficiendi artefacta: d cognio cogens,
et nessitans ad faciendy het marem virtute efficiendi: go cognio co-
gens, et nessitans ad faciendy het marem, et potentiore rone cogniony

practice.

Reo diessa mani nondo mire: qa n pot dari directio, neq dictamen ad faciendu id, qd e indirigibile: d obtu oino indefectibile, et nessariu e indirigibile: go nequit dari directio, neq dictamen qa obtu oino indefectibile, et nessariu. Ad oraone no ans. Ad illius pbationem diessa mani disquo mire: cognio nessitans ad agendu het mare virtute nale efficiendi, sdo mire: het mare virtute artifitiale, aut morale efficiendi, no mire. Itaq ea heru nessaria, et inevitabilit suu effu e ca phica nalis; et nullo pacto ptinet ad arte, neq ad prudentia: qa ars et prudentia, sive cognio practica n pot inducere nessitate agenti: ict em, qd pvenit ex nessitate ne, n subiicit arti. Ea igit cognio nessitans so otemplaret omu efficiendi obtu, illudq causaret ingenere ce phice, et mere nalis; n a in genere ce artificialis. Ex his iq facile inferemus qd ceª scia Dei nobis dm sit, qd p sequentes interrogat s exponemus. 146

Rogas igit 1º, an scia Dei, qua se, suasq pfectes nessarias cognoscit, sit practica? reo ee prsus speculativa. Ita Dus Thos in art. 16 huius qus, quē fere oes Theologi sequunt. Ro e: qa illa scia, qua Deus se ipsu cognoscit, n e operativa sui obti, neq pot dirigere ad illius effectu. Pt qa Deus n het cā sui, neq e obtu aliquomodo oingens aut variabile: go nulla pot dari directio ad efficiendu hoc obtu: go nulla pot dari cognio practica qa Deus. 147

Dices. Cognio qua Deus se cognoscit, movet voate Dei ad amore sui, et e aliquomodo ca huius amoris, qs volt pponit bonitate infinite amabile Deo: go cognio illa e aliquomodo practica. Omisso anti nanda e coa: qa amor ille e oino nessarius, et prsus indirigibilis. Et quide si hoc sufficeret ad cognione practica, quelibet cognio practica eet: nq quelibet cognio movet, aut pot movere voate ad amore, l ad odiu obti, ut supra notavimus. 148

Rogas 2º. Utru cognio, que e in Pre Eterno ru verbi, sit practica qa illud? Afrat Arriaga: qa verbu pcedit ex cognione sui, que e in Pe, acpinde ea cognio e aliquomodo operativa sui obti. Addi Pterea cognione, que e in Pe, et in Filio 149

gᵃ Spiritus Sanctus ee practicq ru illius: gᵃ Spiritus Sᵗᵘˢ ᵖcedit mediate ex cognione sui, quæ e in Pᵉ et Filio, gᵘᵃ ad illq cognionē subsegr amor, p quē immᵗᵉ ᵖcedit Spiritus Sanctus. Sed hæc oīa sine dubio ee, et sine Junto dicunt. Ideo cū oībus Theologis reo native interrogationi: gᵃ ᵖductio verbi n e praxis, nec eᵗ obtus dirigibile: nā ᵖductio verbi e oīno nessaria, et indefectibilis. Et silit ᵖductio, seu ᵖcesio Spiritus Sᵗⁱ e oīno indefectibilis. Cognio gᵒ ᵖcedens, et requisita ad has ᵖcesiones nequit here roņ artis: gᵃ ars nessario respicit obtū aliquomodo ꝯtingens et variabile, ut ex supradictis satis ꝯstat.

150 Rogas 3ᵒ. Utrū in Deo det scia practica ru suorū actuu liberorūᵗ. Nat Scotus in 1ᵒ distinctᵉ 38 qᵉ 1ᵒ, eo qᵈ scia practica sit regula voatis; cū ꝯ voas Dᵃ ex se regulata sit, nulla indigebit regula: ac pinde nullq hebit sciq practicq. Reo tn affirmative cū reliquis Theologis. Roe: gᵃ scia Dᵃ versat: ccᵃ actus voatis Dᵉ dictando qualitates, et ꝯvenientiq illorū; v.g. Deus het dictamen, quo cognoscit ee actū eximiæ charitatis, iustitiæ, et misericordiæ redimere hoēs p Incarnatēs: ꝯ hoc dictamen dirigit, et movet ad amorē liberū Incarnatūs: gᵒ in Deo dat scia practica, sive dictamen gᵃ suos actus liberos. Ꝯfirmat: gᵃ in Deo dat prudentia, ut testat Sacra pagina Prov. 3ᵒ. Hieremiæ 10, et sæpe alibi: ꝯ prudentia potissim ꝯsistit in directᵉ voatis gᵃ suos actus liberos: gᵒ etᵗᵃ. Et in hoc sensu voas Dᵃ utiq het regulq, quᵃ intellus Dᵘˢ ab ipsa fr distinctus illi ᵖponit honestatē, et qualitates obtorū, ccᵃ quæ possit ferri Dᵃ voas. Si ꝯ regula signet ᵖhibitionē, aut imperiū superiorī, voas Dᵃ n hebit regulq in hoc sensu, qui tn nullo pacto ad ᵖsens institutū ꝯducit.

151 Rogas 4ᵒ. Utrū Deus heat sciq practicq ru creaturarūᵗ. Reo certissime here, et hæc scia dr ars in Sacra pagina. Ita Sapientiæ 7ᵒ. Oīū artifex docuit me sapientia. Et roo e manifesta: gᵃ Deus cognoscit creaturas p̄ʳ facibilitatē gᵐ hent: et qᵈ cū q Deus vult creaturas ᵖducere cognio Dᵃ dirigit actūs effectrice: ꝯ hoc e sciq here practicq ru creaturarū, ut ꝯstat ex explicatᵉ notitiæ practicæ: gᵒ Deus het sciq practicq ru creaturarū.

152 Dicunt Scotistæ eq sciq n ee practicq, eo qᵈ Deus n possit

ab illa discordare, ac inde talis scia, si practica eet, determinaret Deum ad operandum, tolleretq libertatem Dei. Sed hec difficultas et urget in scia speculativa Dei circa operabilitatem, et productionem creaturarum ut consideranti patebit. Dim igit e scia practica n determinare Deum ad operandum, quamvis Deus n possit a tali scia discordare: quia scia practica solo dictat modum faciendi creaturam casu quo Deus velit illam producere; nunquam tn dictat, creaturam necessario producendam ee a Deo: quapropt casu quo Deus libere velit creaturam producere, illam producet conformiter ad sciam dirigentem, et ex na sua procedentem, tum volitionem Dei, tum ipsam productionem creature.

Rogas 8°. Utrum scia visionis sit practica in Deo? afirmant plureres Thomiste, presertim Sa., qui docent sciam visionis de creaturis existentibus ee earum verum. Neo innative cum S. Tho., et cum oibus Doctoribus Soc. ut videre poteris apud Herise ttt 1° disp. 10 per totam. Ro e: quia scia visionis e na posterior suo obto: go n pot ee ca illius: sed cognio practica e ca sui obti: go scia visionis n pot ee practica. Tiam, ex quo alii opiniones event deducunt probandum a nobis late erit disp. 3a. Interim probat brevit: quia scia visionis e cognio rei ut tm existentis et producte: go supponit suum obtum existens et productum: go e posterior na suo obto. Urget specialit sa Thomistas, qui docere solent obta futura ee phice presentia eternitati ante sciam visionis, et ideo talia futura videri a Deo, quia presentia sis eternitati: go scia visionis subsequit ad hec obta, ac inde n pot ee ca illorum. — 153

Cfrat ex D. Tho. in hac q. art 8°, ubi docet sciam practicam Dei ee cognionem artificis, et dirigere causalitatem quia artefacta: sed scia artificis per quam cat artefactum n e cognio circa obtum ut existens et productum; sed circa obtum ut factibile, et producibile ab ipso: go scia practica Dei n e cognio circa obtum ut existens et productum; sed circa obtum ut pole. Atqui scia visionis de creaturis versat circa creaturas ut existentes et productas: go scia visionis de creaturis n e practica in Deo. Solum quia scia simplicis intelligentie e practica in Deo: quia hec scia antecedit suum obtum, et ostendit modum, quo fieri debeat, casu quo Deus — 154

velit tale obiectum producere.

155 Rogas tandem. Utrum cognitio simplicis intelligentiae, qua Deus cognoscit creaturas productas, nec producendas sit cognitio practica? haec difficultas est de voce, quia iam constat ex supradictis scientiam Dei de creaturis possibilibus illas attingere ut operabiles, esse quod sufficientis ad dirigendum Deum ad effectionem creaturarum. An autem eadem ratione notitia practica requirat quod re ipsa causet suum obiectum, et non sufficiat quod habeat vim causativam illius ad modum loquendi pertinet. Quia in rei, hoc ad rem praxis requirit virtutem reipsa causantem suum effectum, interrogatur reo, eam cognitionem de qua dubitat esse practicam in actu primo, non vero in actu 2o. quia licet sit ex se productiva in suo genere sui effectus, illum tamen reipsa non producit. In quo non est cur amplius immoremur.

Sect.o 4.a

Explicatur divisio in scientiam simplicis intelligentiae visionis, et in scientiam conditionatam.

156 Celeberrima scientiae Dei divisio, est, quam prae manibus habemus, et quae traditur a D. Thoma in hac quaestione 14 art. 9 in scientiam visionis, et simplicis intelligentiae. Scientia visionis est illa, qua Deus cognoscit res existentes in aliqua temporis differentia, ac proinde per scientiam visionis attingit Deus omnia praeterita, praesentia, et futura. Vocatur autem scientia visionis eo quod visio corporea semper terminetur ad obiectum praesens, et non possit abstrahere ab existentia sui obiecti. Scientia vero simplicis intelligentiae est illa, qua Deus cognoscit omnia entia possibilia sub praecisis complexis possibilitatis, sive quae abstrahunt ab existentia actuali. Quae divisio ex dubitationibus infra expediendis plenius explicabitur.

157 Sed statim insurgit difficultas, an valeat haec divisio in scientiam visionis, et simplicis intelligentiae sit adaequata, et comprehendat omnem scientiam Dei, ita ut nulla formalitas cognitionis Dei detur quae non sit scientia visionis, aut scientia simplicis intelligentiae? et quia haec quaestio tota vocalis est, accurate a nobis est exponenda, ut plene percipiatur, quo pacto scientia conditionata de futuris contingentibus appelletur media inter scientiam visionis, et scientiam simplicis intelligentiae.

158 Ad cuius rei explicationem suppono, has esse veritates

distas: entas e polis. Entas e conditionate existens in aliqua temporis differentia. Entas e abse existens in aliqua temporis differentia. 1a veritas explicat compolitas rei. 2a explicat ex conditionalis talis rei. 3a explicat ex abs. Quod suppositis meo videri probat event: quod stat bene, quod entas sit polis; quin sit existens neque abse, neque conditionate in aliqua temporis differentia. Loquor de conditione aliqua determinata et indifferenti. Praeterea stat bene quod entas sit existens conditionate; quin sit existens abse in aliqua temporis differentia: quod quod entas sit polis e dista veritas ab eo quod sit existens abse et conditionate: et deinde quod entas sit existens conditionate e dista veritas ab eo quod talis entas sit existens abse. Explicat: non minus requiritur ut entas sit polis, quam ut sit existens abse, aut conditionate sub conditione indifferenti: quia ut res sit polis sufficit, quod si ponatur in rerum natura, non ponant contradictoria, ut a sit existens conditionate aut abse plura alia requirunt ut constat: quod ens pure pole non affert ex actualis exercitus neque abse, neque conditionate sub conditione indifferenti.

Confirmatur haec doctrina, et explicat ulterius. Pone aut finge creaturam adeo obstinatam, et induratam, ut nullum sit pole auxilium efficax, quo Deus illam convertat. Conversio huius creaturae polis e ut patet: quia dant multa auxilia sufficientia ad conversionem, ut supponimus; et tamen haec conversio non e futura, neque abse, neque conditionate: quia sub nullo auxilio re ipsa ponenda e conversio: quod entas perisse polis non proinde e existens, neque abse neque conditionate in aliqua temporis differentia: quod distinctae veritates sunt illae, quas supra enumeravimus, conditionalis entitatis e esse polis, ee abse existentis, et ee existentis conditionate sub conditione indifferenti ad ex abs talis entitatis. 159

Sit igitur secundo, divisionis bimembris expositae non ee adequatam; cum necessario ponendam ee aliam scientiam, quae neque sit scientia visionis, neque scientia simplicis intelligentiae. Probatur: quia scientia de futuro contingenti conditionato distinguitur formaliter a scientia visionis, et a scientia simplicis intelligentiae: quod haec divisio bimembris e inadequata. Patet consequentia; et probatur antecedens: quia illa scientia distinguitur similiter formaliter ab alia, per quam afferat dista veritas, seu cui correspondet veritas dista: cum scientiae de futuro conditionato contingenti correspondet dista veritas, et talis scientia e cognitio 160

p q^m affirmat veritas dicta: ergo scientia de futuro conditionato contingen-
ti est formalitas distincta ab aliis scientiis. Hac e tota summa distinguendi formalitates
scientiae Dei. Minor autem satis constat ex supra dictis. Unde conveniens legitime
deducitur. Quod vero in Deo detur scientia de futuro conditionato contingenti
disputatione proxima ostendemus.

161 Confirmatur et explicatur: quia fundamentum quod habemus ad distinguen-
dum in Deo formalitates scientiae, e aequivalentia et foecunditas, quatenus Dei cognitio
realiter indivisibilis aequivalet pluribus cognitionibus inter se non aequivalentibus, lo-
quendo cognitio Dei indivisibilis aequivalet cognitioni affirmanti possibilitatem, et cogniti-
oni affirmanti futuritionem absolutam, et etiam cognitioni affirmanti futuritionem conditionatam,
et hae tres cognitiones non sunt inter se aequivalentes, ergo: quia cognitio Dei e divisi-
bilis in formalitates scientiae de possibilitate, scientiae de existentia absoluta, et scientiae de ex-
istentia conditionata rei: ergo divisio in solas duas priores formalitates adaequata non est.
Probatur haec ultima consequentia: quia si esset adaequata divisio nulla esset formalitas
cognitionis Dei quae non attingeret possibilitatem per se, aut existentiam absolutam: sed scientia
de futuro conditionato contingenti neque attingit per se possibilitatem per se, neque
existentiam absolutam: ergo illa non est adaequata divisio.

162 Non dubito scientiam de futuro conditionato contingenti posse
reduci ad scientiam simplicis intelligentiae si velit dicamus, per scientiam sim-
plicis intelligentiae attingi quidquid non est absolute existens pro aliqua tem-
poris differentia. Etenim futurum contingens conditionatum pure tale non est absolute e-
xistens pro aliqua temporis differentia: ergo si scientia simplicis intelligentiae sit co-
gnitio omnium, quae absolute non existunt pro aliqua temporis differentia, manifestum est quod
per talem scientiam simplicis intelligentiae attingetur futurum contingens conditionatum
pure tale, et hac de causa supra notavi, quod hanc vocalem esse: quod de-
det ex varia acceptione, et explicatione scientiae simplicis intelligentiae. Et
in hoc sensu loquuntur Pater Molina in hac quaestione art. 9°, Suarez de sci-
entia c. 6° Vasquez, Valentia, Arrubal, aliique quamplures ex nostris asserentes
divisionem scientiae in scientiam visionis, et simplicis intelligentiae adaequatam esse in
eo sensu si velit scientiam simplicis intelligentiae dicatur illa, quae attingit
quidquid non existit in tempore sive sit mere possibile, sive futurum sub condi-
tione aut etiam impossibile.

163 In hoc autem loquendi modo dividenda universim erit scientia sim-

plicis intelligentię in scia pure possibilium; et in scia possibilium, quę sl sint futura sub cōditione ctingenti, et hanc 19 vocamus sciam cōditionatam; quia obtus illius nexistit absq; c tantus cōditionale. Semper igit' scia hęc cōditionata erit media int sciam attingentē possibilitatē p'ciā rerum, et sciam attingentē exnā absq, quam appellamus sciam visionis.

164 Sed obiicies. Qqd Deus attingit p sciam cōditionatam, attingit et p sciam simplicis intelligentię: quo scia cōditionata n distinguit ſralit a scia simplicis intelligentię. Ita videt Legitima: quia istę scię in Deo so distinguunt, eo qd ferant ad obiecta dista. Ans a probat: nā qqd Deus attingit p sciam cōditionatam possibile e: d qqd possibile e, attingit a scia simplicis intelligentię: quo qqd Deus attingit p sciam cōditionatam, attingit et p sciam simplicis intelligentię. Reo omisso ant' nando con: quia lt istę scię in Deo ferant ad idē oīno obtus; adhuc differre possent ſralit ex diverso modo tendendi cca tale obtus: quia de eodē oīno obto una cognio afrat possibilitatē; altera futuritē cōditionatā. Scia igit' Dei hisco gnionibus ęquivalens multiplex debet ee Slm ſralit. Qd pt in scia visionis, quę apud oēs distinguit ſralit a scia simplicis intelligentię; lt totus obtus scię visionis sit possibile, adeoq inde attingat p sciam simplicis intelligentię. Sed huius argti occasione.

165 1a difficultas e. Utrum differant ex pte obti tres scię explicatę, vdlt scia simplicis intelligentię, visionis, et media? cuius dubitatis sensus e, an in eo eventu, quo scia simplicis intelligentię scia visionis et scia media versant cca idē obtus creatus, dent ex pte obti tres diversę ſralitates, quarum singulę singulis sciis correspondeant? reo cum P. Henric, et Arriaga disp. 22 sec 5, has scias n differre ex pte obti; d so ex modo cognoscendi eumdē actum. Probat et explicat: quia scia simplicis intelligentię attingit ex pte obti qqd attingit scia visionis et scia media: quo ex pte obti n differunt istę scię. probat ans. Nā qqd attingit scia visionis et scia media possibile e: d qqd possibile e, attingit p sciam simplicis intelligentię: quo scia simplicis intelligentię attingit ex pte obti qqd attingit scia visionis, et scia media.

166 ſrat 1o. qqd Deus pducit in aliqua temporis dria cognoscit p sciam visionis: d qqd Deus pducit in aliqua temporis dria

attingit p scia simplicis intelligentie: go iste scie attingunt idem genus obti. Maior pt ex defe scie visionis. Ostenditur mi: nam quod non producit e volitum a Deo: sed quod e volitum a Deo, attingit p scia sim-

volitum+ plicis intelligentie: tum quia nihil volitum+ quin precognitum; tum quia scia simplicis intelligentie dirigit Deum ad productionem creaturarum, et act amorem liberum illarum ut constat ex dictis sectione anti: go quod Deus producit, attingit p scia simplicis intelligentie. Probatur 1o: quia actus A ut possibilis e idem ex pte obti, atque actus A existens abse et conditionate; ut robique enim e eadem essentia, eadem existentia, et eadem indibiduatio: go scia attingens actum A possibilem habet idem omnino obtum cum scia attingente actum A existentem abse aut conditionate: non go differunt iste scie ex pte obti, neque illis correspondent diverse formalitates obtive.

167 Quapropter tota distinctio harum sciarum consistit in diverso modo attingendi idem omnino obtum: go scia simplicis intelligentie attingit actum A vg, et de illo afirmat non involvere contradictionem. Deinde p sciam mediam cognoscit idem actum A, et de illo afirmat existentiam sub aliqua conditione contingenti, vg si ponatur auxilium B. Et tandem scia visionis attingit eundem actum, et de illo afirmat existentiam absolute p aliqua temporis differentia. Quelibet go ex his scientiis attingit eundem actum A secundum omnes suas formalitates obtivas; et solo differunt penes modum illas attingendi, ut explicuimus.

168 Dices. Scia visionis attingit actuale exercitium existendi in rebus; scia vero simplicis intelligentie solo attingit rerum essentias, et quidditates earum: go iste scie differunt ex obto. Sed contra e: quia hoc exercitium actuale existendi precognoscit et p sciam simplicis intelligentie: nam hoc exercitium e aliquod possibile: quod possibile e, attingit a scia simplicis intelligentie. Que instantia sua habet efficaciam, sive existentia distinguatur ab essentia, sive non distinguatur; nam in vtroque dicendi modo scia visionis attingit essentiam et existentiam: sicut et scia simplicis intelligentie. Ad argumentum go contra anti neganda e consequentia.

169 3e difficultas e. Utrum scia simplicis intelligentie sit eadem cum scia necessaria: et scia visionis sit idem quod scia libera. Afirmat Gonzales 1a pte disputatione 39 sect 2a, et communiter Thomiste

sed native rendi e cu cōi Theologorum, qui has divisiones ut di
stas tradunt, et exponunt. Et ro e: q^a scia, qua Deus se ipsum co
gnoscit e scia omno nessaria, et tn e scia visionis: q^o scia nessa
ria n e idē, quod scia simpliciis intelligentiē. Deinde scia sditi
onata e scia libera, ut diximus a numero 139; et tn scia
sditionata n e scia visionis: q^o scia libera n idē q^o scia visi
onis. Sed de vocalibus strovertijs ēq satis, ut ad gravissimas scie
D^ni q^es deveniamus.

Disp.^o 2.^a
De scia sditionata futurorum stingentium, sive de scia media.

170 Celeberrimam disp. aggredimur, ex qua magna ex pte pendent gravissimæ in Thia difficultates, cca libertatem creatam, cca pdestinationem, cca mq de auxilijs, et de gratia Dei. Sed de hac strovertia tq copiose, docte et erudite viri DD scripserunt, ut oēs fere nebulas, quas impugnatores potius q^m indagatores veritatis offuderant, longe lateq removerint, et ita eorum labore, et industria ad nos veritas ipsa tamquam lux fulgentissima disiectis nebulis pvenit adeo spicua, ut vix aliqua supersit diff^{as}. Nihil tn omittemus eorum, quæ ad plenam huius rei noticiam possit sducere.

Q.^o 1.^a
Explicat. divisiones et proponunt. sn.
Cap. 1.^m
Quid, et quotuplex sit futurum sditionatum?

171 Futurum sub sditione e illud q^d affert hipothesim, seu sditionem n ut existentem, ꝺ potius abstractam ab ex^a. Ideo pp^o de futuro sditionato n enunciat ex^a sditionis, neq ex^a alicuius futuri; ꝺ so enunciat q^d si ponat sditio, ponet sditionatum, seu effectum. Qua de ca Dialectici dicunt q^d pp^o sditionalis nihil ponit inre; q^a stat bene, q^d pp^o sditionalis va sit, quamvis neq sditio existat, neq sditionatum p tota eternitate. Ut in hac pp^ne: si Petrus curreret moveret: quæ quidē va e, et nessario va; st Petrus n moveat, neq currat p tota eternitate: nq illa pp^o so asserat, q^d casu quo Petrus currat, movendus e; hoc a verum

et nessariy e independent ab eo q^d currat, s. n currat, moveat, aut n moveat absolute et simpliciter.

172 Et in hoc potissimum existit differentia futuri sub conditione a futuro absoluto; q^a futurum absolutum affert existentiam alicuius obiecti p tempore sequenti: et ideo propositio de futuro absoluto enunciat exist. absolutam ipsius futuri. Et quamvis tale futurum absolutum pendeat ab aliqua conditione, ea conditio n affert abstracta ab ex^a. d futurum affert ut existens. Q^d pt in hac propositione: cras erit lux, q^do sol oriatur: quae quidem propositio ad sui veritatem petit, q^d lux cras existat, et q^d sol oriatur: q^a utrumque affert existens p tempore sequenti, et utrumque affirmat existens, ab illa propositione. Q^d longe aliter contingit in futuro conditionato: q^a futurum conditionatum affert condit. abstractum ab ex^a, ut diximus; et ideo tale futurum n petit exist. conditionis, neque exist. ipsius futuri p tempore sequenti.

173 Hinc a. fit, q^d futurum conditionatum sit prius, q^m futurum absolutum constat ex utriusque explicatione: nq conditio abstracta ab ex^a prior e, q^m conditio reipsa existens: et similiter futurum abstrahens ab ex^a absoluta prius e q^m ipsum futurum re ipsa existens: d futurum conditionatum affert condit. abstractum ab ex^a: et essentiam et, sive ipsum futurum abstrahit ab ex^a absoluta; futurum vero absolutum affert exist. re ipsa ponendo p tempore sequenti; et si affert aliquam conditionem, illa affert ut existentem, et afirmat: q^o futurum conditionatum prius e q^m futurum absolutum. Haec a prioritas e illa, q^m Aris appellavit prioritatem in subsistendi consequentia, q^a benevalet a futuro absoluto cum aliqua condit. re ipsa posita ad futurum sub condit. abstracto ab ex^a; n tn valet e^a ut considerandi patebit, et in

174 ce terius explicabimus. Unde fit 2°, q^a scientia de futuro conditionato e et prior, q^m scientia de futuro absoluto. Pt: q^a conditio prioritatis, et posterioritatis sciarum, sufficit prioritas, aut posterioritas obiectorum adaeque sumuntur; nisi ex ratione relativorum, aut ex alio c^e impediat: q^d in p^senti n contingit. Praeterea: q^a benevalet a scientia de futuro absoluto ad scientiam de futuro conditionato; n tn e^a. Sq haec propositio absoluta, Petrus convertet cum auxilio A, infert hanc conditionatam: q^o Petrus convertet, si ponat auxilium A. Contra p^o haec conditionalis n infert absolutam, ut e evidens: q^o scientia de futuro conditionali

prior in subsistendi coa; qm scia de futuro absoluto

Dividit futurum sub cdite xo va- 175
rietatis cditionis, qm affert. Etenim futurum cditionatum afferre pot cditis
cnexam cum effu; et et afferre pot cditis n cnexam cum tali effu sive cum fu
turo. Deinde hec cnexio cditis cum effu pot ee cnexio Methca, Phica,
aut so Moralis. Cnexio e Metpha, qdo cditio infert oino inevitabi-
liter effm: vg si existat ho erit aial. Cnexio e Phica, qdo n pot po-
ni nalit cditio, quin ponat futurum; lt de pra Dei absa possit existe-
re cditio absq futuro: vg si existat ignis, existet calor. Cnexio a Mo-
ralis dat, qdo ex na rei et nalit possit cditio separari a cditionato;
lt id sit difficile, ac inde moralit impole: vg si hoi famellico cibi
apponerent, manducaret.

Vg vero futurum afferens cditis incnexam cum effu divi- 176
dit ulterius. Etenim cditio n cnexa pot ee cducens ad cditionatum, qa
valt cditio apposita aliqua rone nalit sive supnalit cducit ad po
nendum effm; vg si a me petieris librum, dabo tibi. Si Petrus heat auxi-
lium, convertet. Utraq hec cditio movet, seu cducit ad ponendum effm:
Ia nalit; 2a supnalit. Pot et ctingere, qd cditio incnexa nullo
pacto cducat ad cditionatum, ut pt in his: si Petrus currat, Joannes leget.
Si Coelum tonaret, Petrus equitaret. Futurum afferens huius comodi cdi-
tes cducentes, l n cducentes appellat futurum cditionatum ctingens:
qa ctingens e, qd iungat effm cum cdite cducenti, l n cducenti; dum-
modo cditio n repugnet, l cnectat cum effu.

Sect. 1a.

In quonam potissima controvertie p'sita sit?

Non e eadem difficultas circa oia futura Secte anti enumerata. Si- 177
quidem certum inprimis de fide e, dari in Deo sciam cuiuscumq futuri absi,
seu cuiuscumq obli aliqdo extituri p totam eternitatem. Hec ln cognio ptinet ad
sciam visionis, qm sequenti disp'e exponemus so igit in psenti loquimur de
futuris cditionalibus, que nunquam extitura s p totam eternitatem; aut l m
abstrahendo ab eo qd talia futura existant l n existant aliqdo. De
his qo futuris inquirimus, utrum in Deo sit scia, et quo pacto ad illa ter-
minet.

Deinde certum oino e, Deum certo cognoscere futura cditionata 178

que afferunt ꝯdits metphe ꝯnexq cu effu, seu cu ꝯditionato. Ro e ma
nifesta: qa Deus certo cognoscit . q veritate infalibilis, et nessariq. d fu
tura ꝯditionata, que afferunt ꝯdits met, he ꝯnexq cu effu, hent veritate
infalibile et nessariq: qo Deus certo cognoscit futura ꝯditionata, que af
ferunt ꝯdits metphe ꝯnexq cu effu. Mar pt: qa D ꝯ sciq utpote infinit
nulla veritas latere pot; multo minus veritas infalibilis et nessaria. Mi
pbat: qa veritas futuri sui ꝯdite stat in eo, qd posita ꝯdite ponat
effus: d oino nessariu e, et infalibile, qd posita ꝯdite metphe ꝯnexa
cu effu ponet effus: talis em ꝯditio e ans interens cona nessaria ꝯditiona
tis: qo futura ꝯditionata que afferunt ꝯdits metphe ꝯnexq cu effu hent
veritate infalibile et nessariq.

179 Explicat hec doctra in ista ppe: si Prus exitat,
erit aial rale. etenim impole e, qd posita illa ꝯdite n ponat ꝯdi
tionatus: qa impole e, qd Prus exitat, et qd n exitat aial rale: qo
ea ppo ꝯditionalis het veritate nessariq. Pt coa: nq ea ppo ꝯditio
natis so afrat qd ꝯditio n separarit a ꝯditionato, sive qa exa Pri
n dabit absq eo qd det aial rale: d hoc e prsus nessarium, et infalibi
le: qa exa Pri e inseparabilis ab exa aialis ralis: qo ea ppo het veri
tate nessariq et infalibile. Tale qo futurus debet a Deo cognosci: q
Deus nessario cognoscit p veritate infalibile, et nessariq, ut e certus.

180 Colliges, veritate
horu futuroru sui ꝯdite metphe ꝯnexa cu futuris ptinere ad sciq simpli
cis intelligentie in Deo. Pt ex dictis: qa eo ipso qd Deus cognoscat possibili
tate Pri, sive Prus in sua prata essalia abstrahendo ab eo qd ex
stat, l n exitat, cognoscit et Deus, qd qdocuq exitat Prus erit
aial rale ut pt: d Deus p sciq simplicis intelligentie attingit
possibilitate Pri, seu Prus in sua prata essalia abstrahendo ab eo qd
exitat l n: qo Deus p sciq simplicis intelligentie cognoscit qd
qdocuq exitat Prus erit aial rale. Veritas qo horu pporu, que af
ferunt eiusmodi ꝯdite metphe ꝯnexas cu ꝯditionato, ptinet ad sciq
simplicis intelligentie, cognoscit qd p sciq oino nessariq.

181 Preterea Theologi oes
admittunt a Deo cognosci certo futura ꝯditionata, que afferunt
ꝯdits phice aut moralit ꝯnexq cu ꝯditionato. Hec tn eoru doctra

n eodē modo pbat a Doctoribus cū enim huiusmodi futura n habeant veritatē oino nessariā, et indefectibilē, nequit pbari cognitio in Deo horū futurorū ea ratione, qua supra pbavimus cognitionē D.ⁿ circa futura cditionata afferentia cditē metphe cnexā cū cditionato. Etenim lt nalit nessariū sit, qd existente igne calor existat; adhuc simplicit, et depoa absa separabilis e ignis a calore: et sili lt ho famellicus cui cibi apponant, pot nalit et supernalit n manducare; lt id moralit n possit: veritas g.º horū futurorū e aliquomodo cingens, et defectibilis: quinde scia D.ⁱ circa tales veritates nequit ee oino nessaria, neq taliss scia pbari pot ex nessitate obti ad qd trat.

Si tn n inobiles Theologi, qui pbant scia Dei, circa hec futura afferentia cditē phice aut moralit cnexā cū cditionato, eo qd huiusmodi futura heant veritatē oino nessariā et indefectibilē. Hoc n ita cinant suadere. Ita nessarium e, qd det cnexio metpha int hoē et aial rale, qm qd det cnexio phica int ignē et calorē; sicut et qd det cnexio moralis int famellicū, cui apponant cibi, et manducationē: o veritas horū futurorū cditionaliū csistit in cnexione cditionis cū cditionato: g.º ta nessarium e, qd futurū afferens cditē metphe cnexā cū effu heat veritatē, qm qd heat veritatē futurū afferens cditē phice, aut moralit cnexā cū effu. Marpt. Pbant mirs: qa ppº cditionalis n afrat ex cditis, neq ex ipsius futuri; d so afrat cnexionē, seu illatē int cditē et cditionatū: g.º si det talis cnexio int cditē et cditionatū dabit veritas futuri sub cditē. Sed cnexio hec phica, aut moralis e oino nessaria, et indefectibilis: g.º veritas horū futurorū e oino nessaria, et indefectibilis. 182

Sed hec ro nitit fllo fundamento, qa fllū omne e, qd ppº cditionalis afret cnexionē int cditē et cditionatū, neq coq aut illatē cditis ad cditionatū; quappt flls et e, qd veritas futuri sub cditē csistat in cnexione cditionis ad cditionatū, sive in eo qd cditio inferat cditionatū. Qd a nostris doctoribus nessario dme: qa ppº de futuro sub cditē cligenti, 183

et n ɔnexa cū tali futuro pōt ee vera: ergo ppo ɔditionalis n afirat ɔnexionē int ɔditū, et ɔditionatū. Sīg in doctrina Scī mari n̄ pōt, et fortasse in aiij do ctrā admittendū ngarise, ut sequenti qe pbabimus. Cā vero pbat event: qa si ppo ɔditionalis afirarēt ɔnexionē int ɔditū et ɔditionatū, n posset ee vera, nisi re ipsa daret talis ɔnexio int ɔditū et ɔditionatū: ɔ int ɔditū ɔtingentē, et n ɔnexū cū futuro n dat ɔnexio, ut pt: ergo ppo de futuro sub ɔditione ɔtingenti, et n ɔnexa cū tali futuro, n posset ee vera.

Pbat et explicat: qa

184 istae ppnes possū ee verae. Si a me petas librū dabo tibi. Si Petrus cras currat, Joannes leget; et in nulla dat ɔnexio, neqe illo ɔditū ad ɔditionatū: ergo veritas horū futurorū ɔditionalium n ɔsistit in ɔnexione, seu illatione ɔditū ad ɔditionatū. Pa pars antis late a me bis pbanda erit p integrā qem. 2a vero pars satis pt: qa petitio libri n infert exhibitionē illius, neqe cursus Petri crastinus infert lectionē Joannis: nulla enim dat ɔnexio int hec extrema, neqe illatio, et hoc pcertum de ea dicunt ppes de futuro ɔditionali ɔtingenti, in qa vult ɔditio n ɔnectit cū ɔditionato, neqe illud infert. Ex his ig cōa de ducit event: qa illa veritas n ɔsistit in ɔnexione, quae pōt dari absqe ulla ɔnexione: s veritas horū futurorū ɔditionalium pōt dari absqe ulla ɔnexione int ɔditū et ɔditionatū: ergo veritas horum futurorū ɔditionalium n ɔsistit in ɔnexione int ɔditū et ɔditionatū.

185 Dico 2o qo ɔditionalis neqe afirat exnā ɔditi, neqe exnā ɔditionati, neqe ɔnexionē int utrumqe, sed so afirat, qe casu quo ponat ɔditio n ponet sola, s ponet et ɔditionatū: quapropter ppo ɔditionalis so afirat coexistentiā ɔditionati cū ɔditione, casu quo existat ɔditio, et in hoc pcise ɔsistit veritas futuri ɔditionati. Aliogui ppo ɔditionalis equivalebit ppni absē, in qua afiret ɔnexio int ɔditū et ɔditionatū, seu in qua afiret illo ɔditi ad ɔditionatū: ac inde haec ppo si Petrus currat cras Joannes leget, equivalebit huic cursus Petri crastinus ɔnectit cū lectione Joannis, et illam infert, hoc a absurdū e, et manifeste falsū: ergo ppo ɔditionalis n afirat ɔnexionē int ɔditū et ɔditionatū, neqe illationē unius qa alterius.

Quapropt scia Dei de futuris afferentibus cdit's phice 186
aut moralit' mero cu ipsis futuris pbari n pot ex necessitate obti ad qd
trat: qa tale obtu simplicit' e defectibile et ctingens. Pbatio qo huius
veritatis efficacit' desumenda e ex pria generali cca veritates detracta cu
necess obti et ppis, qm Deus necessario cognoscit; et si talis veritas
sit ctingens et defectibilis. Hoc e prius explicandu e qe sequenti,
ubi pbanda a nobis erit scia Dei de futuris cditionatis ctingentibus,
in qqq potissima huius ctroversie diffas sistit: qa scia cditionata
sive media, de qua e ctroversia, et qm universa Soc. Scola
defendit, n pot here cdits, qua et posita possit ee libera cre
ature operatio liberte ctrarietatis et ctradictis: n. qo sufficit in
Deo ponere scia de futuro sub cditi inferente phice aut mora
lit' cditionatu; qa tale cditionatu n e liberu creature oimoda li-
bertate morali ctrarietatis et ctradictis.

Tota igit' psentis difficultatis ctrova devolvi 187
t ad scia Dei de futuris cditionatis ctingentibus, c: afferentibus cdits n mero
cu cditionato, sive talis cditio cducat sive n cducat ad tale cditionatu.
Et in hac difficulte 1o et pcipue inquirit, utru reipsa iet in Deo talis
scia de futuroru ctingentiu sub cdite, qm appellamus scia media, sive scia
cditionata, trat qt ad ea futura, que pposita a nobis ss n 176. Sup
posita a exa talis scie inquirit 2o, utru det aliqd mediu creatu I in-
creatu, in quo Deus talia futura ctingentia cditionata cognoscat & quas
difficultates sequentibus qq expediemus; prius tn Theologoru sns pmittimus.

Sect. 3a

Multiplex Doctorum [illegible]

Insignis Doctor Ludovicus de Molina [illegible] Theologus pstantis- 188
simus cu in varias Theologie difficultates alioqui inextricabiles incidisset,
1us oius scia cditionata eoru futuroru, que nullu hent nexione cu cdi
te, in Scolas invexit. Docuit qo 1a pte q 14, et pcipue in Libro de
Ccordia liberi arbitrii cu gria D; dari in Deo cognione certa et in-
fallibile cuiuscuq futuri ctingentis cditionati, et hac scia peunte, ve
lut face fulgentissima, difficilimas in Theologia difficultates mirifi-
ce patefecit, et illustravit. Cu a hanc scia cditionata in sacris Litteris

et Sanctis PP. precipue Augustino, ig dum ex ijs inveniret, si universa Soc. Schola mira Unione, ijq Molina amplexata e: quapropter ex nris Scriptoribus eq oes unanimi Voce docuerunt.

189 Primores tantum referam, ne molestus sim. Inprimis Cardinalis Toletus Luc. 10 annot. 18. Cardinalis Belarminus Lib 1° de gria c. 11. Salmeron to 4° p.te 3a tt 14. Maldonatus Matt. 10 verbo 21. Deinde P. Suarez tomo 1° de gria prolegomene 1°. Vasquez in hac q. dispe 67 c. 4. Valentia puncto 5. § 1°. Lesius de gria efficaci c. 19 n. 18. Beccanus c. 10 q. 1°. Annibal disp. 44 c. 3°. Herise tt 1° de scia disp. 7a. Fonseca to 3° metaphe lib 6 c. 1° q. 4 sec 8a. Et denique quicumque alij sive sacre Scripturae expositores, sive morales aut scolastici Theologi DD de Soc scripserunt, et in hanc materiam sive ex professo, sive p transennam inciderunt.

190 Iq vero Soc. sntiam sequuti ss qmplures ex Doctoribus externis inter quos ex Dominicana familia Dominicus Soto lib 3° summe c 8° sect 3a, ubi afirmat dari conditionales ppnes, quorum veritas non consistit in vi illationis, sed in eo qd posito antecedente ponat consequens. In quo conveniunt Merado, et Vincentius lib 4 institutionis c. 16 praeterea ex Franciscanis sequuti ss Corduba lib 1° questionarij q. 55 dubio 10, Herrera in Manuali Theologico lib 1° c. 7°, et Javex 1° sententiarum disp.ne 54 c. 1° et c. 5°. Deinde ex Augustinianis Basilius Ponce 1a p.te variarum disputationum q. 6a scolastica c. 6. Fasia 3a p.te q. 3° art 3°, et Jussius Mendoza in quodlibetis q. 7° sect 3a et 4°. Quibus accessit ex [illegible] Lorca 3a p.te disp. 30 membro 1°.

191 Ex Doctoribus vero secularibus qmplures adducere possumus p scia conditionata decertantes: praecipuos dabimus. Et inprimis Stapletonius in Antidotis Evangelicis ad cap. 11 Matt. circa illa verba, si in Tyro, et Sidone ett. Ludovicus Sthena Tortosae Ep. in Epis. ad Hebreos c. 4° difficult. 6°. Curiels Salmanticae Primarius Thie professor lib 1° controv.a ultima art ultimo. Mascarenas tt de Auxilijs disp. 1a puncto 4°. Pessontius 1a p.te q. 14 art 1°.

dispᵉ 5ª. Thom Pius eod art dubio 5º n. 6º. Possem hodie oes omno
DD pro hac snia referre, et Thom qui iam huic snie acquiescunt; et sic disi
derit in assignando medio, in quo Deus cognoscat hec futura conditionata
contingentia; ā eos tantum retuli, qui pro hac snia fuere eo et tempore,
quo impugnatores habuit acerrimos.

Antiquiores enim Thom, qui ab exordio Contro~ scrip- 192
serunt in ea opinione sunt, ut assererent non dari in Deo talem sciam futu-
rorum conditionatorum contingentium, atq inde negarunt, Deum certo et infallibilit
cognoscere eventum futurum sub conditᵉ contingenti: et so admittebant
cognitionem quamdam coniecturalem, et probabilem, qua Deus attentis circumstan-
tiis oibus quasi per coniecturas inferebat quod eventurum eet, si talis, aut
talis conditio poneretur. Ita Pius de Ledesma tt de auxiliis, et scia
conditionata dispᵉ 1ª de scia futurorum contingentium difficultate 1ª, ubi as-
serit, Deum so posse per coniecturas cognoscere, quod ea Libera faceret
sub hac aut illa conditᵉ indifferenti, et quod probabilius, aut verosimilius in
eo eventu contingeret; non tn posse certo cognoscere talem eventum fu-
turum: addit praeterea hanc snam doceri ab oibus Discipulis D. Thom.

Ita et docuit Navar- 193
rete ad art. 13. huius qᵉ contr. 56., ubi ex professo impugnat sciam Dei de fu-
turis conditionatis contingentibus; et tandem, § 1º. sectione 6ª concludit, Deum here sc
eminent sciam talium futurorum. Praeterea Blatius Berduc in speciali select. de
scia oino negat hanc sciam conditionatam Deo, et folio 25 videt alios Thom,
qui hanc sciam Deo tribuunt post decretum sue voluntatis. Accessit Pius de Cabrera,
qui qᵉ 6ª art. 1º. dispᵉ 12 asserit, Deum non cognoscere huiuscemodi futura cum
oimoda certitudine, ā cum maxima morali, quam nec ho, nec Anlus here
pot. Gonzales 1ª p. te dispᵉ 44. sectᵉ 1ª asseruit, hanc sciam ab oibus
Thomistis negari. Et Cursus Carmelitanus tt 1º de scia dispᵉ 9 dubio 1º
clare ostendit, plures alios Thom hanc snam nativam tenuisse.

Unde mirum e, quod 194
Ioannes a S. Thoma dispᵉ 20 art 3º. ausus sit asserere, Thom nunquam
negasse hanc sciam conditionatam; ā so docuisse, sciam de futuris conditionatis con-
tingentibus non heri a Deo, nisi dependent a decreto sue voluntatis, et
in tali decreto. Hoc ā quam contra ipsam rei veritatem dictum sit, satis constat ex

ipsius thij superius allegatus. Citat et ex disputationibus celeberrimis Romae hitis c.a hanc controversiam, ut refert Flenao de scia media historice an 9o: ubi et adducit testimonium Magistri Alvelda Dominicani, qui ipsius fuit illis disputationibus de auxiliis: et aperte fatetur 1a pte q. 14 art 13 disp. 44 sect 1a, Thomas 19. sentiam fuisse, in Deo non dari cognitionem certam et infallibilem, sed solum plausibilem, et coniecturalem cuiusque futuri contingentis conditionati. Et haec fuit 1a Thomas responsio ad argumenta a Jesuitis adducta, ut ostendit Gabriel Pennotus in propugnationibus humanae libertatis lib 3o c. 26, qui addit Thomas postea assidua exercitatione certiores factos eam sententiam repudiasse, quam non tutam appellat Magister Zumel to 1o in 1a p. q. 14 art 13 disp. 8 colore 1o.

195 Medium viam ingressi sunt quidam Theologi distinguentes futurum sub conditione conducenti a futuro sub conditione disparata, et non conducenti ad tale futurum. Asserunt quidem a Deo cognosci omnia futura sub conditione conducenti; non vero futura sub conditione disparata, eo quod haec futura nullam habeant veritatem: et ideo docent hi Theologi, omnes propositiones de futuro sub conditione disparata esse falsas. Ita Thomae omnes, qui rationem horum futurorum sub conditione disparate sumunt ad conditionatum non admittunt decretum in Deo, neque [illegible] tali obiecti independenter a decreto: et expressius Alvarez lib 1o de Auxiliis disp. 3a n. 2. Ex nostris hanc sententiam docuisse videtur P. Vasquez disp. 63 c. 4. Lessius de gratia efficaci c. 19. Conine 3a pte q. 61, et alii nonnulli ex antiquioribus; sed iam nostri omnes [illegible] hanc sententiam reiiciunt, et merito propter [illegible] ad aliqua futura conditionata sub conditione conducenti.

Quaestio 2a.

Multipliciter probatur Deum certo cognoscere futura contingentia conditionata.

Sect. 1a

Conclusio proposita ex Sacris Litteris probatur.

196 Deum habere horum futurorum scientiam in praesenti ostendemus prius authoritate, deinde ratione. Abstinemus a consulto a vocibus scientiae mediae aut conditionatae, ut quantum deceret separemus a difficultate circa modum loquendi. Quomodocumque igitur ita appellet ea scientia probatur 1o efficacissime ex Sacra pagina, Deum certo, et infallibiliter cognoscere quodcumque futurum conditionatum. Ad hoc a innumera

testimonia a nostris Doctoribus ponderari solent; præcipuas et clariora seligemus.

197 1.º sit illud Ex. 34, ubi int. alia Dei præcepta hoc Judæis intimat: non accipias filio tuo filiam ex Gentibus, quæ seducet filium tuum, ne sequatur me. Quo loco voces illæ, quæ seducet, non habent sensum absolutum, sed conditionatum in hunc modum: Si filiam ex Gentibus filio tuo dederis, seducet illum, et ad vitium idololatriæ inducet. Etenim Deus Matrimonium Judæorum cum Gentibus non potuit impedire ad removendum damnum, quod ipse præsciverat absolute futurum: hac enim ratione operaretur ad destruendum ānum, geret suis ipsius obtutibus rem ipsa futurum, ac proinde sui scientiam visionis de talibus obto.

198 Hæc ergo verba fuisse a Deo prolata ex certissima noticia conditionatæ futuræ seductionis, sub ea videlicet conditione, qua Hebræi acciperent sibi uxores ex Gentibus, patet ex lib. 3.º Regum cap. 11, ubi verba huius præcepti exprimunt, et refert, cor Salomonis depravatum fuisse ut sequeret Deos alienos mulierum suarum, de quibus Dominus dixerat, non ingrediemini ad illas; certissime enim avertent corda vestra, ut sequamini Deos eorum. Ubi aperte signat, illud futurum conditionatum a Deo præcognosci ex certa et infallibili noticia. In quo textu notandum est, quod licet eventus ille contingens evenerit absolute Salomoni, et aliis Judæis, qui propter mulieres externas in idololatriam inducti sunt; attamen in aliis Judæis, qui non duxerunt uxores alienigenas, talis eventus fuit pure conditionatus, et a Deo certissime cognitus.

199 2.º testimonium extat in 1.º Reg. cap. 23, ubi David Dominum consuluit, an tutus esset Ceilæ; an Saul venturus esset ad ipsum capiendum? et an veniente Saule Ceilitæ essent ipsum tradituri? respondit Deus fore ut Saul veniret, et ut illi venienti David traderet a Ceilitis. Quo responso accepto David civitatem reliquit, et ita neque Saul venit, neque David traditus fuit. Quo loco illa Domini verba, descendet Saul, et tradent Ceilitæ, non possunt habere sensum absolutum. Patet: quia eventus ille re ipsa secutus non est: ergo non fuit a Deo cognitus per scientiam visionis. Habuerunt ergo verba illa sensum conditionatum eventus futuri, sub conditione videlicet quod David permansisset in illa civitate, quod notavit Gieren.

lib de Locis Hebreorum, ubi ita exponit: iste est sensus: si descenderit Saul, et hic te invenerit, tradent te. In eundem sensum hunc locum exponunt Abulensis ibi q. 13 Lyra, aliiq. qui conveniunt cum Glossa. Et notandum est quod ipsa Davidis interrogatio aperte demonstret certam persuasionem, quod Deus eiusmodi futura conditionata infallibiliter cognoscat; alioqui inutilis esset interrogatio.

200 3um testimonium refert Ezechielis cap. 3°, ubi Deus ita Profetam alloquitur: non ad populum profundi sermonis, et ignotae linguae tu mitteris; et si ad illos mittereris ipsi audirent te. Hic Deus affirmat illos obedituros esse Prophetae sub conditione quod ad illos mitteret ad quos alias missus non est, et qui alias non audierunt Prophetam. Simile est illud testimonium Lucae 16: Si Moisen et Prophetas non audiunt, neque si quis ex mortuis resurrexerit, credent. Quo loco praedicit futurum conditionatum, cuius veritas ipsa experientia demonstrata est: nam Lazarus a Christo suscitatus duritiam Iudeorum emolire non potuit ut observavit Chrisostomus in Caput 12 Ioannis.

201 4um testimonium est illud celeberrimum Matt 11, et Lucae 10, ubi Christus Dominus exprobrans duritiam Bethsaidae, et Corozaim, quod poenitentiam non egerint tot visis miraculis ita loquitur: Vae tibi Corozaim, Vae tibi Bethsaida: quia si in Tyro, et Sydone factae fuissent virtutes, quae in te factae sunt, olim in cilicio et cinere poenitentiam egissent. Quibus verbis manifeste patet, Christum Dominum agnovisse poenitentiam Tyriorum, et Sydoniorum futuram sub conditione quod apud illos fierent miracula, quae apud Iudeos facta sunt; haec tamen miracula nunquam re ipsa facta sunt apud Sydonios et Tyrios, neque illorum poenitentia fuit aliquando absolute futura per illa media.

202 5um testimonium est illud Christi Domini Lucae 22: si vobis dixero, non credetis mihi; si autem interrogavero, non respondebitis mihi, neque dimittetis. Ubi infidelitatem, et impoenitentiam Iudeorum conditionalem Deus manifestat, et praedicit. Simile est illud Matt. 24: nisi breviati fuissent dies illi, non salva fieret omnis caro. quo loco revelat damnatio plurimorum sub conditione quod non breviarent dies illi ante adventum Supremi Iudicii; quia tamen re ipsa breviandi sunt dies illi, ideo dam-

nandi re ipsarum. Mitto alia testimonia quæ videri possunt penes
Montoia disp. 63 et passim apud nostrates.
Ad hæc testimonia respon- 103
dent adversarii in illis solum significari dispositiones, et inclinationes causarum
ad eiusmodi futura consideratis illarum naturis, et affectibus ex quibus homines
solent probabiliter cognoscere, quod eventurum sit in his, aut illis circumsta-
tiis. Quapropter hæc futura proponuntur in sacris literis tanquam res dubia,
et incerta, quam ob rem inde sæpe adiungitur particula forte quæ nota dubii,
et incertitudinis ita Matt 11. Si in Sodomis factæ fuissent virtutes, quæ
factæ sunt in te, forte mansissent usque in diem hanc. Et rursus Hieremiæ
26 noli subtrahere verbum si forte audiant, et convertantur. et iterum
Joannis 4°, ubi Christus alloquitur Samaritanam. Si scires donum Dei, et
quis est qui dicit tibi, da mihi bibere, tu forsitan petisses ab eo. Ex
his quæ et similibus exponenda sunt alia testimonia in quibus dubitatio non
exprimitur, ac proinde ex illis solum infertur notitia quædam coniecturalis et
probabilis horum futurorum, et solum ex inclinationibus, et dispositionibus causarum.
Quam interpretationem refert Jansenius in concordia C. 27, eaque placuit
Calvino in caput 11 Matt ut refert Stapletonius ad idem caput.
Sed hanc expositionem 104
admittendam non esse, utpote in Deo adstruentem cognitionem imperfectam, et illo indi-
gnam, egregie docuit Hier. in caput 26 Hieremiæ, et Ezechielis 24, ubi
maximus Scripturarum interpres afirmat, particulam illam forte non significare li-
bertatem arbitrii nostri cum certissima Dei scientia, qua Deus omnia futura sub notione
cognoscit. Et hanc expositionem sequuntur Theodoretus in utroque illo loco, et
Aug. tract. 37 in Joannem ad illa verba, neque me scitis etc. et in Psalmo
1° ne quando irascatur. Chrysostomus et idipsum docuit Hom 78 in Matt ad
illa verba, fidelis servus, et prudens. Idem notavit Ambr 1° de poeni-
tentia C. 9°, et Eusebius lib. 6° de præparatione Evangelica C. 8°, et
interpretes communiter in caput 11 Matt, et alii in locis, quotiescumque particula
forte, aut alia similis occurrit. Consentit D. Thomas in illud caput Matt,
addit quod talis particula ponitur ad significandam difficultatem alicuius rei,
vel mysterii ea. Adde quod sapienter notavit Amb citatus, et ex illo
Abulensis, Maldonatus, Jansenius, Cartusianus, Toletus, et alii, valet

particula forte interdu poni ut afraoni equivaleat, ut ostat ex illo Joan. 28, si me sciretis, forsitan et Patrem meum sciretis. Et acto. ry 8º Poenitentiam age si forte remittatur tibi haec cogitatio etc.

205 Et quidem optima ratione ab omnibus expositoribus, et Theologis excludit ac dubiis ab intellectu Dei et quaelibet cognitio probabilis et coniecturalis; quia talis cognitio e qualiter imperfecta. Etenim cognitio probabilis et dubia e opinio, quae ex suo proprio motivo affert obscuritatem et possibilitatem cum errore, seu cognitione falsa. Et ideo neque sunt ponenda esse in Deo cognitione opinati va, ut monuimus cum omnibus Theologis a n. 134, quapropter testimonia a nobis superius adducta exponi non possunt de cognitione Dei coniecturali e veritatis conditionate futuri; pro certo quia ex testimonio Regum plane constat, illum scivisse certissime de praevaricatione Judaeorum sub ea conditione: idem constat ex illo adverbio certissime avertent corda vestra.

206 Praeterea in iis locis non tantum continentur causarum inclinationes, et huius coniecturae, sed certa scientia eventus sub conditione futuri, patet 1º ex illo testimonio, quod 1º loco adduximus. Etenim David optime noverat animum Saulis ex suis exploratoribus, ut constat ex n. 10 illius capitis: Domine Deus audivit servus tuus, quod disponat Saul venire Ceilam, ut evertat urbem propter me. Noverat deinde timorem Ceilitarum, a quo traditione Davidis liberarent. Atqui his et similibus circumstantiis facile poterat cognoscere, quid verosimilius eventurum esset: cum ergo ad oraculum Dei accessit, non coniecturam aliquam, sed certissimum responsum quaerebat; quo accepto statim aufugit. Patet 2º ex alio testimonio Matth. 11, quia si ibi solum ignoraret dispositio Gentilium ad versionem sub ea conditione, minime esset reprehensio incredulitatis Judaeorum: neque ea dispositio, quae ponet in miraculis Christi Domini, non esset actio aliqua illorum laude digna; ibi autem opponit vitiis Judaeorum virtuti Gentilium, ut patet.

207 Denique ea interpretatio vericonda e, ex quo si testimonia a nobis adducta possent exponi de cognitione futurorum sub conditione [illegible] dispositionibus causarum; alia et testimonia, in quibus futura contingentia absolute praedicuntur, poterunt in eundem sensum exponi. Quapropter et si reipsa non eveniat, quod affratus e absque in Sacris Litteris, nullus erit in veniens [illegible]

redargui poterit falsitatis praedictio futuri. Hoc a gravibus dictis est esse ut, et hic de eis Stapletonius supra relatus, dum haec refert. Quod si lit terarum interpolatis illis corruptela esse, merito afferavit. Constat ergo in praedicta his testimoniis contineri certam, et infallibilem notitiam eventuum contingentium sub conditione futurorum. Et ad hanc veritatem comprobandam accedat Sanctorum Patrum authoritas.

Sect. 2a.

Nostra conclusio probatur ex Sanctis Patribus.

Satis perspicue ex Scripturis Divinis doctrina, et verbis colligitur dari in Deo cogni- 208
tionem cuiuscumque eventus sub conditione futuri. Sed quod probatur 1° ex plurimis quaestionibus excitatis ab Ecclesiae Patribus, quae manifeste in Deo supponunt scientiam conditionatam. Etenim Cyrillus libro 9 in Ioannem cap. 10 rogat, cur Deus hominem formaverit, quem sciebat mandatum non servaturum? Et cur Deus Angelos creaverit, quorum revelationem futuram viderat? eandem quaestionem agitant Divus Hier. lib. 3° contra Pelagium cap. 2°. Tertul. lib. 2° adversus Marcionem a cap. 5°. Damasc. lib. adversus Manichaeos. Chrysost. hom. de Adam, et Eva. Aug. lib. 1° de nuptiis cap. 16, et contra Iulianum lib. 1° cap. 8°.

Sed arguo sic: quaestiones, et similes supponunt in Deo dari scientiam conditionatam, ita probatur: in his quaestionibus supponitur scientia peccati antecedens creationem, et futuritionem absque hominis et Angeli: sed scientia peccati antecedens creationem, et futuritionem absque hominis et Angeli, est scientia conditionata peccati: ergo in his quaestionibus supponitur scientia conditionata peccati.

Syllogismus rectus est. Maior probatur efficaciter: quia in his quaestionibus supponitur in Deo 209
scientia peccati, sub qua Deus posset producere, aut non producere hominem, et Angelum, sive scientia quae posset efficaciter Deum retrahere a creatione; alioquin inepta erit interrogatio, cur Deus creaverit hominem sub cognitione, sub qua non posset illum non creare vel sub qua Deus non posset efficaciter retrahi a creatione: ergo in his quaestionibus supponitur scientia peccati ante futuritionem absque hominis et Angeli. Minor vero illius syllogismi probatur nimirum efficaciter: quia scientia peccati ante creationem, et futuritionem absque hominis et Angeli nequit esse scientia visionis: nam scientia visionis supponit iam decretum absolutum Dei producendi hominem, et permittendi peccatum illius, ac proinde supponit ipsius peccati absque futuritionem: ergo illa scientia peccati antecedens creationem, et futuritionem absque hominis et Angeli est scientia conditionata peccati. Supponimus enim

eo scia ex ee. simplicis intelligentiae. Si n. inquirerent Sti. Pi., cur Deus hos, aut Angelos fecerit, quos cognovit posse peccare; de quibus cognovit re ipsa peccaturos sub conditione, velle quod a Deo fieret, seu produceret. Tale argumentum fit ex illa quaestione, cur voluit Deus Judam in Apostolatus assumpserit, quem cognoverat fore Proditorem.

210 2° probat scia conditionata authoritate Patrum asserentium plures infantes fuisse morte praeventos ante aetatem adultam, quia cernebat Deus, quod si ad illam pervenirent, in peccatum caderent. Hoc autem non pot. a Deo cognosci, nisi per sciam conditionatam peccati; quia tale peccatum re ipsa nunquam fuit positum, neque illi infantes ad aetatem adultam pervenerunt. Ita docuit Aug. lib. de gratia, et Libero arbitrio c. 23 asserens illos parvulos Baptizatos in hac vita relinqui, quos praescivit Deus impios futuros; istos vero baptizatos rapi ex hac vita, ne malitia mutaret intellectum eius. Ita et clarissime Niz. orat.e de iis, qui immature abripiunt, his verbis: Verisimile est, eum qui id quod futurum est, aeque atque praeteritum cognoscit, progressum vitae infantis ad perfectum inhibere, ne quod in praescientia malum animadvertit, cum in eo quam iba victurus fuisset perficiat.

211 Probat. 3° scia conditionata singulariter ex Aug. in lib. de dono perseverantiae c. 9 ita scribit: Certe poterat illos Deus praescientem esse lapsuros, antequam id fieret, auferre de hac vita. Quod autem hic loquatur Aug. de scia conditionata peccati, et non de scia peccati absolute futuri, patet: quia posita scia peccati absolute futuri supponit decretum Dei servandi hos usque ad illud tempus quo labitur in peccatum; stante autem hoc decreto non pot. Deus hos eripere ex hac vita ad vitandum lapsum: debet ergo Aug. intelligi de praescientia, quae antecedat decretum illud Dei, et futuritionem ipsius absolute peccati, atque inde debet intelligi de praescientia conditionata peccati. Praeterea lib. 1 ad Simplicianum q. 7°, dum explicat Aug. efficaciam auxilii Dei ita loquitur de reprobis: si vellet Deus et ipsorum misereri, posset ita vocare, quomodo ipsis aptum esset, ut et moverentur, et intelligerent, et sequerentur: ergo novit Deus, quod si reprobos hoc aut illo modo vocaret, utique sequeretur. Cum ergo responsio reprobi nunquam re ipsa futura sit, nequit a Deo cognosci ut absolute futura; debet ergo ut futura conditionate, et per sciam mediam.

Denig scia ɔditionatā docuit Aug. in Enquiridio c. 95, ubi dicit Sanctos in patria manifestandū ee, cur Deus apud quosdā n fecerit miracula, quę si fierent, illi egissent poenitentiā et alia passim het Aug. ex quā plane deducit scia Dei ɔditionata, sive media.

Sect.° 3ª.

Probat a rone nostra sententia

212 Potissimus nrę resolutioꝭ fontis, quo oes Soc. Ad utunt, desumit ex eo, qd nulla sit ppo, quę detrate n sit vª, aut detrate flª. Pbo igit 1°, in Deo dari cognionē certā cuiuscumq futuri ɔditionati ɔtingentis. Deus certo cognoscit quācumq veritatē: ɔ unū ex ɔtradictoriis de futuro ɔditionato ɔtingenti het detrate veritatē: g° Deus cognoscit unū ex ɔtradictoriis de futuro ɔtingenti ɔditionato; hęc a cognio e scia ɔditionata, g m pbandū assumimus. Coa legitima e. Maior a nullo dubitari pot: nā si Deus n cognosceret omnēq veritatē, aliqua veritas lateret Deū, ac proinde Deus n eet oniscius, neq pfecte sapiens.

213 Mir g°, ad qm tota devolvit diffas, pbat 1°: qa impole e, qd res in aliqua hipothesi sl sit et n sit: impole et e, qd res in aliqua hipothesi neq sit, neq n sit: ɔ futurū ɔditionatū ɔtingens e obtus in aliqua hypothesi: g° impole e, q futurū ɔditionatū ɔtingens sl sit et n sit: et impole et e, q futurū ɔditionatū ɔtingens nec sit neq n sit: g° oino necessariū e qd futurū ɔditionatū ɔtingens heat detrate veritatē l detrate falsitatē: g° unū ex ɔtradictoriis de futuro ɔditionato ɔtingenti het detrate veritatē, aut falsitatē. Hoc g° ɔtradictorium detrate vū nequit a Deo cognosci nisi p sciā ɔditionatā, sive mediā. Fundat argtū in illo prio metphis, quodlibet e l ne. Impole e, idē sl ee et nee: quę quidē pria n sova ss in sensu absoluto; ɔ et in quocūq sensu ɔditionali, sive in quacūq hypothesi poli, et n nugatoria: qa sicut impole e, qd abse res neq sit, neq n sit; ita impole e, qd in aliquo casu hypothesi res neq sit, neq n sit.

214 Pbat 2° eādē mir nmīnū efficit: qa ex duabus pponibus ɔtradictoriis, quęcumq illę sint, una e detrate vª, et altera detrate flª: g° unū ex ɔtradictoriis de futuro ɔditionato ɔtingenti het detrate veritatē. Coa e evens: qa cū hę ɔtradi

ctoria de futuro conditionato contingenti possunt versari propones contradictorie.
Vg si Pruy vocet auxilio A, consentiet. Pruy n consentiet, et si vocet
auxilio A. Que contradictorie sunt, et versant circa duo extrema futu
ra conditionata contingentia, vult circa consensy libery, et nats consensu Pr.
Arg a' satis probat in Loga exeo q. in propositionibus contradictorijs nullus det
mediy: q.a una pcise affirmat, q.o altera negat: acpinde id ipsy q.d sufficit ut
una n sit va, sufficit ut altera va sit. Cfrat: ng qui diceret Tyrios
fuisse convertendos, si apud illos Christus Deus miracula patraret, utiq e-
nunciaret props vg, et nobis ut tals a Deo revelatg: q.o qui id ipsy
negaret asserendo Tyrios n ee convertendos, sub illa condit.e, enunciaret p-
pone flsa, et oppositg Sacris litteris: g.o ex his contradictorijs de futuro con
tingenti conditionato una e determinate va, et altera determinate fla.

215 Pbat adhuc 3.o

et avriori illa pp.o mir: q.a pp.o determinate va e illa, cuius obty dat sicut e-
nunciat appne; et pp.o determinate fla e illa cuius obty n dat sicut enunciat
appne: obty q.dlibet conditionaty contingens l dat, l n dat sicut enunciat
app.e: q.o pp.o q.mtyvis de futuro conditionato contingenti e determinate v.a, l determinate fla:
acpinde uny ex contradictorijs de futuro conditionato contingenti het determinate veri
tats. Mai e defo veritats et falsitats. Min e evety: q.a quodlibet in quo
ys durat.e et hypothesi l e, l ne. Cfrat: ng casu quo Pruy vocet au
xilio A nequit se suspendere ab utroq contradictorio, itaut neqz ponat, ne
qz n ponat consensy: q. in eo casu Pruy determinate ponet; l determinate n ponet
consensy: g.o consensy Pr. in eo casu e determinate futurus l determinate n futurus:
g.o hec pp.o, si Pruy vocet auxilio A, consentiet, determinate e v.a, l determinate
fla: q.a si ponat consensy, erit determinate va; et si n ponat consensy, determinate
erit fla. Hoc arguty rem plane convincit; q.o ut manifesty fiat, ad
versariorum responsionibus occurro.

216 Rent q.o l adversary, oes pp.nes de futu
ro conditionato libero ee determinate fla, et impossibile: q.a oes pp.o conditionaly
affirmat coq, et illats condits ad conditionaty; cy a' int futury libery, et sua
condits ante n det taly coa, et illa.o pp.o erit fla et impoly, que taly
illats affirmavit. Sed ja hanc evasione saty diximus a n 183, ubi p
bavimus, pp.nes conditionals n affirmare connexione int condits et conditionaty

Dª 1º: quia propositiones omnes de futuro libero sub conditione contentae in Sacra Scriptura verae sunt: quoniam non afirmant illationem conditionati ad conditionatum. Patet consequentia: quia si afirmarent utique illationem, cum re vera non detur talis illatio, illae propositiones essent falsae.
Dª 3º: quia possibile est, quod Petrus vocatus auxilio A consentiat: ergo hoc sufficit ut possit esse vera propositio conditionalis de consensu Petri sub auxilio A: quoniam possibile est quod propositio conditionalis de consensu Petri sub auxilio A sit vera: quoniam hae propositiones conditionales non sunt impossibiles, neque necessario falsae. Maior patet, quia id sese contingit. Minor vero etiam constat: quia bene valet: Petrus vocandus manere auxilio A consentiet: ergo non Petrus manet vocet auxilio A consentiet.
Respondent 1º, propositiones 217
de futuro libero sub conditione esse determinate veras, quia afirmant inclinationem, et dispositionem causarum: ex qua probabiliter cognoscit eventum ipse futurum. Sed contra 1º sunt ea omnia quae diximus a numero 204 ubi satis probavimus, propositiones a Deo revelatas, et in Sacris litteris contentas non posse in hunc sensum exponi. Dª 1º: quia si propositio conditionalis ita exponatur, equivalebit propositioni absolutae, in qua afirmetur dispositio et inclinatio causarum ad conditionatum, ut patet: sed propositio conditionalis nequit equivalere propositioni absolutae: quia propositio conditionalis nihil ponit in esse, sicut absoluta: ergo propositio conditionalis nequit eo pacto exponi. Dª 3º: quia stante inclinatione subiecti ad conditionatum potest esse falsa propositio conditionalis: ergo propositio conditionalis non afirmat inclinationem causarum ad conditionatum. Patet consequentia, et probatur antecedens in hac propositione: Petrus tentatus sub his circunstantiis succumbet: sed potest contingere, quod Petrus tentatus, etiam cum ingenti inclinatione ad peccatum adhuc non succumbat: in quo casu falsa erit propositio ut patet: ergo stante inclinatione, et dispositione subiecti ad conditionatum adhuc potest esse falsa propositio conditionalis.

Respondent adhuc 3º, futurum conditionatum non habere veritatem determinatam, eo quod non existat talis veritas: cum enim veritas obiectiva sit ipsum obiectum, quod dicitur verum, non potest existere talis veritas, nisi existat ipsum obiectum. Quapropter propositio de tali futuro conditionato non potest habere veritatem, quia cum eius obiectum utpote non existens, veritatem determinatam non habet. Sed contra hanc responsionem sunt ea omnia, quae diximus in probatione nostrae conclusionis, et praecipuo numero 215. Dª etiam 1º: quia hinc inferret, Deum non cognoscere nisi obiecta existentia: nam quodcumque obiectum non existens non habet determinatam veritatem, eo quod talis veritas, quae cum ipso obiecto identificatur, non existat. Quapropter Deus non habebit scientiam visionis de obiecto absolute futuro: neque 218

scia simplicis intelligentie de obto pure possi: et deniq. Deus n cognosceret impossibilia que n hent veritate transis existentis, neqd illa here poss. Que quide oia absurdissima s., et olysgmis la; ex hac tn responsione manifeste deducunt. Dª e 3º: q. a ppº de futuro sub sditᵉ nihil afrat de psenti abse: q. ut sit vrᵃ, n requ. qᵈ de psenti existat aliqᵈ abse; St. coa: qª ut ppº sit vrᵃ, satis e qᵈ eius obtis existat eo modo, quo afrat. appne. Si qº ppº so afrat existentia sditionalis obti, sufficiet talis existentia sditionalis, et nullo pacto requiret exᵃ absa obtiᵃ ad veritatis talis ppnis.

219. Qª fientys ad pbandq sciq Dei sditionatq desumit ex appetitu nali hois cognoscendi futura Libera sub sditᵉ. Quapt in S. Litteris plures s. Dⁱ oraculi sultat. de his futuris; imo ex hoc nali appetitu cognoscendi veritatis horq futurorq ortq habuit apud gentes sultatio oraculorq, et auscultatio ad illorq responsa: qª sdit psuasq oibus e, numen de his futuris certa cognione here, qm hoes ex seipsis sequi n poss, et illq nalit desiderent. Hinc et orit fidelis timoratorq apud Deq oratio, qua postulant, ut inspiret statq illis, et vite modq, reliquasq circunstantias, qqq bene operent et salutē sequant. Hoc desiderq supponit, hec futura Libera sditionata here veritatis, illaqq certissime a Deo cognosci. Denique prudentes hoes, imo et nobis adversarij de his futuris interrogati rndere solent, se nescire, qᵈ eventurq eet in his aut illis circunstantijs, adduntqq Deus scit. Que oia event pbant, hec futura Libera sub sditᵉ cognoscibilia ee, et a Deo de facto cognosci: qª id qᵈ oibus hoibus psuasq e, et in qᵈ nalit inclinant, e verq nalit e.

220 Et hec argtª n solq pbant, dari in Deo sciq sditionatq eminent, ut voluit Navarrete, sed et fralit: qª Deus cognoscit fralit oem veritatis: si qº futuris sub sditᵉ het veritatis; ut pbant rones hucusq allatq, a Deo debet cognosci fralit, sive p sciq fralis sditionatq. Qᵈ a scia hec Dª de his futuris n heat imperfectᵒⁿ, quas het nra cognio, n tollit, qᵈ in Deo fr sit ea scia; alioqui neqq fr erit in Deo scia de futuris abse: qª hec scia visionis in Deo n het imperfectᵒⁿ, aqq admixtae cognio nra de illis futuris. Alia argtª p hac scia sditionata 2ᵒ fundª omittimus. Et efficacissima sint, qª involvunt difficultates de auxilijs

et ꝓdat D., qui explicari n. poss sine ꝑdicta scia; nisi abstruat
nessitai ꝑmetts phice, q n nullus nos Thole admittere pot.

Sect. 4.a

Haec doctra extendit ad futura sub cdit.e disparata.

Ut rone huc usqz adducte eque pbent scia D. de futuris contingenti 221
bus, que afferunt cdits cducentis, atqz de illis que afferunt cdits n co
ducentis, seu disparatis; de his singillatim scia D. pbanda suscipi
mus pmi. Ait 3. [...]ne, de qua mentes fecimus n. 195. Hanc q. scia
de futuro ctingenti sub cdit.e n cducente cdendqz eo Deo, pbat 1.o
Authorit.e Sacre Pagine lib 4.o Reg c.e 13, ubi cum Joas Rex Israel
ter iaculo terra pcussisset, ait illi Eliseus: si pcussisses quinquies, aut sexties,
sive septies pcussisses Syria usqz ad summatis; nunc a tribus vicibus p
cuties eam. Summalio Syrie revelata e Profete sub cdit.e q.o Rex
Israel quinquies aut septies terra iaculo pcussisset; hec a cditio nullo
pacto cducit ad eg devastatis Syrie ut pt: q.o hec et futura ctingen
tia sub cdit.e n cducente cognoscunt a Deo.

Recursus a ad decretus D. cdi 222
tionatis ex v.te obti, in quo Deus cognoscat hec futura sub cdit.e n c
ducente inutilis e: q.a in psenti n inquirimus, in quo medio Deus hec
obta cognoscat; s. so an re ipsa det in Deo cognio de futuro sub cdit.e
n cducenti, et disparata. deinde q.a eaqz rone poterat dici Deus n cogno
scere futura libera sub cdit.e cducenti; nisi post decretus cditionatis ob
tive, et in tali decreto, q.d cum n admittat a Doctoribus qqqcus in
hac sect.e contendimus inocent recurrent ad decretus, in quo Deus co
gnoscat hec futura ctingentia sub cdit.e disparata. Demqz q.o ideo
ad hoc decretus n recurrimus q.a futura libera sub cdit.e cducenti,
q.a talia futura hent debatqz veritatis, q.m Deus possit, debeatqz co
gnoscere: s. futura et libera sub cdit.e n cducenti hent determtqz ve
ritatis: q.o n e recurrendus ad hoc decretus q.a futura sub cdit.e n cdu
centi, ut Deus possit, debeatqz talia futura cognoscere. Ulte
rius syllogismi pbat applicando argta, que p futuris sub cdi
t.e cducenti adducta a nobis n.

Pbat q. 1.o a rone scia Dei q.o hec futura 223

sub conditionem non conducenti applicatio rone proposita n 213: q^a impole e p obtm in aliqua hypothesi poli et sit, et n sit: et et e impole, q obtm in aliqua hypothesi poli neque sit, neque n sit: et futurum contingens sub condite n conducenti e obtm in aliqua hypothesi poli: q^o etta. Debet q^o futurum contingens sub condite n conducenti here detrate falsitatis aut detrate veritatis q^m nequit Deus cognoscere, nisi p sciam conditionatam, sive mediam. Probat applicando 2^m rone proposita n 214: q^o et eca hec futura poss formari ppnes contradictoriae. Vg si Turca dormiat mane, Prus convertet: Prus n convertet, et si Turca dormiat mane: quae contradictoriae ss, et versant eca extrema contradictoria de futuro contingenti sub condite n conducenti: cum q^o ex ppnibus contradictoriis una debeat ee detrate v^a illius obtm debet a Deo cognosci. Probat 2°: nam qui diceret, Syriam fore delendam, si Joas quinquies terram percussisset, utique diceret ppnem veram, et nobis ut talis a Deo revelatam: q^o qui id ipsum negaret asserendo Syriam n fore delendam sub ea conditione, enunciaret ppnem falsam: q^o ex his contradictoriis una e detrate v^a, et altera detrate falsa.

224 Eodem pacto applicanda e his futuris ro adducta n° 215, et illius confirmatio: nam casu quo Turca dormiat, nequit deficere utraque contradictoria. Ita ut neque existat conversio Pri, neque n existat: q^o in eo casu ponet detrate conversio Pri, vel detrate ponet natio huius conversionis: q^o conversio Pri in eo casu e detrate futura, vel detrate n futura: q^o hec ppno si Turca dormiat, Prus convertet, detrate e v^a, vel detrate falsa q^a si ponat conversio, erit detrate v^a; et si n ponat, erit detrate falsa. Ex quibus oibus plane deducit, concedendam ee Deo sciam mediam de futuris sub condite disparata; et negandam ee talem sciam de futuris sub condite conducenti: q^a eadem e ro utrobique. Ea vero quae ad hec argta reveri poss, et solent, iam a nobis reiecta ss a n 216.

225 Infero, ad veritatem ppnis conditionalis sub condite disparata n requiri exm abiq conditionati. Illo e contra permittere ra in ttl de scia q^e 16 sec. 3^a n 155, ubi asserit ad veritatem huius ppnis, si Turca dormiat, Prus convertet, requiri, q^d Pri conversio sit abre futura. Probat tn illo: q^a ppo conditionalis ex suo genere

nihil ponit [illegible], neq afrat ex9 [illegible], neq conditionati, neq connexi-
one int utrq, ut sæpe inculcavimus: g° ad veritatē ppnis conditiona-
lis nulla exa abra requir: g° ad veritatē ppnis conditionalis de condite
disparata n requr exa abra conditionati; alioquin ea extrahet a rone
ppnis conditionalis, transibit q in ppnē absā, quæ aliqd ponat in ee:
afrat: g° cognio futuri liberi sub condite disparata n ptinet ad
sciā visionis; d ad sciā conditionatā, et mediā, ut oes supponunt, qui
hanc cognionē Deo tribuunt: g° veritas obtiva futuri liberi sub
condite disparata n e exsistentia abra conditionati. Et coa: g° exa
abra conditionati trat sciā visionis in Deo. Cū g° veritas obtiva
sufficiat ad veritatē formalē ppnis, nequit requiri exa abra conditi-
onati ad veritatē ppnis de futuro libero sub condite disparata

Dices 2a 226

illatē ex pcitato Doctore ad veritatē ppnis de futuro sub condite di-
sparata requr, qd exat conditionatū, sive exat, sive n exat conditio: d in hoc
involvit exa abra conditionati: g° ad veritatē ppnis de futuro sub condite
disparata requr qd det exa abra conditionati. Ptat mar: qa ad veritē
ppnis de futuro sub condite disparata requr, qd exat conditionatū sub con-
dite disparata, et imptinenti ad tale conditionatū: g° requr qd exsistat con-
ditionatū sive exsistat, sive n exsistat conditio. Ans pt, et coa pbat: qa
id, quo exsistente altera exsistit n se het imptinent sive disparate ad
illud alterū; ut videt evens: g° conditio quæ se heat imptinenter sive
disparate ad conditionatū, talis debet eē, ut exsistat conditionatū exsistente
l n exsistente ea condite.

Reo, conditē disparatā sē here, qd n inferat conditionatū, 227
neq natē conditionati; n tn requr qd exsistat conditionatū exsistente aut n e-
xistente condite: qa res imptinenter se hens ad alterā pot iungi cū illa qua
si casu, et fortuito: ita Petrus coexistit Olympio; et ad ex9 Petri imptinenter
se heat ex9 Olympi; n tn pterea debet Petrus exsistere exsistente, l
n exsistente Olympio. Quapropt ad argtū reo nando marē. Ad illius
pbatē concesso anti no coā. Ad huius pbatē no ans, cuius falsitas
ptat in exemplo adducto. Cū g° ppo conditionata, ut sæpe a nobis dictū
e, n enunciet illatē conditionis ad conditionatū, neq illā net, d so afrt

ex conditionali, et casu ex conditione existente; v.a ... secluso ominino connexione, et est independenti ab in connexione, dummodo conditionatum coexistat conditioni, et casu in quo talis conditio existat

Sect. 9.a

Solutio argumentorum quae authoritate nituntur.

228 1. Argumentum, quo maxime fidunt adversarii scientiae conditionatae, desumitur ex D. Aug., qui lib. de praedestinatione Sanctorum c. 14 exponens illud Sapientiae, raptus est, ne malitia mutaret intellectum eius, videtur negare praescientiam peccatorum, quae forent, si Iustus ille diutius viveret: ita enim inquit: hoc dictum est secundum pericula vitae huius; non secundum praescientiam Dei, quae hoc praescivit quod futurum erat; non quod futurum non erat: id est quod ei mortem immaturam fuerat largiturus, ut tentationum subtraheret incerto; non quod peccaturus erat, qui permansurus in tentatione non erat. Quibus verbis videtur Aug. negare scientiam conditionatam: quia deceptio iusti sub conditione, quod diutius viveret, erat futura sub conditione; hanc autem deceptionem Aug. non cognovit Deus secundum suam praescientiam, sed secundum pericula vitae: hoc autem est cognoscere illius deceptionem futuram secundum inclinationem causarum, ex quibus probabilis fit coniectura de ipso eventu futuro. Praeterea aperte negat eius scientiam, dum asserit Deum praescire quod futurum absolute erat, non quod futurum non erat: quia deceptio iusti, quae absolute futura non erat, non praescitur a Deo.

229 Similia verba habet S. Prosp. in Ep. ad Aug., quae est ante illius librum de praedestinatione, ubi ita de Semipelagianis loquitur: in tantum commentitiis meritis electos Dei subiiciunt, ut quia praeterita non existant, futura, quae non sunt futura, confingant, novo quodam apud illos absurditatis genere, et non agenda praescita sint, et praescita non apta sint. Refert quod Prosper tanquam rem omnino commentitiam et absurdissimam, quod Deus habeat praescientiam operum bonorum sub conditione, quae numquam re ipsa futura sunt. Sonat Damasc. in dialogo contra Manichaeos, ubi hanc scientiam conditionatam appellat imposturam his verbis: si Deus aliquos non condidisset, quia praescivisset peccaturos, non esset haec praescientia, sed impostura: nam sicut cognitio est earum rerum quae sunt; ita praenotio est earum rerum, quae certo futura sunt. Negat quod Damasc. praescientiam peccati futuri sub conditione, quod aliquis a Deo producatur.

230 Alij testimonijs rs sibi ofenire videntur Th. qqq hec scia)ditionata displicuit. Sed ut vq pdictis testimonijs, et clariq intelligentiq exhibeamus, pmitto 1° Massilienses Semipelagianos,) quos agunt Aug. et Prosper asseruisse Deus sciuisse quosdq, si ad etates adultq pvenirent, ex suo libero arbitrio effecturos mala opera, ppt que griq Baptismi illis Deus denegavit; alios vero ex suo libero arbitrio pia opera effecturos, ppt que griq Baptismi, et v dats Deus illis ocessit. Inqua doctra otinet duplex error) fidq. 1us qd ppt opera ex solo libero arbitrio effectura pdestinavent Deus griq Baptismi, et fecerit electos. 2us error e qd ppt opera bona aliu mala, que re ipsa n sint aliquando; o fuissent sub)ditc, mereamur, aut demereamur apud Deus. E em de fide, qd Deus premiq aut supplicius de facto ofert ppt opera bona aut mala que re ipsa facimus; et n ppt opera illa que sub hac, aut illa)ditc efficeremus.

Pmitto 2°, sciq pprie sumpta disqui fr a cognione, et a scia: qa pscia, sive prenotio pprie sumpta e cognio rus sui obti, ut notavimus n 136, ubi cognionq Dq dividimus in sciq et psciq. Eam divisionq tradedit Magist Sententiarus in 1° distinctc 35, § ad hoc, Quappt si rigorose, et pprie loquamur, sola illa cognio appellanda e pscia, sive pnotio que sui obti duratc pcedit: et ideo scia simplicis intelligentie n e pscia, neqs pnotio; lt sit cognio certa et evens. Ita animadvertit Damasc.) Manicheos, ppe fine, his verbis: aliud in Deo e cognio: aliud pnotio: cognio em, e eorq que s; pnotio a eorq que futura ss, anteqm pdeant. Et hac notatc intelligendus venit Hugo Victorinus lib 1° de sacramtis ptc 2a cc 16, ubi ita scribit: si n eent res future, in Deo quanvis eet scia, n tn futurorq pscia; d ipsa que pscia e, fuisset scia, si futurq aliqd n fuisset.

Qqq positis ad testimonius Aug remus, 232 in illo n negari sciq)ditionatq, qm ipse Aug. sepe docuit loris a nobis adductis a n 210 so qd otendit Aug.) Semipelagianos, opera pure)ditionata nec simpliciter merita, aut demerita, ppt

que Deus premiis, vel suppliciis decernat: quamquam ista scientia, qua
Deus cognoscit opera pure conditionata, non est prescientia, neque prenotio proprie
loquendo; quia non attingit opus quod re ipsa futurum sit, et quod durante sub
sequatur ad cognitionem Dei. Unde colligit quod peccatum infantis sub
conditione non possit a Deo proprie presciri; eo quod tale peccatum nunquam re
ipsa futurum sit, quia infans ille ante adultam etatem re ipsa eripi-
endus est ex hac vita. Hinc concludit Aug. Deum non posse ra-
pere iustum ex hac vita per prescientiam, hoc est per cognitionem absolutam peccati:
quia talis cognitio peccati absolute futuri non datur, eo quod absolute iustus ille
non sit permansurus in tentatione: errant ergo Semipelagiani asseren-
tes, opus quod non erit, quod foret esse absolute peccatum, seu meritum propter
quod Deus poenam aliquam decernat, aut premium.

233 Aug. et nostram mentem explicant
Aug. in eodem libro de predestinatione c. 13 his verbis hoc, futura, que non sunt
futura, procul dubio nulla sunt merita, et hoc videre facillimum est. Ideo nec
Pelagiani hoc dicere potuerunt, et multo magis nec isti dicere debu-
erunt. Id quod clarius docuit lib. 1° de anima, et eius origine c. 12. quo
modo, inquit, puniuntur peccata, que nulla sunt; idest, que nec vita ista
nondum incipiente commissa sunt ante carnem; nec morte preveniente post
carnem. Aug. ergo non reiicit scientiam, qua Deus cognoscat, quomodo
quisque victurus esset, si diutius viveret; scientiam, qua in operibus pure
conditionatis attingat absoluta merita vel demerita: et in hoc sensu docet
iustum non esse raptum per prescientiam, hoc est, per cognitionem peccati absolute futuri;
sed per pericula huius vite, in que lapsurus esset, si iustus diutius viveret,
Deus certo, et infallibiliter cognoscit per scientiam conditionatam.

234 Eodem sensu intelligendus
est S. Prosper, qui omnia Aug. discipulus dum asserit, commentitium, et ab
surdum esse, quod Deus cognoscat futura sub conditione per prescientiam, que antecedat
futurum ipsum absolutum, et que sufficiat ad absolutum meritum, aut demeritum
nostrum apud Deum, ut asserebant Massilienses. Pereat eum docet, merita
esse commentitia illa, propter que cognita ut futura sub conditione ex libero ar
bitrio Deus conferat infantibus Baptismum, ut delirabant Heretici; dum
illa fidei dogmata tradit, velit nulla esse bona opera ex libero solo arbi-

tric pfecta, quæ coram Deo mereant; et bona, l mala opera pu-
re conditionata n habere ronem meriti, aut demeriti apud Deum. Ea
hæc explicatur Damasc: Loqui eum de pscia peccati ut abse futu-
ri, et ideo asserit, qd si Deus aliquem n condidisset ppt peccatum conditio-
nate futurum, qd cognosceret tamqm demeritum abse dignum supplicio;
scia, qua id indicaret ee impostura: qa abse vitio verteret pecca-
tum pure conditionatum, et qd nunqm re ipsa committendum e.

Cum hac doctna optime co- 235
hæret, qd Aug. aliquando sciam futurorum sub condite appellet psciam, pre-
certim qto ad ipsam subsequitur decretum Dei voluntatis, ra cuius ea cognoscit
ant. Juncem. Aug. n loqui de pscia rigorose et proprie sumpta, quæ
antecedat suum objectum durat reali; d de scia, quæ ordine ronis pcedat
decretum liberum voluntatis Dei; et in hoc sensu appellat psciam, hoc e, sciam
pcedens, et dirigens decreta libera Dei: qa revera scia de futuris
conditionate in his aut illis circumstantiis antecedit et dirigit volunts
Dei, ut hac l illa rone decernat qqd ipsi placitum e. Concludimus,
Semipelagianos [illegible] aquerisse sciam conditionatorum in Deo, in quo minime
errarunt, neqe ex isto ce impugnant ab Aug. cæterisqe Catholicis; d ex
eo qe asseruerint p hanc sciam conditionatorum cognosci a Deo merita, aut de-
merita creaturarum ppt quæ Deus abse pmia aut supplicia decernat;
pcertim qa indicabant cum Pelagianis opera ex solo libero arbitrio p-
fecta ee meritoria qrie et pdsationis Dei.

Sectio 6a.

Solvuntur argta quæ a rone desumuntur.

1o obiicit. Cognitio, quæ in suo cptu frali afferat imperfectus, n e 236
admittenda in Deo: d cognitio de futuris conditionatis ctingentibus affert in
suo cptu frali imperfectus: go cognitio de futuris conditionatis ctingentibus n e
admittenda in Deo. Mar e certa. Mir pbat assignando imperfectus
talis cognitionis: nam inprimis ea cognitio e abstractiva, qa pilla n indicat
intellus dari conditum, neqe conditionatum, ac proinde abstrahit ab exa utriusqe.
2o talis cognitio de futuris conditionatis ctingentibus e essentialiter composita: qa
p unam fralitatem attingit conditum; et p aliam attingit conditionatum; ex utraqe
a fralitate componit essentialiter ea cognitio conditionata. 3o talis cognitio

attingit aliq^d obti^m mere apprehensive: g^o apprehensive tantum attingit conditi^s, de qua nihil enuntiat. Atqui cognitio composita, abstractiva, et mere apprehensiva est essentialiter imperfecta: g^o cognitio de futuris conditionatis contingentibus est essentialiter imperfecta.

237 Resp. scientiam de futuro contingenti conditionato ex suo conceptu nullam afferre imperfectionem. Quod ut ostendat, loquamur exempli gratia de isto actu: si Petrus vocet auxilio A, consentiet. Iste actus non est abstractivus; et per illum non iudicet Deus dari ex^a absque auxilij, neque consensus: quia per illo signo per quo datur talis actus in Deo, non est iudicabilis ex^a absque, neque futuritio auxilii aut consensus. Ita cognitio simplicis intelligentiae non est abstractiva in Deo: et per illam Deus non abstrahet ex^a, aut non ex^a obiecti: quia per illud signo, in quo datur scientia simplicis intelligentiae non est iudicabilis ex^a neque non ex^a sui obiecti. Deinde ille actus non est essentialiter compositus: quia per unicam, et indivisibilem cognitionem potest attingi ea, quae ex parte obiecti plura sunt, ut in sententia ex libris de anima supponimus. Ita Deus per cognitionem omnino simplicem realiter et virtualiter attingit omnia praedicata Petri essentialia et accidentalia: et in ea cognitione Dei possit intellectus noster discernere formaliter tractatum ad praedicata essentialia, et formaliter tractatum ad praedicata accidentalia Petri. Denique ille actus nihil attingit apprehensive; quia per illum Deus non solum enuntiat auxilium esse conditi^s, sub qua erit consensus; verum et omnia praedicata realia identificata cum illo auxilio, et cum consensu, et solum ex^a absque sunt per eo signo non est affirmabilis. Quae omnia facile retorqueri possunt in quacumque alia cognitione Dei simplicis intelligentiae et visionis, in quam fingi possunt similes imperfectiones, quae ab omnibus debent negari in quacumque cognitione Dei.

238 Obiicitur 1°. Quodlibet obiectum est in aliqua temporis differentia; sed non est in aliqua temporis differentia: g^o non est possibilis scientia conditionata, quae distinguatur a scientia visionis, et a scientia simplicis intelligentiae. Probatur consequentia: quia obiectum nequit habere alium modum essendi, nisi intra statum possibilitatis; vel extra statum possibilitatis egrediendo ad statum ex^{ae}: sed si obiectum maneat intra statum possibilitatis, cognoscitur per scientiam simplicis intelligentiae; et si extrahatur ad statum ex^{ae}, cognoscitur per scientiam visionis: g^o sicut non est alius modus essendi, ita neque alia cognitio, quae non sit

simplicis intelligentiæ, et visionis. Probatur: quia in omni instanti habet Deus cognitionem absolutam de existentia, vel non existentia obiecti; ergo nequit Deus in aliquo instanti habere cognitionem conditionatam de aliquo obiecto. Probatur consequentia: quia in eodem instanti non possunt coniungi cognitio absoluta, et conditionata eiusdem obiecti: hæc enim conditionata cognitio esset impertinens, et otiosa.

Respondeo concesso antecedenti negando consequentiam. 237

Ad probationem dicimus maiorem: obiectum nequit habere aliquem modum essendi absolutum, concedo maiorem; nequit habere aliquem modum essendi conditionatum, nego maiorem. Etenim quando obiectum non existit absolute, et tanquam absolute manet intra statum possibilitatis adhuc de illo verificatur quod si existeret coniungeretur cum alio: verbi gratia (?) auxilium, quod maneat absolute intra statum possibilitatis, vere de illo auxilio dicitur, quod si existeret, coniungeretur cum consensu Petri. Et certe eadem forma arguendi probari poterat, in Deo non dari nisi scientiam visionis: quia obiectum quodlibet vel existit, vel non existit absolute; utrumque autem cognoscit per scientiam visionis: ergo non datur in Deo scientia simplicis intelligentiæ. Ad confirmationem concesso antecedenti nego consequentiam, et illius probationem: quia in eodem instanti reali coniungi possunt notitia absoluta et conditionata obiecti, ita ut notitia conditionata antecedat in aliquo signo rationis in quo detur indifferentia ad notitiam absolutam. Ita in eodem instanti reali habet Deus notitiam simplicis intelligentiæ et visionis circa futura, taliter ut notitia simplicis intelligentiæ sit aliquomodo antecedens notitiam visionis, et ad illam indifferens.

Obiicit 3.º futura 240

contingentia conditionata non sunt in se aliquid determinatum: ergo non possunt a Deo determinate cognosci. Antecedens probatur: quia id quod est indifferens ad esse et ad non esse non est in se aliquid determinatum; sed futura contingentia conditionata sunt indifferentia ad esse et ad non esse: ergo non sunt in se aliquid determinatum. Probatur: quia futurum conditionatum contingens non est quid fictum ab intellectu, neque aliquid existens independenter ab intellectu; alioqui aliquid creatum ab æterno existeret: quod futurum conditionatum contingens non est aliquid determinatum, ac proinde non potest determinate cognosci.

Respondeo negando antecedens: ad illius probationem nego maiorem, cuius falsitas constat in eventu pure conditionali, quod est indifferens ad esse, et ad non esse; adhuc tamen est aliquid determinatum in se, et cognoscibile a Deo per scientiam simplicis intelligentiæ. Ad confirmationem concesso antecedenti nego consequentiam. Ita enim potest esse aliquid determinatum, et determinate cognoscibile: licet non sit aliquid fictum ab intellectu, neque aliquid existens in

devendenta ab intellectu, et sic objectus facile dissolvitur, si semel statuatur id quod certissimum est, videlicet objectum esse conciliabile, et verificativum propositionis quamvis tale objectum non existat; imo quamvis non possit existere.

241 Obiicit 4°. Nullum datur medium in quo Deus possit cognoscere futurum conditionatum contingens: ergo Deus non cognoscit tale futurum. Respondeo negando consequentiam: quia Deus potest cognoscere, et reipsa cognoscit haec futura in se ipsis, ut potentia se habentibus detracta veritate. Aliis ab hujus objectionis pro quaestionibus sequentibus examinandum erit.

Quaestio 3ª

Utrum Deus cognoscat futura libera conditionata in decreto suo conditionato.

Sectio 1ª

Explicatur difficultas, et status questionis.

242 Cum ex dictis quaestione ante plane constet Deum cognoscere futura contingentia conditionata certo et infallibiliter; idque tum ingenti Authoritate et ratione vonde re probaverimus contra priores Thomistas, alii mox subsequuti sunt asserentes, hanc scientiam conditionatam a Deo haberi post decretum suae voluntatis absolutum, et actu existens in Deo, quod dicitur conditionatum ex parte objecti, eo quod Deus per hoc decretum non decernat rem absolute ponendam; sed ponendam sub hac aut illa conditione. Docent quod Deum decrevisse, seu praedefinisse non solum creatura absolute futura; sed etiam singula futura sub conditione, statuendo quod hoc sub illa conditione; illud vero sub alia fiat exempli gratia: habet Deus decretum actu existens, quo ab aeterno decrevit conversionem Sydoniorum sub conditione, quod apud illos fieret miracula Christi; atque in hoc decreto aiunt, Deum certo, et infallibiliter cognoscere conversionem Sydoniorum sub ea conditione.

243 Hoc decretum subjective absolutum, et objective conditionatum defendunt a suis assertoribus ante scientiam conditionatam, et pro libito Dei receptum, minimeque dependens, aut impedibile a libertate creata. Et cum praeterea Christus Patres Dominicani ad conversionem libere ponendam requirant indispensabiliter praedeterminationem physicam, ideo decretum illud decernit, conversionem ponendam esse conditionate media praedeterminatione. Quapropter in hoc decreto videt Deus conversionem conditionate v

nendq: q^a nessariy e, q^d Deus videat id, q^d decernit, et q^d infer t inevitabilit ex suo decreto. Hinc tandem deducunt sciq conditiona tq ee Deo liberq, q^a innitit decreto libero sue voluty, aquo pvenit, q^d hec obta sint conditionate futura. Ita hodie docent Dominicani oes ex Mag. Albarez lib 1° de auxiliis disp^e 7^a; Albelda disp^e 44 sec. 3^a. Joanne a S^o Tha. disp^e 20: Goneto disp^e 6^a 15 de scia; et oiu latissime Godoy de scia a disp^e 34. Ita et defendunt illi Heterodoxi, qui phicas pdeterminationes ad quodcunq opus creatq nessarias ee docuerunt.

Esa stant oes Soc. DD. stant asserentes, 244
Deu cognoscere oia futura libera conditionata independent a quolibet decreto actualit exercito, et conditionate tendente in futury liberq. Exquo deducimus hanc sciq conditionatq n ee liberq Deo, q^a n supponit decretq liberq Dei in quo innitat. Plures alij extra Soc. hanc snq defendunt, quorq aliquos eduximus a n. 190; reliqui videri poss: apud Rib. de scia disp^e 10 c^e 1°. Exipsis Dominicanis hec decreta conditionata reiiciunt Pns de Ledesma disp 2^a de scia futurorq ptingentiq conditionatorq difficult^e 2^a, ubi illud decretq fly et improbabile vocat. Blasius Berdue in relect^e 3^a sciq medig folio 12 hec decreta conditionata oino reiicit, et folio 25 addit, q^d incidunt in Scyllq cupientes vitare Carybdim, qui dq refellunt sciq medig, ista decreta conditionata pfingunt. Deinde Baltasar Navarrete 1° Controversiarq in D. Th. et eius Schole defensione ptrov^a 56 § 3° asserit ee manifeste p^a D. Tha ponere in Deo decretq q^a obty conditionatq quodcunq. Plus Nazarius 1^a p^te q^e 14 art. 13 ptrov^a 1^a fatet decreta conditionata haud facile intelligi, et multo difficilius inveniri. Sed decretq ut implectq, et frivolq reiicit Pns de Cabrera Dominicanorq asecla 3^a p^te q^e 1^a art 3° disp 1^a § 22.

Scotistae nonnulli cq Dominicanis pveniunt, qui docent ad sciq conditionatq requiri in Deo decretq conditionatq obtive, sed ab illis longe dividunt 1° q^a negant ex illo decreto phicq pdeterminationes derivari: ubi ficata condit^e, a ppmotis n requiri ad operatr creaturarq semp defendunt. 245

deinde diriderit qº illud decretu oditionatu n defendunt vnoary, ness independens a nra libertate; D. so concomitant saul et coent se hery, et ita ut sit impedibile y nra libert. Jnc. omnes huius trac. ejcanus in disp. et argt. y opulentiy ccc variay acey theologi doctras in qº argtº, oino reiicit decreta quaeque oditionata ccc. ta que nunqm abre erunt, additq. haec decreta nulla sunto nisi

Sect. 1ª.

Nra mayb bat ex dictis quaestione anti:

146 Dm nobis e, Deus cognoscere futura libera oditionata inde pendenter aquocuq. decreto existenti in Deo. Prbat 1º ex illo testi
N.A. monio Matt 11, et Luc 10, Vae tibi Corozain etc.: qa si veritas futur. oversionis Tyriorum sub miraculis Xpti proveniret a Dº decreto inanis eet, et inepta exprobatio facta Judeis a Xpto: Di nequit dici: qº veritas futuri oditionati n provenit a decreto Dº: ergo inde independenter a tali decreto futurum illud fiet vi cognoscibile a Deo: prbat sudet 1º: qa si veritas futurae oversionis Tyriorum sub illa odite proveniret a decreto Dº, idq eet opponere oversionis illius Judeis, atq opponere decretu oversionis Tyriorum sub ea odit.: oversio cum Xª adversarios oditio nata nullius fiet eet, nullaq. veritas pt decretu Dy; d increpare vitiy oversionis Judeorum sub miraculis Xpti, ex eo qd Deus decreverit Tyriorum oversionis, si apud illos fierent illa miracula e inanis increpatio ut pt: statim em retorquere poss. Judei obiurgat. in Xptum qd n decrevisset oversionis illorum; sicut decrevit oversionis Tyriorum: qº etc.

147 Suadet 2º illa maior: qª increpatio rei n factae ab aliquo ex eo qd eadem rem alius fecisset, ut sit prudens, debet fieri ceteris paribus ex pte eorum, quae conducunt ad rem illam efficiendam: stultus enim eet Rex, qui duces reprehenderet de n reportata victoria ex eo qd alius maioribus copiis, et expensis sibi victoriam reportaverit: cumqº decretum Dei effcax de oversione Tyriorum sub ea odite maxime conducat ad tales oversionis obtinendas; imo xª adversarios ea oversio n poterit nisi dependenter ab eo decreto; iam reprehensio n erit ceteris paribus ex pte

que deducunt ad conversionem, quia de conversione Judeorum non fuit in-
hoc tale decretum sub conditione miraculorum Christi; quare increpatio il-
la iniusta et imprudens esset. Probatur quia ubi increpatio comparativa nu-
lla sit, debet is qui increpat non carere incupabilitate aliqua cur non bene
operaverint, et quod deducit ad bene operandum: sed si Deus decrevisset conversionem Ty-
riorum, et non conversionem Judeorum sub miraculis Christi, Judei carerent inculpa-
bilitate aliqua, qua gauderent Tyrii, et quod deduceret ad bene operandum, quale
est illud decretum Dei in sententia adversariorum: quod si res ita se haberet, increpatio
illa comparativa facta a Christo Domino non erit iusta neque prudens.

Probatur 2º prae- 245
sentia ex Aug. lib. de bono perseverantiae c. 14, ubi exponens illud te-
stimonium sic in Tyro etc. ita decidit: atque ex hoc apparet quosdam
habere in ipso ingenio Dei naturale munus intelligentiae, quo moveantur ad fi-
dem si congrua suis mentibus aut audiant verba aut signa conspiciant. Quibus
verbis manifeste constat veritatem conversionis futurae Tyriorum non reduci ad
Dei decretum actu existens in Deo: quia si res ita se haberet, conversio sub con-
ditione non proveniret ex munere intelligentiae ut voluit Aug., sed potius oriretur
ex solo Dei decreto. Id ipsum colligit ex illis Aug. verbis quae explic-
cuimus a nº 228, ubi docet, iustum ex hac vita raptum, quem sciebat Deus
lapsurum esse in periculo huius vitae; quia Christiani adversarios dicimus esse, iustum
raptum fuisse non proveniret ad eam aetatem in qua decreverat Deus eum
in peccata prolabi. Huc et adduco illud testimonium si vellet Deus et
eorum misereri etc., de quo mentionem fecimus nº 241: quia illis verbis si vel-
let, significant voluntatem non quae actu sit in Deo, sed quae esset, si repletus ille
misericordia a Deo sequeretur.

Est et efficacissimum testimonium Aug. desumptum 246
ex lib. 12 de civitate Dei c. 6º, ubi de duobus hominibus iustis in au-
xilio ad bonum, et in suggestione ad malum aeque se habentibus ita lo-
quitur: si eadem tentatione ambo tentantur, et unus ei cedat, atque consentiat;
alter vero idem, qui fuerat, perseveret, quid aliud apparet, nisi unum
voluisse; alterum noluisse a castitate deficere: Deus quae cognoscit,
quod unus ex his hominibus succumberet tentationi, et alter non succumberet: sed haec
scientia Christiana Aug. non fundat in decretum Dei, dum quia si unus habere decretum

de suo passu, et n alius, neque se herent, maxime si ex hijs de
cretis dimanarent pdetraenes prsus diversi; hs veivue g^a tota ro
diversitatis ponit ab Aug. in eo q^d unus velit, et alter nolit succu
bere; hoc a: sis n eet si unus heret decretis, et n alius: nq diversitas
deberet refundi in diversis decretoris, et pdetraonis. Alia Aug., et
Sanctorum Patrum testimonia brevitatis ca omittimus que videri posiat
apud Ruiz de Montoia p integras dispns 66.

250 Rone vero pbat 2° nra sna illis
arat^s, qqng^e anti utebamur ad pbandu q in Deo scia sditionatis
que argta eque pbant hanc scia a Deo hiri independent a
quocuqs actu existente. Etenim nullo existente decreto D^o et in
dependent ab illo, adhuc versus sditionate futurus e cogcibs a Deo:
g^o re ipsa a Deo cognoscit independent a quocuqs decreto D^o.
~~Etenim nullo existente~~ = Ans pbat: nq independent a quocuqs decreto
versus sditionate futurus e detrate vus s tus et pet verificare pp^ons
sditionalis: q^a independent a quocuqs decreto pps e illar vris ex libet e sne
impole e ids si ee et n ee. Preterea independent a quocuqs decreto it
ri ven ppmes stradictorie ex actus sditionate futuris quarum una libet
ee debate vra, et altera debate fla: g^o independent a quocuqs decr
to futuris sditionatis stingeris e a Deo cgscile. Pbat: q^a obtus ps^nis sdi
tionate ut pscinderis a quocuqs decreto existenti ostibuit veritas pp^nis s
ditionatis: g^o tale obtus e cogcile independent a quocuqs decreto existen
ti. Ans pt: q^a obtus pponis sditionatis n e aliqd decretus; d ipsumet ob
tus qd decretalis dr ab adversariis. Cra vero pbat: q^a obtus sditionatis
cis actu veritas se ipso e veritas obtiva talis actus: d quecuqs veritas ob
tiva e in se cogcibs: g^o ctta.

Sect. 3.

Probat nostra sna impugnando hec
decreta obtiva sditionata.

251 Dicimus iq, et pbemus, decreta hec sditionalia obtive, et subiective
sa in Deo n dari, ac proinde in hoc medio Deus n posse cognoscere
futura libera sditionata. Q^d 1° pbat: q^a talia decreta sditionata
ee^a overates liberas huas tollunt libertas; d Deus n cognoscit

futura libera conditionata in medio ipsi libertati opposito: quo Deus non cognosceret futura libera conditionata in decreto suo conditionato. Probatur maior: quia decretum illud conditionatum omnino antecedit operationem creaturae, et illi resisti non potest: sed quod antecedit operationem creaturae, et illi resisti non potest, tollit libertatem creaturae: quo decretum illud conditionatum tollit libertatem creaturae. Probatur stincta doctrina adversariorum: quia ante illud decretum nullum esse habet operatio creaturae, et omnino impedibile a creatura: deinde decretum illud conditionatum de consensu posita conditione infert necessario quodam, et infallibili connexione talem consensum, ita ut non sit in potestate creaturae sub eius conditione et decreto componere nationem consensus; alioqui esset in potestate creaturae frustrari hoc decretum: quia si daret nationem consensus posita conditione sub qua Deus praedeterminavit consensum, procul dubio frustraret decretum illud praedeterminans, ut patet.

Hic vero clare traditur 262
ab Augustino lib. 3° de libero arbitrio c. 18. ubi agens de requisitis ad libertatem ita concludit: si laboriosum est omnia mandare memoriae hoc breviter tene: quaecumque ista causa est voluntatis, si ei resisti non potest sine peccato ei ceditur. Et paulo inferius: quis enim peccat in eo, quod nullo modo caveri potest: peccat autem: quo caveri potest. En quam aperte docet, quamvis causa seu quaeque se habet ex parte et ante ad operationem si ei resisti non possit, pugnaret cum libertate. Et res est manifesta quae ex ipsa libertatis natura desumitur: quia libertas voluntatis in eo consistit, quod positis omnibus antibus operationem possit sub eis illis operari et non operari, atque adeo componere operationem et nationem operationis cum omnibus antecedentibus requisitis. Probatur: nam si Deus decreto suo praedeterminativo statuat, quod in instanti ego legam, accedente illo instanti iam non possum non legere, et ideo non habeo libertatem ad legendum; alioqui haberem libertatem ad frustrandum illud decretum praedeterminativum meae lectionis: sed libertas ad legendum consistit in potestate antecedenti ad utrumlibet quo posito eo decreto praedeterminativo nulla manet in creatura libertas.

Inanis est illa distinctio qua huic validissimo argumento occurrere solent Thomistae asserentes quod in sensu diviso decreti praedeterminativi potuerim non operari, et ideo libertatem creatam adhuc sub illo decreto conser- 263

vari; qa hoc so e q° ego potuerim n operari, si deficeret ta-
le decretu, et si n daret nessitas illius, ac proinde q° in co casu es-
sem liber ad operandu; ceteru stante decreto et nessitate illius nulla
in me relinquit libertas ad n operandu. Ita hoc ceco n e liberu vide-
re: ht in sensu diviso a cecitate, sive si n eet cecus, videre potuisset. Re-
gr q° ad libertas poa coniungendi operat[ionem] aut n operat[ionem] cu oibus ant[ecedentibus]
requisitis ad tale operat[ionem]; et ideo regr poa ad operat[ionem] n so in sensu di-
viso; d et in sensu coposito cuiuscumq[ue] ce ad operandu.

254 Dices hoc ipsu argtu here lo-
cu in nra opinione de scia [con]ditionata ante liberu decretu D[e]i voluntatis.
qa posita in Deo scia futuritis mee operat[ionis] sub his circunstantiis, et
re ipsa positis illis circunstantiis n possu n operari; alioqui illa scia Dei
eet fallibilis, qd n e minus impole, qm qd decretu Dei sit mutabile.
Reo in nra sna hoc argtu nullu vim here; qa ht admittamus q°
posita scia in Deo de mea operat[ion]e sub his circunstantiis n possu
n operari positis illis circunstantiis; ceteru qa hec suppositio n ante-
cedit operat[ionem] ipsu liberu qm supponit scia [con]ditionata, ideo illesa
servat libertas, que n [pro]cedit ex impora orta ex ipso usu libert[at]is, que
vocat nessitas coens; d so ex illa impora, que antecedit usu libert[at]is et di-
nessitas ans, qualis e illa que provenit a decreto [prae]dativo et oino
impedibili a creatura. Et hac et de ca scia visionis n tollit libert[atem]
sui obti, ad q° n antecedit; s subsegr eiusmodi scia, ut suo loco di-
cemus. Que a pacto scia [con]ditionata sit a creatura impedibilis, inferius
exponemus.

255 Impugnant 1° hec decreta: qa Deus cognoscit peccata
futura sub [con]dit[ion]e; d in Deo n dat decretu obtive [con]ditionatu, quo effi-
cit velit, et predefiniat ea peccata; g° Deus n cognoscit peccata fu-
tura sub [con]dit[ion]e in aliquo suo decreto. Mar [con]stat ex dictis q[uae] ant[e].
Mir tradit ab Aug°. lib. de articulis falso sibi impositis art 10 his ver-
bis: detestanda, et abominanda opinio e, que Deum cuiusq[ue] male volu-
tis, aut male actus credit authore; cuius p[rae]destinatio nunquam extra bonita-
te nunquam extra iusticia e: universe enim vie Domini misericordia et
veritas: adulteria enim matronaru, et corruptelas virginu n instruere...

vit antea Divinitas, ɔ damnare. Et ro e: qa oino dedecet Dj bonitate qd Deus decernat, sive efficit velit innumera peccata quę sub variis circunstantiis ɔmiterent a creaturis existentibus et possibus nq hac rone Deus eet Author illorum peccatorum: qa peccata hec contditionate futura ab illo decreto Dº a quo es futurits ɔditionata adversarii dicunt pvenire.

Non satisfaciunt Thę asserentes, hęc decreta Dª tn r ad male peccati sive ad entitate obiq peccati; n vero trari ad frale peccati sive ad malitia illius. ɔª em e 1º: nq Aug prime citatus excludit ab obto voatis Dj n so malitia frale; a et ipsas actus, quę malitiæ substat: qa adulteria, et Virginis corruptele &a. Aug n ss frale peccati, ɔ male dumtaxat; adhuc tn ab Aug excludunt a rone obti voatis Dj. ɔª 2º: qa peccatum 1 rone malitię e et ɔditionate futurum, et ut tale a Deo co gnoscit: gº et a Deo decernit 1 rone malitię, ac pinde erit Deus Author peccati. Pbat con: qa x ª adversarios nulla e futuritio ɔditionata quę a decreto Dº n pcedat, et in illo fundet. ɔª e 3º: qa fralis malitia peccati consistit in ipsamet entitate peccati ut hic et nunc pcedente a voate: ɔ Deus decernit entitate peccati sub oibus suis circunstantiis, ac pinde illa decernit ut hic et nunc pvenientę a voate: gº Deus decernit peccatum 2 malitia ipsius; aut n decernit peccatum 2 entitate. 296

Nec satisfaciunt alii Thari asserentes, Deus n decernere immte peccata et ɔditionate; ɔ so pmittere, qs decernit sub tali ɔdite n ɔferre auxilium effax ad actus oppositum bonus quo impediret peccatum. Ag ɔª e 1º: qa peccatum ɔmissionis, vg homicidium nequit cognosci in illo decreto pmisivo: gº tale peccatum debet in seipso cognosci, et independent a quocumq decreto actu existenti. Pbat ans: qa homicidium n het ɔnexione cum decreto, quo Deus nat auxilium effax ad actus virtutis oppositę: stat em, qd deficiat tale auxilium, et adhuc qd n ponat homicidium, si vult voas nihil operet, et omittat homicidium, et actus illi oppositus; ɔ Deus n cognoscit homicidium in decreto n ɔnexo neqs inferente homicidium: gº ettª. ɔª e 2º: qa ut homicidium sit futurum ɔditionate reqr aliqd decretum obtive ɔditionatum xª adversa 297

ris; ꝯ decretum decernens n conferre auxilium efficax ad actum opposi
tum n sufficit ut homicidium sit futurum conditionate: q° requr decretum im
mediate decernens ipsum homicidium. Probat minor: q^a ad ponendum homicidi
um n sufficit natio auxilii efficacis ad actum oppositum; ꝯ ulterius requr p
determinatio physica ad homicidium: q° n sufficit decretum nandi auxilium efficax
ad actum oppositum; ꝯ ulterius requr decretum immediate tendens in ipsum ho
micidium. Hoc a cum n sit dm, ne Deus fiat Author peccati; restat
dm, futurit conditionatam homicidii n oriri a decreto; ꝯ ab ipsa vera
te creata, ac proinde tale homicidium conditionate futurum in se habet ve
ritatem independent a quocumque decreto existenti in Deo.
258 Impugno 3° hæc decreta
q^a scientia futurorum sub condit^e e necessaria ad providentiam Dei circa creaturas ra
les: ꝯ admissis his decretis, quæ antecedant scientiam futurorum scientia illa n e
necessaria ad talem providentiam: q° admittenda n sunt illa decreta anteceden
tia scientiam futurorum. Maior tradit a Sanctis Patribus, et præsertim Aug°.
multis in locis. Clarissimum e illud ad Simplicianum Lib 1 q° 2°; nulli
us Deus frustra miseretur, cuius a miseretur, sic eum vocat, quomodo scit
ei congruere, ut vocantem n respuat. Deus g° q^do vocat aliquem suo
auxilio scit q° si ita vocet, vocatus n respuet; hoc a e fr dirigi
scientia conditionata ad vocandum, et ad prædestinandum, ac proinde ea scientia nes
saria e ad dirigendum Deum provident circa creaturas rales. Et ro e
q^a Deus n erit perfecte providens circa creaturas rales, nisi sciat,
q° unaquæque creatura sit sub quoqueris circumstantiis, et sub quocumque
auxilio q^d nisi exhibeat; hæc a scientia e fr cognitio futurorum sub condi
te. Minor vero constat: q^a Deus sola scientia simplicis intelligentiæ possi
decernere consensum liberum creaturæ; nam p scientiam simplicis intelligen
tiæ cognoscit Deus efficaciam suorum decretorum et prædeterminationum, quibus po
sitis sequeret infallibilit consensus. Rones huiusmodi adductæ altius in
259 ma de pdsat^e explicari et pmi solent.
Impugno adhuc 4° efficacissime
et independent ab eo, q^d hæc decreta tollant libertatem. Deus de facto n
het oia decreta quæ pot hère in quocumque rerum ordine: q° Deus n cogno
scit oia futura conditionata in decreto de facto existenti in Deo: ig° o^rnia

erit ɔdere q^d Deus cognoscit aliq^d futurū ɔditionatū in seipso et independent a decreto de facto existenti. Cōa pt: q^a illud futurū ɔditionatū, ccª q^d n dat in Deo decretū nequit cognosci in decreto D^o: ēo ipso q^d in Deo n dent de facto oīa decreta que dari poss, dat aliq^d futurū ɔditionatū, ccª q^d n det decretū in Deo: q^o eo ipso q^o in Deo n dent de facto oīa decreta, que dari poss, dat aliq^d futurū ɔditionatū q^d n cognoscat in decreto D^o. Pterea eo ipso q^d in Deo n dent de facto oīa decreta que dari poss, dant aliqua decreta ɔditionate futura; hec a decreta ɔditionate futura a Deo cognoscunt in seipsis, ne in infinitū decretorū abeamus: q^o eo ipso q^d n dent in Deo de facto oīa decreta, que dari poss, cognoscit Deus aliq^d futurū ɔditionatū in se ipso et independent a decreto de facto existenti: q^o similit alia futura ɔditionata habent in se ipsis veritā a Deo cogcibilē.

Anȝ a^{ii} en 260

timematis ostendit: q^a multa sūs decreta et ɔditionalia que sl existere nequeut: q^o de facto Deus n het oīa decreta, que pot here in quocūq rerū ordine. Cōa e evens; et pbo anȝ: q^a decretū vocandi Petrū sub ɔditē q^d pducat repugnat cū decreto n vocandi Petrū sub eadē ɔditē ut pt; ḍ decretū vocandi Petrū, et decretū n vocandi Petrū sub eadē ɔditē ss decreta ɔditionata pōlia: q^o dant decreta ɔditionata pōlia, que se invicē excludant, acpinde n possint sl existere. Cfrat: q^a aliq^d alio puncto ponerent in Deo infinita decreta in existentia, que quidē inutilia eent, et ridicula ccª infinitas rerū ɔbinatēs, que fieri poss cū his, aut illis ɔditionibus ɔducentibus l disparatis: q^o de facto n dant in Deo oīa decreta que dari poss. Anȝ pt: quo em puncto admittemus in Deo volutē iā existentē qua decernat, quot folia arboris existant, si aliūs mundus ɔderet: et q^d si Petrus polis tangat papyrū sit fidelis, aut infidelis, et sic de aliis infinitis rerū ɔbinationibus? certe hoc in his aut similibus rerū ɔbinationibus sub ɔditē decernendis occupatū stultū iudicaremus. Quapropt q^do Deus cognoscit, q^d fecisset Petrus si vocaret, et q^d fecisset si n vocaret, cognoscit operatē Petri, aut n operatē in seipsis, et independent a decreto existenti.

261 Ultima hory decretory desumit ex eo, q^d ce decrety li-
bery actu existeny in Deo affert nessariò mutats aliq^m extrinseq in
reby: q^a actus liber nessario affert in sua rone aliq^m otingentiaj; cy
à n posit afferre otingentiq (Dz) p lects Deo intrinseq, que summe
nessaria e, afferre debet otingentiq in aliquo extrinseco n q increatu-
riy, put si obty actus D^i. Sed decrety Dei cc^a futura libera sub odi-
t^e, que nunq^m erit, n affert aliq^m mutats extrinseq in reby, quas
abse relinquit in statu possibilitaty, et omno immutatas p ^rrce: q^o nully
e decrety actu existeny in Deo cc^a hec futura libera sub odit^e, que
nunq^m erit. Et hac de ca Javarrete citatus n° 244 asseruit,
hec decreta oditionata cc o^a Dy, Aug asserenty, q^d cis actus libr
voluntatis D^i affert nessariò mutats aliq^m extrinseq in reby. Nos
a^t huic prio n insistimus, q^a illiy examen ptinet ad mq de vo-
te in qua n ab oiby admittit.

Sect. 4.

Adversij ronibus satysfit.

62 RR The hory decretory antius sciq oditionaty assertores obiici-
unt nobis 1°, hanc otrovs de pcedentia decreti D^i ad sciq futu-
rory sub odit^e ortq fuisse tempore Aug. qui istant ppedocuit,
Dei elects, sive decrety antecedere prioritate quadq rony psciq
futurory opery, atque adeo hanc psciq supponere eods ordine e-
lects et decrety. Q^a vero Semipelagiani otendebant sciq Dj
futurory opery antecedere ordine rony elects Dj, sive decrety.
ta sentisse hereticos illos pbant ex quadq Ep^a D^i Prosperi, que
het ante libry de p^dsat^e sanctory, ubi int assertiones Semipela-
gianas tertio loco hec refert, et [illegible] Prosper osulit suy Magistry
cca hanc otrovs. Aug a^t huic questioni ret, decrety Dei antecede-
re ordine rony psciq bonory opery, et hanc psciq eods ordine sub-
sequi ad elects, et decrety Dj. Unde tands ocludunt Thg sciq
a nobis admissq opery futurory, que antecedat elects, et decre-
ty Dy, ce otra Aug. Verba Prosperi, et Aug^i referre supvaca-
ney duxi, eaq videri poss apud Rib. Aldrete, Annaty, et
Expresiy apud Herrera q^e 13 de scia Dei sec. 5.

263 ~~[illegible]~~ Reo testimonia hæc lo- 94
ge aliud intendere, q^d dubitare n potent, qui ipsos Aug. et Prosp.
testos perlegerit. Etenim nunquam in Eccl. Dei quæstio fuit, an
scia futuri liberi sub ↄdit^e, de qua nunc agimus, antecedat de-
cretum liberum voluntatis Dei; vel potius subsequat^r? quapropt neque Massil.
unquam afirmarunt, sciam ↄditionatam antecedere decretum liberum voluntatis Dei;
neque contra illos Aug. unquam docuit, q^d liberum decretum antecedat sciam ↄ-
ditionatam q^d manifestum erit si plene intelligas errorem Massiliensium,
qui quidem asserebant ad gratiam Dei requisitam ut opera vitæ æternæ fa-
ciamus procedere ex parte nostri initia quædam ex solo libero arbitrio pro-
fecta, quibus illam a Deo impetrabamus; hæc a initio ↄstituebat in fide,
oratione, desiderio, aliisque piis operibus ante gratiam Dei habitis. Qua-
re in æterna prædestinatione afirabant, res eodem modo et ordine ↄtingere,
ita ut antequam operis vitæ æternæ prædestinaverit Deus, sive decreve-
rit dare nobis intuitu fidei, aut orationis, aliorumve piorum operum, quæ
præscia absolute in nobis ex libero suo arbitrio nostro futura ab æter-
no prævidit.

Ita Massiliensium errorem exponit P. Vasquez 1a parte disp. 89
a c. 4. et alii com^r. Alii positis. Clara, et germana intelligen- 264
tia Aug. e, q^d in illis locis, et sæpe alibi docuit, decretum Dei conferendi
gratiam ad opera vitæ æternæ necessariam antecedere præsciam absolutam cuiusque boni o-
peris in nobis conducentis ad vitam æternam: quia sicut eiusmodi bonum opus e-
rit in nobis ex Dei gratia, ita præscia absoluta illius supponit decretum Dei de
conferenda ea gratia, ut bonum faciamus. Quæ doctrina catholica e, et adver-
sus Massilienses, qui contra afirabant, præsciam absolutam boni operis ex nobis so-
lummodo profecti antecedere Dei decretum conferendi gratiam ad opera vitæ æternæ
necessariam: quia sicut contra illos errorem collatio gratiæ supponit bonum opus
ex nobis duntaxat profectum, ita in æterna prædestinatione voluntas conferendi gratiam
supponit præsciam absolutam illius boni operis propter q^d a Deo confert gratia. Te-
stimonia q^o Aug. in quibus præscia, et voluntas Dei comparant n sunt intel-
ligenda de scia ↄditionata; sed de præscia propriæ sumpta, sive de
scia absoluta contra ea quæ diximus a n° 251.

Obiiciunt 1°. Si scia ↄditionata 265

n vinderet decreto, ideo hic videret consensurum quod vellet; alter vero videret dissensurum quod nollet: quod ideo unus haberet auxilium efficax, quod vellet; alter vero non haberet auxilium efficax quod nollet. Antecedens apud nos certum est. Consequentia vero probatur: quia habere auxilium efficax est habere auxilium, cum quo homo consentiat; et non habere auxilium efficax est habere auxilium, cui homo non consentiat; sed ideo unus consentit, quia vult; et ideo alter non consentit quia non vult: ergo ideo unus habet auxilium efficax, quia vult; et ideo alter non habet auxilium efficax, quia non vult. Haec autem omnia est manifeste S. Aug. qui in Ep. 105 ad Sixtum ita habet: cur illum potius, quam illum homines, scrutetur, qui potest iudiciorum eius tam magnum profundum; tamen caveat praecipitium. Haec quoque diversitas Xti Aliam non confundenda in velle et nolle creatum; sed in profunda Dei iudicia. Sed quod et docet in lib. de praedestinatione Sanctorum c. 9, et saepe alibi. Maximus suus sequitur discipulus Prosper qui lib. I. de vocat. Gentium c. 25 ita inquit: profunditas illius quam, quam Apostoli admiratus Apostoli impenetrabilis sistemus, per liberum arbitrium velle et nolle non solvit: quod interroganti cur unus, et non alius habeat auxilium efficax, non bene respondetur per nolle, et velle creatum; sed potius per velle et nolle Dei, a quo in dependentia conditionata inniti debet decreto Dei.

266 Respondeo in hoc argumento duas confundi difficultates, quas omnino oportet disiungere. Prima est, cur ex duobus hominibus a Deo vocatis indifferenter unus consentiat; alter vero vocatus resistat? Secunda difficultas est, cur Deus hunc hominem vocet auxilio, cum quo providet consensurum, illum vero hominem vocet auxilio, cum quo providet non consensurum? Prima difficultas non aliter, quam per velle et nolle humanum dissolvit teste Aug. expressissimis illis verbis, quae supra adducimus n. 249. Sed quod iterum repetit tract. 53 in Ioannem, ubi inquirit, cur Iudaei Xto Domino non crediderint, et ita respondit; si a me quaeratur cito respondeo, quia nolebant: malum quippe eorum voluntatem, providit Deus. Secunda vero difficultas non bene respondetur per velle et nolle humanum; sed potius per velle et nolle Dei cuius rationes et motiva investigare periculosum esse docuit Aug: cum enim multa sint auxilia, quae Primus et Plures provident a Deo consensuri, multa et quae provident non consensuri; Deus suo arbitrio vocat

Pry auxilio, cy quo pvidit ssensury; Ply vero vocat auxilio cy quo pvidit n ssensury. Auiy ādiversit y ro in ptunda Dei iudicia reponenda e. Ita Aug de dono pseverantiæ cº 8º. cur istevocet, ut vocat) sequat; ille a n vocet, aut n ita vocet, ut vocant) sequat inscrutabilia ssiudicia Dei.

Ad argty 9º ressio antinā- 267
da e coa. Ad illiy pbat) omisy pmisy eno coq: qª here auxiliy effax e here vocat), sive auxiliy, sub quo pvidet ho ssensuriy: d in potestᵉ hoiy n e here hanc vocat), sive hoc auxiliy, potiusq mal tery: qº in potestᵉ hoiy n e here auxiliy effax, qᵈ pro suo libito a Deo hibiy exhibet: Deuy gº qᵈᵒ vult alicuiy misereri eq illi vocat) ocedit, cy qua pvidit ssensury; et salute ssequutury; omissa alia vocate, qm pvidit ineffacē. Alteri vero hoi cuiy Deuy n vult misereri, illud auxiliy exhibet, cui pvidit restituri; omisso alio auxilio effaci. N tn pptere a iniuriq facit, qª illi exhibet auxiliy sufficiens cy quo si ho vellet, salute reipsa ssequeret.

Obiiciunt 3º. Nihil pot he- 268
re rone futuri oditionalis ante decrety libery actu existery in Deo: gº nully futury oditionale e cogcile ante decrety libery actu existens in Deo. Coa pt: qa id qᵈ n e futury n e cogcile ut futury p eo signo. Any a pbat: qª nihil het rone futuri ante dependentiq a suy cy: d ante decrety actu existery in Deo n dat dependentia futuri a suy cy: gº nihil het rone futuri ante decrety actu existery in Deo. Mar Ostat: qª futury ut pote ens creaty essalit affert dependentiq a suy cy. Pbat mir: qª voaf Dº medijs suy decrety e cā, a qua nessario dependet qlibet futury: nihil em dari pot in rery na creaty, q a Deo n sit volity: d ante eq n dat dependentia effty a ca ut videt every: gº ante decrety actu existery in Deo n dat dependentia futuri a suij cy. Ofrat: qª nihil e abse futury absq aliquo decreto abso Dei qᵈ actu sit in Deo: gº nihil e oditionate futury absq aliquo decreto oditionato Dei, qᵈ actu sit in Deo. pbat coa: qª sicut sehet futury absoluty ad decrety absoluty Dei: ita se het futury oditionaty ad decrety Dei oditionaty: utrysq) em

eo modo q^d e dependet essalit a Deo medijs decretij.

269 Pro eo nando arg. Ad illiy p bat. ncessa mari, no mig. Ad huius pbat. omitto, q^d vo[n]as D^a sit ca rery; et deinde dd mig: ante cq actu existente n dat dependentia effus a ca no mig; ante cq oditionate existens n dat dependentia effus a ca, omitto mig; et no coq. Stag effus qmtyvis essalit dependeat a sua ca, nunquq requirit ad sui politate q^d ca actu existat: et silit futury oditionaty ut tale sit n petit, q^d eius ca existat actu et abre: sufficit em, q^d quotiescunq taliy effus, seu futury oditionaty existat, debeat et existere ca illius. Et hoc doctra in ipsa voate creata, que et e ca oditionaty oditionate futuri; adhuc tn ut oensus sit oditionate futury n requir q^d voas creata actu existat. Quapropt. Et voas D^a medijs suis decretij sit ca rery, eiusmodi decreta n debent actu existere, ut res sint oditionate future: q^a adhoc sufficit q^d illa decreta sint oditionata subtive, sive oditionate futura. Et ro e manifesta: q^a futury oditionaty ut pcedit futurit. abs q n existit actu extra suas cas; o manet abre intra staty politatis: q^o n requirit decrety actu existens in Deo, o satis erit decrety, q^d eet, si tale futury extraheret ad staty ex. : q^o sufficiet decrety q^d abre maneat intra staty politatis.

270 Unde ostat ad ofraone omittendy ee arg; et nandq coq. Ad pbat. dico pporsione int futury absoluty et oditionaty in eo stare q^d sicut futury absty petit aliquq acty absty voatis D^s; ita futury oditionaty petit aliquq acty oditionaty voatis D^s, hoc e petit acty qui eet in Deo, casu quo tale futury existeret abre; n vero petit acty, qui ig modo sit in Deo. Cuius doctre ro e: q^a futury absty aliquando reipsa existit extra cas, ac proinde ille cs reipsa dari debent aliquando; cy a decrety Dei sit una ex hys cis, tale decrety reipsa dari debet aliquando; et cy aliunde ex ma de voate supponamus dari ab eterno in Deo oia decreta, que aliq^do dant, nesse e, q^d ab eterno det in Deo decrety cca res abre futuras. Cetery futury oditionaty ut tale

nunquam existit extra causas, acproinde esse illius nunquam ex hoc titu-
lo debent re ipsa existere. Quapropter Et decretum Dei dicat ca-
rentiam, tale decretum non debet re ipsa existere; quod sufficiet quod existat
conditionate subiective sub conditione volit, quod futurum re ipsa aliquando e- 275
xistat.

Instant: quod nihil contingens potest existere absolute, nisi dependenter a de- 271
creto Dei actu existente in Deo. Ergo videtur legitime deduci ex nostra doctrina
et solutione argumenti antecedentis. Modo sic: ipsa scientia conditionata est contingens: ergo
scientia conditionata nequit absolute existere, nisi dependenter a decreto Divino a-
ctu existente in Deo. Respondeo distinguo illatum: nihil contingens creatum
potest absolute existere, nisi dependenter a decreto actu existente in Deo,
concedo; nihil contingens increatum, et identificatum cum ipso Deo potest e-
xistere absolute, nisi dependenter a decreto actu existente in Deo, nego
consequentiam. Disparitatis ratio est: quia ad perfectissimum dominium Dei pertinet
quod nihil creatum existat nisi per determinationem Divinam, et dependenter a
decreto; id autem quod increatum est, et identificatum cum ipso Deo, qua-
lis est scientia conditionata, non subiicit dominio Dei, acproinde potest absolute
existere independenter a quacumque determinatione Divina actu existente in
Deo.

Obiiciunt 4°: Si Deus ante suum decretum sciret, Petrum esse pecca- 272
turum sub talibus circumstantiis, positis re ipsa illis circumstantiis non
posset Deus impedire peccatum Petri: sed hoc est absurdum: ergo Deus an-
te suum decretum non cognoscit Petrum esse peccaturum sub talibus cir-
cumstantiis. Maior probatur 1°: quia Deus nequit facere, quod illa
sua scientia sit falsa; esset autem illa scientia falsa si positis illis circum-
stantiis impediret peccatum: non ergo Deus potest impedire peccatum posi-
tis illis circumstantiis. Probatur 2° eadem maior: quia posita futuritione
conditionata peccati sub ea conditione, et purificata conditione, pecca-
tum necessario est absolute futurum: quia benevalet argumentum conditionali pu-
rificata conditione ad propositionem absolutam: ergo purificata conditione non posset
Deus impedire peccatum Petri. Minor vero syllogismi probatur: quia ad
perfectum dominium Dei pertinet quod possit impedire ex quacumque
quod creaturam in quacumque conditione, et hypothesi posita: ergo absurdum est

et 2a Dei dominij, qa Deus n potest impedire ex9 peccati posi=
tis illis circumstantijs sub qqs prvidet peccatum exiturum

273 Reo, nullum esse in=
conveniens, qd Deus n possit impedire peccatum Petri ex suppone, qd po=
nant oes illæ circumstantiæ, sub qqs scia conditionata vidit tale pec=
catum futurum: qa in hac supp.e una ex illis circumstantijs e divi=
num decretum actu existens in Deo, quo Deus n vult impedire pec=
catum, sed potius vult illud pmittere, et ad illud concurrere cum creatu=
ra. Hoc a ne 2a dominium Dei: qa dominium Dei n extendit
ad impediendum ex9 creaturæ ex suppe sui decreti de n impedien=
do tali ex9, ut pt. Pot go Deus abse et simpliciter impedire
peccatum Petri auferendo occasionem, sub qua peccaturum prvidebat;
pot et impedire illud peccatum posita occasione nando Petro concur=
sum ad peccatum, et n decernendo pmissionem illius; et hoc sufficit
ad pfectum dominium Dei qa illos actus. Positis a occasione illa, et
decreto Dei pmissivo peccati, peccatum impediri nequit absq
priudicio Di dominij. Ita in adversariorum sna posita pmste
ad peccatum, tale peccatum impediri n pot a Deo absq ullo priudicio
Dominij Di. Unde constat ad argum.

274 Obiciunt 9o. Scia conditionata quæ n in=
nitat decreto Do, attingit consensum, qui n eet a Deo, d a sola
creatura: d consensus qui n eet a Deo, d a sola creatura, e consensus
sensus Chymericus: go scia conditionata, quæ n innitat decreto
Do, e et Chymerica. Mai pbat: qa scia conditionata, quæ n
innitat decreto Do attingit consensum exiturum p detraone crea=
turæ, et n exiturum p detraone Da: go attingit consensum, qui
n eet a Deo, d a sola creatura. Ans constat in nra doctna
Xa qm tota detrao consensus pvenit a sola creatura. Conse=
ra pbat: qa consensus ab eo so e, a quo detrat: d consensus il=
le so detrat a creatura, et n a Deo: go consensus ille so
e a creatura, et n a Deo: e go consensus Chymericus. Hic et
sepe alibi hanc difficultatem inculcant Pdetratores, qa nolunt
dinguere cum detrantes ad effum a ca quomodocumq concurrente

et nessaria ad talē effū; has a cas dijguendas oino ee fa-
cile cstabit.

Reo nando marg. Ad illius pbatē concesso anti, nō coq. 275
Ad huius pbatē, nō marg: q a consensus e a Deo et a creatura,
st a sola creatura detret. Etenim quilibet effus e ab illis cuius,
a qqq vere et realit pducit; ad hoc a n regr, q oes ille ce sint,
detrantes, sive detrent ad talē effu. St in actu caritatis, qui
vere et retr pcedit a hitu et a voate, st hitus n detret, d sola
voas ad actu caritatis. Et in sna adversarioru quelibet actio libera
creaturē pducit vere et retr a Deo et a creatura; st solus Deus
detret ad illū actu. Itaq nihil dat in obto scip medie, sive in s
sensu cditionate futuro q n sit a Deo, et a creatura; adhuc tn
ille cosensus n e a Deo detrative, q a Deus n detrat creaturā ad
cosensu; d potius creatura se ipsā, et reliqua cpria ccurrentia
detrat ad operandu.

Obiciunt 6° ex nra doctra sequi, hoē se ipsu discer- 276
nere ca Ap. dicentē, q e qui te discernit? sequela pbat:
q a ante oe decretu liberu Dei unus videt cosensuru, si vocet: alt
vero videt n cosensuru si vocet: q a ante oe liberu decretu Dei u-
nus intelligit discretus ab alio: q o unus se ipsu ab alio discernit inde-
pendent a decreto D°. Reo discresione pdestinati a repbo, de qua
logr Ap. principalit pvenire a Deo decernente dare pdestina-
to auxiliu, q d pvidit effax, et dare repbo auxiliu, q d pvidit inef-
fax. Etenim ante hec decreta neq dat pdestinatus, neq re-
pbus: n q o pot dari discresio pdestinati a repbo. Q d ut intelli-
gas, nota, in statu cditionato posse videri Pru et Plu equa-
les; imo posse videri Plu sub cditē pluries cosensuru q m Pru: vi
det q scia cditionata Prum sub duobus auxiliis cosensuru; dis
sensuru vero sub aliis duobus: ide videt scia de Plo. Tunc D s
ex speciali amore, et electē tribuit Pro unu ex illis auxiliis, q q cō
sensuru pvidit, Plo a tribuit unu ex illis auxiliis, q q n cosen
suru pvidit D s. Discresio q o ista, qua unus pdestinat, et n
alius pvenit fr ab ea voate D a oino liberali, qua uni cdit

auxilij ...usy ...griy, et n alteri. Unde ...stat f..lq ee sequi
lq argti, et qd ad alias ...pnes ...rendy sit.

Instant: q n rugnat cre
277 atura ralj qm Ds n posit pdestinare ad gliq ut corong.
Pbat illo: qa n rugnat creatura ralj, que resistat resistura
oibus auxilijs: sicut enim suo libito pot creatura raly resi
stere huic auxilio, poterit et resistere alteri, et oibus auxi
lijs polibus: qa nullus auxiliy pole infert metphe ...ensy cre
ature: ngo poterit Ds eq creaturq pdestinare ad corong. Reo
Deus posse nessitare creaturq ad ...ensy, ita ut illi relinquat li
bertatq sufficientq ad merity, ...pl qd pdestinet a Deo ad gliq
ut corong: acprinde abse loquendo, et nulla facta suppositne
n e poly creatura raly, qm Ds n posit pdestinare ad gliq
ut corong. Qd si Ds velit oia iura libertaty creatq servare,
et nullo pacto nessitare creaturq ad ...ensy; d illq oino liberq
relinquere, nullus erit inconveniens, qd ex hac suppositne creatura
polis resistat oibus auxilijs oino indifrentibus; imo hoc e pla
ne nessariy ex ...ptu liberty, et ex suppositne, qd ea creatura
sit oino libera, hoc e potens ponere ...ensy, et natq illius sim
plicit. Cy a innumera sint auxilia polia, et circunstantie, in
qqq exhiberi possi a Deo, impole moralit e, qd creatura oibus
illis auxilijs, et in oibus circunstantijs resistat ad ey mody quo di
cere solemus impole ee, qd ho oibus peccatis venialibus resistat.
Hoc a impole n e metphe loquendo, d prius nessariy ex
...ptu liberty oino expeditq, et nullo pacto nessitatq ad operandy.
Unde ...stat ad instantiq. Mitto alia argta, et hory instanti
as, que in ma de pdsatne, et auxilijs Dq griq ...otiy exami
nari solent.

Q. A.

Utrus det aliq aliud mediy, in quo Ds cognoscat obty scie mie?

Sect. I.

Nully ...raty nessariy Dei e mediy in quo Ds co-
gnoscat futura ...ditionata libera.

278 Plura sub hoc titulo continent, quorum resolutio universali fu- 98
to desumit. Suntque a ita proponit. Quod est in Deo omnino necessarium non pot
esse ro cognoscendi futura conditionata libera: quod nullum praeter necessari-
um Dei est medium, in quo Deus talia futura cognoscat. Consequentia pat, et
probo ans: quod est omnino necessarium in Deo nullam habet connexionem, aut relationem
cum futuro conditionato contingenti: sed quod nullam habet relationem aut conne-
xionem cum alio, non pot esse ro cognoscendi illud aliud: ergo quod est omnino
necessarium in Deo non pot esse ro cognoscendi futura conditionata
libera. Maior pat: nam quod est omnino necessarium invariatum persisteret et
perfectissime esset cognoscibile independenter a quocumque contingenti: id enim
quod est omnino necessarium, non pot dependere in suo esse, neque in suo cogno-
sci ab eo quod contingens est ut tale. Minor vero probat: quia id quod nullam
habet relationem, aut connexionem cum alio, nequit detrahere intellectum ad cognitio-
nem alterius, ac proinde nihil omnino necessarium pot detrahere Deum ad cogno-
scendum futurum simpliciter contingens.
Infert 1°, essentiam Dei non posse esse medium 279
in quo Deus cognoscat futura conditionata libera. Pat ex dictis: quia
essentia Divina est omnino necessaria, et prorsus independens a quocumque contin-
genti, ac proinde essentia Divina non pot detrahere Deum ad cognoscendum fu-
turum contingens conditionatum: ergo essentia Divina non pot esse medium in quo Deus co-
gnoscat talia futura contingentia.
Infert 2°, Omniscientiam Dei nec medium 280
in quo Deus cognoscat futura conditionata libera. Ro eadem est: quia
valet omniscientia Divina est quid omnino indifferens ad consensum conditionate futu-
rum, et naturam talis consensus conditionate futuri: ergo quamtumvis comprehenda-
tur omniscientia Divina, non pot detrahere Deum ad cognoscendum consensum, potius
quam non consensum conditionate futurum: nam ad summum poterit detrahere ad
cognoscendam possibilitatem consensus, et possibilitatem naturae consensus.
Infert 3°. Ideas Divinas non posse esse me- 281
dium in quo Deus cognoscat futura conditionata libera. Ro est: quia
Ideae Dei vel sunt ipsa essentia Divina, quatenus imitabilis a creaturis, ut aliqui
exponunt, vel sunt ipsa Divina cognitio, qua Deus novit, suam essentiam esse imita-
bilem a creaturis ut aliis placet: sed essentia Divina quatenus imitabilis a creaturis

et illa cognio Da si prata oino nessaria in Deo, et indria ad
quodcumqz futurum sub natione illius: go idea Ds n poss determinare Deum
ad cognoscendum futurum conditionatum contingens iut tale: acproinde n est
medium in quo D. possit cognoscere tale futurum. Confirmat: quia D.
n het ideas peccatorum frut talium: go ig actia futurum conditionatum, go
n cognoscat in Divinis Ideis. cons. pt: quia peccata ut talia dant
et conditionate futura, et a Deo cognoscunt. Ans a probat: quia D. ne
imitabilis a creatura per peccatum fr ut tale; neqz D. e ca exemplaris pec-
catorum fr ut talium. Hanc doctram et illates desumpsimus ex Pe Suarez
lib. 1o de scia c. 4, et ex Pe Vasquez disp. 69, c. 1o; et oppositum do-
cent plures et gravissimi Theologi, quos breviter causa pretermittimus.
282 Dices contra hanc doctrinam, et
precipue contra 1am illates. essa Da continet eminenter quodcumqz futurum con-
ditionatum contingens: go essa Da e medium in quo tale futurum a Deo co-
gnoscat. Probat cons.: quia id qd continet eminenter futurum conditionatum con-
tingens e medium, in quo tale futurum cognosci pot: go essa Da e medi
um etc. Probat hoc ans: quia id quod continet eminenter aliud, suf-
ficienter determinat ad cognionem alterius; e idqd determinat ad cognionem al-
terius e medium in quo alterum pot cognosci: go id qd continet eminen
ter aliud e medium in quo alterum pot cognosci. Cum go essa Da eminen
ter contineat qdlibet futurum conditionatum contingens, erit essa Da medium
in quo tale futurum a Deo cognoscat.
283 Respondendo ans, et negando cog.
Ad illius probat. neo ans. Ad huius probat. neo maior: quia continere e-
minenter solo e, qd essentias melior et perfectior, quam id qd dr continere;
et pot cognosci entas melior et perfectior, quin cognoscant aliae entita-
tes imperfectiores, seu inferiores: go pot cognosci entas continens aliud
quin cognoscat illud aliud, acproinde entas continens eminenter a-
liud n determinat ad cognionem alterius. Mr pt in hoc, qui e perfectior
quacumqz substia adequate corporea; pot tn perfecte cognosci, imo et
comprehendi; quin cognoscant aliae substiae inferiores, vg equus, leo etc.
Et ro a priori e: quia ho e indifferens ut cum illo si existat in rerum
na equus aut leo: go ex cognione hois n pot intellus determi-

ad cognoscenda ex9 equi, aut Leonis. Cy gº essª Dª sit indiferens ut coexistat, Tensui ɔditionate future, et ut n coexistat tali futuro, n pot ee ro detrans intellis potius ad cogniong Tensus futuri qm n futuri ɔditionate.

Dices ɔª 19 illats: Oipoa Dª n ɔemi- 284
nent, d et virtualit ɔtinet oia futura ɔditionata: gº Oipoa Dª e medis, in quo D. pot talia futura cognoscere. Ans e certis; et coastat: gª id gº ɔtinet virtualit aliud, refert retrº ad illud; d id gº retr refert ad aliud, sufficient detrat ad cogniong illius: gº id gº ɔtinet virtualit aliud, sufficient detrat ad cogniong illius; Cy gº Oipoa ɔtineat virtr oia futura ɔditionata ɔtingentia, erit medis, in quo talia futura a Deo cognoscant. Mar huius syllogismi eoit admittit: gª ɔtinere virtr e ee cq productiuq; ca a in sna coissima dicit relats reals ad effs. Mir vero videt a nobis admittenda, gª ideo nos supra asseruimus nullis ee praty nessariy in Deo, in quo cognoscant hec futura, gª gºlibet praty nessariy e Libery a ɔnexione, et a relat e gª quodcyat ɔtingens: gº ri Oipoa heat relats reals ad futury ɔtingens, ut re vera het potent D. in illa cognoscere tale futury.

Neo ɔcesso anti nando cog. Ad illius pbats ɔcessa mari dysquo 285
mirs: id qd retr refert ad aliud, sufficient detrat ad cogniong alterius in ee tri, ɔdo mirs; sufficient detrat ad cogniong alterius in ee existenty, aut futuri, no mirs. Et in hoc sensu diximus prata nessaria in Deo n here relats ad obty ɔtingens ut tale, hoc e ut existens; l ut futury; It heant relats ab obta ɔtingentia qa si tri relaty, et qa si producibiles ab Oipoa. Itaq ex cognione Oipoe sufficient detrat intellis ad cognoscendos tros virtutis productivq; n tn pot detrari ad cognoscendy illos tros ee existentes, aut futuros abse l ɔditionate: gª Oipoa Dª ɔ se pcise ɔsiderata nihil het, ex quo potius inferat futuritio ɔditionata Tensus, qm natio talis futurity, et ideo nequit detrare intellis in hanc pte ɔtradicty, potius qm in altery. Unde ad summy colligit, gº Oipoa Dª debet sufficient ad cognoscendy Tensy ut pole, gº in psenti omittimus

et agentes de scia simplici intelligentiæ examinabimus, nunquam tn inferret, quod ideæ Dæ debeat ad cognoscendum ipsum, ut existentes, neque ut futurum abse aut conditionate.

286 Dices 2ª 3ª illatis ex Mag. Alvarez lib 1º de auxiliis d. 14. Ideæ D. repræsentant futura conditionata contingentia ut talia: quo ideæ D. sunt medium in quo D. cognoscit eiusmodi futura. Probat ans: quia ideæ D. repræsentant obta creata per quæ D. est imitabilis a creaturis: sed Deus est imitabilis a creaturis per futura conditionata contingentia ut talia: quo ideæ D. repræsentant eiusmodi futura ut talia. Confirmat 1º: quia artifex habet ideas rerum, non solum quas potest producere, sed et quas re ipsa producit abse, aut conditionate: sed D. est artifex perfectissimus omnium rerum: quas re ipsa producit abse aut conditionate: quo D. habet ideas rerum quas producit: quo ideæ D. non solum repræsentant res possibiles, sed et existentes abse aut conditionate. Confirmat 2º: quia futura contingentia tam absolute quam conditionata habent in Deo causam exemplarem: sed causa exemplaris est idea: quo futura contingentia tam absolute quam conditionata habent in Deo ideam: in hac quo idea poterunt eiusmodi futura cognosci a Deo.

287 Resp. ideas Dæ repræsentare omnia obta creata quoad omnes illorum perfectiones: non vero quoad omnem statum: quia hic status ipse est contingens, et ideo repræsentari nequit a D. ideis propter rationes superius allegatas. Unde nulla perfectio in creatura futura aut existenti, quæ non repræsentetur ab idea Dæ, repræsentatur sed ut factibilis, et ut potens imitari perfectiones D. quo; non vero repræsentat ut iam facta, neque ut actu imitans perfectiones Dæ. Quapropter negandum est ans argumenti. Ad illius probationes distinguenda est maior: ideæ D. repræsentant obta creata, per quæ D. est imitabilis potentia in actu 1º a creaturis concedo maiorem; per quæ D. est imitabilis in actu 1º a creaturis, nego maiorem. Ad 1ª confirmationem concedendus est integer syllogismus, et distinguenda est consequentia subsumpta: quo ideæ D. repræsentant et res existentes ut tales, nego consequentiam; res existentes quæ sunt possibiles, et quæ possunt imitari perfectiones D. quo, concedo consequentiam. Etenim eo ipso quod artifex sciat, quo pacto res fieri possint, habet sufficientem ideam, a qua dirigatur ad efficiendum eam rem, quin opus sit alia idea, quæ rem iam factam repræsentet. 2ª confirmatio solum probat, quod D. sit causa exemplaris futu

rorum, qᵈ verissimum e; ad hoc ∂ñ requiri ideam repraesentantem futurum ut fu-
turum; ∂ sufficit qᵈ illa idea Dᵃ repræt futura ut possibilia sive ut fa-
ctibilia ad imitatem effectivᵈ Dis.

Et quidem idea formalis apud nos debet ee cogni- 288
o practica, et dirigens ad efficiendum suum obtum. Quamvis idea formalis ne-
quit ee cognitio repraesentans obtum ut iam factum: qᵃ talis cognitio est speculati-
va; ∂ sub rone repraesentans obtum ut factibile, qᵃ hac sub rone pot trahere cognitionis
practicæ: Cum a ideæ frali correspondeat idea obtiva, quæ dr ca exempla-
ris, nec idea obtiva nequit ee essa Dᵃ qᵘˢ iam actualit, et ∂tingent
imitabilis ab obto creato: qᵃ ita essᵃ Dᵃ trahet cognitionis specula-
tivæ de obto iam facto: sub qᵒ essᵃ Dᵃ e idea obtiva qᵘˢ ex se in a-
ctu Iᵒ e imitabilis ab obto creato: qᵃ hoc pacto essᵃ Dᵃ trahit co-
gnitionis practicæ ccᵃ obtum factibile. Unde manifestum fit ideas
Dᵃˢ sive frales sive obtivas ad summum posse detrahere Deum ad co-
gnoscenda obta creata ut possibilia de quo in præsenti nihil decernimus;
n vero posse detrahere ad cognoscenda obta creata ut futura, neqᵉ
ut existentia.

Sect. 2.

An Dˢ cognoscat futura ∂ditionata in cis liberis creatis?

Cois et vᵃ snaæ in cis liberis, sive ex vi cognitionis illarum n 289
posse infalibilit a Deo cognosci, quas operatᵉˢ liberas sint effecturæ
absque aut ∂ditionate. Ita expsse Dⁱᵘˢ Thomas qᵉ 16 de malo art 7ᵒ
Corpore; et iterum in 1ᵒ dist 38 qᵉ 1ᵃ art 5ᵒ et sæpe alibi; qqᵈ
in oppositum ∂tendant RR. Thᵉ. Id ipsum docent Capreolus, Ferra-
ra, Zumel, Curiel Pesantius, Faber, et alii qmplures anti-
quorum, ut videre poteris in Pᵉ Vasquez, et Suarez Lib 1ᵒ
de scia cᵉ 5ᵒ, qqq accedunt fereomnes Theologi iuniores. Xᵃ
quorum mentem ∂tra nobis e, Deum n posse cognoscere futura ∂-
tingentia ∂ditionata in cis liberis creatis. Pbat effacit. Ca
libera positis oibus requisitis ex pᵗᵉ actus 1ⁱ ad agendum pot ad-
huc agere, et n agere: qᵒ impole e, in tali ca, et ex vi illius
infalibilit cognoscere, qᵈ re ipsa effectura e absque aut ∂ditiona-
te: atqui inde, in tali ca libera nequit cognosci effectus ∂ditionate

futurum. Atq constat ex na ca libere, qa de ratione ca libere e indiffa ad utramq ptem contradictionis. Consequens probat: q impossibile qd intellus determinet ad assensum huius ptis potius qm oppositae ex vi entitatis oino

indifferentis ad utramq ptem contradictionis: d ca libera positis oibus requi

sitis ad agendum e entas oino indifferens ad utramq ptem contradictionis g oeth.

290 Confirmat et explicat: qa ca libera n determinat necessario ad suos actus neq per iudicium practicum intellus, neq per pmot physicam illi impressam neq per decretum Dei efficax et pdeterminans, ut in psenti ex alibi dictis sup ponimus: g positis oibus pr[ae]vijs ad agendum ca libera ita ponit liber actum, ut posit illum n ponere: g ca libera n pot ee ro obtiva sive medium per qd Deus infallibilit prvideat actum ab illa producendum absolute aut conditionate. Confirmat 1o: qa effus nequit cognosci in sua ca nisi 1a illud ee, qd het in illa, et qd infert ex illa: d futurum conditionatum n het ee tale in ca libera, neq talis futuritio ex illa infert: g futurum conditionatum ut tale nequit cognosci in ca libera. Id qd manifeste docuit D. Thomas 1. loco citatus his verbis: ea quae ss ad utrumlibet n poss pcognosci in suis cis determinate; d sub disiun ctione qa erunt, l n erunt: sic em n erit veritas. Cum 1o ca libera creata sit indifferens ad utrumlibet, so pot in illa cognosci utrumq ut possle, et indeterminate, quis cognoscit, qd ex illa erit, l n erit effus; numquam pot cognosci, qd effus erit determinate ab illa ca ex vi cognitionis et comprehensive talis ce.

291 P. Molina 1a pte q 14 art 13. d 51 docuit, a Deo cognosci oia futura contingentia tam absoluta, qm conditionata in ca libera creata a Deo pfectissime comprehensa; n qa illa ca creata et cum oibus suis circunstantijs, et put in actu 1o primo constituta heat aliqm connexionem infallibilem cum futuro, ut aliqui flo illi impingunt: d qa pfectissime suae comprehensioni ce create debet cognitio et eorum quae contingent advenient tali ce, sive eorum cum qq nulla connexionem het talis ca. Sed haec et doctrina eodem fundamento reiicit; qa id qd e indifferens ad duo extrema, nequit ee ro obtiva determinans intellus ad unum potius qm ad aliud: d ca libera creata, qmtus vis instructa oibus circunstantijs et in actu 1o primo constituta

e indiferens ad assens et ad dissens: g° ca libera creata, qntumvis instructa oibus circunstantiis, et in actu 1° pximo ostituta, nequit detrare intellm ad cognoscendum assensum, potius qm dissensum in tali: g° ca qntumvis supphensa nequit cognosci detrate assen-sus futurus potius qm non futurus abse aut oditionate [illegible]

Ima ex eo qd Deus Eminentissime suppphendat liberum arbitrium creatum melius et pfectius cognoscit nullum esse ut detrate futurum posse deduci ex tali arbitrio libero: qa pfectior cognitio libertatis e pfectior cognitio indrie ad esse, et ad nationem illius: d pfectior cognitio indrie magis manifestat nationem illati ad hoc potius qm ad illud extremum: g° pfectior cognitio libertatis magis manifestat nationem illarum: g° ex pfectissima cognitione libertatis nequit intellus inferre hoc extremum futurum, potius, qm oppositum. Ostat supponendo id qd pole e, scilicet qd ca in actu 1° pximo ostituta oiungat cum natione operationis: in quo casu non pot Ds cognoscere operationem ut futuram in ca, alioquin haberet cognitionem flsam: et in Ds pfectissime ophenderet cam in actu 1° pximo ostitutam: g° ad pfectissimam comphensionem cae in actu 1° pximo ostitutae non reqr cognitio operationis ut futurae in tali ca, et sic fit argtum cca cognitionem nationis operationis in ca libera. 292

Rent PP. ex Belarmino Lib 4 de gratia et libero arbitrio c. 15, cam liberam sicut oibus circunstantiis instructam onecti moralit cum operatione futura, et in ca ita onexa moralit posse a Deo cognosci futurum ut tale tam absolutum qm oditionatum. Sed hec responsio insufficiens e 1°: qa falso supponit cam liberam onecti moralit cum suis operationibus oditionate aut abse futuris: idem lt aliqdo otingere possit, non semper otingit; imo sepius otingit oppositum: qa ca pfecta libera non het onexionem phicam, neqe moralem cum suis effectibus: raro enim tanta e causarum ocurrentium inclinatio ut tollat libertatem moralem, et sa relinquat indriam, aut libertatem phicam, et metphicam. Insufficiens 2° e ea responsio: qa adhuc admissa ea morali nessitate non pot Ds 293

vi illius cognoscere futur. Iditionat. neq. abs.: q.a ea nessitas so
pot inducere cognion. moralit certa de futuro; n vero cognion.
certa metphe, et cui rugnet falsitas: d D. nequit here cognion.
so moralit certa, et quia n sit certa metphe: g.o D. vi illius con
nexionis aut nessitatis moralis n pot cognoscere futura neq. Idi-
tionata neq. absoluta. Mar, quae sola pot ee dubia, pbat: q.a
cognio n pot here maiore certitudine, q.m motiva seu funta cui
talis cognio innitit: d nessitas moralis, sive ca moralit nessitata
n het Inexione infalibile et metphq cu futuro abso aut Idi-
tionate: q.a stat bene q.d voas sit moralit nessitata, et Inexa
cu operate. Et talis operatio n ponat phice aut metphe:
g.o etta. Recole quae diximus a n. 381, ubi quae sta poss
294 obiici, invenies dissoluta.

Obiicies ad rone Iphensionis pfectissime re
qr. q.d cognoscat de obto qq.d e cogle: d de ca libera n so e co
gcile, q.d possit se detrare, d et q.d se detrabit ad hanc p.t Ipo
tius, q.m ad illa: g.o ad rone Iphensionis pfectissime ca libera re
qr, q.d de illa cognoscat ad qm p.t se detrabit: g.o D. Iphen
dens pfectissime ca libera in illa cognoscit detraone futura ab
se aut Iditionate. Ifrat: q.a vir prudens, qui ingenia et indo
le suorum filiorum bene dignoscat, pbabilit iudicat qui singuli fa
cient, si in his aut illis circumstantiis Istituant: g.o D. infali
bilit cognoscens cuiusq. voatis ng, et inclinat.s infalibilit
pvidet q.d unaquaq. voas faciet si in his aut illis circunsta
295 tiis colloret.

Reo ad Iphensione et pfectissima so requiri, q.d clare
cognoscat de obto qq.d cogile e identificatu aut Inexu met
phe cu tali obto; n vero requiri, q.d cognoscat de obto qq.d
cogile distu et inInexu a tali obto. Cu g.o detrao futura
voatis neq. sit identificata, neq. Inexa metphe cu voate
n e nessarius, q.d ea detrao cognoscat, ut voas pfectissime com
phendat. Alioqui ad Iphensione cuiusq. entitatis requiret
cognio cuiusq. alterius, cui silis aut dissilis, distans aut in

distans sit ent et cophensa. Unde constat ad argtum. Ad 2am ra
one vero admisso anti no conseq: qa circunstantie, et inclinationes,
quntumvis perfectissime cognoscant, non poss movere ad cognitionem omnino in
fallibilem, et certam metphice de eventu libero futuro, sed solum ad co
gnitionem moralit certam; cognitio aut Dei debet esse infallibilis, et certa
metphice, qualis heri non pot ex circunstantiis et perfectissima cophe
nsione.

Infert, Deum non cognoscere effectum liberum conditionate aut absolute futurum 296
in suis causis tanquam in subiecto determinatis. Illatio est contra RR. nonnullos, qui
dicunt in causa libera ut tali non posse cognosci futurum, posse tamen in causa li
bera, ut est subiectum determinatum, quod reipsa habet effectum absolute aut conditiona
te. Probatur tamen illatio: quia causa libera in ratione subiecti non minus est indiffe
rens ad effectum et naturam illius, quam in ratione causae liberae: sed propter indifferentiam, quam
habet in ratione causae liberae, nequit in illa cognosci effectus determinate futurus:
ergo propter indifferentiam, quam habet in ratione subiecti, nequit in illa ut in subiecto
cognosci effectus determinate futurus. Minor constat ex dictis: probatur maior: quia
causa libera et considerata in actu primo pot recipere assensum aut
dissensum: pot recipere operationem et naturam illius: ergo causa libera in ra
tione subiecti est indifferens ad effectum et naturam illius. Et confirmatur: quia ratio subiecti
est ratio potentiae recipere: sed quaelibet potens recipere est indifferens ad utrumque:
ergo omnis subiectum est indifferens ad utrumque. Quod si consideres causam non ut posse
potentem recipere, sed ut actu recipientem operationem futuram, utique cogno
scet ipsa operatio futura. Et similiter si consideras causam liberam non ut
posse potentem producere, sed ut actu producentem operationem futuram, utique
cognoscet ipsa operatio futura: nulla ergo diversitas est inter causam libe
ram ut talem, et causam liberam ut subiectum quoad praesens attinet. Quod autem causa
libera actu producat, et actu recipiat operationem, est quod contingenter adve
niens est et subiecto, ac proinde nullam habet connexionem cum entitate causae et
subiecti, propter quam possit determinari intellectus ad cognoscendam operationem
futuram potius quam non futuram absolute neque conditionate.

Sect. 3a

Deus cognoscit futura conditionata libera in se ipsis.

297 Hec dicta ex dictis pro tota hac disputatione satis aperte colligit. Nam inprimis probatus manet quod 1.° Deus eiusmodi futura cognoscere. Deinde quod 3.° vidimus, hec futura conditionata non cognosci a Deo in decreto aliquo, Dei de facto existenti, sive subiective absoluto, et obiective conditionato. Preterea in hac quod sec. 1.a diximus, hec futura non posse a Deo cognosci in aliquo prato necessario Dei. Et tandem ex dictis sec. anti constat, hec futura non posse a Deo cognosci in ea libera, neque quatenus libera,

305 neque quatenus subiecto. Ex quibus omnibus ita conficit argumentum. Deus cognoscit futura conditionata libera: sed nullum datur medium creatum neque increatum, in quo Deus illa futura cognoscat: ergo Deus cognoscit illa futura conditionata in seipsis immediate. Minor probatur: quia nullum aliud medium excogitabile est, in quo Deus cognoscat hec futura, preter media assignata, in quibus non possunt cognosci, ut constat ex dictis.

298 Dices: hec futura possunt a Deo cognosci in suo decreto, non quod actu sit in Deo; sed quod esset, si poneretur conditio: ut in hoc decreto: si Petrus vocaret auxilio A, ego haberem decretum de consensu Petri: ergo ex hucusque dictis male intulimus, hec futura conditionata a Deo cognosci in seipsis. Ans probatur: quia Deus cognoscens illud suum decretum subiective conditionatum, sive conditionate futurum sufficienter detraret ad cognoscendum consensum conditionate futurum: quia talis consensus conditionate futurus est obiectum illius decreti conditionati: ergo poterunt cognosci hec futura conditionata; et non cognoscant in seipsis: siquidem iam assignatum medium ab ipsis distinctum, in quo possint a Deo cognosci.

299 Resp., ans esse valde controversum: quia inprimis dubium est, an sint possibilia decreta ista, que sint aliquomodo futura in Deo, et quo cognoscantur a Deo ut conditionate futura; et hanc controversiam, quia eius verge existimemus cum P. Suarez lib. 1° de scientia conditionata c. 8.°, illius examen omittimus, quia pertinet ad materiam de voluntate. Deinde si illud decretum conditionate futurum sit efficax, et antecedat consensum creature conditionate futurum, destruit libertatem talis consensus, et habet casdem difficultates quas supra expendimus contra decreta subiective absoluta et antecedentia omnem consensum creature. Denique si hoc decretum

conditionate futurum abstrahat conscientiam versus creaturae conditionate futurum, quia illud decretum supponet obiectum scientiae mediae, ac proinde et supponet ipsius signis conditionatum obiecti in se; ... quorum signo existit obiectum cognoscibile, existit et scientia Dei de tali obiecto: ... in signo ante illud decretum conditionate futurum existit obiectum scientiae conditionatae: ergo in illo signo ante decretum conditionate futurum existit scientia conditionata, quae tunc haberi non potest in illo decreto pro tunc non existente et conditionate ut supponimus: ergo scientia Dei attingit conversum futurum conditionatum in se ipso.

Quapropter his omnibus difficultatibus in praesenti omissis, reo ad argumentum admittendo ans, et negando conseq: nam eo ipso quod semel admittamus a Deo cognosci aliquod obiectum conditionate futurum in se ipso immediate, id ipsum fatendum erit de quocumque alio obiecto conditionate futuro. Quapropter si Deus cognoscit decreta sua conditionate futura, quae quidem non possunt cognosci in aliis decretis actu existentibus, debet et cognoscere quodlibet aliud futurum conditionatum in se ipso immediate, et independenter a quocumque medio dicto. Ratio est: quia Deus debet in se ipso immediate cognoscere quidquid in se ipso immediate est cognoscibile: sed futurum conditionatum contingens in se ipso est immediate cognoscibile: ergo debet in se ipso cognosci a Deo immediate. Maior constat ex infinita vi intellectiva Dei. Minor vero constat ex doctrina, quam modo supponimus: quia decreta Dei, quae de facto non sunt, et essent in his aut illis circumstantiis haberent rationem futuri conditionati contingentis; et tamen sunt in se ipsis immediate cognoscibilia, ut supponimus: ergo futurum conditionatum contingens est cognoscibile in se ipso. Itaque ex eo quod nihil detur creatum neque increatum actu existens, in quo Deus cognoscat futurum conditionatum contingens, recte infert, quod tale futurum in se ipso cognoscat: quia sit cognoscibile aliquo medio non existente; et sic conditionate futurum; tale medium debet in se ipso cognosci, ne in infinitum abeamus: ergo quodlibet aliud conditionate futurum poterit, et debebit a Deo cognosci.

Probatur: 1º, et directe conclusio sectionis titulo proposita: futura libera conditionata sunt in se ipsis immediate cognoscibilia: ergo futura libera conditionata in se ipsis cognoscuntur infallibiliter a Deo. Probatur consequentia; et probatur: 301

qa futura Libera Editionata hent debatq veritas obtivq in se ipsis: d oq veritas obtiva e in se ipsa cogeibilis: qo futura Libera Editionata ss in se ipsis cogeibilia. Pbat mar: qa veritas obtiva so e id, qd sufficit, ut afrao de illa sit vra: d futura Libera Editionata hent in se ipsis qqd reqr, ut afrao Editionata de illis sit vra, ut abunde manet pbatq qe 1a: qo futura Libera Editionata hent in se ipsis veritatq obtivq debatq. Afrat: qa cogeibilitas obti p actq Editionatq vq nihil requirit abse existens: qo futurq Editionatq Etingens het in se ipso cogeibilitatq p actq Editionatq verq. Ans pbat: qa ut obtq sit cogeile p cogniong verq so reqr qd obtq sit ea rone qua enunciat ab actu, ut pt; d p Epong Editionatq verq n enunciat aliqd abse existens: qo ut obtq sit cogeile p Epong Editionatq verq n reqr aliqd abse existens: qo dat cogeibilitas obti p actq Editionatq verq, absqe eo qo det aliqd abse existens.

302 Infert 1o. Deus cognoscere futura Editionata libera, qa ipsa in se ss futura Editionata; n a ee futura Editionata, qa cognoscunt a Deo. Ro e: qa cognio Da n facit, neqe Estituit obtq cogeile, d potius obtq cogeibile supponit potens trare cogniong, seu hens capacitatq, ut cognoscat. Quappt ideo Da afrat Esensq Editionatq, qa talis Esensus revera erit, si ponat Editio; n tn eoa. hoc a agentes de scia Visionq plenius exponemus; et pbabimus.

303 Infert 2o. sciq mediq, seu Editionatq Dei ee impedibilq a creatura. Ro e: qa creatura pot impedire Esensq posita Editc, seu auxilio ad tales Esensq: qo creatura pot impedire sciq Dq de Esensu posita Editc, sive auxilio ad illq. Pt coa: qa eo ipso qd creatura p suo libito ut pot, impediat Esensq sub Editc, aufert obtq cogniong Dq afrantis Esensq sub illa Editc, ac proinde nequit manere in Deo cognio afrans illq Esensq sub Editc. Cq a Esensus ille so Editionate et n abse dependeat a Libertc creata, ideo scia illa Da subiicit Libertc et Editionate, qus in ca-

per hypothesis, et auxilii pot vero per divinos impedire scia 219
absentis pervenire. 304

infert 3º scia conditionata ee subsequentes, et posteriores pervenire nro libero pro casu purificatus hypothesis. Et ex dictis. Ex quo ulterius infert scia conditionata non tollere libertas exercitii: qm non tollit libertas id, qd subsequitur ipsius libertatis exercitii, illudque supponit, et ab eo e impedibile: que oia conveniunt scia conditionate: qa supponit sensus, et exercitius conditionatus libertatis a qua talis scia e impedibilis. Quocirca Et scia media sicut connota cum hypothesi connectat metaphysice cum pervenire nihil obstat liberti: qa hec connexio e coens, necessitas a coens, ut saepe diximus, nihil obest libertati. Atqui, ita proxime statuta doctrina soluta ig a nobis pro totius disputationis discursus, dum oppositorum dicendi modos impugnavimus.

309 De scia mie utilitatibus multa disputari solent a PP., que maxime veniunt a necessitate repugnantia doctrinis physice. Atq 1º scia hec conditionata utilis et omnino necessaria e ad conciliandam efficaciam auxilii Dei cum libertate creata. 2º scia hec e necessaria ad Deitatis Dei voluntatis et providentie circa creaturas rales. 3º scia hec conditionata requiritur necessario, ut Deus certe et infallibilit manuteneat et in gratia confirmet quos gratuite decernit. Sed quia hec oia et similia pendent, ut diximus, ex impugnatione praemotionis, et defensoribus et ad diversos theologie tractatus pertinent, in illis exponendis non immorari invisimus. Certo quippe videt hanc sciam necessariam omnino ee ad hec oia exponenda si praedeterminationes physicas non admittant; quas cum a nobis admitti non possint, et libertatis creatae prius evertant necessarium erit ad huius scie mie subsidium recurrere. Sed ig ad ea que huius tractatus propria sunt, deveniamus.

Disp. 3.a
De scientia Visionis

Sciam visionis appellamus illam, qua Deus cognoscit oia ex.a in aliqua temporis dura, ut notavimus n. 296. Ideo pro hanc sciam 306

visionis attingit D. se ipsum, eiusq. prata D., et quodcumq. obiectum creatum in quavis dria temporis existente vel extituro. Prius ergo in hac disp.e agemus de iis, quae pertinent ad cognitionem necessariam Dei, qua se ipsum, eiusq. perfectiones intrinsecas, quae dici solent obiectum formale et primarium scientiae D. Ss.; et deinde ad eas difficultates accedemus, quae pertinent ad scientiam visionis liberam, qua D. cognoscit obiecta creata, ut ab se existentia in aliqua temporis dria.

Q.o 1.a

De cognitione qua D. se ipsum cognoscit.

Sect. 1.a

D. se ipsum necessario, et perfectissime cognoscit.

87 Deus se ipsum cognoscere et fide Divinitatis et nali ratione evens: cum enim obiectum D. intellectus sit ens intelligibile, et D. ipse sit ens perfectissimus et maxime applicatus D. menti, necessario debet se ipsum cognoscere. Deinde cum vis intellectiva Dei sit infinita in genere entis, et in genere inali debet trahi ad obiectum, quae infinitus in utroque genere, qualis est solus D. Hic facile possunt applicari illae rones, quas supra probavimus a n. 3.o huius tti. in Deo dari scientiam: si enim D. alia a se cognoscat, quomodo se ipsum nescire poterit? quae veritas adeo evens est, ut nullus hereticorum eam negaverit, et illam agnoverunt Phi cum Are 12 metphe c. 9. Et g.mus Lib 1.o moralium c.e 15 videat illam negare, non adeo turpiter errasse credendus est Phus; sed solum ibi proposuisse vulgares rones dubitandi.

88 Haec a cognitio D., qua se ipsum cognoscit, est omnino necessaria, ita ut non possit, neque potuerit non esse in Deo. Ro est quia intellectus D.us est facultas nalis et necessaria, quae positis omnibus requisitis non pot non intelligere: cum quia in Deo sit quidquid requi, ut se intelligat, nequit D. suspendere cognitionem sui. Praeterea cognitio libera, aut contingens in Deo debet connotare sive transire ad obiectum liberum, aut contingens: sed cognitio qua D. se ipsum cognoscit non connotat, neque trahit ad obiectum liberum et contingens: D.

-em ex eius comprehensione, et maxime necessarium: q° cognitio, qua D.s
se ipsum cognoscit, n. pot. ee. contingens aut libera; s. oino necessaria.
Prob. alios doceret, et fundat in deductione essali intellus D.i ad
comprehendendum quodcumque obtum: Qua pot si cognitio deficiat erit prop.
defectum obti; s. d. obtum sit indefectibile, et oino necessarium, nequit de-
ficere D.s cognitio q.a tale obtum.

Insuper cognitio hec D.i e comprehensiva ipsius Dei. 309
Ita constat ex Ep.a 1.a ad Corinthios 2°: Spiritus oia scrutatur, et
profunda Dei; quae verba X.a sanctorum Patrum et Interpretum expo-
sitio significant, nihil ee tam abditum, et inaccessum q. ipse Spiritus Dei
exploratum n. habeat; hoc a. e. habere notitiam comprehensivam. Ideo sub-
dit Ap.: quae Dei sunt nemo cognovit, nisi Spiritus Dei, idest
comprehensive: nam qditative et intuitive et Beati cognoscunt profun-
da Dei. Et ro e: q.a cognitio comprehensiva e illa qua cognoscitur
obtum quantum cognoscibile e, ut docet D.us Thom. in hac q.e art. 3°.
Ex Aug.° Ep.a 112 ad Paulinum c. 9. asserente illud comprehen-
di, q. ita videtur, ut nihil eius lateat videntem: e. p. cognitio-
nem qua D.s cognoscit quantum cognoscibile e: q.o p. cognitionem qua
D.s comprehendit. 2.o probatur ratione: q.a vis cognitiva Dei e aeque in-
finita, atque cognoscibilitas passiva obti D.i: q.a cognoscibilitati summae
et infinitae debet correspondere aliqua cognitio summa et infinita; a-
liquin obtum veniret summe et infinite cognoscibile, si nulla daretur co-
gnitio quae possit illud maxime cognoscere: cum q.o D.s n. sit sum-
me cognoscibilis a creatura, debet ee summe et comprehensive co-
gnitus ab ipso Deo, qui solus e substantia perfectissime intellectu-
alis, et aeque perfecta cum obto D.o.

Ad perfectionem D.ae cognitionis expectat q.d et se ip- 310
sum cognoscat, sive q.d D.s cognoscat se cognoscere. Ideo Aris. 12
Metaph. c. 9. Deum appellat intellectum intellectus. Et Dionisius
in Epistola 9, quae e ad Titum, asserit, sciam eius scilicet semper se
ipsam e metipsam intueri. Hec a. cognitio dr reflexa sr, q.a trat
ad cognitionem tralem; cognitio a. quae trat ad alias perfectiones D.as, e
sr directa, q.a eius obtum n. e sr cognitio, ut notavimus n. 188.

ubi et obti dixionis nulla ee inconveniens qd non possimus in co-
gnione. 2a disquere fralitates sincatice infinitas reflexas u-
na supra aliq: qa sicut disquimus cognionem esse a cognione
ipsius cognionis ut distinctas frales obtorum: ita possumus dis-
quere in ipsa cognione cognionis rones obti, et rones repre-
onis perse; cum a ista repraone debeat et cognosci a Deo, da-
bit alia fralitas per quam illa 1a cognoscat, et sic in in-
fitum sincatice.

311 Explicat: na eo ipso qd ponamus dari in Deo 1am cognionem
supra 1am cognionem sui esse debemus et ponere 3am cognionem
supra 2am cognionem cognionis et sic in infitum. Pbat manife-
ste: qa 2a haec cognio cognionis e et cognitis a Deo, sive
e obtum sufficiens verificare aliq afraonem de illo: qo debet a
Deo cognosci; alioqui lateret intellum Dei aliqua pfectio
cognitum, seu aliqd obtum; qd repugnat. Nota ne ponere in
Deo actu infitas fralitates obtivas; de eo ponere tantum ut
intellus nr suis ceptibus inadequatis, et imperfectis possit
attingere fralitates reflectentes supra quamque aliq; ceterum
ex pte obti quaelibet fralitas cognionis Dei revera se, et
alia obta cognoscit.

312 Dices. 1a fralitas cognionis, quia Deus cognoscat
se cognoscere, e ro fralis cognoscendi: qo non possumus disquere 2am
aliq fralitatem quae hanc 1am attingat: qo n possumus abire in in-
fitum fralitatum. Pbat cons: qa ro fralis cognoscendi per se ipsum co-
gnoscit, sicut ro fralis uniendi per se ipsum unit. Dico nan-
do cons: qa lt sit ro fralis cognoscendi se, e et obtum cognitum: pos-
sumus qo illa cognoscere pturque ut est ro cognoscendi, et 2us hunc
pterus ptus n e obtum a se cognitum, et ideo debet e obtum cogni-
tum a 3a alia fralitate reflectente supra ipsum. Alioqui
neque poterimus disquere in Deo cognionem directam et reflexam:
qa 1a illa fralitas cognionis directe e ro fralis cognoscendi:
qo se ipsum cognosceret, et n requireret 2a fralitas per quam 1a co-
gnoscat. Sicut omnes alias disquimus: qa trans. ad eum.

et ad cognitionem inter distinctas fr: ita possumus distinguere 1.9 a 3.a formalitate, q.a 1.a hec conc. obti, et conc. respectiones, que inter se fr distinguunt. Fateor necessum hunc necessarium nec: q.a quamvis inaditi tr. possumus attingere cognitionem D.i ut tract. ad suis obtis, et ut se ipsum attingentis: hoc tn n. tollit, q.d possimus et distingu re illos duos conceptus p. distinctis cognitionis nrs inadequatas. 212

Ad nobis contrarius e D.ur

thm. accrens. idsp. certum Deo. q.d se intelligat, et q.d intelligat se intelligere: q.a sit tr. ... doceret cognitione D.i directa et reflexa. ... q.do docet aliud ... q.d Angelus se intelligat, et q.d intelligat se intelligere, ... et uno actu ... intelligat: q.d n videt ... dere in Deo. Non inquam oppono: q.a D.us has n. nat. distinctionis inter cognitionem D.i directa et reflexa ... docet, eam distinctionis ... illa que sit inter cognitiones directa, et reflexa Angeli: q.a cognitio directa et reflexa Angeli respiciat ... ipsum ... Angeli et intellectus illius: ceterum sua directa, et reflexa in Deo ... respiciant tres ... distinctos, ... et ipsa cognitione D.i. ... distinctio ... inter tres seu ... sufficit ad distinctionis ... formalitatis ipsos respicientes, ut ex logica supponimus.

Sect. 1.a

Utrum D.s cognoscat unus pratis D.i in se ipso, vel in alio.

In presenti so loquimur de perfectionibus necessariis Dei: q.a de liberis et contingentibus specialiter e dicendum ppt. sua defectibilitatis virtutis, et ppt. in connexionis cum essa D.i et cum aliis perfectionibus necessariis. Sit q.o 1.a nra concl.o D.s cognoscit res suas perfect. ... ta in se ipsis. Probat: nam quaelibet pratis D.i sive absolutus sive relativus e in se ipso cogibile: q.o quelibet pratis D.i absolutus et relativus in se ipso cognoscat a Deo. Et con.a q.a D.s nessa ... cognoscit ... cogibile ... in se ipso cognoscit quodcum in se ipso e cogibile. Ans a probat: nam quelibet pratis D.i tam absolu- 214

ti; q^m relativa in se ipso immte, e cy sufficieny verificare afir-
one de illo absqz: d idego in se ipso immte sufficit verificare
afraone e in se ipso cogcile p tale afraone: q^e quilibet prats
D^y e in se ipso immte cogcile. ... meo videri accoverys, qt
nihil relat^e ma dignu in oppositu occurrat.

319 ... il 1^a icl: D^s in sua ess^a co-
gnoscit oia alia prata D^a. Pbat: q^a D^s in sua ess^a co-
gnoscit qq^d retr identificat cu illa: d oia prata, sed^a tq ab-
sa q^m relativa identificant retr cu ess^a Dei: q^o D^s in
sua ess^a cognoscit oia prata D^a tq abja q^m relativa.
Min^r e de fide; Et admittat distinctio ex na rei, ... di-
stinctio virtualy int ess^a, et alia prata Divina. Maior
vero pbat: q^a D^s cognoscit pfectissime sug ess^a: d nequit p-
fectissime cognosci ens, nisi cognoscat in illo qq^d retr identi-
ficat cu ipo: q^e nequit cognosci ess^a D^a pfectissime, nisi co-
gnoscat in illa qq^d retr identificat cu illa. Min^r hec cstat
q^a n cognoscit pfectissime ens, nisi cognoscat id, q^d e tale
ens, et nisi cognoscat identitas taly entis: d ens se ipso e iden-
titas cu oi eo, cu quo retr identificat: q^o etc. Pbat: q^a n pot
pfectissime cognosci ens essalit nexu cu alio, q^n cognoscat illud
aliud: q^o nequit cognosci ens identificatu cu alio, q^n cognoscat
hoc aliud. De veritate antis sed q^r ... Cons vero pt: q^a m...
qi stendit obtire extremu identificatu, q^m medio extremu an...
xu.

316 Dices: Cognitio unius in alio supponit dari unu et aliud: q^o D^s n cogno-
scit in sua ess^a relat^es et attributa siquidem attributa, relat^es et ess^a
D^a n si unu et aliud: q^o ex eo q^d ess^a D^a identificet retr cu aliis
D^s pfectionibus, potius pbat, Deu illas n cognoscere in sua ess^a. Resp
cognitione unius in alio so supponere unu et aliud fr, aut vrtr: cu q^o
ess^a D^a fr, aut vrtr distinguat ab attributis, et relationibus, possunt h p-
fect^s cognosci in ess^a D^a n tanqm in medio disto retr: d tanqm
in medio fr, aut vrtr disto. Itaqz pfectio illa essaly, ...
cognitionis D^a pfimus, et ideo D^s cognoscit oe identit^s realis, q^m het illa

perfectio eualet cum alijs perfectionibus, et ita in illo instanti equali ratione cognoscunt a Deo alijs perfectionibus. Unde constat ad argumentum.

317 Dices iterum pro signo eo pro quo intelligitur essentia Divina metaphysice constituta, non intelliguntur relationes, ergo relationes non cognoscunt a Deo in sua essentia. Antecedens certum videtur: quia essentia metaphysice constituta prior est quocumque alio prato attributali: atqui prima relatio est et prior constituti praecertim quia relationes filiationis, et spirationis passivae: quia prius intelligitur Pater constitutus per eius Deum paternitatis, quam intelligatur filius, et Spiritus Sanctus. Consequentia vero probatur: quia relationes non possunt cognosci in essentia Divina; quando adhuc non intelliguntur relationes ut existentes: quando intelligitur essentia Divina metaphysice constituta, adhuc non intelliguntur relationes; ergo relationes non possunt cognosci in essentia Divina, quando intelligitur essentia Divina metaphysice constituta. Confirmatur: quia pro signo non intelligitur identitas essentiae Divinae cum relationibus: ergo relationes non possunt cognosci in essentia Divina ratione identitatis cum illa: ergo relationes non cognoscuntur pro eo signo in essentia Divina. Antecedens contra nostra doctrina. Probatur maior: quia identitas essentiae Divinae cum relationibus est ipsa ... ... ergo pro eo signo non intelliguntur relationes; ergo pro eo signo ... identitas essentiae Divinae cum relationibus.

318 Respondeo nullum esse signum, in quo essentia Divina non identificetur realiter cum omnibus perfectionibus Divinis tam absolutis, quam relativis; et ideo qui perfecte cognoscit essentiam Divinam in quocumque signo, cognoscit illius identitatem, et omnes perfectiones. Cum igitur Deus perfectissime cognoscat suam essentiam necesse est quod in quocumque signo cognoscat et attributa, et relationes. Et quamvis relationes subsequantur ratione ... ... constituti essentiam sicut non tollit identitatem realem, ita neque tollit conciliationem relationum in essentia. Quapropter distinguendum est antecedens: pro eo signo quo intelligitur essentia Divina, non intelliguntur relationes existentes realiter, nego antecedens; non intelliguntur relationes existentes pro eo signo concedo antecedens, et nego consequentiam. Itaque in eo signo intelliguntur relationes realiter existentes: quia illud signum et signum subsequentis sunt realiter idem instans, et extrema quae in illis signis existunt, sunt realiter idem, et quae extrema

no hec dist.o sicuti ens, vel probat distinct.s rony, aut virtutes ab attributis et relationibus: quae quidem dist.o non tollit reale identitatem, ac cuius cognoscat id, et ita potentiae in eo quod prius est ab effectu nexus, assalit cum sua ca cognoscit in talica, et subsequat ad illa in aliquo genere. Unde probat ad ratione.

319 Sit 2.a Pclo. Deus in quocumque suo prato cognoscit quodlibet aliud pratum Dei. Probat: nam quodlibet pratum Dei habet identitate reale mediata aut immediata cum quocumque alio prato Dei.

Ergo Deus in quocumque prato suo cognoscit omnia alia prata Dei. Ans est certum: quia in Deo non datur dist.o realis pratorum; et quamvis relationes Dei inter se distinguant, adhuc identificant cum omnibus perfectionibus absolutis. Cons.a probat: quia in quocumque obiecto cognoscit Deus quidquid realiter identificatur cum illo: ergo in quocumque prato Deo cognoscit Deus omnia alia prata Dei. Ans probat ea ratione, qua 1.a Pclone probavimus: quia nequit cognosci perfecte obiectum, nisi cognoscat in illo quidquid cum illo identificat; sed Deus perfectissime cognoscit quodcumque obiectum: ergo in quocumque obiecto cognoscit Deus quidquid realiter identificat cum illo. Itaque quodcumque pratum Dei est identitas sui cum quacumque perfectione. Deus ergo perfecte cognoscens suum pratum necessario cognoscat illam identitatem, et ideo necessario ibi cognoscit omnes perfectiones. Et haec potissimum de ea cognitione Dei praecisiva non e.

320 Obiicies In. Implicat quod idem obiectum sicco gnoscat in se et in alio: sed Deus cognoscit omnia sua prata in se ipsis: ergo Deus non potest cognoscere unum pratum in alio, neque essentiam in relationibus, neque relationes in essentia. Probat maior: quia obiectum in se cognosci, est cognosci directe: et cognosci in alio est cognosci indirecte; sed implicat quod idem obiectum cognoscat directe et indirecte: ergo implicat quod idem obiectum cognoscat simul in se et in alio. Dico, duos illos modos cognoscendi in se et in alio non esse oppositos; quia cognosci in alio non dicit negationem cognitionis in se; neque est de ratione unius modi cognoscendi, ut scindatur ab alio: sicut tangi obiectum per cognitionem non excludit quod tangat per volitionem. Cognitio vero obiecti in alio dicitur indirecta

qui tunc cognoscitur in se mittit obiectum, cum cognitio directa excludit directe, neque dicit in ... sensu directo ... indirecta formalis cognitione ... apprehensive, et excludente cognitionem rei in se, ... in hoc sensu indirecto, neque ea est necessaria ad cognoscendum ... Unde patet ad obiectionem solutio.

Utrum Deus cognoscat se in creaturis? 321

... cum ... Deum se cognoscere in creaturis, eo quod sint imperfectiores Deo. Sed hoc fundamentum nullius momenti est, quia ... medium in quo aliud cognoscat, debeat esse perfectum ... aut aeque perfectum ... Etenim cognosci unum in alio ... quod unum ostendat intellectui veritatem alterius, sive quod intellectus cognoscat unum innitendo veritati alterius: sicut cognosci obiectum in se ... quod ipsum obiectum ostendat veritatem sui, sive quod intellectus cognoscat obiectum innitendo ... veritati illius. Ad hoc ... accidens est quod obiectum sit perfectius, aut aeque perfectum ... alio, et so... quod obiectum identificet ... aut connectat essentialiter cum alio: quia ratione huius identitatis, vel connexionis obiectum ostendit intellectui ... veritatem alterius, cum quo identificat aut connectit; sive hoc altero perfectius sit, sive imperfectius.

Sit igitur nostra resolutio. Deus se ipsum cognoscit in creaturis. Probatur. Creatura habet intrinsecam et essentialem connexionem cum Deo: ergo Deus cognoscens creaturam necessario cognoscat se ipsum: ergo Deus se ipsum cognoscit in creaturis. Antecedens est certum; consequentia vero probatur: quia extremum essentialiter connexum cum alio nequit perfecte cognosci, nisi et cognoscatur illud aliud cum quo essentialiter connectitur: sed Deus perfectissime cognoscit creaturam, et haec connectitur essentialiter cum Deo: ergo Deus cognoscens creaturam necessario cognoscit se ipsum. Probatur maior: quia extremum connexum essentialiter cum alio ostendit se ipso obiective intellectui cognoscenti veritatem alterius extremi cum quo connectitur: ergo si perfecte cognoscatur extremum essentialiter connexum cum alio, cognoscetur et illud aliud, cum quo

necetit; alioqui n cognosceret cum veritate, qm obtum se ipso attēdit, ac inde tale obtum n cognosceret pfecte: q° tale extremum essalit conexum cum alio nequit pfecte cognosci, nisi et cognoscat illud aliud cum quo connectit. Explicat, et Prat 1°:
323 q^a implicat q^d Ds dependeat nrum actum caritatis q^a Dm, nisi se ipsum cognoscat in tali actu: q° Ds se ipsum nessario cognoscit in creaturis. Conspt. et ad oes creaturas extendit: [illegible] quaelibet creatura [illegible] dependet, et conectit cum Deo, qm ille actus caritatis. Ans pbat a paritate: q^a nequit Ds cognoscere suum amorem liberum q^a obtum creatum, qn cognoscat tale obtum creatum: q° nequit Ds cognoscere pfecte nrum actum caritatis q^a Dm, nisi se cognoscat in tali actu. Hoc ans admittit ab illis [illegible] disputamus, Coa vero pbat: q^a ideo in tali actu libero D° debet cognosci obtum creatum, q^a tale obtum respicit ab illo actu: & ab actu nro caritatis q^a Dm respicit essalit ipse Ds: q° etc. Imo magis nessarium videt, q° Ds se cognoscat in nro actu, qm q° Ds cognoscat obtum creatum in actu suo libero: q^a actus liber Dei Ds pfectus sui intrinsece n het conexionem cum obto creato; ceterum actus noster ex se het essalem conexionem cum ipso Deo, et idem fit argtum in cognitione qua nos Dm cognoscimus.
324 [illegible] Prat 2°: q^a in nro actu caritatis cognoscit nessario Ds talem actum here pro obto ipsum [illegible] nequit Ds cognoscere talem actum here pro obto [illegible] nisi co[gnoscat] ipsum Dm. ut et [illegible] in [illegible] actu caritatis [illegible] ipsum [illegible] pbat: q^a [illegible] cognoscit [illegible] in illo actu [illegible] here pro obto Dm e aliqd essale illi actui: q° in illo actu cognoscit Ds talem actum here pro obto ipsum [illegible] [illegible] Ds nessario cognoscit [illegible] amorem q^a ipsum [illegible] amorem peccati: [illegible] [illegible] amor q^a [illegible] het pro obto Dm, amor vero peccati het pro obto [illegible] creatum: & Ds cognoscens amorem, sive actum nrum caritatis [illegible] nessario cognoscit se ipsum in tali amore.

(31) ... ab obiecta. cognitio Dei in creaturis
cognitio intuitiva et abstractiva: ... pot habere cognit
intuitivam et abstractivam: q° Deus vult habere cognitionem
in creaturis. ... maior q° cognitio Dei in creaturis
attingit Deum ut peise Omnipotentem et ut unum: e cognitio at
tingens Deum ut peise Omnipotentem et ut unum e intuitiva et ab
stractiva: q° cognitio Dei in creaturis e intuitiva et abstracti
va. Nisi hoc videt evenire ex prius metaphysice: q° cognitio
intuitiva e illa, quae attingit obiectum tamquam unum ... et in
aliud ... n explicat ... obti. Maior
probat: q° cognitio Dei in creaturis ... attingit Deum
... illa ... creaturis: creaturis n
... cum Deo ut trino, d peise cum Deo ut uno, et
ut Omnipotente: q° cognitio Dei in creaturis so attingit Deum
ut Omnipotentem et ut unum. ... q° cognitio ... superm
... in illo cogno
scere trinitatem d so unitatem et ... Dei: q° creatura et
comprehensive cognita n e ... Deum ... in
... : q° so peisive et abstractive Deus e cognitus in creatu
ris: ... Deus se ipsum in creaturis cognoscere.
§ imago ... de scia d. ... 316
admittit in Deo cognitionem realiter abstractivam, ... intuitivam
... n admittat ... cognitionem ... realiter ... et ...
q° talis cognitio abstractiva identificet realiter cum cognitione q
... tativa et comprehensiva Dei. sed hoc doctrina ... h... ti
apprehensionem ... : q° cognitio peisiva et abstractiva ...
... qua talis e ... nequit ... q... ditativa ... comprehensiva
... obti: q° ... admittenda e in Deo cognitio sui ipsius quae
realiter quidditativa et comprehensiva n sit; ... n e admittenda cognitio
quae sit realiter peisiva et abstractiva. ... cum cognitio Dei
... se ipsum sit realiter quidditativa, et comprehensiva admitti n
debet cognitio Dei ... se ipsum quae realiter sit peisiva aut
abstractiva. Imo neque admittenda e cognitio in Deo quae n

positiva [illegible] comm̄e positiva [illegible] [illegible] e [illegible]
et imaginativa realit: tam [illegible] [illegible] nos possim
attingere cognitioni Dei ut posse attingentes unius realis Di,
hoc a e q nos principaliter in vero q [illegible] [illegible] [illegible] diximus,
ut vid.
327 Hoc object igit ro nando cum illius pbat) ro ma
ye. sed minus pbat) nanda et e maior: q^a lz creature pvdi
dant prata Dei, q^a non directant Dei omnibus illis prati Di, nes
sario cognoscit limitate, et alia alia prata, qs identificant realit cu
illis. a Deo cognatis X^a dicta n 319. Itaq in creaturis [illegible]
nessario cognoscit suas limites et unitates, q^a tn Deus nauit cognosce
re sua limites, nisi cognoscat q^d identificat realit cu illa ideo
in creaturis n det cognitio positiva et abstractiva de seipso, q
a creaturis n directant cu oibus pfectionibus Di, ut in psenti
omittimus, sic pbat q^d Deus n cognoscat oes suas pfect dextra
hone obiectiva creaturarum; hoc vero n tollit, q oes illas cogno
scat ex detractione obtiua [illegible] cognitis in creaturis. Unde ad
[illegible] [illegible] aut, et concessa Ma [illegible] 1^a q^a so positive
D^s e cognitus ab intellu creato in creaturis, sic cog: a intel
lu Dei no cog. Disparitatis ro e manifesta: q^a intellus crea
tus pot attingere limites positiva [illegible] a transi et [illegible]
pfectionibus Dis; hoc a^d quanat intellus Di: Quapropt Ammd
pfectione inferiore se cognoscit Dm ut Omnipotens, q^a non
cognoscat quantus pot ex detractione creaturis: Deus vero cognoscit
et ut tanjus, q^a se cognoscit ex detractione et limites, et pa
rationes pfectissimas illas.
328 Rogas utru D^s se et cognoscat ex creaturis?
Neo negative X^a dicta a n 130, et ro e: q^a cognoscere unu
ex alio e transire ex cognitione unius ad cognitione alterius; hoc
a^d supponit pluralitate obtiva cognitionis reale aut virtuale,
qua pluralitas in Deo n dat. Quapropt q^d D^s cognoscit u
nu in alio ut se in creaturis p eandem indivisibilē cognitionē
realit et virtualit attingit se et creaturas. [illegible]

simus conspere cognitionem Dei ut attingentis creaturas et deinde ut attingentis ipsius Deum, ... q[uo]d ... discursiva ... hoc necessarium erat q[uo]d ... formaliter attingens creaturas positive ... attingeret Deum ... excluderet cognitionem ... Dei ... nisi ... mente: q[uo]d ... discursus ... q[uo]d 1a cognitio ... positive ... attingat aut ... at ... eadem claritate obiectum ... cognitionis.

Sect. 4a.

Utrum ... obiectum formale et primarium scientiae Dei ... magni momenti ... antiquos theologos ... ex diversis ... accept... ideo a nobis brevissime examinanda et decidenda e[st] ... supponimus Deum ... cognoscere tam creata quam increata, q[uo]d ... e[st] scire et cognoscere quam nescire et ignorare, ut ... obiectum ... cognitionis ... sive obiectum a Deo cognitum ... omnia ... creaturis ... veritatis obiectum ... quapropter ... obiectum materiale cognitionis Dei sive in se attingat sive in alio sive attingat propter se sive propter aliud ... q[uo]d obiectum materiale cognitionis appellamus quodque attingitur per talem cognitionem sive quodque e[st] ... illius. Rogamus q[uo]d quodnam ex his obiectis sit obiectum primarium et formale cognitionis Dei.

Dicimus nobis e[st] Deum e[ss]e obiectum formale et primarium scientiae Dei. Conveniunt theologi omnes in hac conclusione cum D. Thoma in ... multis modis exponant. Nos a[utem] nihil aliud intelligimus per obiectum formale et primarium nisi obiectum principale ... et nobilissimum, q[uo]d a Dei cognitione attingitur et cum illa maxime proportionat. Ideo D. ... citatus in solutione ... dicit, principale intellectus Dei intellectum nihil aliud esse quam eius ... Tibi principale intellectus vocat obiectum formale et primarium. Unde facile probat ... et eius resolutio: q[uo]d obiectum formale et primarium e[st] obiectum principale ... et nobilissimum, et maxime proportionatum eiusdem cognitionis:

obtm principale [illegible] et notissimum, et maxime proportionatum cognitioni Dei est ipse Deus: quia Deus est obtm formale et primarium cognitionis Dei. Confirmatur: nulla creatura potest esse obtm formale et primarium cognitionis Dei: quia solum Deus est obtm formale, et primarium talis cognitionis. Antecedens probatur: nam quaelibet creatura est longe imperfectior, et improportionata cognitioni Dei, et supponit aliud obtm [illegible] et notissimum, et maxime proportionatum cum cognitione Dei: quod erat.

Et hinc facile dissolves alias difficultates, quae apud Scholasticos agitari solent, utrum attributa et relationes Dei sint obtm formale, et primarium cognitionis Dei; quia ita convenit cum Deo, sicut ab aliis ipse terminis distinguitur, in qua difficultate nobis dicendum est perfecte quod Deus est realiter obtm formale et primarium cognitionis Divinae. Probatur: essentia Divina, et quaelibet perfectio Divina est realiter obtm principale, et summe proportionatum cognitionis Dei; nam quaelibet Divina perfectio est infinita in suo genere entis, et in ratione intelligibilis sicut cognitio Divina est infinita in suo genere in ratione intellectivi. Dicendum est 2°, quod sola essentia Divina est formaliter et ratione nostra obtm primarium et formale cognitionis Dei: quia ita essentia Divina est obtm principale [illegible] et notissimum, et proportionatum formaliter, et ratione nostra, cum cognitione Dei. Attributa vero et relationes pertinent ad obtm formale et primarium et ratione nostra, sicut pertinent ad essentiam Dei: et in hoc sensu possunt dici obtm formale et primarium. Et minus principaliter, et veluti complementum essentiae Dei in ratione obti formalis.

Dices. Essentia Divina est ratio, sive medium in quo cognoscuntur a Deo attributa et relationes, non tamen creaturae: quia sola essentia Divina est obtm formale et primarium cognitionis Dei. Respondeo: antecedens esse falsum quoad 1am partem, ut constat ex dictis a n. 319. Praeterea quod aliquid sit medium in quo aliud cognoscitur, non probat rationem obti formalis et primarii; quia et creatura est medium in quo Deus se ipsum cognoscit, ut vidimus a n. 321; adhuc tamen creatura in nullius sententia est obtm formale et primarium cognitionis Dei.

Cum haec et vera doctrina difficilis reddita sit quorundam Doctorum expositionibus: nam 1° illi docere solent essentiam Dei esse

obty frale et primariu cogni tribuit ipsi cognioni Dei, quae spe-
cificari n pot a creatura, s a solo Deo: iudicant enim obty frale
esse illud, qd tribuit ipsi actui, aequinde acty sive cognionis n posse ac
cipere, aut mutare ipsi ppt obty male. Et in hunc sensu addu
cunt Dm Thom loco a nobis superius allegato, ubi ait: n opor
tet, qd ipsy intelligere Dni sit potius ipse Ds specificet p aliud
qm p essa Dei. Alia adducunt ex eodem Angelico praeceptore 1o
Sententiarum c. 48, ubi late probat Dm nihil aliud 1o et p.
intelligere nisi sua essa, a qua specificet intelligere Dm.
Sed iste dicendi modus nobis displicuit: 334
... obty frale specificet actu, sive tribuat illi ipsi e
enim contingere pot, qd actus sub diversi heant idem obty frale, ita ut
ipsy cum ... sit differt ab ... incarnatis; et utera
assensus heat ppt obty frale fidei Dei: diversitas quae illa
specifica actuum n convenit ab obto frali, s. a solo a mali. Et quia
deinde ego n capio qua rone cognio Da eet perfectissima, et eiusdem
speciei cum ea, quae de facto dat si solo Dm attingeret, et nul
lam veritatem creatam cognosceret: quo ut cognio Da sit in ea spe
in qua de facto e non solo debet attingere Dm, s et quod
cuius obty creaty: qo cognio Da aliquomodo specificat et ab
obto mali et creato et quo a priori huius doctrinae e: qa cognio
quaelibet essalit het repraere illud obty qd re ipsa repraat, si
ve sit obty frale, sive male: qo cognio quae repraat obty A, es
salit differt a cognione repraante obty B, sive tale obty
sit male, sive frale: qo specificatio, sive dria specifica cogni
onis pot desumi ab utroque obto.
Displicuit 1o: qa licet vy sit, qd cognio
Da solo specificat intrinsice ab essa Da realit sumpta, id n
convenit ex eo, qd sit obty frale, et primarium cognionis Dei, s qa
essa Da identificat realit cum ipsa cognione Da. Hoc
enim specificativum intrinsecum rei e ipsa res specificata: qo res
quaelibet p se ipsam e id qd e, et differt ab oi alio ut ex
metaphysica suppono: cum qo cognio Da realit identificet cum Deo

ipsius Dei specificari debet intrinsece. Et in hunc sensum vero
Tertio addo: Deus ipse eminenter est specificativum intrinsecum cognitio-
nis Dei, quia eius Deitas non provenit ex se, quod est sit obiectum formale illius
probatur: quia obiectum formale et primarium cognitionis, potest aliquo realiter ab
illa: quod ex eo quod essentia divina sit obiectum formale cognitionis Dei non sequitur
quod sit specificativum intrinsecum illius. Cum ut et probatur ea: quia speci-
ficativum intrinsecum cognitionis debet realiter identificari cum ipsa. Imo
distinguere potest, quod actus non attingat intrinsece suum obiectum formale, id est
obiectum materiale: quod actus non necessario specificat intrinsece suum obiectum formale.

336. Item quod distinguere debes specificativum intrinsecum
ab specificativo extrinseco. Nam specificativum intrinsecum est ipsa entitas ip-
sius actus, quae realiter identificatur cum re specificata: ita sensibile est specificativum
intrinsecum eius. Extrinsecum vero specificativum est huius ille in ordine ad quem explica-
tur, et cognoscitur a nobis entitas essentiae rei: ita sensatum est ter-
minus eius specificativus extrinsecus eius. Hinc est quod specificativum intrinsecum co-
gnitionis Dei non potest esse aliqua creatura; bene non specificativum extrin-
secum: quia creatura est terminus cognitionis Dei, et in ordine ad creaturam
intelligimus et explicamus talem cognitionem. Sed non ideo propter-
ea dicendum est, quod creatura sit obiectum materiale aut formale: quia quod
sit obiectum materiale, aut formale, non petit identitatem, nec distinctionem
a cognitione. Deus igitur se specificat intrinsece cognitionem Dei,
quae cum illa identificatur, et debet solus est obiectum formale et prima-
rium, quia est obiectum nobilissimum, et maxime proportionatum cogni-
tioni Dei.

337 Adversarius instat, Deum esse obiectum formale et primarium eo quod movet
et determinat ad cognitionem sui et creaturarum, quatenus essentia divina gerit mu-
nus speciei intelligibilis cum intellectu Dei, et ratione [illegible] se
cognoscendi se, et cetera omnia. Sed contra hunc dicendi modum militant
omnia quae diximus a n. [illegible], ubi probavimus, nullam dari in Deo
speciem intelligibilem formaliter talem, quia ea posita argueret indigentiam et in
determinationem intellectus Dei, argueret et causalitatem quoad cognitionem Dei,
quae omnia longe a Deo releganda sunt: quia Deus ratione sui [illegible]
omnis [illegible] est determinatus et excitatur ad cognoscendum quodcumque obiectum.

et quidē ꝑ cognitionē ōino imperturbabile et inevitabile. Cetera
dētrae et media ꝑ modū ipsa affert causam effectivam aut comi-
ure aut mediate ad ipsū obto aut immediate, quam causam ōino re-
iecimus, ut pote afferentē, et supponentē imperfectionē. Unde concludimus
Dm̄ esse obtū formale et primarium cognitionis Dei, so ppter
rone a nobis allata; velle ex eo nō Deus sit obtū suum principa-
le et maxime ꝑportionatum cognitioni Dei.

Disp. 2ª

De obiecto creato sciē visionis.

Sectio 1ª

Utrum Deus certo cognoscat oīa quae aliquando existunt?

Obtū secundarium et materiale sciē visionis e quidquid aliquando existit in
aliqua temporis differentia: et ideo scientia haec visionis quatenus trahit ad crea-
turas est ꝑpriē ꝑportio et scientia quae e coaeterna durationē reali
suo obto: e enim cognitio ab aeterno existens in Deo, obtū autem ip-
sius n existit ab aeterno in suo ꝑprio esse et mensura. In hoc
a ūtrumque esse ronē visionis et cognitionis diximus n 281 et saepe
alibi. Jam vero duo ꝑcipue circa hanc sciā a nobis examinanda
sunt. Primum est, an re ipsa Deus habeat certam cognitionem oīum eorum quae
aliquando existunt et quo pacto haec scientia cohaereat cum contingentia
rerum, et cum libertate creaturarum? 2um e quaenam sit medium sive
ro obiectiva in qua Deus cognoscat futura ꝑ certum contingentia
et libera? 334

Circa primum difficultatis partem quam in praesenti examinamus 339
errarunt Cicero qui in lib 2o de divinatione causis fecit asserere Deum
non scire futura contingentia cum enim res contingentes, et certitudinem cognitionis
existere int se nisi posse iudicaret, ut libertatem in mundo, et fortunae casu
ac deleret, omnem praescientiam futurorum contingentium in Deo negavit, atque
ita inquit Aug. ut homines faceret liberos fecit sacrilegos. Ex quarto
multi errarunt et Socinus lib 1o Perihermeneias c 9 ubi Aristoteles docere
fit ppositionem de futuro contingenti non habere determinatam veritatem, aut falsitatem
et tunc fore notari solet. Futurum contingens non habent determinatam
veritatem, proinde n scibilia quae fieri n est[?] qual.

340 ... illy ... circa ... et noxiis ... universis ... et ... credebant ... et cum indigna ... Deo supremo principio et moderatori. ... Basquez in Tridentanâ ... dit DD Hieronimus ... illy doctissimus ... bus in cap. ... Habacut. ... hoc Deo ... maiestate ut ... momenta singula ... quot ... nascuntur, quae cimices et culices et muscae ... ter ... multitudo, quanti pisces in aqua natent, et ... bus ... cedere debeant ... ... Dei. Et ... Sanctus Hieronimus ad caput ... et ... alias ... Dei ... et providentia ... et ... ... prioris ... Basquez.

341 Reliqui ... Doctores maxime illy ... defendunt et verba illa ... ut excludant ... et providentiam generalem ... illam specialem quam habet Deus de rebus humanis. ... explicatio optima et ... exhibent ... Hieronimus ibidem hoc ... ... nosmetipsos ... eandem rationabilibus quam irrationabilibus providentiam esse ... Ex quo liber ille apocryphus stultitiae condemnandus est in quo ... ... et ... piscibus quoque et arboribus, et ... universis ... in custodiam ... assignatos ... verbis manifestis ... a D. Hieroni. ... eandem curam et providentiam irrationalium quam de rationalibus habet, velit deputando illis Angelos custodes. Quo et sensu dixit Ap.: numquid de bobus cura est Deo? ubi non negat simpliciter curam irrationalium, sed solum illam specialem quam de hominibus habet, ut certum est.

342 ... Tenendum de fide est Deum ab aeterno, et ...

scire oia quæ aliqo attingunt et certo cognoscere quodcumq obiectum creatum futurum. Probat 1o ex vaticiniis, et prædictionibus Prophetarum qui pleni e ubiq testamentu et in Deo inveniunt certo cognitione rerum antequam fiant. Unde dixit Tertulianus lib 1o Ca Marcionem C. 5. ostenso Dei tot here testes quot fecit prophetas. Probat 1o multis testimoniis, quia ea scientia Dei aperte celebrat. Dan. 13 Ds æterne qui absconditoria antequam fiant. Eccl. 23: Domino Deo antequam creent oia sunt cognita, sicut et post perfectum respicit oia. Exodi 3o: ego scio quod non dimittet vos Rex Egipti, ut eatis, nisi per manum validam. Et Psal 138: intellexisti cogitationes meas de longe, et oes vias meas prævidisti. Isaias 45. Hæc dicit Ds ventura interrogate me. Omitto alia tum ex Scriptura tum ex Patribus testimonia quia hæc clarissima sunt, et res e omnino certa, et apud catholicos indubitata. 73

Rone et nali eorum ... hoc ... Aug. lib, de civitate Dei C. 9 dicit ... certum ee Deum here ... oium futurorum et ... Deum ... minus ... repugnat, Deum ... ee ... et de rebus futuris dubius. Cum enim Ds sit author et gubernator oium ... scire debet. Et hinc e quod oes ubiq nationes in dubiis eventibus recurrant ad Deum ... suasi oibus nalite, Deum ... scire quæ ... eventura, ut in ... Dolore notabamus no 245. Probe manifesta: quia Ds sit ... qd cognile e ... sive diximus ... futura oia, quantumvis contingentia et libera, sunt cognita: et Ds ab æterno scit quæcumq futura, quantumvis libera, et contingentia. Mar certa e, et fundat in eo prio universali, velle ... Deo ... tribuere ... effectus simpliciter simpliciter ... effectus, qui in suo ... formali ... dicat imperfectum. Minor vero probat: quia futura augeq habent ... veritatem eo tempore, quo exstiterint, ut probari solet in Logica, et ad ... sunt ... ... et ... quæsita ... 12: quæcumq futura cognita sunt, ac proinde ... cognoscunt a Deo. 343

De hic speciali ... 344

q^o nisi supponit: q^a D^s cognoscit ... sive ex^a q^o exi-
stunt ... cognoscit D^s ... existant, ac inde cognoscit
... futura ... nati ... D^s ignoraret
... qua ho et Angeli cognoscunt: hi em vere cognoscunt suos a-
ctus libere ... existentes ... q^d n pot D^s in tempore
acquirere aliquam notitiam, quam antea n haberet: fieret em D^s ex n sciente
sciens, ac inde mutaretur ... q^m modo hanc D^s ab eterno habuit.
q^o si D^s cognoscit ... existunt eos et cognoverat antequam e-
xisterent, sive quando erant futuri, et hec ... scia futurorum ...
gentium adeo e propria Dei, ut nulli creaturae conveniat ... futura
... libera ... ut ... in materia ... ad articulos ...
... D^s ...; et hec denotant illa Isaie verba 41: annunciate
que ventura sunt in futurum, et sciemus q^a Dii estis vos.

Sect^o 1^a
Qua rone scia visionis valeat cum libert^e et contingentia rerum.

349 ... duo int se cohaerere n posse tum Phi tum heretici iudicarunt.
Ex Phis Ares, et Cicero supra citati ... rerum contingentiam et libertatem
haberent ... futurorum contingentium Deo negaverunt. Ex hereticis
... Wiclephus et eius asseclae apud Waldensem lib 2° doctrina-
lis fidei art 1° c 21, ... rerum futurarum Deo denegarent
rerum contingentiam et usum libertatis in nobis destruxerunt. Ro dubitan-
di ... n ... : q^a scia Dei e certa et infalli-
bilis: q^o oia que D^s videt futura, evenient certe et infallibilit-
er: q^o nihil eorum que D^s videt, eveniet contingenter et libere, ut
somniarunt ... Phis vera ro dubitandi ... oppositum: q^a
contingens et libera pot n evenire: q^o scia D^a de rebus futuris
fallibilis, sive pot ... Probat con: q^a illa cognitio pot ee falsa
cuius obiectum pot n existere ea rone qua affirmat: s^d obiectum scie Dei
de rebus futuris pot n existere ea rone, qua affirmat: affirmat em
obiecta eventura ee, q^d re vera pot n evenire: q^o scia Dei de rebus
futuris pot ee falsa: pugnat q^o certitudo et infallibilitas scie Dei
cum libert^e nra, et cum contingentia rerum.

346 Explicat amplius hec distinctio: quia scia Dei de futuro est simul [illegible] cum tali futuro, ita ut sine ipso non maneat, quod illa scia stringat cum natura futuri: quo supposita ea scia dat necessitatem existendi futuri, atque inde illud futurum non existit contingenter et libere. Ans. est certum; et probatur cons.: nam illud non existit contingenter et libere, quod antequam existat, infert infallibiliter ex alio antecedente: quodlibet futurum, antequam existat, infert infallibiliter ex alio antecedente: ergo quodlibet futurum non existit contingenter et libere. Minor haec est: quia scia illa Dei datur, antequam existat futurum, et ex illa infallibiliter infert. Probatur haec non dubitanda: nam ego hodie non possum facere quod ab aeterno non extiterit in Deo scia de mea operatione: quo ad aeternitatem nulla datur potentia. Deinde manente ea scia in Deo, non possum facere, quod non existat mea operatio: quo hodie non sum ego liber ad ponendum meam operationem.

Certum tamen de fide est, praescientiam Dei certam, et infallibilem non obstare libertati et contingentiae nostrarum operationum. Etenim fides docet nullum esse futurum et contingens et liberum, quod Deus ab aeterno non praeviderit, ut diximus sec. ante. Deinde eadem fides docet, in nobis esse liberum arbitrium, a quo multa libere efficiuntur, ut ex Scriptura et Patribus copiose probant controversistae Dei [illegible] nostri temporis, et omnes eruditissime Belar. to. 3o lib. 4 de gratia et libero arbitrio a c. 5 usque ad finem libri: quo eadem fide certum est, praescientiam Dei conciliari, seu cohaerere cum libertate nostra. 347

Pro a priori et efficacissima huius doctrinae desumitur ex ipsa natura scientiae visionis, quae sola est vera futurorum notitia, et ideo non est causa rerum, sed cognitio speculativa repraesentans omnia, quae in quovis tempore existunt, et eo modo quo existunt; quapropter Sancti PP. frequenter docent res non ideo futuras esse, quia praesciuntur a Deo, sed e converso praesciri a Deo, quia futura sunt: scia igitur visionis non facit, quod res necessario eveniant: cum enim scia visionis supponat res aliunde futuras ex natura suarum causarum, si res erant futurae contingenter, accedente scia Dei et evenient contingenter; quia scia illa nullam causalitatem habet, aut influxum, ad cuius possit immutare modum agendi causarum, et liberi arbitrii. 348

Et hac rone libert͠s nrã cũ pscia Dei conciliant S.[ti] PP. quo-
rũ aliquos in psenti dabimus ut S.[tus] ignotescat a D. Thõ, scit͠g vi-
sionis n ee cã rerũ.

349 Inprimis Oricen. ad caput 26 Hiremiæ hac het: ex pscia Dei liberũ arbitriũ hris n quasi nessitate, l facereq. In facere cogit in co ex eo q. Dẽ scit futurũ aliq., ideirco futurũ e, ẽ q[a] futurũ e, D. novit. Aug. lib. 5 de civitate Dei c. 10, dum hanc rẽ explicaret, ita inquit: nec enim ideo peccat ho, q[a] D. illũ peccaturũ psciuit. Beda to. 8. lib. variarũ questionũ q.[e] 13 nemi- nus exposit, et aliquanto clarius rẽ istã exposuit, et ita inquit: q.[d] q.[s] cogit in D.[m], ut mali sibi videamur ab æterno: absit; nq. vol- us nos cogimus eũ, ut nos males videret: sicut si video iacere aliquẽ, nesse e ut ille iaceat; ẽ nessitas n infert a visu meo, ut iaceat; ẽ potius a iacente infert mihi nessitas, ut videã. Plura alia testimonia afferunt a rũs Doctoribus, et novissime c. P. Herrera de scia q. 11 sect. 4. qui eis iure nant, scię hanc vii omis ee contrarius; q.[d] et insinuat D. Thõs in hac q.[e] art. 13 a fine, scię visionis nihil libert͠s auferre, q[a] n ponit aliq.[d] intrin- cũ rebus ẽ so importat actũ extrincũ rei visæ.

350 Hac ita pvenit argtũ. Cq.[d] supponit futurũ liberũ et ctingenũ nequit tollere libert͠s et ctingentiã illiũ; ẽ scia visionis supponit futurũ liberũ et ctin- genũ q.[e] scia visionis nequit tollere ctingentiã et libert͠s futu- ri. Q.[d] ut clarius innotescat et difficult.[i] inibẽ sect. pp- sitæ satisfiat quoq. pnotanda ss ex D.[o] Anselmo, qui hoc punctũ ingeniose pagit, et exponit lib. de ccordia psciẽ cũ li- bero arbitrio c. 2. Ubi nota, duplicẽ ee nessitatẽ alicuius effũ: una e pcedens, seu ans que nascit ex aliqua ca que p- cedit effũ, et il. e nessaria, et determinata ad unũ, ac p̃inde facit, ip- sũ effũ nessario ee. Hac nessitate ait Anselmus nessariũ ee Solẽ cras oriri, q[a] ortus Solis pvenit a ca nessaria, et determinata ad illuminandũ orbẽ.

351 Alia e nessitas sequens, sive cons,

quae non oritur ex causa antecedente, et necessaria, quae ex ipsa positione effectus, quam diximus necessariam esse. Hac ratione inquit Anselmus necessario futurus esse cras seditionem in populo ex hypothesi, quod futura sit: quia impossibile est, aliquid vere futurum non esse futurum. Et hoc necessitatis, quae reperitur in omnibus rebus contingentibus, praesentibus, praeteritis, et futuris: quia res ex suppositione quod sit, nequit non esse. Et ratio est: quia nihil potest esse ita contingens ut possit simul esse, et non esse, ut evidentissimum est: et similiter impossibile est, rem simul fuisse et non fuisse, et ideo praeteritum, ex suppositione quod sit praeteritum necessario est praeteritum: et denique impossibile est, rem simul fore, et non fore, atque adeo futurum, ex suppositione quod sit futurum, necesse est esse futurum. Verba Anselmi sunt: diximus rem futuram necessitate esse futuram: non enim potest futurum simul non esse futurum. Quam doctrinam antea docuerat Aug. lib. 26 contra Faustum c. 4.

Hinc duo intulit Anselmus 352
notatu digna. 1. aliud esse, rem praesentem esse praesentem, et aliud rem esse praesentem: quia rem praesentem esse praesentem est necessarium necessitate consequenti. Nam qui dicit rem praesentem, iam supponit rem esse, quod autem est praesens, ex suppositione quod sit necessario est praesens. Ceterum rem esse praesentem est omnino contingens, quia in hoc nulla affertur suppositio, et similiter rem praeteritam esse praeteritam est necessarium necessitate consequenti, quia iam supponit praeteritum: et eadem ratione necessarium est, rem futuram esse futuram. Contingens vero utrumque est, rem praeteritam esse, vel esse futuram, quia ita nulla affertur suppositio. Quod et alio exemplo innegabili probat: namque hos albos esse albos est verum necessarium, quia iam ibi supponitur hos albos; ceterum hos esse albos, est contingens, quia hic nulla fit suppositio.

Intulit 2o Anselmus, necessitatem consequentem non pugnare cum libertate, sed illam integram supponere, et illaesam relinquere: quia haec necessitas non provenit ex causa antecedente, quae ad operandum impelleret, sed ex ipsa determinatione cum libertate, quae eo ipso quod operetur; ex suppositione quod operetur, non potest non operari. Cum a libera determinatione supponatur ex parte causae ineunte ad operandum 353

et n operandum supponit ipsius libertatis, quae in hac indifferentia consistit, et ideo necessitas ista consequentis etsi stare non possit libertati, quia tamen necessitas antecedens cum libertate repugnat: quia necessitas praeveniens a causa antecedenti, et determinata ad unum ipsius, et ita non relinquit indifferentiam ad aliquid, ac proinde neque relinquit libertatem, quae in ea indifferentia consistit.

354 Quod ut melius percipias, notandum adhuc esse necessarium posse dici simpliciter vel ex suppositione. Necessarium simpliciter et absolute est quod independenter a quacumque suppositione habet esse, in quo sensu solus Deus est omnino necessarius; caetera omnia possunt simpliciter et absolute non esse, ac proinde sunt absolute et simpliciter contingentia. Necessarium ex suppositione est quod ex aliqua hypothesi, seu suppositione infertur: sic calor est necessarius ex suppositione quod detur ignis, quia infertur ex existentia ignis. Sic ergo quando haec suppositio est aliquid fundatum et dependens a determinatione liberae voluntatis, id quod ex tali suppositione infertur est absolute et simpliciter liberum, et solum necessarium necessitate consequenti: quia ea suppositio ipsius supponit et dependet ipsius determinatione liberae voluntatis. Quando vero suppositio illa est aliquid independens a determinatione liberae voluntatis, id quod ex illa infertur est necessarium necessitate antecedenti, et quae tollit indifferentiam voluntatis, et libertatem operantis.

355 Notat praeterea Anselmus id quod nos supra docebamus, scilicet praescientiam Dei, sive scientiam visionis non esse causam rerum, sed potius supponere res futuras virtute suarum causarum, esseque naturae ordine posteriorem ipsis futuris. Verba Anselmi sunt: hoc ipso quod sciri aliquid dicitur futurum esse pronuntiat: non enim nisi quod futurum est praescit: quare cum dico quia si praescit aliquid necesse est illud esse futurum; idem est ac si dicerem, si erit, ex necessitate erit; sed haec necessitas non cogit, nec prohibet aliquid esse aut non esse. Ex quo omnibus concludit Anselmus scientiam visionis non laedere libertatem voluntatis: sicut ex eo quod Deus habeat ejusmodi scientiam de peccato Petri, ut sic sequitur, peccatum Petri necessario futurum, non quidem necessitate praecedenti, sed consequenti: quae necessitas minime laedit libertatem, nec opponit contingentiae.

356 Quapropter ad rationem dubitandi supra positam dicendum esse praescientiam Dei esse certam et infallibilem, quia supponit suum objectum futurum; ex suppositione autem quod sit futurum, impossibile est quod non sit futurum. Cum quo stat quod illud futurum simpliciter ...

mat ɔtingent, qª illa infallibilitas seu necessitas e ans d coens, et ex suppositione ipsius futuri. Sed qd addit io pbat, pscia Dei tempore antecedente res pscitas; hec a n imponit necessitatem pcedentem; ad qm regr pcedentia ordinis, et causalitatis, et hanc pcedentiam causalitatis n het pscia Dei, ut ɔstat ex dictis. Adde pscia Dei n pcedere duratione res existentes; n res futuras: qª nulla res in tempore incepit ee futura, et ideo Hugo Victorinus Lib 1º de Sacramtis fidei pte 2ª c 17 advertit n prius res fuisse pscitas qm futuras; d ab eterno fuisse sl pscitas et futuras. Deniq ad ɔtraone no ans: qª abse et nulla facta suppositione possum ego hodie n operari, et hac ome n existet in Deo ab eterno pscia de mea operatione; si a supponamus eam scia ab eterno extitisse et supponimus me operaturum ee hodie, et ex hac suppositione n possum n operari, neqe facere, q n extiterit ea scia; hec a impoa et necessitas ecoens et ex suppositione, et ideo n obstat Libertati.

Sect. 3ª

Solvunt argta, qbus Thg qqe ɔtendunt scia visionis ee cam rerum.

357 Modus ɔciliandi pscia Dei cum ɔtingentia rerum et cum Libertate nra ex Sanctis Patribus et pcertim ex Anselmo desumptus, quem sec ante expli cuimus Thg coiter reiiciunt eo q ineuent, pscia Ds ee cam rerum ac pinde illa pscia, si aliqm necessitatis induicit, induicet necessitatem antes et pvenientem ab ipsa ea effectus futuri. Qd a Deus, hanc docuerit p scia Dei, sive scia visionis ee cam rerum, ita apud illos fixus e, ut io ɔtentus studio nari posse ipsis videat. Verum sola scia simplicis intelligentie posse ee cam rerum, idqe a S Tha doceri ɔstat ex dictis a n 193. Et quidem S Doctor in hac q 14 art. 8º do cet q scia Dei e ca rerum 1º q het voatis adiunctus, eo q scia Dei sit indiferens ad opposita, et ex detraone voatis pduat effectus detm tus: d scia indiferens ad opposita, et qui a voate detret n e scia visionis, d sola scia simplicis intelligentie: gº ra D Thq sola scia simplicis intelligentie e ca rerum.

358 Obiiciunt tn 1º D Thg in 1º

disptione 3a q. 1a art 1 ad 9m. et art 1o ad 14 ubi docet cognionem operativam Dei esse subtam voati Dei. Unde ita efficiunt argtm. Cognio subiecta voati Dei e sola scia visionis: d cognio operativa in Deo e subta voati Dei: go cognio operativa in Deo e sola scia visionis, ac inde haec sola scia e ca rerum. Probat mar: qa scia simplicis intelligentiae e cognio. ana necessaria in Deo, et nullo pacto subiecta voati Dei; scia vero visionis attingens contingentia liberti Dei, et rerum pendens ex decreto effaci Dei: go sola scia visionis e subta voati Dei, et ideo haec sola e operativa et causativa rerum.

359 Pro eo haec testimonia quae maxime fidunt Thae facile et cq explicatur hic de scia simplicis intelligentiae q. scia haec simplicis intelligentiae n. cat in actu 1o effum nisi ad illa subsequatur decretum voatis Dei. Et: qa n. oia quae videntur a Deo p sciam simplicis intelligentiae is ipsum causant, sed so illa quae Deus vult et decernit libere. Illa go scia simplicis intelligentiae n. e rone sui pdre causativa rerum nisi accedat decretum voatis Dei: et ideo scia simplicis intelligentiae subiicit voati Dei in operando seu causando, et q. hoc so intendat D. Thom., ut ex eo q. d. paret cognionis practicae Dei cum cognione artificis: d cognio artificis n. cat effum artificialem, nisi accedat voa effax utendi illa cognione: go cognio practica Dei n. cat suum effum nisi accedat decretum effax utendi ea scia: scia igit haec practica et simplicis intelligentiae subiicit in operando voati Dei.

360 Ostenditur ad argtm.

Ddo mar: cognio subta voati Dei in essendo e sola scia visionis, ddo mar; cognio subta voati Dei in operando e scia visionis nego mar. Et silr disting mir: cognio operativa in Deo e subta in operando voati Dei, ddo mir; cognio operativa in Deo e subta in essendo voati Dei, nego mir. Itaq scia simplicis intelligentiae qua operativa e in Deo in genere directivo e omno necessaria in essendo qa ea scia datur in Deo ant ad oe decretum liberum voatis Dei dependet tn a voate Dei in operando: qa illa scia nullum effum

re ipsa est nisi illud quod Deus vult et decernit exequi. Scientia autem quae subsequitur ad decretum et ab illo dependet est in eventus speculativa, et quia supponit effectus ut suam causam futurum.

Obiiciunt 1º Aug.^m lib. 361
13 confessionum c. 38 ubi inquit: nos itaque ista quae fecisti videmus quia sunt, tu autem quia vides, ea sunt. Et S. D. Greg. Libro Moralium c. 32 qui eandem doctrinam his verba tradit: quae sunt non ab aeternitate eius ita videntur quia sunt sed ideo sunt quia videntur. Ex quibus ita argumentantur. Res creatae ideo sunt quia videntur a Deo, id est videri et cognosci per scientiam visionis: ergo res creatas ideo sunt quia cognoscuntur per scientiam visionis: ergo scientia visionis est causa rerum creatarum. 362

Dico his et similibus testimoniis solum doceri quod nulla creatura est vere et realiter causa cognitionis Dei; cum potius ipsa cognitio Dei realiter sumpta sit causa creaturarum, ut quod intendunt Aug. et Greg. Deum non habere scientiam temporalem et causatam a creaturis in aliquo genere veri causalitatis; ad hoc probandum sufficit quod scientia Dei entitative accepta sit causa creaturarum. Ex quo nihil contra nos infert ut patet. Scientia quoque visionis entitative sumpta est causa rerum, quia identificatur cum scientia simplicis intelligentiae, quae practica et directiva est quoad creaturas. Cognitio quaelibet Dei aliquando nominatur per visionem, sicut videtur dicendi docuit D. Thomas q. 14 ar. 9 in his verba: nihil prohibet aliquando per scientiam Dei visionis dici aliquando vero solum illa quae sunt praesentia et futurorum. Et inde constat ad argumentum.

Obiiciunt 2º arguendo. 363
Illa cognitio Dei est causa rerum quae attingit existentiam creaturarum: sed scientia visionis attingit existentiam creaturarum: ergo scientia visionis est causa rerum. Maior patet: quia illa cognitio est causa rerum quae attingit quasi decernens et producens, sed talis non ratione est directiva: et existentia et possibilitas creaturarum est decernenda et producenda. Probatur minor quia scientia simplicis intelligentiae, ut docent omnes Thomistae cum S. Thomas in hac q. art. 9, est cognitio rerum quae nunquam sunt nec fuerunt: ergo scientia simplicis intelligentiae non attingit existentiam creaturarum:

q° sola scia visionis attingit ex^a creaturarum.

364 Similiter e hec correctio qm Conectus demonstrativa appellat Deo nandos misys, cuius falsitas constat ex dictis a n. 363. Et quidem scia simpliciter intelligentie in suis sua attingit qq° D^s pot facere, ut potens fieri a Deo: ex^a cuiusq^s creature pot fieri a Deo: q° scia simpliciter intelligentie attingit ex^a cuiusque creature ut potens fieri a Deo. Et hec doctra ve e; q^m tamen disquos esse ab ex^o, q° in presenti omittimus. q^a et si disquant D^s debet cognoscere ex^a anteq^m illa decernat et amet, ut intrinsece (?) debet cognoscere illa ex^a p scia simpliciter intelligentia.

365 Obiiciunt 4°. Scia que re ipsa e ca rerum debet inferre res ipsas causatas; sed scia simpliciter intelligentie n infert res ipsas causatas: q° scia simpliciter intelligentie n e re ipsa ca rerum. Probat maior q^a implicat dari ca re ipsa causans suum effectum: q^n det talis effectus causatus: q° ca q re ipsa e ca rerum debet inferre res ipsas causatas. Deo omissa maiori dd° minorem: scia simpliciter intelligentie iuncta cum voluntate efficaci Dei utendi ea scia n infert res ipsas causatas, co minorem; scia simpliciter intelligentie se sola et independenter ab illa voluntate efficaci n infert res causatas, cedo minorem. Ex quo se infert, q° scia simpliciter intelligentie re ipsa n e causa nisi quatenus subiicit voluntati Dei, ut contingit in qualibet cognitione dirigente et practica, q^a doctrina superius explicata.

Q^o 3

Utrum D^s cognoscat futura in se ipsis vel in aliquo medio disto?

Sect. 1^a

Utrum futura o^a cognoscant a Deo in se ipsis?

366 Modus quo D^s cognoscit futura pertim contingentia et libera, adeo difficilis visus e aliquibus Nominalibus, ut Occamus in 1° dis 38 q^e unica, Marsilius q^e 40, et Gabriel q^e unica art 2° asserant, n ee a nobis in hac vita explicabile ronem, et modum quo a

Deo cognoscunt eiusmodi futura. Et quidem de hac scia dr Ps.
138: mirabilis facta e scia tua ex me; confortata e, et n potero
ad ea. Quorum verborum sensus e ut coi exponit: mirabilis magis sci
tur, qm de me hes assequi n poss; quomodo valet intellexeris
cogitationes meas de longe, semitas meas investigasti, et oes vias
meas providisti. De qua et scia Aug. te 2 enarrat. in Psm
49 hec het: n audeamus dicere, quomodo novit Ds: ne forte
hoc a me fratres expectetis, ut explicem vobis, quomodo noscat
Ds. H. n cognoscit ut ho, n se cognoscit ut Angelus; et quomo
do cognoscit dicere n audeo, quomodo et scire n poss.

Cum q. certum sit, et et 351
demonstrabile valide Deum ab eterno cognoscere oia futura et libe
ra, ut vidimus a n° 341; adhuc maxime dubium e, quomodo Ds
hec futura libera cognoscat. Ro difficultatis e, q. obiectum q.
libet in se cognoscit, in alio: n em dat alius modus cognoscen
di. futurum liberum nequit in se cognosci cognitione certa, et in
fallibili, qualis debet esse Dei: tum q. n apparet, unde Ds debeat
ab eterno ad cognoscendum rem potius futuram, qm n futuram, cum ipsa in
se sit indifferens ad utrumque: tum q. res contingens in se n videt posse
in se, seu rone sui trahere cognitionem infallibilem. Preterea futurum libe
rum nequit in alio cognosci: q. nihil aliud e in quo possit cogno
sci nisi in sua ca: ĉ in ca n pot certo cognosci: q. sive consideretur
ca universalis, sive ca particularis et creata, utraque e indiffe
rens, et indeterminata ad utrumque, valet ad efficiendum rem futuram, & n fu
turam; q. in eiusmodi ca n pot certo et determinate cognosci esse futu
rum: neque qq. in alio cognoscit, se cognoscat eo modo, quo in illo
e: q. esse futurum liberum n pot certo cognosci neque in se neque
in alio.

Ut hanc difficultatem explanarent varios dicendi modos 352
excogitarunt Theologi, qq. Ds futura libera certo cognoscat
tum in seipsis, tum in medio alio disso quos oes dicendi modos in hoc
et sequenti § examinabimus. Et inprimis imprimis oes Theologi consentiunt
docent oia futura et libera a Deo in seipsis immediate cognosci

objectiva rerum eo quod et cognoscant [illegible] concipiant in aliquo medio
dicto objecti futuri. Quod doctrina [illegible] veritatem
satis aperte constat ex principio illo generali, quod supra in hoc libro inculca
vimus, videlicet cognitionem posse immediate transire ad objectum non existens, tamen
dum non existens in eo tempore in quo existit cognitio. Ea quae
in contrarium obiici solent soluta et ex dictis manent. Quare

309 Sua resolutio est. Deus ab

aeternitate immediate in se ipsis ut suo tempore extituris cognoscit omnia
futura. Dixi ut suo tempore extituris: quia haec resolutio est in
dependens a praesentia reali futurorum in aeternitate, ad quam evidenter re
currere, sine ex ratione, ut sequenti quaestione videbimus. Probatur autem
haec conclusio ratione a nobis proposita in Quaestione I: quia futura omnia in se ipsis
ut suo tempore extituris habent debitam conditionem objecti: ergo Deus co-
gnoscit ex veritate objecti: quod Deus cognoscit omnia futura in se ipsis
ut suo tempore extituris. Probatur: quia ut objectum sit cognoscibile, requiritur
conditio [illegible] quod tale objectum detur eo modo quo attingitur seu
enunciatur a propositione: sed omnia futura in se ipsis dantur eo modo quo
attinguntur seu enunciantur a cognitione Dei: ergo objecta futura
in se ipsis conciliantur ac proinde in se ipsis cognoscuntur a cognitione
Dei. Recole quae diximus quaestione [illegible] veritate et omnia quae circa futura
[illegible] libera [illegible]; quae omnia
facile et urgentius pro hac solutione comprobanda applicari possunt.

310 Dices: Scientia infallibilis

debet habere objectum infallibile: sed futurum ut est in se objectum infallibile
quod futurum in se non est objectum scientiae infallibilis: cum ergo scientia visionis in
Deo debeat esse infallibilis, [illegible] scientia non [illegible] ad futu
rum in se ipso. Hoc argumentum tribuit [illegible] et ejus [illegible]
[illegible] in scientia, quam nos et habemus de rebus contingentibus
actu praesentibus: quia scientia sive cognitio nostra intuitiva est certa et
infallibilis: quia non potest esse falsa; quamtumvis objectum illius sit in se
liberum et contingens. Non ergo requiritur ad scientiam, sive cognitionem infal
libilem, quod ejus objectum sit in se infallibile: sicut non requiritur ad con
gnitionem Dei, quod ejus objectum sit Deus: nam ad cognitionem spiritua

-em, qd eius obtum sit spirituale.

Ut a[illegible] equivocatio tollat, notandum est 371
cognitionem posse vocari infalibilem extrinsece ab obiecto infalibili, hoc est ab ob-
iecto nessario, et in se indefectibili, et posse vocari infalibilem intrinsece, ex sua
perfectione qua cuivis tali cognitioni repugnet falsitas. Ut cognitio sit infali-
bilis in 1° sensu debet habere obtum in se nessarium et indefectibile ut patet;
ut a cognitio sit infalibilis in 1° sensu et intrinsece, non requiritur obtum inde-
fectibile; [illegible] qd talis cognitio ex sua intrinseca ratione, aut ex perfectione potentiae
intellectivae talis sit ut illi repugnet falsitas ita actus fidei supernalis
certus et infallibilis est, licet eius obtum male sit in se contingens; quia talis a-
ctus sumit suam certitudinem et infalibilitatem a [illegible] principio elicitivo superna-
li, non ab suo obto formali. Imo cognitio naturalis intuitiva talis est, ut illi
repugnet falsitas, licet obtum illius non sit nessarium in se. Cognitio quoque Dei
circa obta contingentia infalibilis est intrinsece, quia perfectio Dei intellectus
petit, qd illi non possit subesse falsum, seu qd falli non possit.

Sect.° 1ª.

Utrum Deus cognoscat futura in aliquo medio distincto? 372

Non dubitamus Deum posse cognoscere ita futura in ipsa sua di-
recta futurorum: quia Deus cognoscendo suam seipsum et quasi reflectendo
supra illam cognoscit nessario obtum illius: praesertim quia sua Dei essa
sit ratio et petit suum obtum esse, sicut ab illo requirat: Deus quoque
cognoscens hanc perfectionem suae p[illegible] futurorum requirit non cogno-
scere in illa eiusmodi futura. Quaestio solum potest esse dubium, an de-
tur aliquod medium distinctum ab ipso futuro in quo Deus directe cognoscat
futura? ig vero media quae excogitari possunt ad cognitionem futurorum
habendam, possunt esse pratum aliquod Dei, vel pratum creatum, vel ea talium
futurorum. Deinde pratum Dei potest esse nessarium vel liberum, de quibus
omnibus singillatim dicemus.

Sit igitur 1ª conclusio. Nullum pratum nessarium Dei est 373
medium in quo Deus cognoscat futura; atque inde cognosci reponi
a Deo futura in essentia Dei, neque in dispositione neque in Deum
idealibus talibus aut aliis. Hanc conclusionem probatam habes a n-
278, ubi et quae in contrarium adduci solent soluta reperies

374 Sit 2ª Concl.º Ca libera creata n. e mediu in quo Ds possit cognoscere futura libera. Concl.º e 2ª Thom. contra pmotores, qui dicunt in ca creata ut pmota cognosci a Deo operat.es liberas futuras: etenim q.a falsissimo prio de necessitate pmotis nituntur, et q.a deducunt Concl.e. Sed nra Concl.o e authorit.e D. Thom. et ronibus opposita hes a n. 249. Unde et constat n. posse a Deo cognosci operat.es liberas futuras in ca creata tanqm in subto determinato ut notabamus n. 246.

375 Sit 3ª Concl.º Ca nessaria n. impedita e mediu in quo Ds cognoscit oes effus ab illa futuros. Ita D. Thom. 1a pte q.e 57 art 3º et q.e 86 art 4. Pbat: q.a ca nalis n. impedita het nessariã et infalibile connect.em cu effu futuro: o extremu nessario et infalibilit. connexu cu futuro e mediu in quo Ds cognoscit tale futuru: q.o ca nessaria n. impedita e mediu in quo Ds cognoscit oes effus ab illa futuros. Mir huius syllogismi constat ex sepe dictis et patebit ex n. 322. Minor vero pbat: q.a impole præsertim e q.d ca nalis n. impedita se suspendat et n. pducat suu effu: vg impole e q.d igni applicatus mobilibus combustibili n. pducat calore nisi impediat.r et impole e q.d motus celoru n. cet celerrime tene: nisi agentia nalia impediant et sic de aliis: q.o ca nalis n. impedita het nessariã et infalibile connexione cu effu futuro. Pt coã: q.a connexio duoru consistit in eo q.d unu n. possit dari sine alio. Ans a constat ex ipsa na ce nessariæ et nalis, quæ n. pot se ipsa cohibere ab operat.e: si em ab alio n. impediat. ponet operat.es nessario et infalibilit.

376 Et si interdu ca sit nalis, et ex se determinata ad pducendu effu, et tn miraculose n. pducat illu, ut contingit in igne Babilonico qui applicatus tribus pueris illos n. combussit, id, fit q.a ce nales impediunt speciali Dei pvia, et decreto subtrahendi concursu generale, sine quo creatura n. pot operari. In hoc q.o et silibus eventibus cu Ds videat

40

causales a se impediri, non videbit in illis aliquem effectum futurum. Quod a fortiori dicendum est, quod Deus videt causas naturales impediendas ab alia causa concurrente, vel impedientes applicatas aut operatas. Sola quoque causa necessaria non impedita est Deo medium ad cognoscendum effectum futurum. Quod autem causa non sit impedita affert multa alia praeter entitatem causae naturalis, videlicet ablationem impedimentorum, et voluntatem Dei concurrendi cum tali causa ad suos effectus.

Superest modo ut reliqua difficultas de cognoscibilitate futurorum in voluntate Dei liberis, videlicet in decretis, et in sua scientia determinata. Oportet autem duplex futurorum genus distinguere; alia enim futura sunt, quae dependent a causa 2a libera, quae proinde potest operari et non operari: huiusmodi sunt omnes actus liberi voluntatis Angelicae et humanae. Alia vero futura sunt, quae non dependent a causa 2a libera, sed solum dependent a Deo; vel a Deo et simul a causa 2a naturali, sive necessaria: ita creatio caelorum, et ceterarum rerum in mundi exordio a solo Deo pendebat, et illuminatio aeris, sicut modo contingit, procedit a Deo et a Sole simul tanquam a causa naturali et necessaria. 377

Sit igitur 4a Conclusio. Futura quae non dependent a causa 2a libera, cognoscuntur a Deo in suis decretis absolutis et efficacibus. In hac conclusione conveniunt Theologi omnes. Probatio illius est manifesta: quia Deus absolute et efficaciter decrevit ab aeterno ponere aut se solo, aut concurrendo simul cum causa 2a naturali quosdam effectus aliquando futuros, et independentes a libertate creata: ergo in suis decretis absolutis et efficacibus cognoscit Deus ab aeterno omnia futura, quae a causa 2a libera non dependent. Consequentia est certa; antecedens vero probatur: quia repugnat quod detur in Deo decretum absolutum et efficax creandi mundum, aut producendi lucem cum sole: et quod non existat lux, et mundus eo tempore quo Deus voluit: ergo Deus videns illud suum decretum in illo videt existentiam futuram mundi et lucis. Patet consequentia ex saepe dictis quia illud est medium in quo aliud extremum videtur, quod ostendit intellectui veritatem alterius propter identitatem aut connexionem infallibilem cum illo; ita decretum efficax se habet, et absolutum Dei quoad suum obiectum: quod decretum absolutum, et efficax est medium, in quo cognoscit obiectum talis decreti: 378

p° et.° ... pius in ... et ...

379 Et quidz hoc argt.ᵘ universali post Dᵐ cognoscere in quoq. qᵈ suo decreto absoluto et effaci futurū quodcq. ꝗ a Deo volitū; et si illud sit futurū liberū et dependens a ca 1ª libera: ita cognoscat, qᵈ in Deo existat decretū absolutū et effax; et eius vi quodcq. illud sit in existat eo tempore, quo Dˢ voluit: quaqpt si semel supponamus, dari in Deo decretū absolutū et effax qᵃ operatˢ liberas creatas, procul dubio illas cognosceret Dˢ in tali decreto, ut pote in medio infallibilit inferente, et quod nunqᵐ pot frustrari neqᵈ carere effᵘ. An a re ipsa dent in Deo eiusmodi decreta absᵃ et effacia cᵃ actˢ liberas creatas, gravissima e difficultas, que propriè ptinet ad mq de voate, et ad mq de pdestatᵉ et de auxilijs: ideo nos brevit, et quanty satis sit ad psens institutū, mente mq exponemus, et rē totā decidimus sequenti sectᵉ.

Sect. 3ª.

Utrū futura libera cognoscant a Deo in suis decretis.

380 Ante resolutionē nessariū e distinguere plura decreta, de qqs pot ee dubiū: nq 1° dubitat de illo decreto, quo Dˢ ut ca universalis vult concurrere cū voate creata ad suos actus in particulari pducendos: an vult sit decretū sufficiens, ut in illo possit Dˢ cognoscere actus liberos futuros voatis creatᵉ. Deinde dubitat cᵃ decretū absolutū et effax, quo actˢ liberas ante vel post sciᵃ mᵉᵃ ab eterno pdefinat Dˢ. Deniqᵈ dubitari pot de decreto cᵃ actus nros peccaminosos, an vult det in Deo aliqᵈ decretū qᵈ sit sufficiens mediū ad cognoscendas actˢ nros peccaminosos: positis a aliens. mis meq sequentibus dictis expono.

381 Dico 1°. Dˢ cognoscit oēs actˢ liberas futuras in suis decretis, et in sua scia conditionata. Ita sīt oēs, qui sciā mq admittunt, ut adnotavit Suarez lib 1 de scia c 6 n 14, et alij coit. Pro e manifesta: qᵃ ex eo qᵈ Dˢ

ceat, hoc dato, si creavero [illegible] in his circumstantiis rebus, et sciat se velle eas creare in illis circumstantiis certissime cognoscit etiam responsum: qa illa dis. habet metaphysica connexionem cum responsione Pri et responsio Pri infert inevitabiliter ex illa scientia et decreto: qo in decreto creandi Pon in illis circumstantiis et in scia praedefinitionata cognoscit Ds actus futurus Pri. Itaque cum Ds certissime cognoscat singulos actus liberos futuros tali tempore, loco et occasione, si eas liberas creet et illas collocet in talibus circumstantiis, eo ipso qd Ds videat se iq velle eas illas creare et in talibus circumstantiis collocare, cognoscit certissime illos effectus abre futuros.

382 Et hac rone facile intelligit quo pacto Ds cognoscat oia futura libera in decretis suis voluntatis, et si nullus actus liber voluntatis create et bonus foret a Deo absolute volitus, ac definitus ut plures Theologi contendunt: qa decreta quo Ds decrevit producere eas liberas, illasq constituere in his aut illis circumstantiis cum media sufficientia, ut supposita scia conditionali cognoscat certissime Ds oes actus liberos tam bonos et honestos, quam malos et turpes aliquando abre futuros.

383 Dico 1°. Ds non pot futura libera cognoscere in solo suo decreto concurrendi cum voluntate creata ad suos actus producendos. Expit hanc conclusionem Suarez citatus n 9, et Pr Molina 1a p. q. 14 art 13, disp. 19, et Albert. tomo 1 q. 1 n 11 cum multis aliis. Pbatur: qa decretum, quo Ds statuit concurrere cum voluntate creata ad suas actus liberas non e decretum absolutum, sed conditionatum, quo nimirum obtulit concursum, si voluntas creata se determinaverit ad agendum: sed in decreto conditionato non pot Ds cognoscere, quae actus abre futuri sint: ergo in decreto concurrendi cum voluntate creata ad suos actus producendos non pot Ds cognoscere actus liberas abre futuros. Cona legitima e. Maior alibi probari solet tum in Phia, tum late in Theologia in mat. de auxiliis; ergo breviter modo suadeo: qa Ds concurrit ad actus inhonestos et turpes, et tamen non vult abre illos; aliquin turpitudo

refunderet in Deum. Deinde extolleret omnem libertatem: quia si decretum absolutum concurrendi nobiscum requireretur ex parte Dei, cum non possit Deus absolute velle concurrere ad duos actus oppositos, sed ad unum tantum, voluntas creata non posset ponere alium actum. Praeterea tale decretum concurrendi nobiscum antecedit nostram operationem: si quidem absolutum est non poterimus illi resistere, ac proinde haberemus necessitatem antecedentem et incompatibilem cum libertate.

384 ... Probatur vero 1a pars syllogismi, in qua posita est praecipua difficultas, probatur 1o: quia decretum conditionatum non infert necessariam connexionem cum aliqua operatione absolute futura: ergo in decreto conditionato Deus non potest cognoscere, qui actus absolute sint futuri. Antecedens, et consequentia probatur ante: quia posito hoc decreto conditionato manet voluntas creata indifferens ad operandum et non operandum; et ipse non operatur eorum actus ad quos Deus paratus et expeditus habet concursum: ergo decretum hoc conditionatum non infert necessariam connexionem cum aliqua operatione absolute futura. Probatur 1o eadem minor quia in decreto Deus non potest aliter cognoscere obiectum, nisi quatenus per illud decretum tale obiectum volitum est; sed per decretum conditionatum non est absolute volitum obiectum; sed solum sub conditione nostrae cooperationis, et determinationis: ergo in decreto conditionato non potest obiectum absolute reducere, ac proinde in illo decreto non potest absolute obiectum cognoscere. Probatur: quia Deus quantum est ex parte sua non offert concursum ad actum qui futurus est, et ad actum qui non est futurus: ergo in sola voluntate Dei concurrendi cum causa libera non potest cognoscere effectum esse futurum, potius quam non esse futurum. Antecedens probatur: quia non maneret libertas quoad speciem, nisi Deus offerat concursum ad utrumque actum oppositum, videlicet ad illum qui futurus est, et ad illum qui non est futurus.

385 Dico 3o. Actus liberi peccaminosi, sive peccata futura non possunt a Deo cognosci praecise in decreto suae voluntatis. Ita theologi omnes, qui negant ... ponere hic decretum efficax quoad actus liberos; et multi etiam qui hoc decretum admittunt quoad actus liberos honestos; negant vero illud decretum quoad actus inhonestos, ut notavit Pater Suarez supra citatus num. 19. Ratio huius dictae est: quia in Deo non potest dari decretum absolutum et efficax, sed solum conditionatum circa peccata futura: ergo in

decreto [illegible] non pot. D. cognoscere quæ actus sint absolute futuri: ergo in decreto circa peccata futura Deus non pot. illa cognoscere. [illegible] probata est in [illegible] ante. Maior probari solet ex [illegible] in materia de [illegible] ad qm 19 S. Thomæ in 1a parte. Interim [illegible] suadet: quia peccatum ut futurum non est obiectum Deo amabile: alioqui Deus posset intendere peccata esse illorum author: ergo decretum absolutum et efficax fert in obiectum a Deo amabile: quia ipsum decretum absolutum et efficax est amor sui obiecti: ergo in Deo non pot dari decretum absolutum et efficax circa peccatum futurum.

Solum ergo pot in Deo reperiri decretum conditionatum circa peccata futura, quo Deus decrevit concurrere cum voluntate creata ad actum peccati si voluntas creata se applicuerit ad illud: ergo hoc decretum non infert peccatum futurum, neque cum illo connectitur ut est evidens, ideo non pot Deus in hoc decreto conditionato cognoscere peccatum futurum. Præterea decretum permittendi peccatum ratione sui [illegible] non connectitur cum existentia futura peccati: quia hoc decretum solum dicit præparationem concursus Dei, et naturalis auxilii efficacis: quo posito adhuc manet auxilium sufficiens cum quo voluntas creata pot physice et moraliter [illegible] peccatum: ergo nullum est in Deo decretum ratione cuius Deus possit cognoscere peccata futura. 386

Notandum tamen, quod licet in sola voluntate permittendi peccatum et ad illud concurrendi non possit cognosci peccatum futurum; attamen in illa voluntate prout coniuncta cum scientia conditionali utique cognoscuntur omnia peccata futura: et sicut in decreto concurrendi cum voluntate creata ad omnes suos actus liberos, si coniungatur scientia conditionali, omnes illi actus cognoscuntur: quia supposita scientia media, et posito illo decreto aut voluntate conditionali ex parte obiecti, infert necessario, seu inevitabiliter quilibet actus liber absolute futurus ut constat ex 1o dicto. 387

Dico 4o. In decreto suo absoluto et efficaci cognoscit Deus omnes actus bonos absolute futuros. [illegible] [illegible] fundat in eo quod [illegible] nihil est nihil creatum a Deo amabile [illegible] se absolute existere, quin re ipsa a Deo amet [illegible], ut docent [illegible] theologi ex [illegible] Patribus, et præsertim ex Aug.o lib. 36 contra Faustum c. 4o 388

-nij veritis, unu hoc futurum sit neg. et econversio, q. q. habeat de hac re dei voluntas, illa latet, illum tamen non latet, si ne subit futurum, si hoc dei voluntas habet. Supposito illo decreto absoluto dei, non est dubium q. in illo cognoscant eventus liberi absoluti, ut diximus n. 379. Quo vero pacto hoc decretum cum liberte nostra conveniat, quam maximum requirebat examen, q. presentis instituti non e.

388 Sed adverto non posse a nobis admitti decretum praedefinitivum divinum, q. sit prius praedeterminans, neque causans liberam operationem creaturae etiam conditionate posita; sed si admittimus decretum, quo Deus approbet id quod ipsa voluntas libera erat factura et posita, et talia sit ... tenere Dico o mortuus c. 1o q. 4 sec. 6 appellat hoc decretum approbativum. Quapropter decretum hoc non est causa mediata aut immediata operationis liberae, neque ex parte illius requiritur, sed ex perfectione Dei. Sicut quod certitudo scientiae Dei non obstat liberti quia scientia non est causa efficiens mediate aut immediate actum liberum; sed tantum contemplatur actum futurum ex hypothesi quod futurus sit: ita decretum absolutum non nocet liberti, quia non est causa efficiens actus liberi, sed approbat actum, qui iam aliunde supponitur futurus ex vi decreti conditionalis, et ex virtute causali creatae. Scio hoc multa implicari de quibus non mediocris controversia est apud theologos; sed in praesentiarum vacat ea pro dignitate expendere.

Q. 4a

Utrum futura habeant realem praesentiam in aeternitate?

Sect. 1a

Explicantur difficultates et proponuntur sententiae

390 Distinguenda nobis est duplex praesentia: alia vero et realis; altera obiectiva, et irrealis. Tunc una res dicitur praesens alteri vere et realiter, quando utraque existit in eadem duratione: quia haec realis praesentia consistit in coexistentia duorum; coexistentia includit simultaneam existentiam illorum extremorum, quae coexistere dicuntur: quapropter impossibile est, quod res non existens, insit coexistat realiter alteri, illique sit realiter praesens. Tunc vero res una dicitur praesens alteri obiective, et irrealiter, quando ab illa cognoscitur; quae cognitio est actualis et expressiva repraesentatio; repraesentari autem aliquid intellectui, est praesens

[illegible] in rme [illegible], sive [illegible]: et ideo magno repellat presentia sive existentia modis sui [illegible] et [illegible] independenter ab eo quod ita se habeat existat realiter aut non existat in rerum natura.

[illegible] vero [illegible] ex dictis in 1° 392

et 3° q° [illegible] Deum ab aeterno cognoscere omnia quae [illegible] fuerunt et erunt quoad reale ex quo omnia singula in sua temporis durat. habent certissime, omnia obiecta futura semper esse et fuisse praesentia Deo [illegible] et [illegible] non minus quam obiecta quae modo existunt quo omnia [illegible] modo non existant divino intellectui manifesta sive [illegible] [illegible] perfectissime a Deo cognoscunt. Et in hoc sen[illegible] se res in tempore existentes, [illegible] et res mere [illegible] praesentes aeternitati [illegible] a Deo cognoscunt ab aeterno, et perfectissime [illegible]. [illegible] [illegible] hanc praesentiam obiectivam quam habent creaturae [illegible] actus visionis Dei, habeant et aliquam praesentiam realem aeternae [illegible] omnia quae in tempore [illegible] fuerunt, et erunt, [illegible] existant aeternitati, et sint Deo [illegible] praesentia ab aeterno?

[illegible] hanc q° duae [illegible] 392

[illegible] omnino extremae. [illegible] affirmat omnia quae in tempore [illegible] coexistere Deo in sua aeternitate, esse [illegible] illi [illegible] praesentia ab aeterno. Docet quo [illegible] creaturas antequam sint in sua durat°, esse coexistentes [illegible] aeternitati Dei [illegible] extrinseca et aliena mensura aeternitatis [illegible] [illegible] ante tres dies se invenisse [illegible] Caietanus in hac q° ad art 13, et hac ratione explicat, cur D. [illegible] ab aeterno omnia futura cognoscere quo [illegible] non [illegible] futura, [illegible] praesentia [illegible] Deo ab aeterno. Caietanus sequutus est Ferrariensis [illegible] Gentes c 66; [illegible] ante illos eamdem docuerit [illegible] Aureolus, [illegible] plane affirmative [illegible] uno agmine [illegible] omnes Dominicani, qui [illegible] affirmant, hanc esse D. Thomae [illegible] [illegible], cuius mentis intelligentia, et clavis divinitus [illegible] [illegible] concessa videtur, ceteris denegata.

Ceteri [illegible] hanc alienam esse a men 393
te D. Thomae, et illi [illegible] impositam [illegible] P. Herice [illegible] 6 c 4 [illegible] tibus testimoniis Egidii Romani [illegible] Thomae sectatoris fidelissimi in [illegible] [illegible] corruptores doctrinae D. Thomae. [illegible] [illegible] in [illegible]

et Albertus sacri palatii Magister in opere quod appellavit Cl[?]laty doctrinae D. Thomae. Et denique ex Mag.o Vera Archiepiscopo Hisp. in 1o dist 38 q.e 1a art 1o probat evenit eos inventiore alias futurorum ab aeterno nusquam a D. Thoma doceri. His quoque Doctoribus et Thomistis natura fuit clarius doctrinae S.ti Thomae. Videantur Magistri nostri citatus Herice apud quos plura testimonia D. Thomae expendunt, quae omnia Caietani et Pl.[?] umque Thomistarum manifeste revincit, ut opposita, et maxime aliena ab Angelici Praeceptoris mente.

(304) 1a sententia defendit res futuras non esse realiter praesentes ab aeterno; quod sic obtinuit et invaluit; atque inde aliunde quaerendum esse rationem cur D.s ab aeterno cognoscat futura. Ita praeter citatos non antiquiores docuerunt Scotus in 1o dist.e 39 q. 1a, et cum eo discipuli. S.us Bonav.a ibidem art 2o q.e 3. Palacios d. 2. Gabriel q 1 art 1. Greg. Basilius Ponce, et Mend.a uterque Augustinianus et Pezantius ad hunc art 13 d 4, et alii quamplures. Ex nostris P. Valentia hic q.e 14 puncto 5 P. Suarez Lib 1o de scia c 1. Vasquez d. c 4. Lessius de gratia efficaci c 10 n 8, et reliqui ferme Societatis Theologi praeter Granado ttt 4 disp.e 1a sect 1o, qui nimium scrupulose credidit Caietano asserenti eam esse mentem S.ti Thomae; Et revera P.o Granado solas voces Thomisticas teneat, et quoad rem ipsam attinet cum aliis sentiat.

(305) Et hanc nos probemus, et 1o aperte reiiciamus, supponendus 1o esse, nullas creaturas fuisse productas ab aeterno, ita ut in propria existerit mensura. Est de Fide, et constat ex illo Genesis in principio creavit D.s ettam[?] ut exposuit elegant Aug.s Lib 4 de Genesi ad litteram c 18 his verbis: res antequam fierent, erant et non erant. Erant in Dei scientia; non erant in sua natura. Ubi clarissime docet, res futuras esse praesentes Deo ab aeterno solo obiective; non vero realiter. Supponendus 2o esse, nihil posse coexistere alteri, nisi in se existat: quia coexistentia duorum est existentia simultanea utriusque; ad hoc autem omnino necessarius

c. q^d unu et alteru sit in se vere existens, ut e evens.

Sect 1^a.

Resolutio quaestionis.

Nemini dubium e, aeternitas intrinseca Dei, sive duratio qua ipsa e indivisibilis simul et coexistens in quocumque instanti temporis realis, aut imaginarij: quia enim duratio intrinseca, et infinita Dei sit ipse Deus, qui totus simul semper existit, ea duratio infinita, seu aeternitas intrinseca Dei semper et debet existere tota simul et indivisibilis. Hinc e, quod creatura quaecumque in instanti in quo existit, debeat coexistere realiter aeternitati intrinsecae Dei, quia debet coexistere toti Deo: cum enim illa aeternitas semper existat tota simul, necesse e quod illi coexistat quaecumque ens quod cumque tale ens existat. Ita Sicut ens dum existit Corduba, coexistit toti immensitati intrinsecae Dei: quia nihil intrinsecum habet Deus in aliquo loco quod non habeat Corduba: Similiter quod dum ens hodie existit, coexistit toti aeternitati intrinsecae Dei, quia nihil intrinsecum habet Deus aliquando, quod hodie non habeat. Certum igitur e, quod futura quaecumque coexistunt aliquando aeternitati Dei intrinsecae. E autem difficultas, an haec futura semper coexistant, sive coexistant ab aeterno et hac ratione sint Deo praesentia realiter ab aeterno? 396

Sit quod nostra resolutio. Futura non sunt Deo realiter praesentia ab aeterno. Probatur 1°: nam quidquid e praesens realiter e realiter existens: sed futura non sunt realiter existentia ab aeterno: quod futura non sunt realiter praesentia ab aeterno. Maior e evidens: nam id quod e praesens realiter, e habens aliquid, ac proinde e habens esse, sive e existens realiter. Minor e de fide: quia Deus nihil creavit ab aeterno, ut constat ex supposito sectionis antecedentis. Unde conclusio e manifesta. Confirmatur 1°: quia id quod non existit realiter in se, non potest coexistere realiter alteri: sed futurum non existit realiter in se ab aeterno: quod futurum non coexistit realiter alteri ab aeterno. Maior constat ex alio supposito: quia coexistentia nihil aliud e, nisi existentia simultanea duorum in eadem duratione. Confirmatur 2°: nam ea quae non coexistunt realiter inter se, non coexistunt realiter uni tertio: sed futura non coexistunt inter se ab aeterno realiter, ut e evidens: quod futura non coexistunt realiter ab aeterno uni tertio videlicet Deo. Maior patet; quia coexistere inter se, e quod simul existant 397

implicat q° coexistant uniuersaliter, et q° si n coexistant: q°
implicat q° coexistant uniuersaliter et n coexistant inter se.

398 Probat 1°: nã creatu-
rae, quae modo n existunt n sunt presentes immensitati Dei quoad
locum: q° creaturae, quae modo n existunt n sunt presentes aeternitati Dei
quoad durationem. Ans patet: q' enim dicat Antipodes modo esse presentes in
aliquo loco cui correspondet immensitas Dei? Cons vero probatur: q° si-
cut se habet immensitas Dei cum rebus existentibus in loco, ita se habet
aeternitas Dei cum rebus existentibus in tempore: q° sicut creaturae n exi-
stentes n sunt presentes immensitati Dei, ita creaturae n existentes
n presentes sunt aeternitati Dei. Ans patet: q° sicut aeternitas Dei
ambit omne tempus, ita immensitas ambit omnem locum; et sicut omne tem-
pus aliquando coexistit aeternitati, ita quilibet locus coexistit ali-
cubi immensitati Dei. Confirmatur: q° Petrus existens Corduba n
coexistit ubique immensitati Dei; et immensitas Dei quae ubique
est, sit tota Corduba: q° Petrus existens hodie n coexistit semper
aeternitati Dei; et aeternitas Dei, quae semper est, sit tota hodie.

399 Probat 3° nra re-
solutio ex illo principio de aevo Angelico apud Thomistas fixo: di-
cunt enim eandem esse durationem intrinsecam Angeli, quam modo habet, et quam semper habuit,
eo q° duratio intrinseca Angeli sit indivisibilis, et tota simul. Quo supposito sic ar-
gumentor: futura n coexistunt realiter Angelo in eius aevo: q° neque coexistunt
realiter Deo in eius aeternitate. Ans a Thomistis admittitur, ne cogantur dice-
re, q° futura certo cognoscantur ab Angelo, propter coexistentiam realem futurorum in
aevo Angelico. Cons vero probatur: q° sicut aeternitas Dei est duratio indivi-
sibilis complectens omnia in tempore existentia, ita aevum Angelicum est duratio indivi-
sibilis Angeli complectens omnia deinceps futura: sed n sufficit ista duratio in-
divisibilis Angeli ut futura coexistant realiter in aevo Angelico: ergo neque
duratio indivisibilis Dei sufficit ut futura existant in aeternitate. Confirma-
tur: q° licet Petrus hodie coexistat toti intrinsecae durationi Angeli, quam
habuit mille abhinc annis, adhuc Petrus n coexistit realiter Angelo
mille ab hinc annis: sed licet Petrus hodie coexistat toti durationi Dei, quam
Deus ab aeterno habuit adhuc Petrus n coexistit realiter Deo ab aeterno.

400 Apertissime hoc erat, quod eftaug relacquierit, et in- [illegible] promptu Cong. retinere Caietanus, et ex illo sic. Deberi [illegible] quod futura habuisse ex. ab æterno, non in propria durationis mensura, sed in aliena mensura existit in instanti æternitatis Dei. Creant autem in tempore quæ in tempore acceperunt a Deo ex. producta in propria durationis mensura: quam ex. non habebant ante quam crearentur, et ab æterno in aliena mensura.

Hæc solutio multis de causis implicatoria, et in- 401
sufficiens. Imprimis quæro, an existentia futuri in aliena mensura sit aliquid distinctum reali a Deo; an sit solus Deus qui dicitur mensura versus. Si dicas 1º infero: ergo aliquid distinctum reali a Deo est ab æterno existens, consequenter aliquid distinctum a Deo fuit productum ab æterno; quod est contra fidem. Sequella probatur: quia per te existentia futuri in aliena mensura existit ab æterno, sed existentia futuri in aliena mensura est aliquid distinctum reali a Deo; ergo aliquid distinctum reali a Deo existit ab æterno. Si dicas 2º vult quod existentia futuri in aliena mensura est solus Deus infero: ergo solus existit ab æterno, consequenter Deus nulli alteri coexistit ab æterno, quia ut Deus dicatur coexistere alteri, necesse est quod alterum existat: nam coexistentia est duorum existentia.

Stante quod existat mensura aliena, hoc est, quod existat 402
Deus ab æterno, non facit me esse ab æterno existentem, consequenter non facit quod ego ab æterno coexistam: quia coexistentia dicit ex. utriusque, scilicet ex. mensuræ et mensurati ut ex terminis patet. Et quod ego a priori est: quia ego non existo per ex. nec durationem Dei, cui quia possum mensurari, sed existo per propriam meam ex. et durationem: ergo si mea propria existentia et duratio non fuit ab æterno: ego non extiti ab æterno, consequenter non habuissem ab æterno coex. cum Deo. Pt: quia ego non possum existere, nisi existat mea ex., et mea duratio, sed existente posse durare et ex. Dei, non existit mea ex. neque mea duratio: ergo etc.

Ceterum 1º in- 403
sufficientia solutionis thomisticæ assignando implicationes, quam involvit: quia repugnat quod futurum existat in mensura aliena, et quod non existat in mensura propria: ergo solutio est implicatoria. Probatur antecedens: quia repugnat quod existat mensura propria futuri, et quod futurum non existat in mensura propria: sed ex ipso

q^d futurum exat in aliena mensura, existit mensura ppria futuri:
q^d negat q^d futurum existat in aliena mensura, et q^d n existat in
mensura ppria. Aliud pt: q^a ppria mensura futuri e ppria illius
durat^o: duratio a ppria futuri n pot existere, nisi tale futurum ex^at
in ea durat^e seu mensura: ut e evens. Pbat mr: q^a ppria mensu-
ra futuri e et futura: q^a eo ipso q^d futurum exat existit ppria me-
sura futuri: etenim oppositum n cohæreat, ut futurum dicat existere
ab æterno in mensura ∂^a: ∂^a pbat et ex^am ab æterno ipsius mē-
sure ppriæ futuri.

404 Dices, mensura ppria, seu ppria durat^s futuri ubiq^e
existere ab æterno in aliena mensura, ∂ n in se ipsa seu in mensu-
ra ppria. Sed hec e aperta petitio pri^i et eo^r arg^to revincit: ∂
etenim mensura seu duratio ppria futuri in se ipsa e et futura:
q^a mensura seu duratio ppria futuri in se ipsa existit ab æterno.
Ans e evens: nq q^d aliq^d in se ipso exiturum e, het vera rone fu-
turi: ∂ mensura et duratio ppria futuri in se ipsa aliq^do exitura
e: q^a ett^a. Con vero pbat ex doctrina Caietani: q^a futurum quocumq^e
ex rone taly het coex^a ab æterno in durat^e ∂^a: ∂ mensura, sive
duratio ppria futuri in se ipsa het ronem futuri, sive e futura: q^a
mensura seu duratio ppria futuri in se ipsa het coex^a ab æterno
in durat^e ∂^a.

405 Ostendit 3° insufficientia solutionis Caietani: nq q^do res
creata in tempore producit^r, n se accipit a Deo ppriā durat^s,
∂ et ppriā ex^a: q^a antequam res creata in tempore producat, ne
∂ habeat ppriā ex^a, neq^e ppriā durat^s, atq^e inde res futuræ n
existunt neq^e in se neq^e in alio. Ans e certum: cons vero pbat:
q^a si res antequam in tempore producant haberent ppriā ex^a, res
creatæ bis producerent, semel scilicet ab æterno, et semel in tem-
pore: aut certe haberent ab æterno ex^a n producta a Deo: quæ omnia
absurdissima sunt, et a nullo Theologo aut Pho possunt admitti: q^a fa-
tendum e, q^d futura n haberent ex^a ppriā, quousq^e in tempore p-
ducant: q^d futura ab æterno n habent ex^a, atq^e inde in nulla men-
sura possunt coexistere alicui ab æterno.

Satisfacit Caietano et aliis.

Levissima sunt argta quibus Caiet. et subsecuti PP. persuadere nobis conant 406
quorum adeo difficultas et nulli rone (ratione) repugnantes aliquid a nullo alio sit Aureolus antea
Caiet. excogitatum. Et cum ratione destituti videant, magno authoritis pondere se
communiunt. Imprimis adducunt aliqua sacrae Scripturae testimonia, et Sancto-
rum Patrum quibus dicitur Deo ab aeterno oia esse presentia. Deinde quod PP. concedunt
ant nihil rei Dei esse futurum sed futurum; sed oia esse illi presentia. Ita Aug. lib. 12
de trinit. c. ultimo. Ansel. de concordia praescis. cum libero arbitrio c. 1. Boet.
lib. 5 de consolat. prosa ultima et alii nonnulli, quorum verba referre lon-
gum et supervacaneum esset.

Rño haec testimonia intelligenda esse, vel de presentia obtiva, et inoali, 407
vel de presentia reali, quam aliquando habent futura; non vero de presentia reali, quam habeat
ab aeterno. Etenim quoties futura dicunt presentia ab aeterno, id solo debet in-
telligi, quia futura ab aeterno cognoscunt a Deo, et ita sunt illi presentia
ab aeterno obtive, et inoalit ut initio huius quaestionis notavimus. Si vero quando
sti PP. dicunt nihil esse Deo praeteritum, vel futurum intelligere possunt
de praeterite et futurite obtiva quia valet Deus nullam de novo noticiam ad
quirit, nec amittit, ac proinde nullum obiectum est praeteritum neque futurum inoalit
Deo, quod expressime distinxit Aug. lib. 2 ad Simplicianum q. 2.
Possunt 408
et sti PP. intelligi de presentia reali, quam aliquando habent fu-
tura: cum enim futura aliquando realiter existant, aliquando et sunt presentia
realiter Deo, et tunc coexistunt realiter illi. Etenim Deus eiusque aeter-
nitas intrinseca semper existit, ac proinde, ac proinde quodcumque obiectum crea-
tum quando existit, coexistit realiter Deo, eiusque aeternitati intrinse-
cae, ut diximus n. 396. Quo posito verissimum est, quod nullum est ob-
iectum futurum, quod aliquando non sit presens, et coexistens realiter
Deo ideoque nullum est obiectum mere futurum Deo, hoc est nullum
est obiectum quod sit futurum, et non sit presens realiter Deo
cum quo stat, quod futurum non sit realiter prae-
sens ab aeterno: quia esse realiter presens ab aeterno est
quod semper extiterit futurum, et hoc semper falsum est.

Ita similis het aliq^o coex^a cu rebus obus creatis, et tn ip^o
n het ea coex^a: na q^do res creata existit, tu coexistit Anlo; q^do
a res illa creata n existit, d e pterita aut futura, n coexistit An-
lo: et Anlus ab initio ex^at.

409 Testimonia Angelici Preceptoris, quae p^a nrq
et vero nq adduci solent, easdq paturnt explicat^es. Et quidq ver-
ba quae urgentiora vident et desumunt ex hac q^e 14 art 13,
ubi Ds hac videt abstinere aliq psentiq, tunc ons pt obtirq opti-
me explicant a D^e, de pte citato de psentia hic nme sepatio-
nis quae dicunt ab ea psentia, quae het p seq simplicis intelligentie,
p q^m et Ds attingit obta futurum. Docet eo Ds p hac D^m nro
cognoscere futura ut possia et quasi abstractive; d et ut futura,
et intuitive in seipsis p cognitione tracts ad ex^a q^m in suo tempore
habebunt futura ex quo nihil deducit in favorem illius psentialitatis
futurorum ab eterno.

410 Asequunt deinde a pare: Eternitas Dei e duratio indivisibilis
et infinita q^e 14 o totis pplectit ome tempus: ergo oes, qui in tempore
existunt, si psentes eternitati Dei. Deo nego consequentiam dat cons sub-
sumpto: q^e res res eas q in tempore existunt, si psentes eternitati Dei p^o
existunt in tempore, deo cog^i si psentes eternitati Dei ab eterno, et q^e
n existunt in tempore, nego cog. Patet ex dictis explicatio et veritas
distinctis.

411 Arguunt pterea. Ds ab eterno het notiq intuitivq eius futurorum: q^e
futura oia si psentia reals Deo ab eterno. Ans pt: q^a aliequi mu-
taret cognio Dei, eo q^d intuitive cognosceret id, q^d antea cognoverat
abstractive: nq q^d futurum in tempore pducit, tunc a Deo intuitive co-
gnoscit: debet g^o Ds et ab eterno cognoscere intuitive tale futurum. C^{ns}
vero pbat: q^a cognio intuitiva fert ad obtus psens ut psens; d futura oia
cognoscunt a Deo intuitive ab eterno: q^o futura oia si psentia reals
Deo ab eterno. Neq ad hoc sufficit psentia illa obtiva et iconalis:
q^a ois cognio fert ad obtus psens iconalit, nq eo ipso q^o obtus cogno-
scat, psens e iconalit et obtive; et tn n ois cognio e intuiti-
va: q^e cognio intuitiva debet here obtus psens [illegible] cognit^e D^a

ex æterno intuitive futurorum q̃ ea futura sit ab æterno pre- 411
sentis

Deo secundum rem . . . Ad illius probationem dicque . . . cognitio
intuitiva petit . . . obiectum præsens ut præsens aliquo modo . . . ut 412
præsens semper et ab æterno . . . Deinde negari non potest:
quod ut cognitio Dei ab æterno sit intuitiva satis est quod eius obiectum
aliquo sit præsens et coexistens illi cognitioni et quod ut tale cogno-
scat. Et ideo scientia simplicis intelligentiæ solet appellari abstra-
ctiva quia non afficit ex suis . . . illa trium temporum . . .
de se habet obiectum quod aliquo modo sit realiter præsens et coexistens illi cogni-
tioni. Et certe tota hæc quæstio de nomine: quia si per noticiam intuiti-
vam intelligas cognitionem . . . Deus non habet co-
gnitionem intuitivam futurorum, quia Deus nulla . . . indiget aut
. . . Si autem noticia intuitiva . . . cognitionem claram et perfe-
ctam . . . ut existentis aliquo modo cognitio . . . intuitiva erit . . .
nulla præsentialitate reali futuri ab æterno.

Arguunt ultimo. Si futura non 413
essent realiter præsentia Deo ab æterno non posset Deus illa cogno-
scere . . . nulla probabili ratione probat . . .
etenim Deus perfecte cognoscit futura ut ex . . . et . . .
. . . mensura, et tamen non existunt ab æterno in . . . mensu-
ra et in . . . Caietani. Quo autem pacto cognoscantur a Deo fu-
tura tam in se ipsis, quam in medio . . . explicatum a nobis
a n. 366. Imo ut bene notat Arriaga d. 10 sec. 3. sub-
sec. 3. per accidens est quod Deus sit æternus, et duret per durationem in-
. . . ad hoc ut cognoscat perfecte futurum: quia si Deus esset . . .
. . . et non esset æternus aut . . . per durationem . . .
. . . cognosceret omnia obiecta in quo casu nulla daret coex[isten]tia
futuri ab æterno, ut constat: hæc ergo coexistentia ab æterno non est sufficiens
nec necessaria ut Deus ab æterno cognoscat futura.

Q. 6.ª

Quo pacto Deus cognoscat nationes seu entia nativa.

 Certus e Deum cognoscere nat es, privat s et carentias, imo et quaecunque entia a quovis intellectu excogitabilia, et quae fingi possunt. Sta DD. oes cu D°. tha in hac q° 14 art 9 et 10. Pb. e: qa D cognoscit qqd cognoscibile e: s nat es, et privat s quaecunque s cognoscibiles: et re ipsa a nobis cognoscuntur; de illis aliquid cu veritate e enunciamus, ergo q° sint nihil quod repugnant huic alteri subito etiam: ergo cognoscuntur a Deo. Prmat: qa D cognoscit se ee unus et infinitus; cognoscit n extitisse ab aeterno aliquam creaturam, aerem noctu carere luce et peccatorem carere gratia, tumulus e caecus: d haec oia s nat es et privat s: q° D cognoscit nat es et privat es. Neq obstat vulgatum illud philosophis axioma q n e n scit: qa sensus illius e n posse sciri id q n e, sic q: hic ga scia nequit ee cognitio falsa; cum quo stat q obtus illius in se n existat, neque sit ens vis transit et intrinsece.

415 Sed igitur controversia e circa modum quo D s haec obta nativa cognoscit, an velit ea cognoscat in se ipsis et intuitive, an vero socognoscat in fra positiva opposita in qua fundant: pro cuius rei explicatione oportet distinguere nat s, quae in se s entia positiva, et so explicant p tros, sive voces loge nativas, ut immensitas, immutabilitas; quarum vocum obtum e positiva pfectio Dei, et hae solent appellari nat es loge. Aliae d nat es s quae in se n s entia positiva; d potius opponunt enti reali et positivo: ita natio Dei opponit Deo, et in se n e ens positivum, neq e simpliciter ens: quae nat s solent appellari phicae, n q° in se sint aliquid phicum: d q° removent, et opponunt enti phico.

416 Dico 1°. Nat s 1° generis cognoscuntur a Deo immediate in se ipsis. Pbt: qa nat es ista st entitates positivae, quae p nat s loge explicant: sed D cognoscit oes entitates positivas in se ipsis immediate: q° D cognoscit has nates in se ipsis immediate. Itaque D cognoscendo suas pfect es positivas immediate in se ipsis, cognoscit se ee immensum et immutabilem, ac proinde in se ipsis cognoscit has nat s, quae cu illis pfectionibus positivis identificant ex parte obti, et ideo

p appellari solent.
Dico 1°. rationes 1i generis et quae appellari vere phi 417
qui in sensu explicato cognoscunt a Deo immte in seipsis. Ro
eiga he nates in seipsis hent verits obtivq et sufficients ve
rificare pp ns de illis: d oy veritas obtiva e cogcilis a Deo in se
ipsa ut sepe diximus: qo istae nates si cogciles in seipsis a Deo, aeq
inde reipsa a Deo cognoscunt in seipsis. Itaq natio Antixpti,
quae de facto suo modo dat vdlt cremotive, seu removendo exq
Antixpti e obtis sufficiens in se et rone sui ad verificandq hanc p
pone Antixptus n existit sive dat natio Antixpti: illa go na
tio het veritats obtivq et logq. qm posnt Ds; debeatq cogno
scere: qa ad cogcilitats obti n deqr, q tale obtis in se sit vq
veritate transli, ut sepe diximus:
Neq obstat q nates istae n possint intelligi 418
nisi p fras sibi oppositas, seu cognoscendo fras, qqa opponunt.
Na cognio n pot pfecte cognosci, nisi sl cognoscat eius obtis; ad
huc tn cognio pot in se ipsa et intuitive cognosci. Silit volitio
nequit pfecte cognosci, nisi sl cognoscat eius obtis; adhuc tn vo
litio pot in se ipsa immte cognosci: go lt natio Antixpti n pot
sit cognosci, nisi sl cognoscat Antixptus, adhuc illa natio poterit
in se ipsa cognosci, et quidem intuitive, si vdlt cognoscat ut suo
modo existens cremotive. Q a natio et privatio n posnt intelligi
nisi intelligat fra cui opponit, ideo e, qa quaelibet natio specificat
p fra qm excludit, ita q natio quaelibet, cum privatio detret ad
hanc vel ad hanc no p distinctis specificq aut numericq frarq qqa
opponit.
Dico 2°. aliquae nates et privates cognoscunt scia simplicis intel- 419
ligentiae; aliae vere scia visionis. Pbs e qa dant nates suo modo
de facto existentes, aliae vero so posles: etenim de facto suo modo dan
nates rerq oiq positivarq, quae de facto n existunt; nates vero
rerq creatarq, de facto existentiq sl tantummodo posles: go illae cogno
scunt scia visionis; istae vero p scia simplicis intelligentiae. Itaq
na eorq modq philosophandq e de his rationibus et privationibus, atq

entibus positivis quae illis conveniunt.

420 ... a. vero impossibilia sive entia rationis, quae re ... nec possunt esse, qualis est Chymera, cognoscuntur a Deo in se ipsis et cognoscuntur et in nostra cognitione ... cuius obiective existunt in mente nostra: quia impossibilia utroque modo cognita ... absque ulla imperfectione. ... advertendum tamen est, quod Deus non cognoscit impossibile ... seu non ens ad modum entis: quia cum Dei cognitio sit perfectissima, debet repraesentare obiecta ... aliquid ... et ... ens et ... diversum sit ab ente, et cum illo nullam habeat similitudinem, non potest a Deo per analogiam ad ens neque ad modum entis ... id enim contingit creaturis propter modum imperfectum cognoscendi, et quia non possunt ... attingere.

421 Et ... an velit Deus faciat entia rationis: cui affirmative respondendo ... et indicamus quia ut ... faciat ens rationis, non est necessarium quod ... neque requiritur aliqua fictio formalis, neque cognitio non entis ad modum entis: sufficit enim quaecumque cognitio obiecti impossibilis. ... est facere ens rationis ... existentia obiectiva, ... entis impossibilis seu entis quod non potest realiter existere: ... quaecumque cognitio obiecti impossibilis id praestat. Est enim existentia intentionalis sui obiecti: quod ... cum quo Deus cognoscit ... tum in se ipsis, tum in cognitione nostra, tanquam in illorum imagine, Deus faciet entia rationis absque ulla fictione et absque eo quod cognoscat ... ad modum entis.

Disputatio 4.a
De scientia simplicis intelligentiae.

422. Scientia simplicis intelligentiae cognoscit Deus creaturas res possibiles ... suis ipsius possibilitatis, et prout abstrahunt ab existentia actuali et exercita ... a Deo ... cognoscere omnia possibilia dixi et in particulari ... ducit ex illo ... ad Romanos 4: vocat ea quae non sunt tanquam ea quae sunt; idest cognoscit, et propriis nominibus appellat ea quae ... non ... possibilia ... demonstratur: quia cognoscere ... omnes ... suas essentias et possibilitates est perfectio sine imperfectione ...

Deo. Nierna cui Ds sit mere liberi, et potens libere produ- 89
cere quascumque creaturas, necesse est, quod illas omnes possit cognoscat, ut ita possit
libere determinare ad has et nullas producendas, 50 quod superest dicen-
dum de modo quo Ds creaturas possibiles cognoscit, quo subiectum omnes expli-
cate absolutum de scientia Dei tractatum habemus.

Q.o 1.a

Utrum Ds cognoscat creaturas possibiles in se ipsis.

Sect. 1.a

Terminis ipsius nra mens explicat.

... a Deo creaturas ... illud esse cogni-
... in creato quod habet in Deo; et esse proprium formale et
... quod singulae in se ipsis habere possunt extra Deum, ... docuit Ds
... art ... et P. Suar. Lib 3 de attri-
butis c 1, et ... reliquiis ... antiquis
... manifesta ... Ds se cognoscit creaturas ... illud esse emi-
nentale quod habet in Deo, ... simpliciter ... Ds cognoscat
... creaturas ... creaturae ... in Deo ... creaturae ... ipse
Ds agnoscit ... Ds se ipsum cognoscit, et nihil ... cognosceret. De
inde creaturas ... proprias entitates quas habere possunt ... in Deo: quod
... scientia postulat ut extendat ad omne quod cognoscibile ... creaturae
... ipsis et ... cognoscibles: quod est.

Dubitat igitur an creaturae possibiles ...
... cognoscant a Deo in se ipsis immediate? ...
... Ds Dionysius c 7o de Ds nominibus et
... lib 83 quaestionum q. 46, et ... has in ...
... ab ... tenent ... et antiquis
... adducunt. Ex nostris ... citant ... Molina ...
... unica ... P. Valentia ... puncto 3o. Et eximius D.
lib 3o de attributis c 1 n 16. ... affirmat Dm ... creaturas
... in se ipsis immediate cognoscere ... esse. Ita ... in
... disput. 35 q. 1. ... 1o ... 6 c 4 ...
... Vasquez ... disp. 90 c 6. Hanc tenent ...
... Gabriel, ... Ariminensis, et ... illa ...

n. 19. Eam [illegible] et 29 de scia [illegible] et e [illegible]
[illegible] 151.

125 Expressius docebis hoc [illegible] qui
vident tenentur Deo [illegible] cognoscens [illegible]
n. cognoscit illa creata in se ipsis primario et tanquam [illegible]
[illegible] cognoscens [illegible]
[illegible] D. cognoscit [illegible] in se ipsis [illegible]
tanquam obiectum [illegible] et [illegible]
[illegible] in [illegible] item [illegible]
[illegible] citato [illegible]
in se ipsis. Et in [illegible] D. [illegible]
[illegible] res esse in se ipso [illegible] in se ipso [illegible] cognoscit
eas in [illegible] et item [illegible] 1° [illegible]
no. D. cognoscit res in [illegible] et eas [illegible]
[illegible] et asserere D. [illegible]
cognoscere creaturas in se ipsis primario et tanquam [illegible]
secundario et tanquam obiectum [illegible].

126 [illegible] doctrina [illegible]
satisfacimus. [illegible] D. n. cognoscat creaturas [illegible] in se
ipsis primario et tanquam [illegible]. [illegible] 1° [illegible]
[illegible] primario et [illegible] D. [illegible]
creaturae [illegible] ee in se ipsis [illegible]
[illegible] a Deo: 2° creaturae [illegible]
[illegible] a cognitione D. primario et tanquam obiectum [illegible]
dictis a n. 3[illegible] ubi [illegible] cum [illegible]
obiectum [illegible] et primarium cognitionis D. [illegible]
[illegible] intrinseca creaturarum [illegible]
D. [illegible] D. [illegible] D. [illegible]
[illegible] dicimus creaturas mere [illegible] ee [illegible] et [illegible]
extra D. m.: quae revera nihil [illegible] ee: et [illegible]
in se ipsis [illegible] ipse D.; alioqui neque D. illas in se ipsis
cognosceret: quia cognosci unum in alio [illegible] ee unum [illegible]
quod creaturae [illegible] in se ipsis sint ipse D. [illegible]

ter poles in Deo.

Pbat 1° et explicat hec relo. D's n cognoscat pri- 407
mario illud obtu, qd ia supponit cognity p aliq fralitate priore
et ante: ā creaturę poles antequam in seipsis cognoscant supponit
l'cognite p aliq fralitate priore et ante: qo creaturę poles nec
cognoscunt in seipsis primario. ... ex his qa primario seu
... obtu antea n sit cognity. ...
...qa antequam creaturę poles in seipsis cognoscant supponit cognio
... ad ipsy Dm ... cognio D^a frata ad ipsy Dm attingit
creaturas poles in Deo ut sequenti qe explicabimus qo antequam
creaturę poles in seipsis cognoscant supponunt cognit p aliq fra-
litate priore et ante ... ita pbat qo ... D's se-
... cognoscat obta ... seu ... se ...
D's e obty frale et primarius cognitionis D ... magis ... et
proportionaty ej intellui Do.

Stante in Deo ... 408
... creaturas poles cognoscat ...
... et ...
... cognio creaturas, qa e cognio ... ad ipsy
Dm que e obty ... et primary cognitionis D ...
... creaturas ...
... in seipsis ...
... creaturas ... supponunt aliq ... ante ...
creaturas poles in Deo: qo D's ... creatu-
ras poles in seipsis ... intendunt ... et ...
... int ... 11.

Sit 2° relo ... 409
... creaturas poles in seipsis immte tanquam obty frale et
primarium. Pbat: qa creaturę poles ... suy e ... si con-
... in seipsis immte ... ita ... a Deo. ... pbat il
... qo cap 30 probavimus futura ... vera ... ra
... in se ipsis. ... et ... ubi ...
... futuri abū probabamus. Pbat: qa cognoscere creaturas

poles in se ipsa e perfectio aliqua [illegible] intendo a Deo [illegible]

[illegible] ergo: et cognoscere alias creaturas cet. per veritatem [illegible] aliqualis

quam imperfectis: [illegible] creaturas poles in se ipsis habent veritatis: quoniam illas

non poterit cognoscere [illegible] dicit imperfectionem. et hinc [illegible] 1°.

qa intellectus infinitus debet cognoscere alias ea modo quo e cognoscibile

aliquod imperfect°: o creaturae poles in se ipsis cognoscibiles si aliquod im

perfect: [illegible] etiam contra hanc [illegible] Gerardus [illegible]

[illegible] et Cocarius [illegible] a 4.

430 [illegible]

[illegible] e [illegible] advertit [illegible] status: [illegible] unanimis [illegible]

quod possit habere creaturam aliquam [illegible] a Deo: et creaturae [illegible]

habent [illegible] statis nomine quorum distinguitur a Deo et

a Chimera et quolibet creatura [illegible] ab alijs et [illegible]

[illegible] haec [illegible] sit in se ipsa cognoscibile [illegible] e [illegible]

[illegible] Deus illas cognoscat: qa ut aliquid sit cognoscibile et [illegible]

scat non e necessarium quod in se [illegible] ergo [illegible] et [illegible]

[illegible] satis e quod [illegible] se consideratis sit eo [illegible] qua [illegible]

verificandum [illegible] [illegible] existens [illegible]

entis possibilis sufficit ad verificandam hanc propositionem: hoc ergo e possibile seu

non repugnat: quoniam ergo possibile habet in se cognoscibilitatem [illegible] in e [illegible]

[illegible].

Sect. 1.^a

Utrum [illegible]

431 [illegible] trat [illegible] [illegible] ex variis [illegible]

[illegible] e [illegible] [illegible]

ab aeterno nihil extra se cognovisse [illegible]

et [illegible] ad [illegible] intellectus D. [illegible]

[illegible] exhibere vellet quod [illegible] nihil ab aeterno [illegible]

[illegible] se ipsa: [illegible] nihil creatum ab aeterno [illegible] existens [illegible]

cognoscere aliquid existens extra se [illegible] et in se ipso [illegible]

videt significant [illegible] alijs verbis: non [illegible] extra se [illegible]

intuebat: idest nihil extra se existens. et ideo [illegible]

[illegible] intuebat: qa intuitio rigorose sumpta [illegible]

illa qu[illegible] dic re[illegible] existente. [illegible] a [illegible] probat Deum
[illegible] ab aeterno esta creata in se ipsis etc. [illegible] tamen ob
[illegible] mac et [illegible] secundario [illegible] ham[illegible] [illegible].

Obiicit [illegible] creatura [illegible] in se ip- 432
[illegible] se in Deo: ergo creatura [illegible] n[illegible] cognoscit a Deo in se
ipsa [illegible] in Deo. [illegible] probat: quia cognitio [illegible] non potest cognoscere ob
[illegible] commun[illegible] quo tale obiectum est: sed [illegible] non est in se
[illegible] in Deo [illegible] cognoscit [illegible] cognitione [illegible] in se [illegible]
[illegible] probat: [illegible] creatura [illegible] extra Deum: ergo non est in Deo.
et [illegible] est in se ipsa [illegible] probat [illegible]: quia nihil est ab aeterno
extra Deum et nihil extra Deum [illegible] Deo [illegible]: creatura [illegible]
[illegible] ab aeterno: ergo creatura [illegible] Deum: ergo creatura [illegible]
[illegible] non est extra Deum probat [illegible] quia nihil creatum extra Deum [illegible]
[illegible] et independens a [illegible] Deum [illegible] ens [illegible] tale [illegible]
[illegible] et non dependens a [illegible] Deo: ergo ens [illegible] tale [illegible]
[illegible] extra Deum: ergo ens [illegible] est ens in Deo [illegible] so
in Deo [illegible] probat [illegible] Deus non habet [illegible] necessaria
de creaturis in se ipsis [illegible] cognitio [illegible] creaturis [illegible] necessa-
ria: ergo Deus non habet cognitionem [illegible] creaturis [illegible] in se ipsis [illegible]
[illegible]: quia creaturae in se ipsis [illegible] sunt [illegible] necessariae: [illegible] Deus non habet
[illegible] necessaria de creaturis in se ipsis [illegible] probat [illegible]. [illegible]
creatura habeat aliquid in se ipsa [illegible] habeat aliquid extra Deum [illegible]
[illegible] nihil habet necessarium extra Deum: [illegible] omnino [illegible] extra
Deum: ergo creatura nihil habet necessarium in se ipsa.

[illegible] [illegible] in [illegible] 433
intelligentia rerum [illegible] etenim [illegible] in [illegible] non [illegible]
in se [illegible] potest [illegible] et non [illegible] ut [illegible] cognoscat [illegible]
[illegible] futura [illegible] in se existens, [illegible] existens et [illegible]
ut in se cognoscat. [illegible] in [illegible]
[illegible] in se [illegible] tale [illegible] ut [illegible]
[illegible] est [illegible] cognitio [illegible] [illegible]
[illegible] suppone[illegible] veritatem [illegible] intrinsica rerum non ee
[illegible] Deum [illegible] esse aliquid extra Deum. alioqui [illegible] in se ipso

cognoscet D[eu]s possibilit[at]es creaturar[um] ut sic[ut] antea notavimus. E[r]go
aequivoca vox illa aliq[ui]d extra D[eu]m, q[ui]a aliq[uan]do sumit[ur] p[ro] re p[ro]-
ducta et a[ctu]a[li]t[e]r existente extra eu[m]; aliq[uan]do vero p[ro] re distincta a Deo
sive sit p[ro]ducta sive improducta, aut et improducibilis. Creatura
q[ui]a possibilis e[st] aliq[ui]d extra D[eu]m q[uate]n[us] n[on] e[st] ipse D[eu]s; l[ice]t n[on] sit extra
D[eu]m q[uate]n[us] sit p[ro]ducta. Deniq[ue] res possibilis e[st] aliq[ui]d conditionate,
l[ice]t n[on] sit aliq[ui]d a[bsolu]te in se; qua[nt]u[m] aut[em] res possibilis in se e[st] cognoscibilis: q[ui]a
ut sit cognoscibilis, sufficit q[uo]d in se sit aliq[ui]d conditionate; et nullo
pacto req[uiritu]r q[uo]d in se sit aliq[ui]d a[bsolu]te.

134 — Ad q[ua]e ad arg[umen]t[u]m resp[ondetur] d[istinguen]do ant[ecedens]: creatu-
ra possibilis n[on] e[st] in se ipsa a[bsolu]te et existens, c[once]do ant[ecedens]; n[on] e[st] in se ipsa conditio-
nate seu potens existere, n[eg]o ant[ecedens]. ... illius p[ro]bat[io]nes d[istin]guo ant[ecedens]: creatura
possibilis n[on] e[st] a[bsolu]te extra D[eu]m, c[once]do ant[ecedens]; n[on] e[st] conditionate extra D[eu]m, n[eg]o ant[ecedens]; et
in[de] p[ro]batio eade[m] distinct[io] adhibenda e[st]. Itaq[ue] creatura ab aeterno e[st] intrin-
se possibilis, et distincta a Deo ad hoc a[utem] n[on] req[uiritu]r q[uo]d creatura sit a[bsolu]te ab aeterno,
neq[ue] Deo coaeterna: q[ui]a creatura possibilis nihil a[bsolu]te e[st], et p[ro]inde n[on] e[st] a[bsolu]te ex-
tra D[eu]m; e[st] t[ame]n aliq[ui]d conditionate et o[bjecti]ve extra D[eu]m seu o[bjecti]ve distincta
a Deo. Ad 2[um] p[ro]bationem distinguo ma[iorem]: nihil creatum extra D[eu]m e[st] neces-
sarium quoad ex[istenti]am a[bsolu]t[a]m, c[once]do ma[iorem]; quoad connexionem p[ro]ductoris et ex[istenti]am conditiona-
tam, n[eg]o ma[iorem]. Et sim[i]l[ite]r distinguenda e[st] min[or]: q[ui]a dependentia creatu-
rarum a Deo consistit in eo q[uo]d nulla creatura possit a[bsolu]te existere
nisi a Deo producat[ur], et p[ro]inde nisi D[eu]s velit aliquomodo illa[m] produ-
cere; cu[m] quo stat q[uo]d creatura possibilis sit conditionate necessaria, et
sit o[bjectu]m necessarium cognitionis Dei. Ad 2[um] p[ro]bationem n[eg]o ma[iorem]; ad ulterius p[ro]ba-
tiones eadem distinctio adhibenda e[st].

135 Obiicit 1°. D[eu]s perfectissime cognoscit creaturas
possibiles in seipso: ergo n[on] cognoscit creaturas possibiles in se ipsis. P[ro]bat[ur]
co[nsequen]a: q[ui]a h[uius]mo[d]i 2[a] cognitio creaturarum in seipsis e[st] omnino superflua:
ergo ponenda n[on] e[st] in Deo. P[ro]bat[ur] ant[ecedens]: q[ui]a p[er] hanc 2[am] cognitionem
creaturarum in seipsis nihil cognoscit D[eu]s, q[uo]d antea n[on] cognovisset
p[er] cognitionem creaturarum in seipso: atqui cognitio p[er] q[ua]m cognoscit id
ipsum q[uo]d antea erat cognitum superflua e[st]: ergo cognitio creaturarum in
se ipsis superflua e[st]. Huic arg[umen]to solut[ionem] p[rae]paravimus supra n. 119.

in ratione 1ª: quia intellectus infinitus non solo petit cognoscere sim-
pliciter omnia obiecta, sed et illa cognoscere omni modo quo cognita ss[unt] abs-
[que] imperfectione eius quia creaturae futurae possint in seipsis et in Deo co-
gnosci utroque modo cognosci debent a Deo. Quod autem ad argumentum
pertinet antecedens non conceditur. Ad illius probationem non ante. Ad huius probationem
dicta maior distinguo minorem: cognitio per quam cognoscit id ipsum quod an-
tea erat cognitum, et eodem modo superflua est concedo minorem; diverso
modo, nego minorem. Et veritas solutionis: quia Deus cognoscit creaturas
futuras in seipsis, et et illas cognoscit in aliquo medio creato absque
ulla superfluitate, ut vidimus disputatione antecedenti n. 369.

Obiicit 3º ex Aureolo 436

[illegible] cognitio Dei non potest specificari ab obiecto creato possibili: ergo cognitio
divina non potest terminari ad obiecta creata possibilia in seipsis. Antecedens probat
[illegible] tamen Dei se specificat a suo obiecto formali [illegible] ab aliquo
[illegible] quia si cognitio Dei specificaretur ab obiecto creato sumeret ab illo suum
[illegible] quidem imperfecta; quod nunquam. Consequentia vero probat: quia cognitio quae
[illegible] ab eo obiecto non [illegible] terminat talis cognitio: sed cognitio Dei terminat pro[illegible]
ad obiectum creatum possibile in se: ergo specificat a tali obiecto creato.

[illegible] argumentum 437

Advertendum est, ex iis quae diximus n. 335 ubi supposita distinctione spe-
cificationis intrinsecae, ab specificativo extrinseco diximus cognitionem Dei
intrinsece specificari a solo Deo; extrinsece autem specificari et ab obiecto ma-
[illegible] et creato. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] tale [illegible]
[illegible] in alio a Deo.

Obiicit 4. cognitio [illegible] 438
[illegible] ab obiecto creato possibili: ergo cognitio Dei [illegible] in obiecto creato

pelia in seipsis sequitur [illegible] Dei cognitio [illegible]
-chimera; e a imperfectio [illegible] ex [illegible] dicto, et [illegible]
ex obiecto creato [illegible] [illegible] Con[tra] vero probat [illegible]
[illegible] cognitio dependeret ab ex [illegible] probat quo [illegible]
-traret ad sola pelia in seipsis penderet a politate [illegible]
[illegible] creatur. poles [illegible] imperfectis [illegible] cognosceret [illegible]
politatis quo neque modo cognoscit veritates creaturarum in [illegible]
[illegible] in nulla hypothesi [illegible] cognosceret [illegible]
-traret politatis creaturarum quae [illegible] [illegible] Con[tra] vero probat
quo in ea hypothesi [illegible] in Deo [illegible] intrinseca cognitio alia
[illegible] aliqua cognitio et [illegible] Dei foret dependens [illegible]
[illegible] pelibus: [illegible] in ea hypothesi Deus non cognosceret creaturas [illegible]
[illegible] in seipsis: quo neque modo cognoscit creaturas poles in seipsis.
Confirmatur [illegible]: quia cognitio Dei debet esse [illegible] et vera: quo [illegible]
quod eius [illegible] sit sicut ab ipsa [illegible] [illegible]
[illegible] obiecta [illegible] in seipsis: quo cognitio Dei debet [illegible]
[illegible] pelia in se ipsis [illegible] cognitio Dei [illegible] dependens [illegible]
[illegible] essent ex politate creaturarum.

439 [illegible] probat [illegible]
gnoscere in se ipso obiecta pelia [illegible] in hanc
modum [illegible] cognitio [illegible] ab obiecto [illegible]
[illegible] cognitio [illegible] dependet ab [illegible] politas [illegible] cognitio [illegible]
[illegible] probat [illegible] obiecta creata [illegible] quo Deus non cognoscit simpliciter cre-
aturas poles [illegible] non cognoscit in seipsis [illegible]
[illegible] instaurum [illegible] rationes [illegible] in [illegible]
[illegible] probant. Deum non posse cognoscere creaturas poles in se
ipso neque in seipsis [illegible] argumentis ab [illegible]
[illegible] qui [illegible] perfectionis intrinsecae Dei posse [illegible] ex creaturarum [illegible]
[illegible] facile argumentis [illegible] ex hac [illegible]
Deum imperfectis: quia [illegible] dependentia [illegible] a creatura [illegible]
[illegible] [illegible].

440 Ceterum in [illegible] [illegible] intrinseca et [illegible]
[illegible] Dei a creaturis et politia [illegible] ego [illegible] existimo, aliquam [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] opinioni [illegible]

namq; sta illi, q̄ obti no aty, q̄ cognio ex suo genere se
het refem ad suj obty; rrato a stat absq ulla 9nexione et depen
dentia ut in pserti supponimus. ad 1.9 9fraone 9do aty et no 9cam
.... pimis q no cog.q eadem et cognio, q̄ qm Ds de
facto cognoscit politate creaturarum in se ipsis eet in ea hypothesi cognio
impolitatis creaturarum in se ipsis: ergo ex hac mute creaturarum infert mu
tatio cognionis Dj, aut qd cognio Dr determinat ee. ita ab obus dr
in scia visionis: qa eadem et cognio, q qm Ds de facto cognoscit ex 9
mundi, maneret invariata casu quo Ds mundum n produxisset: ex mu
te qo mundi n infert mutatio in cognione Di. Ideo et nos
... de cognione, qua Ds cognoscit mundum ... et sola di
versitas e, qd mundus n pot n ee ... ... ee n existens ...
... scia visionis e simplicit liberi et scia simplicis intelligen
tiæ e simplicit necessaria.

Unde ad 1.9 9fraone ... 1o antinemate ... 441
quo aty subrumpas: ... cognio Da repræt obta ... in se ipsis ex
supponte qd in se ... sint ... ... supponitio ...
aty et cog. Itaqs cognio Dr e ... vera eo qo supponat suj
obty tale ut si supponat mutari obty cognio eadem Da repræt
tale obty eo modo quo mutatum ee supponit. Et hec doctrina in
scia visionis que ... vera e: et nulla ... 9nexionem cum ex
obti: qa cognio Da sciæ visionis supponit ex 9 sui obti: ex supponte
qd tale obty n existet, n ... in Deo nova ... cognionis
q eandem cognionem nunc existentis cognosceret Ds ... ...
... Et ... a priori ... in cognione ipsa ... Dei tenent illa
indiffa, qm het ... intellectum ... ... cognoscendo obta et no
tiones illius: Ds em ex se n e indifferens ad ... cognitiones
... e indifferens ad 9fraone ... nationes obti, itaut eadem cognio
invariata sit 9frao q casu, quo supponat obty, et ... natio
... casu, quo obty n supponat: ergo ea que ... n ...
... ... intiq a Deo excludebamus.

Q. 1a

Utrum Ds cognoscat ... in se ipso.

Sect. 1.ª

Vtrum D[eu]s cognoscat possibilia in se tanquam in causa.

442 Supponimus D[eu]m in sua scientia simplicis intelligentiae cognoscere omnia possibilia per 1.ª tractatus [illegible]: cum enim D[eu]s non sit cognoscit [illegible] scia est et cognoscat se illa cognoscere necesse est quod in sua cognitione directa attingat objectum illius [illegible] possibilia. Pro[batio] e[ni]m q[uo]d cognitio nequit perfecte cognosci, nisi cognoscat objectum illius; et praesertim cognitio D[e]i quae essentialiter vera est, et supponit suum objectum, illudque infert metaphysice: D[eu]s cognoscit sua cognitione simplicis intelligentiae qua attingit objectum [illegible]: quod D[eu]s in sua cognitione simplicis intelligentiae cognoscit etiam possibilia. Sed quoniam in praesenti loquimur de cognitione possibilium directa, inquirimusque an in Deo detur medium, seu speculum, in quo objecta possibilia directe cognoscantur a Deo.

443 Et inprimis in hac sectione sermo nobis est de [illegible] creaturarum, seu quae [illegible] [illegible] inquirimus [illegible] in Deo medium ad cognoscenda objecta scientia ita ut [illegible] sua [illegible] attingat [illegible] simplicis intelligentiae creaturas [illegible] [illegible] requirere possibile a pure [illegible]: ea [illegible] [illegible] [illegible] non involvunt, et abstrahit ab eo quod existant [illegible] non existant, aliquando, [illegible] est quae aliquando existent [illegible] et [illegible] ea quae nunquam existent, dummodo contradictionem non involvant. Pure possibile ut tale est illud quod nunquam existet et contradictionem non involvit, [illegible] pure possibile excludit contradictionem, et etiam excludit existentiam: [illegible] ut cognoscat aliquid ut pure possibile non sufficit [illegible] [illegible] [illegible] debet cognoscere [illegible] existentiae [illegible]

444 D[eu]s in sua [illegible] non potest cognoscere quod creaturae sint pure possibiles. Pro[batio] e[ni]m quia creatura esse pure possibilis affert essentialiter [illegible] ut explicuimus: sed in sua [illegible] non potest cognoscere D[eu]s [illegible] existentiae creaturarum: quod in sua [illegible] non potest cognoscere D[eu]s quod creaturae sint pure possibiles. Minor constat ex dictis [illegible] n. 278: nam quod [illegible] nunquam extiturus sit est quod contingens et dependens a decreto [illegible] D[e]i, quo D[eu]s decrevit nunquam producere [illegible] in sua

94

Ciboa que a ent.^s nessaria nequit cognoscere D. obiy alien- tery, et sine indnexy 2° in f.a Ciboa nequit cognoscere D. ad ?ny nunqm existuny sit, ac inde nequit cognoscere na- tessitate, que natio essalit regr, ut ?ny denoet mere vo- lit. tota ad difficultas e. an D. in sua Ciboa cognoscat obta potia, put ?eire potia et nragnantia etc.

Ista resolutio e. D. in se ipso tanqm in ca cognoscit oia potia. E coy int the- logos, et expsse tradit a D. Tha. 1 p.te q 12 art 8 corpore ubi: vident oia in Deo sicut effus in sua ca. Et q.e 55 art 1 ad 3^m: in essa Dei sunt oia perfecte, et 14 prima rone sicut in 1° et universali virtute operativa: et ideo D. p. essa sua het pma cognine de rebus oibus. An- gelici Praeceptore sequunt Caietanus, Egidius, et Ferrara ad predicta loca. Primus D. lib 3 de Attributis c. 1°. Molina in art 4 et 5 a 11 duodecima, Valentia 1 parte disp. 1 q. 5. Suarez disp. 6 de scia c. 3 quos alii cont se- quuti etc. Extat testimoniu Dionysii Areopagitae aim ciaty, Ter- ce c. 7° de D. nominibus, cum antecedit haec Dionysi. et docuit Augs. lo 3° lib 5 de Genesi ad Litteram c. 16 his verbis: nec D. cia videret, nisi heret; videt q. D. cre- aturas que eas het, et continet eminenter velut suprema ca.

445

Pbari solet haec dicto ex eo, qd D. qui ea creaturany sit essalit nexus cum iu- litat. creaturary, ng extremu essalit nexus nequit perfecte intelligi nisi cognoscat alterum cui quo nectit, ut ipse clamant: ergo inde si D. intelligit nexum que nectit cu libertate creaturary, D. cognoscit sua ?ina attingentes cum libitate creaturary. Hoc argumentu efficax et plane suaret rionem nra sua nisi si semel admittat illa nexio essalis et intrinseca Dei cum creaturis actibus. Sed ita nos hanc nexionem n admittimus, cogimur aliunde quaerere ronem ad pbandu Ciboa ee Deo medium sufficiens ad cognoscenda potia.

446

Pbat qo efficacit nra resolutio. Qe ca efficiens 447

om creaturas poss.: ergo Deus in se tanquam in causa cognoscit omnes creaturas possibiles. Ant. est certum. Probo cons.: causa efficiens est medium in quo cognoscuntur effectus possibiles a tali causa: ergo Deus in se tanquam in causa cognoscit omnes creaturas possibiles. Probo ant.: quia causa efficiens nequit perfecte cognosci, nisi cognoscantur effectus ab illa possibiles: sed id quod nequit perfecte cognosci nisi cognoscatur aliud, est medium in quo aliud cognoscatur: ergo causa efficiens est medium in quo cognoscuntur effectus ab illa possibiles. Probatur maior: quia causa efficiens ex sua ratione dicit relationem realem ad suos effectus possibiles; sed relatio realis nequit intelligi perfecte, nisi intelligatur terminus talis relationis: ergo causa efficiens nequit perfecte cognosci, nisi intelligantur effectus ab illa possibiles. Hanc maiorem cum communi Philosophorum docuimus ad libros Physicorum: et ratio illius est: quia causa efficiens essentialiter dicit virtutem productivam sui effectus; virtus autem productiva effectus aliquomodo se habet relative ad effectum, quomodo non se habet ad non effectum: at in hoc consistit esse relationis realis, scilicet in habitudine reali ad aliud, idque a nobis cognoscitur ratione potestatis in eo quod non possimus cognoscere virtutem productivam talem, quin cognoscamus terminum cuius est productiva.

148 Itaque sed nullus datur terminus realis talis, admittendus est in essentia Dei ad creaturas possibiles. Cum ergo Deus comprehendat suam essentiam, necesse est quod attingat omnes suos terminos; cum in illa sit per identitatem ad omnia obiecta possibilia: sed implicat quod cognoscat terminus realis ut talis, quin attingat terminus talis ut sic: ergo implicat quod cognoscat essentiam Dei perfecte, quin attingat obiecta omnia possibilia: ergo essentia Dei est medium Deo sufficiens ad cognoscenda omnia possibilia. Confirmatur 1º: nam ideo cognitio terminata ad Petrum nequit cognosci perfecte quin attingat Petrum, quia illa cognitio refert transcendentaliter ad Petrum: sed essentia Dei refert transcendentaliter ad omnia obiecta possibilia: ergo essentia Dei nequit perfecte cognosci nisi attingantur omnia possibilia. Ant. 1º: quia essentia Dei diversimode se habet quatenus multiplicata quam impossibilia: ergo essentia Dei refertur ad possibilia. Et confirmatur: quod aliquomodo se habet ad aliud, est referri ad illud aliud. Confirmatur ant.: quia Deus continet possibilia sub ratione possibilis, et non continet impossibilia sub ratione impossibilis: ergo qui cognoscit hanc diversam habitudinem et continentiam, debet cognoscere possibilia sub ratione possibilis.

149 Et hinc e [illegible] in [illegible] Divina [illegible] repraesentat effectus creatos in [illegible] et 1u [illegible] realitates quam in se habent et in particulari et 1u propriis [illegible] differentiis. Quo circa Divina essentia [illegible] realis [illegible] quemlibet effectum in particulari et 1u propriis differentiis: quo in Divina cognoscit Deus quemcumque effectum in particulari, et 1u propriis differentiis. [illegible] consequentia: quia ratio [illegible] Divinae Deus cognitit in eo quod Divina sit virtus productiva: sed est virtus productiva creaturarum in esse cuiusque creaturae in particulari et 1u propriis differentiis: quo Divina dicit relationes ad quemlibet effectum creatum in particulari: et 1u propriis differentiis. [illegible] quia causa productiva debet esse quid singulare, et determinatum: nam universale existere non potest realiter, neque est realiter productibile. Deus [illegible] cognoscens clare et distincte omnes realitates suae Divinae, necessario in illa cognoscit omnes creaturas [illegible] in particulari et distincte [illegible] in [illegible] [illegible] realis.

Sect. 1a.

Objectionibus respondetur.

Obiicit [illegible] [illegible] Divina [illegible] connectat cum creaturis possibilibus nequit esse medium ad cognoscenda possibilia [illegible] [illegible] Divina Deo non connectit cum creaturis possibilibus: quo Divina Deo nequit esse medium ad cognoscenda possibilia. [illegible] maior: quia medium ad cognoscenda possibilia est [illegible] obiective determinans ad cognitionem possibilitatis creaturarum sive [illegible] obiective demonstrans creaturarum possibilitatem: sed eo ipso quod Divina [illegible] connectat cum creaturis possibilibus nequit esse [illegible] obiective determinans [illegible] cognitionem possibilitatis creaturarum neque [illegible] obiective demonstrans creaturarum possibilitatem: quo eo ipso quod Divina non connectat cum creaturis possibilibus nequit esse medium ad cognoscenda possibilia. Probatur [illegible] minor: nam eo ipso quod Divina non connectat cum creaturis possibilibus Divina est indifferens ad possibilitatem, et ad non possibilitatem creaturarum: sed nihil indifferens ad possibilitatem et non possibilitatem demonstrat obiective possibilitatem potius quam impossibilitatem creaturarum: neque potest esse [illegible] determinans obiective ad cognitionem possibilitatis potius quam non possibilitatis: quo eo ipso quod Divina non connectat cum creaturis possibilibus nequit esse [illegible] obiective determinans ad cognitionem possibilitatis creaturarum neque [illegible] obiective demonstrans creaturarum possibilitatem. 150

451 Probat ex dictis n. probis in superioribus quo nequit a n. 289 diximus futura libera n. posse cognosci in ea creata eo quod ea creata libera, id indiferens ad assensus futurus l n. futurus, atque inde intellectus n. pot se determinare ad assensus huius potius quam alterius, quia intellectus nequit se determinare ad unam partem ex vi entitatis omnino indiferentis ad utramque. Sed sic est: supposita in nexione Dei cum possibilitate creaturarum, essentia omnino indiferens ad possibilitatem et n. possibilitatem creaturarum: quo supposita connexione Dei cum possibilitate creaturarum essentia nequit determinare intellectum ad assensus possibilitatis potius quam non possibilitatis creaturarum: quo essentia nequit esse medius ad cognoscendam possibilitatem determinate. Et eadem fit instantia desumpta ex alia nostra doctrina in qua respondemus nullus probatus necessarius Dei posse esse medius obiective demonstrans futura libera: quia licet ille probatus necessarius Dei est indiferens cum futuris, et ex se indiferens ad futuras et n. futuras ...

452 Respondendo negando maiorem. Ad huius probationem distinguo minorem: essentia quae n. connectat cum creaturis ... essentia est indiferens ad possibilitatem et n. possibilitatem creaturarum concedo maiorem; et aliquomodo indiferens contra maiorem. ... nihil aliquomodo indiferens ad possibilitatem et n. possibilitatem demonstrat obiective possibilitatem concedo minorem et conseq.; nihil indiferens omnino ad possibilitatem et n. possibilitatem demonstrat obiective possibilitatem nego minorem ... essentia connexa n. connectat cum creaturis ... refertur ad creaturas ut ... quia illas continet ... quasi aliquomodo refertur se habet ad creaturas ... quomodo n. se habet ad impossibilia: sicut essentia revera continet creaturas ... respicit sub ratione possibilium; n. continet nec respicit chimeram sub ratione chimerae: quo adhuc exclusa connexione manet in essentia determinatio aliqua ad possibilitatem. Et hoc ... respicere et continere potius possibilitatem quam n. possibilitatem ... alioqui ... indiferens ad respiciendum et ad continendum possibilitatem et impossibilitatem ... quo determinatio sufficiens ... ut ratione illius essentia demonstret ...

possibilitate potius quam non possibilitate creaturarum.

153 Quae constat ex dictione, idemque con-

firmatur ex dictis... Ideo nos similiter diximus, intellectum non posse de-

terminari ad assensum huius potius quam oppositae ex ratione entitatis omnino

indifferentis ad utramque partem contradictionis, qualis est ea libera creata in

suo esse... ea libera creata

neque spectat neque refert ratione ad suos effectus futuros ut ta-

les, ideoque est omnino indifferens ad utramque partem contradictionis. Et con-

tra n. 218 diximus, futura non posse a Deo cognosci in a-

ctu ... necessario Dei, quia nullus actus necessarius Dei habet

connexionem, neque relationem ad futurum potius quam ad non futurum: ...

quia necessitas Dei ... omnino indifferens ad futura et ad non futura...

... a Deo quamvis sit in natura respiciat ... et ...

neat ... non habet omnino indifferens ad possibilitatem et non possibilitatem cre-

aturarum, et potius habet quamque determinationem ad possibilitatem ratione cuius ...

dat ... eam possibilitatem. Et ... dubitari non potest ... est ... non

natura neque relata ad aliam sit magis indifferens ad illam, quam entitas re-

lata ... ad alteram: quae entitas relata ad alteram est minus indiffe-

rens, ac inde ... aliquam determinationem ratione cuius ... cognoscitur relationis.

154 Obiicit 1° instando ... extremum relatum ad aliud ex

... ratione relationis nequit movere obiective ad assensum alterius: quod

... Dei ex titulo relationis ad creaturas possibiles nequit movere obiecti-

ve ad assensum possibilitatis, ac proinde non est Deo medium sufficiens ad assensum

possibilitatis creaturarum. Probatur antecedens: quia ... cognitio nostra ... refe-

ferat ad ..., ... potest cognitio cognita determinare ad apprehensionem

... de ... non vero ad iudicandum ... aut ... eorum illa co-

gnitio ... exsistat ... : quod extremum relatum ad aliud ex natura

... relationis nequit movere ad assensum alterius. Confirmatur et explicatur:

quia cognitio creaturarum in ... est cognitio ...: quod Deus non potest

cognoscere creaturas in ... Consequentia ... et antecedens probatur: quia cognitio

creaturarum in ... attingit creaturas, quae ... in virtute

Dei: quod est cognitio ... Probatur antecedens: quia ... in natura

cum possibilitate creaturarum nihil aliud habet, nisi respicere creaturas tamquam terminos illius virtutis, quae in scientia [illegible] cognoscuntur, tamquam terminos accipiendo [illegible] cognosci possibiles.

455 Huic argumento dupliciter respondent.

1° asserendo, scientiam Dei dicere obiective ad cognoscendum possibilia sub ratione possibilium, et consensum esse possibilitatis. Nam scientia Dei refert [illegible] ut tale eo quod continet omnia possibilia sub ratione possibilium, Probo e; quia relatio realis dicit obiective ad cognoscendum terminum ea ratione qua respicit: sed scientia Dei est relationalis respiciens possibilia sub ratione possibilium: ergo scientia Dei dicit obiective ad cognoscenda possibilia sub ratione possibilium. Et contra hunc dicendi modum manifesta est argumenti [illegible] illius probatio [illegible]. Disparitas est: quia cognitio [illegible] respicit [illegible] ut existentem tantum: respicit refert ad illum tamquam ad suam cognitionem, in qua non continet [illegible] ut existens; scientia vero Dei refert ad possibilia sub ratione talium, et ipsa possibilia ut talia continent in [illegible] [illegible] non [illegible] illius probationis [illegible] [illegible] [illegible]. Connexa cum creaturis non habet illas ut possibiles habere [illegible], sed non habet illas ut [illegible] terminos [illegible] [illegible]. [illegible] ex dictis [illegible] [illegible].

456 Sit 1° vere omittendo, quod scientia Dei ex se sua non [illegible] ad cognitionem creaturarum, quod sit terminus, ita quod ex determinatione scientiae non ponit haberi cognitio, qua asserat creaturas esse terminos scientiae: nam tamen Deus potest ita [illegible] cognoscere: quia ex determinatione [illegible] Dei sive ex perfecto intellectu Dei [illegible], quod attingat omnia [illegible] [illegible]. [illegible] omittamus quod scientia non sit medium ad cognoscendum creaturas possibiles esse terminos illius; adhuc Deus debet cognoscere creaturas illas possibiles [illegible] illae creaturae [illegible] possibiles, et Deus [illegible] sua perfectio requirit attingere omnes [illegible] [illegible] [illegible] attingat omnia illius [illegible] [illegible] ex determinatione scientiae cognoscat creaturas esse terminos illius, cognoscit et creaturas illas esse possibiles: quia illius terminus revera possibiles sunt. [illegible] quae in [illegible] difficultate dirimimus ad [illegible] [illegible] n. 329. [illegible] doctrina distinguendum est argumentum: extremum relatum [illegible] [illegible]

movere active intell^s creati ad notitia alterius omissa an^y; 97
intell^s D^{ri} et perfectissimus ra an^y: Disparitas est q^a intell^s
creatus pot attingere tra valati, ut intellecto ab aliis prati, nec
pervenient in tali tra; hoc a menat intellui D^o. nec e
q^d attingat intellu D^s illus tas, attineat et oia prata
tas ex illo evidenti fiat: Vnde patet ad disparitas.

Obiicit 3. Creature 497
existens in Divina d optimenti: q^o Divina n e suf
ficiens mediu, in quo creature in cognoscant, d. eminent. S
at con: q^a sicut res se hot ad ee, ita ad cognosci: d. re
mane ee in d. eminent in Divina: ig^o ad cognosci
in tri. In eminent in Divina. Deo creaturas poles n
in eminent: et intr. formam in Divina et que habent
mentis entitas cognosci a Deo tr creaturas poles in Divina.
Sed a sit formali eminent q^a intr explicatu hes a n. 63.
Ordinanq e an^s aral^t. et ad ulius prati omissa maior nam
da e mir.

Obiicit 4°. Divina D^i e posterior ipsa Deo: q^o Di 498
vina n e Deo mediu ad cognoscenda ipsa. Ans patet.
q^a ipsa D^s e prius et perfectissimus attributu Dei. Con
venit: q^a mediu in quo aliud cognoscit debet ee an
illo ipso cognoscente: d. Divina n e prior d. potius posterior eo
nuc: Deo: g^o Divina n e mediu in quo aliud cognosca
t a Deo. Nane aral^t, et ob aliu solvendus: q^a Divina
Dei cognoscit a Deo, ac proinde e prior aliquomodo et
an^s scia D^i. Deo igit Divina ee priora in rone obti;
et ee posteriora in rone dignitatis et excellentiae ne scia D^i:
q^a cognitio D^a ex sua rone formali e prati perfectius Divina.
Nihil a impedit, q^d ide prati sit prius, et sit posterius alte
ro sub diversa rone.

Infero 1°. D^m cognoscere creaturas poles in se 499
tangat in a exemplari et idea, ut observat D^s Thomas in hac
q^a 14 art. 6 ad 3^m ro e: q^a D^i q^s exemplar e idea ad

cuius intuitione creaturae formam ... qui ipsius non... intelligant creaturae quo instrum[ento] ... Et quia Deus ... sit exemplar actus ..., ad hoc cognoscens illa quorum potest esse exemplar, sed cognoscit illa quorum est exemplar, non vero quia ... illius est cognita. Infero 1° Deum in quantum sui statu ... sumpto cognoscere creaturas ... Deus ... suo statu cognoscit suam essentiam, ut constat ex dictis ... Deus cognoscens suam essentiam ... illius ... cognoscit creaturas ...: ergo etc.

Sect. 2a

Deus cognoscit ... creaturarum in ...

460 Supponit hic ... in Deo dari complacentiam ... creaturarum ... quod ad ... pertinet ... de voluntate Dei ... perfecte Deus ... ponit ... ita ut nullus habeat actus ... ad ... respiciens ... soli ut ... Deus ... nesse ... illo complaceat ... quia illa ... habeat vim ... di et ... ex sua intrinseca perfectione ... habet ... ponit ... omittere, seu ... actus ... ab intellectu.

461 Probatur ex hoc supposito ... complacentia ... creaturarum nequit perfecte cognosci quin cognoscat ... creaturarum; sed Deus perfecte cognoscit suam complacentiam ... creaturarum: ergo Deus in predicta complacentia cognoscit ... creaturarum. Probatur minor: quia predicta complacentia est actus vitalis ab intrinseco ... respiciens ... creaturarum: sed actus vitalis ab intrinseco respiciens obiectum nequit cognosci quin cognoscat tale obiectum: ergo predicta complacentia nequit perfecte cognosci quin cognoscat ... creaturarum. Probatur hic minor: quia actus vitalis ab intrinseco respiciens obiectum habet ... seu relationem realem ad tale obiectum: sed ... et relatio realis nequit perfecte cognosci quin cognoscat eius terminus ut vidimus ... quaestionis ...

Arg: 3° ult. 67

[illegible] qu[illegible] complacentia Dei circa volitiones creaturarum supponit creaturas esse volentes: ergo Deus cognoscens suam complacentiam circa volitiones creaturarum necessario cognoscit creaturas esse volentes. Consequentia patet: quia id quod supponit aliud est medium ad cognitionem alterius. Antecedens probatur: quia illa complacentia Dei supponit cognitionem volitatis creaturarum: quia nihil volitum quin praecognitum: et cognitio volitatis creaturarum supponit creaturas esse volentes: ergo et cognitio Dei, et [illegible] sit vera supponit [illegible] [illegible] complacentia [illegible] creaturarum supponit creaturas volentes. Itaque sicut cognitio Dei est medium Deo sufficiens ad cognoscendum obiecta [illegible] cognitionis: ita complacentia Dei est medium Deo sufficiens ad cognoscendum [illegible] neque enim minus repugnat, quod Deus cognoscat obiectum aliter ac est, quam quod complaceat in obiecto aliter ac est, vel [illegible] in obiecto impossibili ut possibili. 462

Dices. complacentia Dei circa volitates creaturarum est Deo libera: ergo nequit esse medium ad cognoscendam volitatem creaturarum. Probatur consequentia: quia cognitio volitatis creaturarum est scientia simplicis intelligentiae et est omnino necessaria in Deo: at scientia simplicis intelligentiae, et quae sit omnino necessaria nequit habere obiectum liberum: ergo cognitio volitatis creaturarum nequit habere obiectum liberum: ergo nullum obiectum liberum quale est illa complacentia Dei potest esse medium ad cognoscendam volitatem creaturarum. 463

[illegible] [illegible] [illegible] cuius falsitas ostendi solet in [illegible] de voluntate. Hinc autem non sequitur, quod finita bonitas creaturarum [illegible] [illegible] voluntatis Dei, illique [illegible] [illegible] ad amorem propter [illegible] [illegible] initio sectionis. Sed omisso illo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] probatur dicitur cognitionem volitatis creaturarum in se [illegible] omnino necessariam [illegible] volitatis creaturarum in [illegible] [illegible] et contingenti posse esse [illegible] modo libero sed contingentis in quo [illegible] [illegible] est implicantis. Ita [illegible] [illegible] creaturarum volitio in se [illegible] [illegible] simplicis intelligentiae tamen [illegible] [illegible] [illegible] includit 464

scia visionis, qua D. cognoscit res ... Atque ita cognitio
pot. ee libera re huius obti, et necessaria re alterius: sicut
eadem cognitio pot. ee visio re unius obti, et simplicis intelli-
gentiae re alterius.

405 Ad fine rogas, quo sensu verum sit, quod D. et
beati videant creaturas in ... D., sive in Deo tamquam
in speculo? ita com. loquuntur ... [illegible]
... 13 ... [illegible]
... et ... Thom. 1a p. te q. 12 art ... ad 2m et e con...
loquendi modus ... hanc ... metaphoricam ... [illegible]
... Thom. ... [illegible] ... Metaphora
a desumit ... a speculo mali; nam sicut qui videt speculum vi-
det omnia, quae in speculo repraesentantur ... [illegible] spe-
culo ... [illegible]: ita D. cognoscens se ipsum
cognoscit creaturas omnes, quae in Deo repraesentantur ... [illegible]
... [illegible] ... Deus
... [illegible] ..., quia D. se videt in
illo perfectissime ... [illegible]. Et ... [illegible]
... [illegible] ... Dei, quia et creaturae
Dm repraesentant, et in illis tamquam in medio cognoscit.

406 Sed haec si-
militudo in multis deficit. 1a quia in speculo mali so[lum] vide-
t illa obta, quorum species recipiuntur in ipso speculo, et ...
... transmittunt ... in Deo videntur creaturae ...
D. ... [illegible]
... 2o quia viso speculo mali vident necessari-
a obta, quae ibi repraesentantur: attamen beatus videns D. ...
videt eas creaturas, et eo tempore, quo D. vult. Quare
D. ... speculum necessarium creaturarum: quia necessario ...
in se omnes creaturas; beatis vero e speculum voluntarium, quia bea-
tus so[lum] videt in Deo creaturas, quas D. vult, et quando vult
D. Faxit ipse D. Optimus Maximus, ut ad perfectionem ...
... D. intuitionis transferamur. ... [illegible]

... me modulo de ingenuitate Dl cognitionis aliqs dirig- ... sufficiat. Concludo. Quarto Kalendas Julij An. D. M. DCLXXVII.

Disputationes, quaestiones, et Sectiones quae in materia de Scientia Dei continent hic Index ostendit.

